LLYFR
GWEDDI
Gyffredin,
A
GWEINIDOGAETH
Y
SACRAMENTAU:

A
Chynneddfau a Ceremoniau
eraill yr
Eglwys, yn ol arfer Eglwys
L O E G R.

Printiedig yn *Llundain* gan *John Bill*, *Christopher Barker*, *Thomas Newcomb*, a *Henry Hills*, Printwyr i Ardderchoccaf fawrhydi y Brenhin: ac a werthir gan *John Hancock*, tan lûn y tri Bibl yn *Popes-Head* Alley, yn Cornhil. 1678.

Y Bannau or Llyfr hwn.

Y RHAG-YMADRODD.

DOethineb Eglwys *Loegr* ydoedd, er pan gyntaf y lluniwyd iddi Liturgi Public, Cadw cyfrwngedd y ddau eithaf, na byddai ry-syth i wrthod, na rhy-blyg i oddef cyfnewid arno. Canys, megis o'r naill du y mae prawf Sathredig yn dangos, dyfu o amrafael anghymmwysderau, lle cyfnewidiwyd (heb fod anghenrhaid eglur yn peri) y pethau drwy bwyll da a sefydliasid, A'r rhai hynny gan mwyaf yn amlach, a dwysach na'r drygau, a amcanwyd eu diwygio drwy y cyfryw newidiad. Felly, o'r tu arall, yn gymmaint a bod ffurfiau gosodedig o Wasanaeth Duw, a'r cynneddfau, a'r Ceremoniau pwyntiedig iw harfer ynddo yn bethau Indifferent, a newidiadwy, ac a gyffesir eu bod felly, Rheswm yw eu newid a'u hailweddu a'r ddwys a phwysfawr ystyr, yn ol ag y bo amryw angen yr amseroedd a'r achlysyrau yn gofyn, modd y gwelo gwyr o Awdurdod o amser bwygilydd fod yn rheidiol neu yn fuddiol, Fel hyn y gwelwn ganihadu o'r Eglwys yn Nheyrnasiad amrafael Dywysogion o Goffadwriaeth bendigedig, er pan ddechreuodd y Refformasiwn, ar iawn a dwys ystyriau yn ei chymmel i hynny, wneuthur y cyfryw newidiadau mewn rhyw bethau ag a farnwyd yn eu priod amseroedd yn gymmwys. Eithr fal y bu yn oestad safadwy, yr holl Rannau cyfannol ac hanfodol o honi yn vnhyd heddyw, (yn gystadl yn y defnyddiau pennaf, ag yn ei lluniaethiad a'i threfn) Ac a safant etto yn gadarn ac yn ddiyscog, er anturiau ofer, a rhuthrau rhychwyllt a wnaed i'w herbyn gan rai anwastad, ac a ddangosasant bob amser ychwaneg o serch i'w hewyllys a'u helw priod nag o'r ddyled y sydd arnynt i'r Public.

Trwy ba foddion annaddas, ac i ba ddibenion trwch, y daeth bwrw heibio arfer y Liturgi (er ei bod yn Orchymmynedig drwy gyfreithiau y Deyrnas, y cyfryw na repeliwyd erioed etto) dros amseroedd y diweddar helbul trwch anhappus, Rhy yspys yw i'r Byd, ac nid oes gennym Ewyllys ymma i'w hadgoffau. Eithr pan, ar ddedwydd Edfrydiad Gras y Brenin, ydd oedd tebygol ymmlith pethau eraill, y dychwelai hefyd ar vn-waith Arfer y Liturgi (canys er-ioed ni ddiddymmwyd hi drwy gyfraith) oni wneid cais cyflym i'w Rhagflaenu hi; y rhai a'u gwnaethant yn fwyaf Rhan o'u gorchwyl, tan y Gam-rwysc ddiweddar, i ddwyn y Gwerin i ddiflassu arni hi, hwy a ganfuant y perthynai iddynt am y dalai eu Cymmeriad da, a'u helw (oddieithr iddynt rwyddgydnabod eu hamryfusedd, yr hyn beth an-hawdd iawn dwyn y cyfryw wyr iw wneuthur) a'u llawn egni wrth-ladd ei dwyn hi i fewn eilwaith. A thuag at hynny y taned ar lled liaws o Bamphledau yn erbyn y Llyfr Gweddi Gyffredin, yr ad-rifwyd yr hen wrthresymmau, ac a arddodwyd rhai o newydd ychwaneg nag a wneithid o'r blaen fel ydd ai yn vnchwydd eu nifer. Ar fyr, llawer taer-ymgais a wnaethpwyd at Ras a Mawredd y *Brenin* am gael addchwilio y Llyfr dywededic, a chael newid ynddo, ac ychwanegu atto y cyfryw bethau a dybygid yn gymmwys er esmwythdra i dyner gydwybodau (y gweiniaid) yr hyn beth ein Harglwydd Frenin o'i dduwiol duedd i roddi Bodlonrwdd (cymhelled a thrwy reswm y gellid disgwil) i'w ddeiliaid oll, o ba hygoeledd bynnac, yn rhwydd-rasol a ganiadhaodd.

Yn yr hon ail-olygiad ni a ymroesom i gadw yr vnrhyw ardymmer a welwn ei harferu ar y cyffelyb achos yn y cyn-amseroedd. Am hynny, o'r amrafael newidiau a ddygwyd ger ein bron, bwriasom heibio gynnifer oll yn gystal a dywysent aflwydd ar eu hol (megis yn dirgel daro ar ryw Athrawiaeth osodedic, neu ryw ddefod ganmoladwy yn Eglwys Loegr, neu yn hytrach holl Eglwys Gatholic Grist,) a'r cyfryw na arwyddoccaent ddim eithr oeddynt lwyr-wagsaw a gorwag. Ond y cyfryw newidiadau a ddygwyd attom (gan bwy bynnag i an ba rith, neu i ba berwyl bynnag) a welem ar ryw fesur yn llesawl a buddiol, nyni o wir barodrwydd ewyllys a ymfodlonasom ynddynt: nid o herwydd ein cymmell trwy nerth argument i hynny i'n hargyoeddi y gorfyddai gwneuthur y newidiadau dywededig. Canys llawn-ddiogel yw gennym yn ein meddyliau (ac wele ni ymma yn proffessu hynny i'r Byd oll) nad yw y llyfr, megis yr ydoedd o'r blaen wedi ei sefydlu drwy gyfraith, yn cynnwys ynddo ddim yngwrthwyneb i Air Duw, nag i buir athrawiaeth, na dim na allo Gwr Duwiol a chydwybod dda ei arfer ac ymddarostwng iddo, ac na ellir ei iawn-amddiffyn yn erbyn pwy bynnag ai gwrthwyneppo; os caniadheir iddo, gymmeriad cyfiawn a hygar, y cyfryw o wir iawnder cyffredin a ddylid ei roddi i bob yscryfennadau Dynion, yn enwedig y cyfryw a osodir allan trwy awdurdod, ac yn gystal a'r cyfieithiadau rhagoraf o'r Scrythur-lân ei hun. Am hynny ein diben cyffredinol ni yn hyn o waith ydoedd, nid bodloni nac vn blaid nac arall yn neb rhyw vn o'u gofynnion anrhesymmol, ond i wneuthur yr hyn ir eithaf o'n dealldwriaeth ni, a ddirnadasom y tueddai fwyaf at ddeffynniad Heddwch ac vndeb yn yr Eglwys, i beri parch ac i annog i Dduwioldeb a Defosiwn ym mhublic wasanaeth Duw; ac i dorri ymaith achlysur oddiwrth y sawl a gefsiant ganllaw i wrth ddadleu a chynnhennu yn erbyn Liturgi yr Eglwys. Ac am a berthyn i'r amrywiadau oddiwrth y Llyfr cyntaf, pa vn bynnag a'i trwy gyfnewidiad, anghwanegiad neu fodd arall, gwasanaethed hyn o gyfrif yn gyffredinol. Gwnaethpwyd y rhan fwyaf o'r cyfnewidiadau, naill, yn gyntaf er manylach gyfarwyddo y gweinidogion ar bob rhan o wasanaeth Duw, a hyn a wneir yn bennaf yn y Calenderau a'r Rubricau, neu yn ail er adrodd yn briodolach ryw eiriau neu ddvwediadau a arferwyd gynt drwy leferydd cyssonach i Dafodiaith yr am-

serau presennol, ac er mwyn egluro yn amlyccach, ryw eiriau a dywediadau eraill a ddygent arwyddoccaad amwys, neu a oeddynt hylithr i gamgymmeriad. Neu yn drydydd, er adrodd yn rhwcclach y cyfryw Rannau or Scrythyr-lan, a ddoded o fewn y Liturgi, y rhai yn awr a drefnwyd i'w darllain; yn enwedic yn yr Epistolau ar Efengylau, ac amrafael leoedd eraill, yn ol cyfieithiad diweddaf y Bibl. A barnwyd yn gymmhesur anghwanegu yn eu gweddus leoedd, ryw weddiau, a ffurfiau o ddiolwch, wedi eu cymmhwyso i achlysurau priodol; yn Bennodawl, i'r sawl y sy' ar y Môr, gyda gwasanaeth am fedydd y sawl a ynt o oedran addfedach; y rhai er nad oeddynt mor angenrheidiol pan luniwyd y llyfr cyntaf, er hynny o herwydd cynnyddiad Anabaptysm, a ymluscodd i'n mysc ni drwy benrhydd-der yr amserodd diweddar, a aethant yr awr hon yn angenrheidiol, ac a allent fod yn fuddiol rhag llaw i fedyddio prioddorion yn ein Planwledydd tra-mor, ac eraill a droer i'r ffydd. Od oes a ddeisyfio cyfryf yspysach o bob cyfnewidiad yn vn rhan o'r Liturgi cymmeryd y Boen i gyd-gymharu, y llyfr hwn a'r cyntaf: nid oes amau na chaiff weled yn eglur yr achos a oedd o'r cyfnewid.

A chan i ni ymegnio fel hyn i dalu ein dyledswydd yn hyn o orchwyl pwysfawr megis tan olwg Duw, ac i gymeradwyo ein purdeb yn y peth (hyd a oedd ynom) i Gydwybodau pawb oll; er bod yn hyspys i ni mai ammhossibl iw bodloni pawb (pan fo'r fath amrywiaeth o Athrylith, o ffansi, ac o briod elw yn y Byd) ac nad allwn ddisgwyl y bydd i wyr o ysprydoedd Tersyscus, gorphwyllus a chyndynniog ymfodloni i ddim o'r dull ymma, a ellir i wneuthur gan neb eraill ond ganddynt hwy eu hunain: er hynny i gyd y mae gennym obaith da am a gyfiwynir ymma, ac a examnied yn ddiwyd iawn ac a ddiheurwyd gan Gonfocasiwnau y ddwy Dalaith y derbynnir ef hefyd ac y cymmerir yn dda gan gynnifer oll o feibion Eglwys *Loegr* a ydynt sobr, heddychol a gwir Gydwybodus.

Am Wasanaeth yr EGLWYS.

NI bu erioed ddim wedi ei ddychymmygu mor ddiball, neu wedi ei gyfnerthu mor gadarn, drwy synhwyr dyn, yr hwn mewn yspaid amser nis llygrwyd: megis ymmhlith pethau eraill, y mae yn eglur ddigon wrth y gweddiau cyffredin yn yr Eglwys, y rhai a elwir yn sathredic, Gwasanaeth Duw. Bonedd a dechreuad cyntaf pa rai, pes chwilid am danynt ym-mysc gwaith yn hen dadau, fe geid gweled nad ordeiniwyd y gwasanaeth hwnnw, onid er amcan daionus, ac er mawr dderchafiad duwioldeb. Canys hwynt hwy a drefnasant y matter felly, fel y darllennid yr holl Fibl trosto (neu y rhan fwyaf o hono) vn-waith yn y flwyddyn: gan amcanu wrth hynny, fod i'r Gwyr llen, ac yn enwedig i'r sawl a fyddent weinidogion y Gynnulleidfa, allu (trwy fynych ddarllen a myfyrio gair Duw) fod wedi ymddarparu i dduwioldeb, a bod hefyd yn aplach i annog eraill trwy ddysceidiaeth iachus, i'r vn peth, ac i allu gorthrechu dadl y rhai a wrthwynebent y gwirionedd. Ac ym-mhellach, fel y gallei yr bobl (trwy glywed beunydd ddarllen yr Scrythyr lan yn yr Eglwys) gynnyddu yn wastad fwy fwy mewn gwybodaeth am Dduw, a dyfod i garu yn gynhesach ei wir Grefydd ef.

Ond er ys talm o flynyddoedd, y darfu newidio, torri, ac esceuluso y dwywol a'r weddus drefn yma o waith yr hen Dadau, trwy blannu i mewn yn eu lle, Hystoriau amheus, Legendau, Attebion, Gwersi, Adwersi gweigion, Caffodwriaethau, a Seneddolion megis yn gyffredinol pan ddechreuid vn llyfr o'r Bibl, cyn darfod darllein tair neu bedair pennod o honaw, y cwbl onid hynny a adewid heb ei ddarllen. Ac yn y wedd hon y dechreuid llyfr *Esai* yn yr *Adfent*, a llyfr *Genesis* yn *Septuagesima*: eithr eu dechreu a wneid yn vnic, heb orphen eu darllen byth. A'r vn ffunyd yr arferid am lyfrau eraill or Scrythyr lan. A chyd a hynny lle mynnei S. *Paul*, fod dywedyd cyfryw iaith wrth y bobl yn yr Eglwys ac a allent hwy ei deall a chaffael llesiad o'i chlywed; y gwasanaeth yn yr Eglwys hon o Loegr (er ys llawer o flynyddoedd) a ddarllenwyd yn lladin i'r bobl, yr hwn nid oeddynt hwy yn ei ddeall; ac felly yr oeddynt yn vnic yn clywed a'u clustiau, ond eu calonnau, a'u hyspryd, a'u meddwl oedd yn ddiadeilad oddi wrtho. Ac heb law hynny, er darfod i'r hen Dadau barthu y Psalmau yn saith ran, a phob vn o honynt a elwid Nocturn, yn awr er yn hwyr o amser, ychydig o honynt a ddywedid beunydd, gan eu mynych ad-ddywedyd, a gadu y darn arall heibio, heb yngan vn-gair. Gyda hynny, miseiri a chaledrwydd y Rheolau y rhai a elwid y Pica, ac amrafael gyfnewidiau gwasanaeth, oedd yr achos, fod mor galed ac mor rhwystrus droi at gysnodau y llyfr yn vnic; megis yn fynych o amser y byddei mwy o drallod yn chwilio am y peth a ddarllennid, nag yn ei ddarllen wedi ei gael. Felly wrth ystyried yr anghymhessurwydd hynny fe a osodir yma y cyfryw drefn, fel y dywygir yr vn-rhyw bethau. Ac er mwyn parodrwydd yn y matter yma, y tynnwyd Calender i'r vn-rhyw bwrpas, yr hwn sydd eglur a hawdd ei ddeall, ym-mha vn (hyd y gellid) y gosodwyd allan wedd i ddarllen yr Scrythyr lan, fel y gwneler pob peth mewn tresn, heb wahanu vn darn o honi oddiwrth ei gilydd. Ac oblegid hyn y torred ymmaith Anthemau, Respondau, Insitatoriau, a chyfryw wag bethau amherthynasol ac oedd yn torri cwrs cysan darllenniad yr Scrythyr. Etto gan nad oes fodd amgen, na byddo anghenrheidiol bod ymbell reol; am hynny y gosydwyd yma ryw reolau, y rhai megis nad ydynt onid ychydig o nifer, felly y maent yn rhwydd, ac yn hawdd eu deall. Wrth hynny y mae i chwi yma ffurf ar weddio (tu ag at am ddarllen yr Scrythur lan) yn gwbl gysson a meddwl ac amcan yr hen Dadau, ac o lawer yn fwy proffidiol, a chymmwys na'r vn yr oeddid ynddiweddar yn ei arfer. Y mae yn fwy proffidiol, o achos bod yma yn gadu allan lawer o bethau,

o ba sawl y mae rhai heb fod yn wir, rhai yn amheus, rhai yn wag ac o ofer-goel; ac nid ydys yn ordeinio darllen dim onid Pur-wir air Duw, yr Scrythyr lan, neu yr cyfryw a seilir arni yn eglur a hynny yn y cyfryw iaith a threfn ag y sydd esmwythaf a hawsaf eu deall gan y darllen-wyr, a'r gwrandaw-wyr.

Y mae hefyd yn fwy cymmwynasol, yn gystal o herwydd ei fyrred, ac o herwydd eglured ei drefn, ac o herwydd bod y rheolau yn ychydig o nifer ac yn hawdd. A chyd a hynny, wrth y drefn hon, nid rhaid i'r Curadiaid vn llyfr arall iw gwasanaeth cyffredin, ond y llyfr hwn a'r Bibl. O herwydd pa ham, nid rhaid i'r bobl fyned mewn cymeint o draul am lyfrau ag y byddent amser a fu.

A lle bu ym-mlaen llaw amrafael mawr wrth ddywedyd a chanu yn yr Eglwysi o fewn y Deyrnas hon, Rhai yn canlyn arfer Salisburi, rhai arfer Henffordd, rhai arfer Bangor, rhai arfer Yorc, a rhai eraill arfer Lincoln: yn-awr o hyn allan ni bydd i'r holl deyrnas ond vn arfer. Ac o barna neb fod y ffordd hon yn fwy poenus, o achos bod yn rhaid darllen pob peth ar y llyfr, lle o'r blaen o herwydd mynych ddywedyd, y gwyddent lawer peth ar dafod leferydd, eithr os y cyfryw rai a gydbwysant eu llafur, ynghyd a'r gwybodaeth a gaffant beunydd wrth ddarllen ar y llyfr, ni wrthodant hwy y boen wrth weled meint y budd a dyf o hyn yma.

Ac yn gymmaint ac na ellir gosod dim gan-mwyaf mor eglur, ac na chyfotto petruster wrth ymarfer o honaw: I oestegu pob cyfryw amrafael (o chyfyd yr vn) ac am ddosparth pob rhyw betruster ynghylch y modd a'r wedd y mae deall a gwneuthur, a chwplau pob peth a gynhwysir yn y llyfr hwn; y partiau a fyddont yn ammeu felly, neu a fyddont yn cymmeryd dim mewn amrafael foddion, a ant at Escob yr Escobaeth, yr hwn wrth ei ddoethineb a rydd drefn, er llonyddu, a heddychu y ddadl, trwy na byddo y drefn honno yn wrthwyneb i ddim ar y sydd yn y llyfr hwn. Ac o bydd Escob yr Escobaeth mewn dim petruster, yna gall efe anfon am hyspysrwydd at yr Archescob.

ER bod yn osodedic, fod pob peth a'r a ddarllennir neu a genir yn yr Eglwys, yn yr iaith Gamberaec, er mwyn adeiladu y Gynnulleidfa: er hynny nid ydys yn meddwl, pan ddywedo neb Blygain a Gosper wrtho ei hun, na ddichon efe eu ddywedyd ym-mha iaith bynnac a ddeallo.

A phob Offeiriad a Diacon sydd rwymedic i ddywedyd beunydd y foreuol, ar Brydnhawnol weddi, naill ai yn nailltuol ai ar osteg, oddi-eithr bod rhwystr arnynt trwy glefyd neu o ran achos arall tra-anghenrheidiol.

A'r Curad, sef y periglor, a fo yn gwasanaethu ym-mhob Eglwys blwyf neu Capel, ac efe gartref heb luddias rhesymol arno, rhaid iddo ddywedyd y gwasanaeth hwnnw, yn yr Eglwys blwyf neu y Capel lle y bo efe yn gwasanaethu a bod canu cloch iddo ar amser cymhesur, cyn iddo ddechreu, modd y gallo y neb a fyddo ganddo ddefosion ddyfod i wrando gair Duw, ac i weddio gyd ag ef.

Am Ceremoniau, pa ham y ddiddymmwyd Rhai ac y cedwir eraill.

OR Ceremoniau arferedic yn yr Eglwys, ac y bu eu Codiad o Ordeinhad Dyn, Dychymygwyd Rhai ar y Cyntaf, o feddwl Duwiol, ac i berwyl da; eithr trowyd o'r diwedd i wagedd ac ofergoelion. Eraill a ddaethant i fewn i'r Eglwys trwy ddefosion annisbwyll, ac o zêl heb wybodaeth; Ac o herwydd cydddwyn, a hwynt ar y cyntaf, cynnyddasant i'w Gamarferu mwy-fwy beunydd, a'r rhai hyn a haeddasant nid yn vnic oblegid eu hafles, ond hefyd oblegid iddynt ddallu y Bobl yn ddirfawr, a chaddugo gogoniant Duw, eu torri ymmaith, a'u bwrw heibio yn llwyr, y mae eraill, y rhai er eu dychymmyg gan Ddyn, etto Gweled yn dda eu cadw, er mwyn trefn weddus yn yr Eglwys (i'r hyn beth y dychymmygwyd hwy gyntaf) nid yn llai, nac o herwydd eu bod yn gwasanaethu i Adeiladaeth, at yr hwn (medd yr Apostl) y dylid cyfeirio pob peth a wneler yn yr Eglwys.

Ac er nad yw cadw neu esceulusso Ceremoniau o hono eu hûn, ond peth diystyr, etto nid bai bychan yngolwg Duw, yw troseddu a thorri Vrdd a Rheolaeth gyffredin, trwy gyndynrwydd a dirmyg. Gwneler pob peth yn eich mysc (medd S. *Paul*) mewn trefn weddaidd a dyladwy. Yr hon Drefn nid eiddo pobl brivat, ei appwyntio; am hynny na chymmered neb arno, ac na ryfyged Bwyntio, na newid sûn Order public neu Gyffredin o fewn Eglwys Grist, ond a elwir i hynny, ac a awdurdodir yn gyfreith-lawn.

A chan fod yn awr amryw feddyliau gan bobl o'n hamser ni, hyd pan debygo Rhai yn fatter mawr o Gydwybod, ymado ag vn drull o'r lleiaf o'u Ceremoniau hwy, y maent felly wedi ymroddi iw hen ddefodau; y mae Rhai hefyd o'r ty arall a'u gwyn gymmaint ar bob ammheuthun mal y chwennychent newyddu pob peth, a dirmygant yr hên cymmhelled, na fydd dim wrth eu bôdd hwy, ond y sy newydd-beth; Gwelwyd yn gymmwys na edrychid cymmaint am foddhau a bodloni yr vn o'r ddwy-lyw, ag ar wneuthur wrth fodd Duw, ac ar les pob vn o honynt hwy: Ac etto fel na rwystrer neb, a aller i fodloni a Rheswm eglur, Gosodir i lawr yma Achosion pennodawl, pa ham y bwriwyd ymaith Rai o'r Ceremoniau gnottedic, a pha ham yr attelir ac y cedwir eraill etto ymmhellach.

Rhai a fwriwyd ymmaith, Oblegid Cynnyddasai eu gorllanw a'u hamlder yn y dyddiau diweddaraf hyn, hyd onid aethai ei baich yn anoddef: Am y rhai y cwynodd S. *Augustin* yn ei amser ef, gynnyddu eu rhifedi mor ddirfawr, hyd onid oedd Stât y bobl gristianogawl, mewn gwaeth cyflwr o'u plegid, nag oedd eiddo'r Iddewon. Ac efe a gynghorodd fwrw ymmaith y fath iau a baich, tra gwasanaethai'r amser i wneuthur hynny yn ddistaw heb derfysc. Eithr Beth a ddywedasai S. *Au-*

gustin, pe gwelsei y Ceremoniau a arferid yn ddiweddar yn ein plith ni, i'r rhai nid oedd y lliaws a arferid yn ei amser ef i'w gystadlu, cymmaint oedd gorllawn liaws ein Ceremoniau a bagad o honynt mor dywyll, hyd pan oeddynt yn dysyscu ac yn tywyllu, yn hytrach nag yn mynegu, ac yn gosod allan ddaioni Crist i ni. Heb law hyn i gyd, nid cyfraith Ceremonial yw Efengyl Crist (fel ydd oedd rhan fawr o Gyfraith *Moses*) eithr ffydd i wasanaethu duw, nid ynghaethiwed Figur, neu gyscod, eithr yn rhydd-did yr yspryd, gan ymfodloni i gynnifer o Ceremoniau ag a wasanaetha i drefn weddaidd, a Rheolaeth dduwiol, a'r cyfryw a ynt gymmwys i gyffroi, pwyl feddwl dyn i gofio ei ddyled i Dduw, drwy ryw arwydd eglur ac amlwg, iw hadailadaeth. Ymhellach etto, yr achos pwys-fawroccaf o ddiddymmu rhai Ceremoniau, camarferwyd hwy cyn belled, mewn rhan o herwydd ddallineb gau-grefyddol y rhai anghywraint ac annysgedic ac mewn rhan drwy annigonawl gybydd-dra y cyfryw a geisiant eu helw a'u budd eu hunain, yn hytrach na Gogoniant Duw, fel nad oedd haiach fodd i symmud y Camarferau, ar peth yn sefyll. Eithr yn awr, am y rhai ond autur a Rwystrir, o herwydd cadw etto rai o'r hen Ceremoniau, Os ystyriant nad yw bossibl, cynnal Trefn a rheolaeth heddychlawn yn yr Eglwys, heb rai Ceremoniau, cant yn hawdd weled, fod achos cyfreithlawn iddynt newid eu meddyliau; Ac os mawr ganddynt fod yr ûn o'r rhai hen yn sefyll, ac yn well ganddynt lunio y cwbl o newydd. Eithr gan iddynt ganiadu mai cymmwys yw cael rhyw Ceremoniau, diau, lle gellir yn dda arfer yr hên, nid oes Reswm iddynt argyoeddi yr hên, yn vnic am eu bod yn hen, heb ddad-cuddio eu gwall synwyr eu hunain, canys os felly y mae, hwy a ddylent roddi parch iddynt o herwydd eu heneiddwydd, os mynnant ddangos fod yn hoffach ganddynt undeb a chordiad, nag Innovationau, a newydd-wyniau, yr hyn (cymmhelled ag y gall hynny gyttuno a gosod allan Ffydd Grist) y sydd bob amser i'w ochelyd. Ymmhellach etto, I'r cyfryw ni bydd achos cyfiawn i feio ar y Ceremoniau a adawyd. Canys megis y bwriwyd allan, y rhai a gamarferid fwyaf, ac a oeddynt yn faich ar Gydwybodau dynion hêb achos: Felly y lleill a gedwir er mwyn Rheolaeth ac Ordr, ac a ellir ar achosion cyfiawn eu hamgenu a'u newidio, am hynny nid ydynt i'w barnu yn Vnfri a chyfraith Dduw, ymmhellach drachefn, nid ynt Ceremoniau tywyll nac aflafar, ond a osodir allan fel y gallo pob dyn ddirnad beth y maent yn ei arwyddoccau, ac i ba ddeunydd y maent yn gwasanaethu; fel nad rhaid fawr vnon y camarferir hwy rhagllaw, fel y lleill o'r blaen. Ac yn gwneuthur hyn, nid ym yn condemnio ûn Genedl arall, nac yn gosod dim namyn i'n cenedl ein hûn; Canys cymhesur yw yn ein barn ni, fod i bob Gwlad arferu y cyfryw Ceremoniau, a welont hwy yn oreu i dderchafu Anrhydedd a Gogoniant Duw, a thebyccaf i ddwyn eu pobl i fuchedd berffaith a duwiol, heb nag amryfusedd na choelgrefydd, A dodi o honynt ymmaith, Bethau eraill a ganfyddant o amser bwy gilydd eu camarferu, megis yn fynych y digwydda ar amrafael foddion, mewn amfael wledydd yn Ordinhadau Dynion.

Y Drefn yr appwyntir darllain y Psallwyr.

Y Psallwyr a ddarllennir vnwaith bob mîs, fel yr appwyntir yno, ar foreuol a phrydnawnol weddi. Eithr yn *Chwefror* y darllennir yn vnig hyd yr wythfed ar hugain, neu y 29. o'r mîs.

A lle y mae i Fîs *Jonawr, Mawrth, Mai, Gorphennaf, Awst, Hydref, a Rhagfyr*, xxxi. o ddyddiau bob vn; fe a ordeiniwyd fod darllein y dydd diwethaf o'r misoedd hynny, y Psalmau a ddarllenwyd y dydd o'r blaen, fel y gallo y Psalmau ddechreu drachefn ar y dydd cyntaf o'r mis a fyddo'n canlyn.

A lle y cyfrennir y 119. Psalm yn ddwy rann ar hugain, a'i fod yn rhy hîr iw darllain ar vnwaith; fe a drefnwyd na bo darllain vwch law pedair neu bump o'r rhannau hynny ar yr ûn amser.

Ac ar ddiwedd pob Psalm, a phob rhann o'r 119. Psalm, repetier yr Hymn yma,

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab, ac i'r Yspryd glân; Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. *Amen.*

Noda, fod y Psallwyr yn canlyn dosparthiad yr Hebræaid, a chyfieithiad y Bibl mawr Seisnig, gwedi ei osod allan, ai arferu yn amser Brenin *Hen.* 8. *Ed.* 6.

Y Dresn pa wedd yr appwyntiwyd darllain y rhan arall o'r Scrythyr lan.

Yr hen Destament a osodwyd yn llithoedd cyntaf ar foreu, a phrydnhawn weddi, ac felly y rhann fwyaf o hono a ddarllenir bob blwyddyn vnwaith fel yr appwyntir yn y Calender.

Y Testament newydd a osodwyd yn ail llithoedd ar foreu a phrydnhawn weddi, ac a ddarllenir drosto mewn trefn bob blwyddyn deirgwaith, heb law 'r Epistolau a'r Efangylon: oddieithr Dadcuddiad Ioan, o'r hwn y gosodwyd bod rhyw Llithoedd priod ar amrafael wyliau.

Ac i wybod pa llithoedd a ddarllenir bob dydd, myn gael y dydd o'r mis yn y Calender yn canlyn, ac yno y cei ddeall y pennodau a ddarllennir yn llithoedd ar foreu a prydnhawn weddi; oddieithr y gwyliau symmudol yn vnig, y rhai nid ynt yn y Calender, a'r ansymmudol, lle y gadewir Blangc ynghlolofn y llithiau. Llithiau priod i'r holl ddyddiau hynny a geir yn y Tabl o'r llithau priod.

A rhaid yw nodi hyn yma, pa bryd bynnac y byddo Psalmau priod, neu llithoedd, wedi eu gosod, yna y Psalmau a'r Llithoedd gosodedig yn y Calender a (os amgenant) faddeuir tros yr amser hynny.

Rhaid yw nodi hefyd, fod y Colect, yr Epistol, a'r Efengyl, a osodir ar y Sûl, yn gwasanaethu tros yr holl wythnos rhag llaw, lle ni's trefnwyd yn amgenach yn y llyfr hwn.

Pennodau neillduol, neu Briodol, i'w darllen ar Foreuol a Phrydnhawnol Weddi ar y Suliau a Gwyliau eraill trwy'r holl flwyddyn.

Llithiau priod i'r Suliau.

Suliau yr Adfent.	*Plygain.*	*Gosper.*
1	Iſaiah 1.	Iſaiah 2.
2	5	24
3	25	26
4	30	32
Suliau gwedi Natalic Criſt.		
1	37	38
2	41	43
Suliau gwedi'r Ystwyl.		
1	44	46
2	51	53
3	55	56
4	57	58
5	59	64
6	65	66
Septuageſima.	Gen. 1.	Gen. 2.
Sexageſima.	3	6
Quinquageſima.	9. h. w. 20.	12
Y Grawys.		
y Sul cyntaf.	19. h. w. 30.	2
2	27	34
3	39	42
4	43	45
5	Exod. 3.	Exod. 5.
6		
1 Llith.	Exod. 9.	Exod. 10.
2 Llith.	Matth. 26.	Heb. 5. hyd w. 11.
Dydd Paſc.		
1 Llith.	Exod. 12.	Exod. 14.
2 Llith.	Rhuf. 6.	Act. 2. h. w. 22.
Suliau gwedi'r Paſc.		
1	Numb. 16.	Numb. 22.
2	23, 24.	25
3	Deut. 4.	Deut. 5.
4	6	7
5	8	9
Y Sul gwedi'r Derchafael.	12	13
Y Sul-gwyn.		
1 Llith.	Deut. 16. hyd w. 18.	Iſa. 11.
2 Llith.	Act. 10. gw. 34.	Act. 19. hyd w. 21.
Sul y Drindod.		
1 Llith.	Gen. 1.	Gen. 18.
2 Llith.	Matth. 3.	1 John 5.
Suliau gwedi'r Drindod		
1	Joſh. 10.	Joſh. 23.
2	Barn 4.	Barn. 5.
3	1 Sam. 2.	1 Sam. 3.
4	12	13
5	15	17
6	2 Sam. 12.	2 Sam. 19.
7	21	24
8	1 Bren. 13.	1 Ben. 17.
9	18	19
10	21	22
11	2 Bren. 5.	2 Bren. 9.
12	10	18
13	19	23
14	Jer. 5.	Jer. 22.
15	35	36
16	Ezek. 2.	Ezek. 13.
17	14	18
18	20	24
19	Dan. 3.	Dan. 6.
20	Joel 2.	Mic. 6.
21	Abac. 2.	Dihar. 1.
22	Dihar. 2.	3
23	11	12
24	13	14
25	15	16
26	17	19

Llithiau Priodol neu neillduol i bob dydd Gwyl.

	Plygain.	*Gosper.*
S. Andreas.	Dihar. 20.	Dihar. 21.
S. Tho. Apo.	23.	24.
Natalic CRIST.		
1 Llith.	Eſai. 9. hyd w. 8.	Eſai 7. w. 10. hyd w. 17.
2 Llith.	Luc. 2. hyd w. 15.	Titus 3. gw. 4. hyd w. 9.
S. Stephen.		
1 Llith.	Dihar. 28.	Pregeth. 4.
2 Llith.	Act. 6. gw. 8. a'r 7. ben hyd. w. 30.	Act. 7. gw. 30. hyd w. 55.
S. Joan.		
1 Llith.	Eccleſ. 5.	Eccleſ. 6.
2 Llith.	Datc. 1.	Datc. 22.
Dydd y Gwirioniaid.	Jer. 31. hyd w. 18	Doeth. 1.
Dydd yr Enwaediad.		
1 Llith.	Gen. 17.	Deut. 10. w. 12.
2 Llith.	Rhuf. 2.	Coloſ. 11.
Ystwyll.		
1 Llith.	Eſai. 60.	Eſai 49.
2 Llith.	Luc. 3. h. w. 23.	Joan 2. h. w. 12.
Troad S. Paul		
1 Llith.	Doeth. 5.	Doeth. 6.
2 Llith.	Act. 22. hyd w. 22.	Act. 26.
Puredigaeth Mair Forwyn.	Doeth. 9.	Doeth. 12.
S. Matthias.	19.	Ecclus. 1.
Cennadwri ein Harglwyddes.	Ecclus. 2.	3.
Dydd Mercher cyn y Paſc.		
1 Lith.	Oſea 13.	Oſea 14.
2 Llith.	Joan. 11. w. 45.	
Dydd Iau cyn y Paſc.		
1 Llith.	Daniel 9.	Jerm. 31.
2 Llith.	Joan 13.	

Gwener

Llithiau Priodol neu neilltuol.

	Plygain.	Gosper.
Gwener y Croglith.		
1 Llith.	Gen. 22. hyd w. 20.	Isai. 53.
2 Llith.	Joan. 18.	1 Pet. 2.
Nos. Pasc.		
1 Llith.	Zach. 9.	Exod. 13.
2 Llith.	Luc. 23. gw. 50.	Heb. 4.
Dydd Llun-Pasc.		
1 Llith.	Exod. 16.	Exod. 17.
2 Llith.	Matth. 28.	Act. 3.
Dydd Mawrth Pasc.		
1 Llith.	Exod. 20.	Exod. 32.
2 Llith.	Luc. 24. hyd w. 13.	1 Cor. 15.
S. Marc.	Ecclus 4.	Ecclus 5.
S. Philip a *S. Jacob.*		
1 Llith.	7.	9.
2 Llith.	Joan. 1. gw. 43.	
Dydd y derchafael.		
1 Llith.	Deut. 10.	2 Bren. 2.
2 Llith.	Luc. 24. gw. 44.	Eph. 4. hyd. w. 17.
Dydd Lun y Sul-gwyn.		
1 Llith.	Gen. 11. hyd w. 10.	Num. 11. gw. 16. hyd w. 30.
2 Llith.	1 Cor. 12.	1 Cor. 14. h. w. 26.

Dydd Mawrth y Sul-gwyn.	Pligain.	Gosper.
1 Llith.	1 Sam. 19. gw. 18.	Deut. 30.
2 Llith.	1 Thes. 5. gw. 12. hyd w. 12.	1 Joan. 4. hyd w. 14.
S. Barnabas.		
1 Llith.	Ecclus 10.	Ecclus. 12.
2 Llith.	Act. 14.	Act. 15. h. w. 36.
S. Joan Fedyddiwr.		
1 Llith.	Malach. 3.	Malac. 4.
2 Llith.	Matth. 3.	Mat. 14. h. w. 13.
S. Petr.		
1 Llith.	Ecclus 15.	Ecclus. 19.
2 Llith.	Act. 3.	Act. 4.
S. Jaco.	Ecclus. 21.	Ecclus. 22.
S. Bartholomeus.	24.	29.
S. Matthew.	35.	38.
S. Mihangel.		
1 Llith.	Gen. 32.	Dan. 10. gw. 5.
2 Llith.	Act. 12. hyd w. 20.	Jud. gw. 6. hyd w. 16.
S. Luc.	Ecclus 51.	Job 1.
S. Simon a *S. Jud.*	Job 24. a'r 25.	42.
Holl Sainct.		
1 Llith.	Doeth 3. h. w. 10.	Doeth 5. hyd w. 17.
2 Llith.	Heb. 11. gw. 33. a Ph. 12. h. w. 7.	Datc. 19. hyd w. 17.

Psalmau Priod ar Ddyddiau penodol.

	Plygain.	Gosper.
Dydd-Natalic.	Psal. 19. 45 85	89 110 132
Dydd Mercher y Lludw.	6 32 38	102 130 143
Dydd Gwener y Crogl.	22 40 54	69 88
Dydd-Pasc.	2 57 111	113 114 118
Dydd y Derchafael.	8 16 21	24 47 108
Y Sul-gwyn.	48 68	104 145

Ionawr

JONAWR sydd iddo xxxi. o ddydiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1Llith.	*2Llith.*	*1Llith.*	*2Llith.*
2	1	A	Ympr.				
	2	b	*Enwai-*	Gen. 1.	Mat. 1.	Gen. 2.	Rhuf. 1
10	3	c	*aadein*	3	2	4	2
	4	d	*Harg.*	5	3	6	3
19	5	e		7	4	8	4
8	6	f	*Ystwyll.*				
	7	g		9	5	12	5
16	8	A	Lucian	13	6	14	6
5	9	b		15	7	16	7
	10	c		17	8	18	8
13	11	d		19	9	20	9
2	12	e		21	10	22	10
	13	f	Hillary	23	11	24	11
10	14	g	Escob.	25	12	26	12
	15	A		27	13	28	13
18	16	b		29	14	30	14
7	17	c		31	15	32	15
	18	d	Prisca.	33	16	34	16
15	19	e		35	17	37	1Cor. 1
4	20	f	Fabian	38	18	39	2
	21	g	Agnes.	40	19	41	3
12	22	A	Vinc.	42	20	43	4
1	23	b		44	21	45	5
	24	c		46	22	47	6
9	25	d	*Troad.*				
	26	e	*S.Paul.*	48	23	49	7
17	27	f		50	24	Exod. 1	8
6	28	g		Exod. 2	25	3	9
	29	A		4	26	5	10
13	30	b	Br. *Ch.*	*6	27	7	11
3	31	c	Ferth.	8	28	9	12

Noda. y Darllenir (*) *Exodus* vi. yn vnig hyd wers 14.

CHWEFROR sydd iddo xxviii. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
	1	d	Ympr.	*1Llith.*	*2Llith.*	*1Llith.*	*2Llith*
11	2	e	*Purid.*	Ex. 10.	Marc. 1	Ex. 11	1Co. 13
19	3	f	*y Fen.*		2		14
8	4	g	*Fair.*	12	3	13	15
	5	A	Agath.	14	4	15	16
16	6	b		16	5	17	2 Co. 1
5	7	c		18	6	19	2
	8	d		20	7	21	3
13	9	e		22	8	23	4
2	10	f		24	9	32	5
	11	g		33	10	34	6
10	12	A		Lev. 18	11	Lev. 19	7
	13	b		20	12	26	8
18	14	c	Valen-	Nu. 11	13	Nu. 12	9
7	15	d	tein.	13	14	14	10
	16	e		16	15	17	11
15	17	f		20	16	21	12
4	18	g		22	Iu.di. 1	23	13
	19	A		24	di. 1	25	Gal. 1.
12	20	b		27	2	30	2
1	21	c		31	3	32	3
	22	d		35	4	36	4
9	23	e	Ympr.	Deu. 1	5	Deu. 2	5
	24	f	*S. Mat-*	3	6	4	6
17	25	g	*thias.*		7		Eph. 1
6	26	A		5	8	6	2
	27	b		7	9	8	3
14	28	c		9	10	10	4
	29			11	11	12	5
				13	Mat. 7	14	Rh. 12

MAWRTH sydd iddo xxxi. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1Llith.	*2Llith.*	*1Llith.*	*2Llith.*
3	1	d	David	Deu. 15	Luc. 12	Deu. 16	Eph. 6
	2	e	Chad.	17	13	18	Phil. 1
11	3	f		19	14	20	2
	4	g		21	15	22	3
19	5	A		24	16	25	4
8	6	b		26	17	27	Col. 1
	7	c	Perpe-	28	18	29	2
16	8	d	tua.	30	19	31	3
5	9	e		32	20	33	4
	10	f		34	21	Josu 1	1 Th. 1
13	11	g		Josu 2	22	3	2
2	12	A	Greg.	4	23	5	3
	13	b		6	24	7	4
10	14	c		8	Joan 1	9	5
	15	d		10	2	23	2 Th. 1
18	16	e		24	3	Barn 1	2
7	17	f		Barn 2	4	3	3
	18	g	Edw.	4	5	5	1Tim 1
15	19	A		6	6	7	2, 3
4	20	b		8	7	9	4
	21	c	Bene-	10	8	11	5
12	22	d	dict.	12	9	13	6
1	23	e		14	10	15	2Tim 1
	24	f	Ympr.	16	11	17	2
9	25	g	*Cennad-*		12		3
	26	A	*wri*	18	13	19	4
17	27	b	*Mair.*	20	14	21	Tit. 1
6	28	c		Ruth 1	15	Rut. 2	2, 3
	29	d		3	16	4	Phile.
14	30	e		1 Sa. 1.	17	1 Sa. 2	Heb. 1
3	31	f		2	18	4.	2

EBRILL sydd iddo xxx. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				Llit h	*2Llith.*	*1Llith.*	*2 Llith.*
	1	g		1Sam. 5	Jo. 19	1 Sa. 6.	Heb. 3.
11	2	A		7	20	8	4
19	3	b	Richa.	9	21	10	5
8	4	c	Ambr.	11	Acts 1.	12	6
	5	d		13	2	14	7
16	6	e		15	3	16	8
5	7	f		17	4	18	9
	8	g		19	5	20	10
13	9	A		21	6	22	11
2	10	b		23	7	24	12
	11	c		25	8	26	13
10	12	d		27	9	28	Jaco. 1.
	13	e		29	10	30	2
18	14	f		31	11	2 Sa. 1.	3
7	15	g		2Sam. 2	12	3	4
	16	A		4	13	5	5
15	17	b		6	14	7	1Pet. 1.
4	18	c		8	15	9	2
	19	d	Alpheg	10	16	11	3
12	20	e		12	17	13	4
1	21	f		14	18	15	5
	22	g		16	19	17	2Pet. 1.
9	23	A	S.*Geor.*	18	20	19	2
	24	b		20	21	21	3
17	25	c	S. *Marc*		22		1 Jo. 1.
6	26	d	Evang	22	23	23	2
	27	e		24	24	1 Bre. 1	3
14	28	f		1 Bre. 2	25	3	4
3	29	g		4	26	5	5
	30	A		6	27	7	2, 3 Jo.

MAI

MAI sydd iddo xxxi. o ddyddiau.

				¶ Boreuol Weddi.		¶ Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	2 *Llith.*
2	1	b	*Phil. &*				Jude.
	2	c	*Jacob.*	1 Br. 8.	Act. 28	1 Br. 9.	Rhuf. 1.
19	3	d	Caffael	10	Mat. 1.	11	2
8	4	e	y Gro-	12	2	13	3
	5	f	es.	14	3	15	4
16	6	g	J. Port.	16	4	17	5
5	7	A		18	5	19	6
	8	b		20	6	21	7
13	9	c		22	7	2 Br. 1.	8
2	10	d		2 Br. 2.	8	3	9
	11	e		4	9	5	10
10	12	f		6	10	7	11
	13	g		8	11	9	12
18	14	A		10	12	11	13
7	15	b		12	13	13	14
	16	c		14	14	15	15
15	17	d		16	15	17	16
4	18	e		18	16	19	1 Cor. 1
	19	f	Dunst.	20	17	21	2
12	20	g		22	18	23	3
1	21	A		24	19	25	4
	22	b		Ezra 1.	20	Ezra 3.	5
9	23	c		4	21	5	6
	24	d		6	22	7	7
17	25	e		9	23	Neh. 1.	8
6	26	f	August.	Neh. 2.	24	4	9
	27	g	Bede.	5	25	6	10
14	28	A		8	26	9	11
3	29	b	*Charles*	10	27	13	12
	30	c	II. Nat.	Esth. 1.	28	Esth. 2.	13
11	31	d		3.	Mar. 1.	4.	14

MEHEFIN sydd iddo xxx. o ddyddiau.

				¶ Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	2 *Llith.*
	1	e	Nicom.	Esth. 5.	Mar. 2	Esth. 6.	1 Cor 15
19	2	f		7	3	8	16
8	3	g		9	4	Job 1	2 Cor. 1
16	4	A		Job 2.	5	3	2
5	5	b	Boni-	4	6	5	3
	6	c	face.	6	7	7	4
13	7	d		8	8	9	5
2	8	e		10	9	11	6
	9	f		12	10	13	7
10	10	g		14	11	15	8
	11	A	*Barn.*				
18	12	b	*Apost.*	16	12	17, 18	9
7	13	c		19	13	20	10
	14	d		21	14	22	11
15	15	e		23	15	24, 25	12
4	16	f		26,27	16	28	13
	17	g	S. Al-	29	Luke 1	30	Gal. 1
12	18	A	ban M.	31	2	32	2
1	19	b		33	3	34	3
	20	c	Edw.	35	4	36	4
9	21	d		37	5	38	5
	22	e		39	6	40	6
17	23	f	Ympr.	41	7	42	Eph. 1
6	24	g	*Jo. Fed.*				
	25	A		Dihar. 1	8	Dihar. 2	2
14	26	b		3	9	4	3
3	27	c		5	10	6	4
	28	d	Ympr.	7	11	8	5
11	29	e	*Pet. Ap.*				
	30	f		9	12	10	6

GORPHENAF sydd iddo xxxi. o ddyddiau.

				¶ Boreuol Weddi.		¶ Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith*	1 *Llith.*	2 *Llith*
19	1	g		Dih. 11.	Lu. 13	Dih. 12	Phil. 1
8	2	A	Mair.	13	14	14	2
	3	b		15	15	16	3
16	4	c	Martin	17	16	18	4
5	5	d		19	17	20	Col. 1
	6	e		21	18	22	2
13	7	f		23	19	24	3
2	8	g		25	20	26	4
	9	A		27	21	28	1 Th. 1
10	10	b		29	22	31	2
	11	c		Ecc. 1	23	Ecc. 2	3
18	12	d		3	24	4	4
7	13	e		5	Joh. 1	6	5
	14	f		7	2	8	2 Th. 1
15	15	g	Swith.	9	3	10	2
4	16	A		11	4	12	3
	17	b		Jer. 1	5	Jer. 2	1 Tim 1
12	18	c		3	6	4	2, 3
1	19	d		5	7	6	4
	20	e	Marg.	7	8	8	5
9	21	f	Magd.	9	9	10	6
	22	g		11	10	12	2 Tim 1
17	23	A		13	11	14	2
6	24	b	Ympr.	15	12	16	3
	25	c	*Ja. ap.*		13		4
13	26	d	Ann.	17	14	18	Tit. 1
3	27	e		19	15	20	2, 3
	28	f		21	16	22	Phile.
11	29	g		23	17	24	Heb. 1.
	30	A		25	18	26	2
19	31	b		27	19	28	3

AWST sydd iddo xxxi, o ddyddiau.

				¶ Boreuol. Weddi.		¶ Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	2 *Llith.*
8	1	c		Jer. 29.	Joh. 20.	Jer. 30.	Heb. 4.
16	2	d		31	21	32	5
5	3	e		33	Act. 1.	34	6
	4	f		35	2	36	7
13	5	g		37	3	38	8
2	6	A	Ymrith	39	4	40	9
	7	b	Enw 'r	41	5	42	10
10	8	c	Jesu.	43	6	44	11
	9	d		45,46	7	47	12
18	10	e	Laur.	48	8	49	13
7	11	f		50	9	51	Jaco. 1.
	12	g		52	10	Galar. 1	2
15	13	A		Galar. 2	11	3	3
4	14	b		4	12	5	4
	15	c		Ezek. 2.	13	Ezek. 3.	5
12	16	d		6	14	7	1 Pet. 1.
1	17	e		13	15	14	2
	18	f		18	16	33	3
9	19	g		34	17	Dan. 1.	4
	20	A		Dan. 2.	18	3	5
17	21	b		4	19	5	2 Pet. 1.
6	22	c		6	20	7	2
	23	d	Ympr.	8	21	9	3
14	24	e	*Barth.*		22		1 Joh. 1.
3	25	f	*Apost.*	10	23	11	2
	26	g		12	24	Hos. 1.	3
11	27	A		Ho. 2,3	25	4	4
	28	b	August.	5,6	26	7	5
19	29	c	diben.	8	27	9	2,3 Joh.
8	30	d	S. Joan	10	28	11	Jude
	31	e	Fed.	12	Mat. 1.	13	Rhuf. 1.

MEDI

MEDI sydd iddo xxx. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	2 *Llith.*
16	1	f	Silin.	Hos. 14.	Mat. 2.	Joel 1.	Rhuf. 2
5	2	g		Joel 2.	3	3	3
	3	A		Am. 1.	4	Am. 2.	4
13	4	b		3	5	4	5
2	5	c		5	6	6	6
	6	d		7	7	8	7
10	7	e	Enur. e	9	8	Obad.	8
	8	f	Natal.	Jona 1.	9	Jo. 2, 3.	9
18	9	g	Mair.	4	10	Mic. 1.	10
7	10	A		Mic. 2.	11	3	11
	11	b.		4	12	5	12
15	12	c		6	13	7	13
4	13	d		Nah. 1.	14	Nah. 2.	14
	14	e	Groes-	3	15	Hab. 1.	15
12	15	f	Sancta.	Hab. 2.	16	3	16
1	16	g		Zep. 1.	17	Zep. 2.	1 Cor. 1
	17	A	Lamb.	3	18	Agge 1.	2
9	18	b		Agge 2.	19	Zec. 1.	3
	19	c		Zec. 2, 3	20	4, 5	4
17	20	d	Ympr.	6	21	7	5
6	21	e	S. *Mat.*		22		6
	22	f	*thew.*	8	23	9	7
14	23	g		10	24	11	8
3	24	A		12	25	13	9
	25	b		14	26	Mal. 1.	10
11	26	c	Cypr.	Mal. 2.	27	3	11
19	27	d		4	28	Tob. 1.	12
	28	e		Tob. 2.	Mar. 1.	3	13
8	29	f	S. *Mich.*		2		14
	30	g	Jerom.	4	3	6	15

HYDREF sydd iddo xxxi. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	*lith*
16	1	A	Remig.	Tob. 7.	Mar. 4.	Tob. 8.	1 Co. 16
5	2	b		9	5	10	2 Co. 1.
13	3	c		11	6	12	2
2	4	d		13	7	14	3
	5	e		Judet. 1.	8	Jud. 2.	4
10	6	f	Ffydd.	3	9	4	5
	7	g		5	10	6	6
18	8	A		7	11	8	7
7	9	b	Denys	9	12	10	8
	10	c		11	13	12	9
15	11	d		13	14	14	10
4	12	e		15.	15	16	11
	13	f	Edw.	Doe. 1.	16	Doe. 2.	12
12	14	g		3	Lu. *d.* 1	4	13
1	15	A		5	*di.* 1.	6	Gal. 1.
	16	b		7	2	8	2
9	17	c	Etheld.	9	3	10	3
	18	d	S. *Luc*		4		4
17	19	e		11	5	12	5
6	20	f		13	6	14	6
	21	g		15	7	16	Eph. 1.
14	22	A		17	8	18	2
3	23	b		19	9	Eccl. 1.	3
	24	c		Eccl. 2.	10	3	4
11	25	d	Crispin	4	11	5	5
	26	e		6	12	7	6
19	27	f	Ympr.	8	13	9	Phil. 1.
8	28	g	*Sim. a*		14		2
	29	A	*Jud.*	10	15	11	3
16	30	b		12	16	13	4
5	31	c	Ympr.	14	17	15	Col. 1.

TACHWEDD sydd iddo xxx. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	2 *Llith.*
	1	d	*Holl*				
13	2	e	*Sainct.*	Ecc. 16.	Lu. 18.	Ec. 17.	Col. 2.
2	3	f		18	19	19	3
	4	g		20	20	21	4
10	5	A	*Br. y p.*	22	21	23	1 Th. 1.
	6	b	Leon.	24	22	(*a*) 25	2
18	7	c		27	23	28	3
7	8	d		29	24	(*b*) 30	4
	9	e		31	Joa. 1.	32	5
15	10	f		33	2	34	2 Th. 1.
4	11	g	S. Mart.	35	3	36	2
	12	A		37	4	38	3
12	13	b	Brisus.	39	5	40	1 Tim. 1
1	14	c		41	6	42	2, 3
	15	d	Machut	43	7	44	4
9	16	e		45	8	(*c*) 46	5
	17	f	Huw E.	47	9	48	6
17	18	g		49	10	50	2 Tim. 1
6	19	A		51	11	Baru. 1.	2
	20	b	Edmfre	Bar. 2.	12	3	3
14	21	c	Bren.	4	13	5	4
3	22	d	Ciceli.	6	14	Hi. Su	Tit. 1.
	23	e	Clem.	B. a'r d.	15	Isa. 1.	2, 3.
11	24	f		Isa. 2.	16	3	Phile.
19	25	g	Cathe-	4	17	5	Heb. 1.
	26	A	rin.	6	18	7	2
8	27	b		8	19	9	3
	28	c		10	20	11	4
16	29	d	Ympr.	12	21	13	5
5	30	e	*Andr. A*		Act. 1.		6

Noda, y darllennir (*a*) Eccluf. 25. yn vnig hyd wers. 13. ac (*b*) Ecclus. 30. yn vnig hyd werf. 18. a (*c*) Eccluf. 46. yn vnig hyd werf. 20.

RHAGFYR sydd iddo xxxi. o ddyddiau.

				Boreuol Weddi.		Prydnhawnol Weddi.	
				1 *Llith.*	2 *Llith.*	1 *Llith.*	2 *Llith.*
	1	f		Isa. 14.	Act. 2.	Isa. 15.	Heb. 7.
13	2	g		16	3	17	8
2	3	A		18	4	19	9
10	4	b		20, 21	5	22	10
	5	c		23	6	24	11
18	6	d	Nicho-	25	*dim.* 7.	26	12
7	7	e	las Es.	27	*dim.* 7.	28	13
	8	f	Ymdd.	29	8	30	Jaco 1.
15	9	g	*Mair.*	31	9	32	2
4	10	A		33	10	34	3
	11	b		35	11	36	4
12	12	c		37	12	38	5
1	13	d	Luci	39	13	40	1 Pet. 1
	14	e	M. a M.	41	14	42	2
9	15	f		43	15	44	3
	16	g	O sapi-	45	16	46	4
17	17	A	entia.	47	17	48	5
6	18	b		49	18	50	2 Pet. 1
	19	c		51	19	52	2
14	20	d	Ympr.	53	20	54	3
3	21	e	*Thomas*		21		1 Joa. 1.
	22	f	*Ap.*	55	22	56	2
11	23	g		57	23	58	3
	24	A	Ympr.	59	24	60	4
19	25	b	*Natal.*				
8	26	c	*S. Joan*				
	27	d	*S. Step.*				
16	28	e	*Gwir.*		25		5
5	29	f		61	26	62	2 Joan
	30	g		63	27	64	3 Joan
31	31	A	Silvest.	65	28	66	iud

TABLAU

Tablau a Threfnau o'r Gwyliau Symmudol, a Di-symmudol; Ynghyd a'r dyddiau Ympryd, ac Arbedrwydd trwy'r holl flwyddyn.

TREFN i wybod pa bryd y mae'r Gwyliau Symmudol yn dechreu.

Dydd-*Pasc* (ar ba vn y mae'r llaill yn sefyll) yw bob amser y Sul cyntaf wedi'r llawn Lleuad a syrthio nesaf ar ol yr Unfed dydd ar hugain o *Fawrth*. Ac os digwydd y llawn Lleuad ar Ddydd-Sul, Dydd-*Pasc* yw y Sul ar ol.

Sul yr *Adfent* yw bob amser y Sul nesaf at Wyl S. *Andreas*, par vn bynnac a'i cyn a'i gwedi.

Sul	*Septuagesima* *Sexagesima* *Quinquagesima* *Quadragesima*	Sydd	Naw Wyth Saith Chwech	Wythnos cyn y *Pasc*.
	Sul y *Gweddiau* Dydd y *Derchafael* Y *Sul-gwyn* Sul y *Drindod*	Sydd	Pum wythnos Ddeugain nhydd Saith wythnos Wyth wythnos	Gwedi 'r *Pasc*.

Tabl o'r holl wyliau ac sydd i'w cadw yn Eglwys *Loegr* trwy'r flwyddyn.

Holl Suliau yn y flwyddyn.

Dydd Gwyl:
- Enwaediad ein Harglwydd IESU GRIST.
- Yr Ystwyll.
- Troad S. *Paul*.
- Puredigaeth y Fendigedic Forwyn.
- S. *Matthias* yr Apostol.
- Cennadwri y Fendigedic Forwyn.
- S. *Marc* yr Efangylwr.
- S. *Philip* a S. *Iaco* yr Apostolion.
- Derchafael ein Harglwydd IESU GRIST.
- S. *Barnabas*.

Dydd Gwyl:
- Natalic S. *Ioan Fedyddiwr*.
- S. *Petr* yr Apostol.
- S. *Iaco* yr Apostol.
- S. *Bartholomeus* yr Apostol.
- S. *Matthew* yr Apostol.
- S. *Mihangel* a'r holl Angylion.
- S. *Luc* yr Efangylwr.
- S. *Simon* a S. *Jud* yr Apostolion.
- Yr holl Sainct.
- S. *Andreas* yr Apostol.
- S. *Thomas* yr Apostol.
- Natalic ein Harglwydd.
- S. *Stephan* y Merthyr.
- S. *Ioan* yr Efangylwr.
- Y Sancteidd-lan Wirioniaid.

Dydd-llun a Dydd-Mawrth. *Pasc*. Dydd-llun a Dydd-Marwth. Sul-gwyn.

Tabl o'r nos-wyliau a'r dyddiau Ympryd ac Arbedrwydd, iw cadw yn y flwyddyn.

Y Nos-wyl cyn:
- Natalic ein Harglwydd.
- Puredigaeth y Fendigedic *Fair* Forwyn.
- Cennadwri y Fendigedic *Fair* Forwyn.
- Dydd-*Pasc*.
- Dydd *Derchafael*.
- *Pentecost*.
- S. *Matthias*.

Y Nos-wyl cyn:
- S. *Ioan Fedyddiwr*.
- S. *Petr*.
- S *Iaco*.
- S. *Bartholomeus*.
- S. *Matthew*.
- S. *Simon* a S *Jud*.
- S. *Andreas*.
- S. *Thomas*.
- Yr holl Sainct.

Noda, os syrth rhyw vn o'r dyddiau gwyliau hyn ar ddydd-llun, yna'r Nos-wyl a gedwyr a'r ddydd Sadwrn, ac nid ar y Sul nesaf o'i flaen.

Dyddiau Ympryd neu Arbedrwydd.

I. Y Deugein-nydd Grawys.

II. Dyddiau y Cyd-coriau ar y pedwar amser, yr rhai ynt, Dydd Merchur, Dydd Gwener, a Dydd Sadwrn ar ol { y Sul cyntaf o'r Grawys. / Gwyl y pentecost. / y 14. o *Fedi*. / y 13. o *Ragfyr*. }

III. Tridiau y Gweddiau, yr rhai yw Dydd-llun, Dydd-mawrth, a Dydd-gwener o flaen Sanctaiddid Ddyd-Iou, neu Dderchafael ein Harglwydd.

IV. Pob Dydd-gwener yn y flwyddyn, onid Dydd *Natalic* Crist.

Rhyw ddyddiau Solemn, ar ba rai yr appwyntir Gweinidogaethau neilltuol.

I. Y Pumed Dydd o *Tachwedd*, yr hwn oedd dydd-Frad y Papaniaid.

II. Y Degfed ar hugain o *Ionawr*, yr hwn oedd Ddydd Merthyrolaeth *Charl's* y Cyntaf.

III. Y Nawfed dydd ar hugain o *Fai*, yr hwn oedd Ddydd Natalic a Dychweliad *Charl's* yr Ail.

Tabl

Tabl o'r Gwliau Symmudol, wedi ei gylchu tros Ddeugain mhlynedd.

Oedran yr Arglwydd.	Y Prif.	Yr Epact.	Llythyren y Sul.	Suliau We'di'r Ystwyl.	Sul Septuagesima.	Y dydd cyntaf o'r grawys.	Dydd Pasc.	Sul y Gweddiau.	Dydd y derchafael.	Y Sul-gwyn.	Suliau wed'r Drindod	Sul yr Adfent.
1661	9	9	F	4	Chw. 10	Chw. 27	Ebr. 14	Mai 19	Mai 23	Meh. 2	24	Rha. 1
1662	10	20	E	2	Jon. 26	12	Ma. 30	4	8	Mai 18	26	Tac. 30
1663	11	1	D	5	Chw. 15	Maw. 4	Ebr. 19	24	28	Meh. 7	23	29
1664	12	12	C B	4	7	Chw. 24	10	15	19	Mai 29	24	27
1665	13	23	A	2	Jon. 22	8	Ma. 26	Ebr. 30	4	14	27	Rha. 3
1666	14	4	G	5	Chw. 11	28	Ebr. 15	Mai 20	24	Meh. 3	24	2
1667	15	15	F	3	3	20	7	12	16	Mai 26	25	1
1668	16	26	E D	1	Jon. 19	5	Ma. 22	Ebr. 26	Ebr. 30	10	27	Tac. 29
1669	17	7	C	4	Chw. 7	24	Ebr. 11	Mai 16	Mai 20	30	24	28
1670	18	18	B	3	Jon. 30	16	3	8	12	22	25	27
1671	19	29	A	6	Chw. 19	Maw. 8	23	28	Meh. 1	Meh. 1	23	Rha. 3
1672	1	11	G F	4	4	Chw. 21	7	12	Mai 16	Mai 26	25	1
1673	2	22	E	2	Jon. 16	12	Ma. 30	4	8	18	26	Tac. 30
1674	3	3	D	5	Chw. 15	Maw. 4	Ebr. 19	24	28	Meh. 7	23	29
1675	4	14	C	3	Jon. 31	Chw. 17	4	9	13	Mai 23	25	28
1676	5	25	B A	2	23	19	Ma. 26	Ebr. 30	4	14	27	Rha. 3
1677	6	6	G	5	Chw. 11	28	Ebr. 15	Mai 20	24	Meh. 3	24	2
1678	7	17	F	2	Jon. 27	13	Ma. 31	5	9	Mai 19	26	1
1679	8	28	E	5	Chw. 16	Maw. 5	Ebr. 20	25	29	Meh. 8	23	Tac. 30
1680	9	9	D C	4	8	Chw. 25	11	16	20	Mai 30	24	28
1681	10	20	B	3	Jon. 30	16	3	8	12	22	25	27
1682	11	1	A	5	Chw. 12	Maw. 1	16	21	25	Meh. 4	24	Rha. 3
1683	12	12	G	4	4	Chw. 21	8	13	17	Mai 27	25	2
1684	13	23	F E	2	Jon. 27	.13	Ma. 30	4	8	18	26	Tac. 30
1685	14	4	D	5	Chw. 15	Maw. 4	Ebr. 19	24	28	Meh. 7	23	29
1686	15	15	C	3	Jon. 31	Chw 17	4	9	13	Mai 23	25	28
1687	16	26	B	2	23	9	Ma. 27	1	5	15	26	27
1688	17	7	A G	5	Chw. 12	Maw. 1	Ebr. 15	20	24	Meh. 3	24	Rha. 2
1589	18	18	F	2	Jon. 27	Chw. 13	Ma. 31	5	9	Mai 19	26	1
1690	19	29	E	5	Chw. 16	Maw. 5	Ebr. 20	25	29	Meh. 8	23	Tac. 30
1691	1	11	D	4	8	Chw. 25	12	17	21	Mai 31	24	29
1692	2	22	C B	2	Jon. 24	10	Ma. 27	1	5	15	26	27
1693	3	3	A	5	Chw. 12	Maw. 1	Ebr. 16	21	25	Meh. 4	24	Rha. 3
1694	4	14	G	4	4	Chw. 21	8	13	17	Mai 27	25	2
1695	5	25	F	1	Jon. 20	6	Ma. 24	Ebr. 28	2	12	27	1
1696	6	6	E D	4	Chw. 9	26	Ebr. 12	Mai 17	21	31	24	Tac. 29
1697	7	17	C	3	Jon. 31	17	4	9	13	23	25	28
1698	8	28	B	6	Chw. 20	Maw. 9	24	29	Meh. 2	Meh. 12	22	27
1699	9	9	A	4	5	Chw. 22	9	14	Mai 18	Mai 28	25	Rha. 3
1700	10	20	G F	3	Jon. 28	14	Ma. 31	5	9	19	26	1

Noda, fod cyfrifolaeth Blwyddyn ein Harglwydd yn Eglwys *Loeger*, yn dechreu y Pummed Dydd ar hugain o Fawrth.

I gael y Pasc tros fyth.

Prif.	A	B	C	D	E	F	G
i	Ebr. 9.	10	11	12	6	7	8
ii	Ma. 26.	27	28	29	30	31	Eb. 1
iii	Ebr. 16.	17	18	19	20	14	15
iv	Ebr. 9.	3	4	5	6	7	8
v	Ma. 26.	27	28	29	23	24	25
vi	Ebr. 16.	17	11	12	13	14	15
vii	Ebr. 2.	3	4	5	6	Ma. 31	Eb. 1
viii	Ebr. 23.	24	25	19	20	21	22
ix	Ebr. 9.	10	11	12	13	14	8
x	Ebr. 2.	3	Ma. 28	29	30	31	Eb. 1
xi	Ebr. 16.	17	18	19	20	21	22
xii	Ebr. 9.	10	11	5	6	7	8
xiii	Ma. 26.	27	28	29	30	31	25
xiv	Ebr. 16.	17	18	19	13	14	15
xv	Ebr. 2.	3	4	5	6	7	8
xvi	Ma. 26.	27	28	22	23	24	25
xvii	Ebr. 16.	10	11	12	13	14	15
xviii	Ebr. 2.	3	4	5	Ma. 30	31	Eb. 1
xix	Ebr. 23.	24	18	19	20	21	22

¶ PAn gaffoch chwi Lythyren y Sul yn y lin uchaf, cynhaliwch eich llygad tua 'r ilder oddiwrth yr unnrhyw, oni ddeloch yn gymwys gydferbyn a'r Prif: ac yno mae 'n dangos pa Fis a pha ddydd o'r Mis y digwydd y Pasc y flwyddyn honno. Ond nodwch, fod henw 'r Mis gwedi ei osod ar y Llaw aswy: neu yn union gydgyser a'r ffigur, ac ni chanlyn, fel mewn Tablau eraill trwy descynniad, ond trwy gydgyferbynniad.

Y DREFN AM

Foreuol a Prydnhawnol Weddi I'w dywedyd beunydd a'i harferu trwy'r flwyddyn.

Y Foreuol a'r Brydnhawnol weddi, a arferir yn y mann cynnefodig o'r Eglwys Cappel, neu Ganghell; Oddiethr I Ordinari y lle, farnu yn amgenach. A'r canghellau a gant sefyll yn y wedd yr oeddynt o'r blaen.

Ac yma noder, fod yn rhaid cadw a chynnal Addurniadau'r Eglwys a'i gwenidogion a'r bob amser o'i Gwenidogaeth, yn unwedd ac yr oeddynt yn Eglwys Loeger trwy audurdod y Parliament yn yr ail flwyddyn o deyrnasiad Brenin Edwart y chweched.

Y DREFN AM WEDDI FOREUOL,

Bôb dŷdd trwy'r Flwyddyn.

¶ *Ar ddechreu y Weddi Foreuol, darllened y Gwenidog a llêf uchel ryw ûn neu ychwaneg o'r fynhwyrau hyn o'r Scrythur lân, y rhai sŷdd yn canlyn. Ac yno dyweded yr hyn sydd scryfennedig ar ôl y Sentensiau.*

ek. 18. PAn ddychwelo yr annuwiol oddi-
wrth ei ddrygioni yr hwn a wna-
eth, a gwneuthur barn a chyfiawn-
der, hwnnw a geidw yn fŷw ei
Enaid.
l.51.3 Yr Wyf yn cydnabod fy nghamweddau:
a'm pechod sydd yn wastad ger fy mron.
l.51.9. Cuddia dy wyneb oddi wrth fy mhecho-
dau: a delea fy holl anwireddau.
l. 51. Aberthau Duw ydynt yspryd drylliedig:
calon ddrylliog, gystuddiedig, O Dduw, ni
ddirmygi.
l. 2. Rhwygwch eich calonau ac nid eich dillad;
ac ymchwelwch at yr Arglwydd eich Duw:
O herwydd grasLawn a thrugarog yw efe,
hwyrfrydig i ddigofaint, a mawr ei drugaredd,
ac edifeiriol am ddrwg.
. 9.9. Gan yr Arglwydd ein Duw y mae trugare-
ddau a maddeuant, er gwrthryfelu o honom
i'w erbyn; Ni wrandawsom ychwaith ar lais yr
Arglwydd ein Duw, i rodio yn ei gyfreithiau
ef, y rhai a roddodd efe o'n blaen ni.
m.10. Cospa fi, Arglwydd, etto mewn barn, nid
yn dy lid, rhag it fy ngwneuthur yn ddi-
ddim.
.6. 1. Edifarhewch, canys nessaodd teyrnas ne-
Matth. foedd.
Mi a godaf, ac a âf at fy nhâd, ac a ddy-
uk. wedaf wrtho, Fy Nhâd, pechais yn erbyn y
8,19. Nef ac o'th flaen dithau; ac mwyach nid
m. ydwyf deilwng i'm galw yn Fab i ti.
2. Na ddôs i farn a'th wâs, o herwydd ni
chyfiawnheir neb bŷw yn dy olwg di.
Joa. Os dywedwn, nad oes ynom bechod, yr
9. ydym yn ein twyllo ein hunain, a'r gwirionedd
nid yw ynom. Os cyfaddefwn ein pechodau, ffyddlon yw efe, fel y maddeuo i ni ein pechodau, ac i'n glanhâo oddiwrth bôb anghyfiawnder.

FY anwyl gariadus frodyr, y mae yr Scrythur lân yn ein cynhyrfu mewn amrafael fannau, i gydnabod ac i gyffessu ein aml bechodau a'n anwiredd, ac na wnelem na'i, cuddio na'i celu yngwydd yr Holl-alluog Dduw ein Tâd nefol, eithr eu cyffessu a gostyngedic, isel, edifarus, ac ufudd galon, er mŵyn caffael o honom faddeuant am danynt, trwy ei anfeidrol ddaioni a'i drugaredd ef. A chyd ddylem ni bob amser addef yn ostyngedic ein pechodau ger bron Duw; Etto ni a ddylem yn bennaf wneuthur hynny pan ymgynhullom i gyd-gyfarfod, i dalu diolch am yr aml ddaioni a dderbyniasom ar ei law ef, i ddatcan ei haeddedicaf foliant, i wrando ei fancteiddiaf air ef, ac i erchi y cyfryw bethau ac a fyddo cymmwys ac anghenrheidiol, yn gystal ar les y corph a'r enaid. O herwydd paham myfi a erfyniaf ac a attolygaf i chwi, cynnifer ac y sydd yma yn bressenol, gyd-tynnu a myfi, a chalon bûr, ac a lleferydd ostyngedic, hyd yngorseddfa y nefol râd, gan ddywedyd ar fy ol i.

¶ *Cyffes gyffredin i'w dywedyd gan yr holl gynnulleidfa ar ôl y Gwenidog, gan ostwng ar eu gliniau oll.*

HOll-alluog Dduw a thrugaroccaf Dâd, Ni a aethom ar gyfeiliorn allan o'th ffyrdd di,

di, fel defaid ar gyfrgoll; Nyni a ddilynasom ormod ar amcanion, a chwantau ein calonnau ein hunain: Nyni a wnaethom yn erbyn dy sancteiddiol gyfreithiau: Nyni adawsom heb wneuthud y pethau, a ddylesym eu gwneuthur, ac a wnaethom y pethau ni ddylesym eu gwneuthur; Ac nid oes iechyd ynom, eithr tydi o Arglwydd, cymmer drugaredd arnom ddrwg weithred-wyr truain, Arbet ti hwyntwy, o Dduw, y rhai sy'yn cyffessu eu beiau; Cyweiria di y sawl sydd yn edifarus: Yn ol dy addewidion a yspyssiwyd i ddŷn, yngHrist Iesu ein Harglwydd. A channiattâ drugaroccaf Dâd er ei swyn ef, fŷw o honom rhac llaw mewn duwiol, vnion a sobr fuchedd, i ogoniant dy sanctеiddiol Enw: Amen.

¶ *Y Gollyngdod neu faddeuant pechodau, i'w datcan gan y gwenidog yn vnic, yn ei sefyll, a'r bobl etto ar eu gliniau.*

YR Holl-Alluog Dduw, Tâd ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn ni ddeisyf farwolaeth pechadur, eithr yn hyttrach ymchwelyd o honaw oddi wrth ei anwiredd a bŷw: ac a roddes allu a gorchymyn i'w wenidogion, i ddeclario ac i fynegu i'w bobl sydd yn edifarus, ollyngdod a maddeuant am eu pechodau: Efe a bardyna, ac a ollwng y rhai oll sy wîr edifeiriol, ac yn ddiffuant yn credu i'w sanctеiddiol Efengyl ef. Herwydd paham attolygwn ni iddo ganiadtâu i ni wîr edifeirwch, a'i Yspryd glân, fel y byddo bodlon ganddo y pethau ydd ydym y pryd hyn yn eu gwneuthur a bod y darn arall o'n bywyd rhac llaw yn bûr, ac yn sanctеiddiol, megis y delom o'r diwedd i'w lawenydd tragywyddol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

¶ *Attebed y bobl yma ac ar ddiwedd pob un o'r gweddiau eraill. Amen.*

¶ *Yna y gostwng y Gwenidog ar ei liniau, ac a ddywed weddi yr Arglwydd a llêf vchel, a'r bobl hefyd ar eu gliniau, yn ei dywedyd gydag ef, yn y fan yma, ac ym ha le bynnag yr arferir hi yn y gwasanaeth.*

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Canys eiddot ti yw'r Deyrnas a'r gallu, a'r gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yna y dywaid ef yn yr un môdd.*

Arglwydd agor ein gwefusau.

Atteb.

A'n genau a fynega dy foliant.

Offeiriad.

Duw bryssia i'n cynnorthwyo.

Atteb.

Arglwydd pryssura i'n cymmorth.

¶ *Yna a'r bobl yn eu sefyll yr Offeiriad a ddywed.*

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Atteb.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

Offeiriad.

Molwch yr Arglwydd.

Atteb.

Moliannus fyddo Enw'r Arglwydd.

¶ *Yna y dywedir, neu y cenir y Psalm hon sy'n canlyn, oddieithr ar Ddydd Pasc, ar yr hwn y mae Anthem arall gwedi ei appwyntio; ac a'r y namyn un ugainfed dydd o bob mis, ni ddarllennir 'mono yn y fan hon, ond yn arferol gylch y Psalmau.*

DEuwch, canwn i'r Arglwydd: ymlawenhawn yn nerth ein hiechyd. *Venite, exultemus Domino.* Psal. 95.

Deuwn ger ei fron ef a diolch: canwn yn llafar iddo Psalmau.

Canys yr Arglwydd sydd Dduw mawr; a brenin, mawr ar yr holl dduwiau.

Oblegit yn ei law ef y mae gorddyfnderau y ddaiar: ac ef biau uchelder y mynyddoedd.

Y môr sydd eiddo, canys efe a'i gwnaeth: a'i ddwylaw a luniasant y sych-dir.

Deuwch addolwn, a syrthiwn i lawr, a gostyngwn ger bron y'r Arglwydd ein gwneuthurwr.

Canys efe yw ein Duw ni: a ninneu ŷm bobl ei borfa ef, a defaid ei ddwylaw.

Heddyw o gwrandewch ar ei leferydd, na chaledwch eich calonnau: megis yn yr ymrysonfa, fel yn nydd profedigaeth yn yr anialwch.

Lle y temptiodd eich tadau fi: y profasant fi, a gwelsant fy ngweithredoedd.

Deugain mhlynedd yr ymrysonais a'r genhedlaeth hon, â dywedais: pobl gyfeiliornus yn eu calonnau ydynt hwy, canys nid adnabuant fy ffyrdd.

Wrth y rhai y tyngais yn fy llid: na ddelent i'm gorphwysfa.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân: Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yn ol hyn y dilyn rhyw Psalmau mewn trefn, megis yr appwyntiwyd. Ac ar ddiwedd pob Psalm drwy yr flyddyn, a'r un modd ar ddiwedd* Benedictus, Benedicite, Magnificat, a Nunc dimittis, *y dywedir,*

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glan.

Atteb.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oessoedd. Amen.

¶ *Yna y darllenir, yn llawn llythyr, a lleferydd uchel y llîth gyntaf, gwedi ei chymeryd allan o'r hên Destament; megis ac yr appwyntiwyd wrth y Calender, oddieithr bod llithiau priod wedi asseinio i'r dydd hwnnw. Y gwenidog a ddarllenno, safed, ac ymchweled, megis y galler ei glywed yn oreu gan bawb oll ar a fo yn bresennol, Ac yn ol hynny y dywedir neu cenir yr Hymn a elwir,* Te Deum laudamus, *yn gamber-aec beunydd trwy'r holl flwyddyn.*

¶ *O flaen pob llîth y Gwenidog a ddywed,* Yma y mae yn dechreu y cyfryw Bennod neu adnod o'r cyfryw Bennod o'r llyfr a'r llyfr. *Ac a'r ol pob llîth,* Yma y terfyn y llith gyntaf neu'r ail.

Ti

Te Deum Laudamus.

TI Dduw a folwn: ti a gydnabyddwn yn Arglwydd.

Yr holl ddaiar a'th fawl di: y Tâd tragywyddawl.

Arnat ti y llefa yr holl Angylion: y nefoedd a'r holl nerthoedd o'u mewn.

Arnat ti y llefa Cherubin a Seraphin: â lleferydd ddibaid.

Sanct, Sanct, Sanct: Arglwydd Dduw Sabaoth.

Nefoedd a daiar sydd yn llawn o'th ogoniant.

Gogoneddus gôr yr Apostolion: a'th fawl di.

Moliannus nifer y Prophwydi: a'th fawl di.

Ardderchawg lu y Merthyri: a'th fawl di.

Yr Eglwys lan trwy 'r holl fŷd ath addef di.

Y Tâd o anfeidrawl fawredd.

Dy anrhydeddus wîr: ac vnic Fab.

Hefyd yr Yspryd glan: y diddan-wr.

Ti Christ: yw Brenin y gogoniant.

Ti yw tragywyddol: Fâb y Tâd.

Pan gymmeraist arnat waredu dŷn: ni ddiystyraist frû y wyryf.

Pan orchfygaist holl nerth angeu: yr agoraist deyrnas nef i bawb a gredant.

Ti sydd yn eistedd ar ddeheu-law Duw: yn gogoniant y Tâd.

Ydd ŷm ni yn credu mai tydi a ddaw: yn farn-wr arnom.

Gan hynny yr attolygwn i ti gynnorthwyo dy weision: y rhai a brynaist a'th werthfawr waed.

Pâr iddynt gael eu cyfrif gydâ'th Sainct: yn y gogoniant tragywyddol.

Arglwydd cadw dy bobl: a bendithia dy etifeddiaeth.

Llywia hwy: a dyrcha hwy yn dragywydd.

Beunydd ac fyth y clodforwn dydi.

Ac anrhydeddwn dy Enw: byth ac yn oes oesoedd.

Teilynga Arglwydd: ein cadw y dydd hwn yn ddibechod.

Arglwydd trugarhâ wrthym: trugarhâ wrthym.

Arglwydd poed dy drugaredd a ddêl arnom: megis ydd ŷm yn ymddiried ynot.

Arglwydd ynot yr ymddiriedais: n'am gwradwydder yn dragywydd.

¶ *Yna y darllenir yn yr un môdd yr ail llith, gwedi ei chymeryd allan o'r Testament newydd. Ac wedi hynny yr Hymn sy 'n canlyn, Oddieithr, pan ddigwydd ei ddarllen ymhennod y Dydd, neu yn yr Efengyl ar Ddydd S. Ioan Fedyddiwr.*

Benedictus. Luc. 1. 68.

BEndiged fyddo Arglwydd Dduw'r Israel: canys efe a ymwelodd, ac a brŷnodd ei bobl.

Ac a dderchafodd iechydwriaeth nerthol i ni: yn nhŷ Ddafydd ei wasanaeth-wr.

Megis y dywedodd trwy enau ei sanctaidd brophwydi; y rhai oedd o ddechreuad y bŷd.

Yr anfonei efe i ni ymwared rhag ein gelynion; ac oddi-wrth ddwylo pawb o'n digasogion.

Y gwnai efe drugaredd a'n tadau; ac y cofiai ei sanctaidd gyfammod:

A'r llw yr hwn a dyngodd ef wrth ein Tâd Abraham: fef bod iddo ganiadhau i ni; gwedi ein ymwared oddiwrth ddwylo ein gelynion, allu i wasanaethu ef yn ddiofn.

Mewn sancteiddrwydd a chyfiawnder ger ei fron ef holl ddyddiau ein bywyd.

A thitheu fâb a elwir yn brophwyd i'r Goruchaf; canys ti a ei o flaen wyneb yr Arglwydd, i baratoi ei ffyrdd ef,

Ac i roddi gwybodaeth iechydwriaeth iw bobl ef; gan faddeu eu pechodau,

O herwydd tiriondeb trugaredd ein Duw; trwy yr hon yr ymwelodd â ni godiad haul o'r uchelder:

I roddi llewyrch i'r rhai sy' yn eistedd mewn tywyllwch a chyscod angeu, ac i gyfeirio ein traed i ffordd tangnedyf.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Neu yr Psalm hwn,* Jubilate Deo, *Psal.* 100.

CEnwch yn llafar i'r Arglwydd, yr holl ddaiar: gwasanaethwch yr Arglwydd mewn llawenydd, deuwch yn ei ŵydd ef mewn gorfoledd.

Gwybyddwch mai yr Arglwydd sydd Dduw: efe a'n gwnaeth, ac nid ni ein hunain; ei bobl ef ydym, a defaid ei borfa.

Ewch i mewn iw byrth ef â diolch, ac iw lysoedd â moliant gennwch, diolchwch iddo, a chlodforwch ei Enw.

Canys daionus yw yr Arglwydd, a'i drugaredd sydd yn dragywydd, a'i wirionedd a bery o genhedlaeth i genhedlaeth byth.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb ac i'r Yspryd glân.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yna y cenir neu dywedir Credo 'r Apostolion gan y Gwenidog. a'r bobl yn ei sefyll. Oddieithr y dyddiau hynny yn unig, ar y rhai yr appwyntiwyd Credo S.* Athanasius *iw ddarllain.*

CRedaf yn Nuw Dâd oll gyfoethawg, Creawdr nef a daiar. Ac yn Iesu Ghrist ei un Mâb ef, ein Harglwydd ni: yr hwn a gâed trwy yr Yspryd glân, a aned o Fair forwyn: a ddioddefodd dan Bontius Pilatus, a groeshoeliwyd, a fu farw ac a gladdwyd, a ddescynnodd i uffern, y trydydd dydd y cyfododd o feirw; a escynnodd i'r nefoedd, ac y mae yn eistedd ar ddeheu-law Dduw Dâd oll gyfoethawg, Oddi yno y daw i farnu byw a meirw. Credaf yn Yspryd glân, yr Eglwys lân gatholic, Cymmun y sainct, Maddeuant pechodau, Cyfodiad y cnawd, a'r bywyd tragywyddol. Amen.

¶ *Ac yn ôl hynny, y gweddiau sy yn canlyn, a phawb yn gostwng yn ddefosionol ar eu gliniau, y Gwenidog yn gyntaf a lefara â llef uchel,*

Yr Arglwydd a fo gyda chwi.

Atteb. A chyda'th Yspryd dithau.

Y Gwenidog. Gweddiwn.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Christ trugarhâ wrthym.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

¶ *Yna y Gwenidog, a'r yscolheigion, a'r bobl, a ddywedant weddi yr Arglwydd â lleferydd vchel.*

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd. sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni ei'n dyled-wŷr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth ; Eithr gwaret ni rhag drwg : Amen.

¶ *Yna y Gwenidog yn ei sefyll a ddywaid.*
Arglwydd dangos dy drugaredd arnom.

Atteb. A chaniadhâ i ni dy iechydwriaeth.

Offeiriad. Arglwydd cadw y Brenhin.

Atteb. A gwrando ni yn drugarog pan alwom arnat.

Offeiriad. Gwisc dy wenidogion ag iawnder.

Atteb. A gwna dy ddewisol bobl yn llawen.

Offeiriad. Arglwydd cadw dy bobl.

Atteb. A bendithia dy etifeddiaeth.

Offeiriad. Arglwydd dyro dangneddyf yn ein dyddiau.

Atteb. Gan nad oes neb arall, a ymladd trosom, onid tydi Dduw yn unic.

Offeiriad. Duw glanhâ ein calonnau ynom.

Atteb. Ac na chymmer dy Yspryd glân oddi wrthym.

¶ *Yna y canlyn tri Cholect ; Y cyntaf o'r dydd, yr hwn a fydd yr un ac a appwyntir ar y Cymmun. Yr ail, am dangneddyf. Y trydydd, am râd i fyw yn dda. Yr ddau Golect ddiweddaf ni chyfnewidir byth ; onid eu dywedyd beunydd ar y Foreuol Weddi, trwy yr holl flwyddyn, fel y canlyn, a phawb ar eu gliniau.*

¶ *Yr ail Colect am dangneddyf.*

DVw, yr hwn wyt Awdur tangneddyf, a charwr cyttundeb, yr hwn o'th iawn adnabod, y mae ein buchedd dragywydd yn sefyll arnom, a'th wasanaeth yw gwir fraint: Amddeffyn nyni dy ostyngedig weision, rhag holl ruthrau ein gelynion ; fel y gallom trwy gwbl ymddiried yn dy amddiffyn di, nac ofnom allu neb gwrthwyneb-wŷr : trwy nerth Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Y trydydd Colect am gael rhâd.*

O Arglwydd nefol Dâd, Holl-alluog, a thragywyddol Dduw, yr hwn a'n cedwaist yn ddiangol hyd ddechreu 'r dydd heddyw, amddiffyn nyni ynddo a'th gadarn allu, a chaniadhâ na syrthiom y dydd hwn mewn un pechod, ac nad elom mewn neb rhyw berygl, eithr bod ein holl weithredoedd wedi eu trefnu a'u llywiaw wrth dy lywodraeth, i wneuthur yn wastad y peth sydd gyfiawn yn dy olwg di, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Mewn Corau a mannau, lle 'r arferont ganu, ymma y canlyn yr Anthem.*

¶ *Yna y pum Weddi sy'n canlyn a ddarllenir ymma, oddieithr pan ddarllenir y Letani; Ac yna y ddwy olaf yn unig a ddarlenir fel y maent gwedi eu cyfleu yno.*

¶ *Gweddi tros Fawrhydi y Brenin.*

O Arglwydd ein Tâd nefol, goruchel, a galluoc, Brenin y Brenhinoedd, Arglwydd yr Arglwyddi, unic lywiawdr y Tywysogion, yr hwn wyt o'th eisteddle yn edrych ar holl drigolion y ddaiar, ni a attolygwn, ac a erfyniwn i ti, edrych o honot yn ddarbodus ar ein grasusaf ddaionus Arglwydd Frenhin Charles, ac felly ei gyflawni ef o rad dy sanctaidd Yspryd, fel y bo iddo yn wastadol bwyso at dy feddwl, a rhodio yn dy ffordd, cynnyscaedda ef yn helaeth â doniau nefol, caniadhâ iddo mewn llwyddiant ac iechyd hir hoedl, nertha ef, modd y gallo orescyn, a gorchfygu ei holl elynion, ac o'r diwedd yn ôl y fuchedd hon, bod iddo fwynhaû llawenydd a dedwyddyd tragywyddol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Gweddi tros y Frenhinawl Deulu.*

HOll-alluog Dduw, ffynnon pob daioni, yr ydym ni yn ostyngedig yn attolwg i ti fendithio ein grasusaf Frenhines, Catherin, Iago 'r Dûc o Efrawg, a'r holl Frenhinol Deulu. Cynnyscaedda hwy â'th Yspryd glân, cyfoethoga hwy â'th nefol râs, llwydda hwy a phob dedwyddwch, a dwg hwy i'th dragywyddol deyrnas, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Gweddi tros yr Eglwys-wŷr, a'r bobl.*

HOll-gyfoethog a thragywyddol Dduw yr hwn wyt yn unic yn gwneuthur rhyfeddodau, danfon i lawr ar ein Escobion a Churadiaid a'r holl gynnulleidfaon a orchymynnwyd tan eu gofal hwynt, iachol Yspryd dy râd, ac fel y gallont wîr ryngu bodd i ti, tywallt arnynt ddyfal wlith dy fendith : Caniadhâ hyn Arglwydd, er anrhydedd ein dadleuwr, a'n cyfryng-wr Iesu Grist. Amen.

¶ *Gweddi o waith S.* Chrysostom.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a roddaist i ni râd y pryd hyn, drwy gyfundeb a chydgyfarch i weddio arnat, ac wyt yn addo pan ymgynnullo dau neu dri yn dy Enw, bod i ti ganiadhau eu gofynion : cyflawna yr awr hon, o Arglwydd, ddymuniad a deisyfiad dy weision, fel y bo mwyaf buddiol iddynt, gan ganiadhaû i ni yn y byd hwn wybodaeth am dy wirionedd, ac yn y byd a ddaw, bywyd tragywyddol. Amen.

2 *Cor. xiii.* 14.

RHâd ein Harglwydd Iesu Grist, a serch Duw, a chymdeithas yr Yspryd glân, a fyddo gydâ ni oll byth bythoedd. Amen.

¶ *Ymma y diwedd Trefn y Foreuol Weddi trwy'r Flwyddyn.*

Y DREFN

Y DREFN AM

Weddi Bryd-nhawnol, Bob dydd trwy'r Flwyddyn.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Canys eiddot ti yw'r Deyrnas a'r gallu, a'r gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yna y dywaid ef yn yr un môdd.*

Arglwydd Agor ein gwefusau.

Atteb. A'n genau a fynega dy foliant.

Offeiriad. Duw bryssia i'n cynnorthwyo.

Atteb. Arglwydd pryssura i'n cymmorth.

¶ *Yna a'r bobl yn eu sefyll yr Offeiriad a ddywed.*

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Atteb. Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

Offeiriad. Molwch yr Arglwydd.

Atteb. Moliannus fyddo Enw'r Arglwydd.

¶ *Yna y dywedir, neu cenir y Psalmeu mewn trefn, megis yr appwyntiwyd hwy. Yna llith o'r hên Destament, megis ac yr appwyntiwyd. Yn ol hynny* Magnificat, *neu Gân y Forwyn fendigedic, yn Gamber-aec, megis y canlyn.*

Magnificat, Luc. 1. 46.

FY enaid a fawrhâ yr Arglwydd: a'm hyspryd a lawenychodd yn Nuw fy Iachawdr.

Canys efe a edrychodd ar ostyngeiddrwydd ei wasanaethyddes.

Oblegid wele o hyn allan yr holl genhedlaethau a'm geilw yn wynfydedic.

Canys yr hwn sydd Alluog a wnaeth i mi fawredd: a sanctaidd yw ei Enw ef.

A'i drugaredd sydd yn oes oesoedd ar y rhai a'i hofnant ef.

Efe a ddangosodd nerth a'i fraich: efe a wasgarodd y rhai beilchion ym mwriadau eu calonnau.

Efe a dynnodd i lawr y cedyrn o'u heisteddfau, ac a dderchafodd y rhai isel-radd.

Efe a lanwodd y rhai newynog â phethau da: oc a anfonodd ymmaith y rhai goludog mewn eisieu.

Efe a gynnorthwyodd ei wâs Israel, gan gofio ei drugaredd, (fel y dywedodd wrth ein tadau, Abraham a'i hâd) yn dragywydd.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Neu ynteu y Psalm hon; Oddieithr ar y namyn unfed dydd ar hugain o'r mis, pan ddarllenir ef ar drefn gyffredin y Psalmau.*

Cantate Domino, Psal. 98.

CEnwch i'r Arglwydd ganiad newydd, canys efe a wnaeth bethau rhyfedd: a'i ddeheu-law, ac a'i fraich sanctaidd y parodd iddo ei hun iechydwriaeth.

Yspyssodd yr Arglwydd ei iechydwriaeth: a dattcuddiodd ei gyfiawnder yngolwg y cenhedloedd.

Cofiodd ei drugaredd, a'i wirionedd i dŷ Israel: a holl derfynau y ddaiar a welsant iechydwriaeth ein Duw ni.

Cenwch yn llafar i'r Arglwydd, yr holl ddaiar: llefwch, ac ymlawenhewch, a chenwch.

Cenwch i'r Arglwydd gydâ'r delyn: sef gyd â'r delyn, a llef canmoliaeth.

Cenwch yn llafar o flaen yr Arglwydd y Brenin: ar yr ud-cyrn, a sain trwmpet.

Rhûed y môr, ac sydd ynddo, y byd, a'r rhai a drigant o'i fewn.

Cûred y llifeiriaint eu dwylo: a chydganed y mynyddoedd o flaen yr Arglwydd, canys efe a ddaeth i farnu y ddaiar.

Efe a farna'r bŷd mewn cyfiawnder: a'r bobloedd mewn uniondeb.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac ir Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yna llith o'r Testament newydd megis yr appwyntir: Ac yn ôl hynny* Nunc dimittis, *neu Gân* Simeon, *yn Gamber-aec, megis y canlyn.*

Nunc dimittis, Luc. 2. 29.

YR awrhon Arglwydd y gollyngi dy was mewn tangneddyf, yn ôl dy air.

Canys fy llygaid a welsant dy iechydwriaeth,

Yr hon a baratoaist ger bron wyneb yr holl bobl.

I fôd yn oleuni i oleuo y Cenhedloedd, ac yn ogoniant i'th bobl Israel.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Neu yr Psalm hon Oddiethr ar y deuddegfed dydd o'r Mis.*

Deus misereatur. Psal. 67.

DVw a drugarhao wrythym, ac a'n bendithio, a thywynned llewyrch ei wyneb arnom, a thrugarhaed wyrthym.

Fel yr adwaener dy ffordd ar y ddaiar, a'th iechydwriaeth ymmhlith yr holl genhedloedd.

Molianned y bobl di ô Dduw; molianned yr holl bobl dydi.

Llawenhaed y cenhedloedd a byddant hyfryd; canys tydi a ferni y bobl yn uniawn, ac a lywodraethi y Cenhedloedd ar y ddaiar.

Molianned y bobl di ô Dduw: molianned yr holl bobl dydi.

Yna yr ddaiar a rydd ei ffrwyth: a Duw, sef ein Duw ni, a'n bendithia.

Duw a'n bendithia: a holl derfynau yr ddaiar a'i hofnant ef.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yna y cenir neu dywedir* Credo *'r Apostolion gan y gwenidog, a'r bobl yn eu sefyll.*

CRedaf yn Nuw Dâd oll-gyfoethawg, Creawdr nef a daiar. Ac yn Iesu Grist ei un Mâb ef, ein Harglwydd ni: yr hwn a gâed trwy yr Yspryd glân, a aned o Fair forwyn: a ddioddefodd dan Bontius Pilatus, a groeshoeliwyd, a fu farw ac a gladdwyd, a ddescynnodd i uffern, y trydydd dydd y cyfododd o feirw; a escynnodd i'r nefoedd, ac y mae yn eistedd ar ddeheu-law Dduw Dâd oll-gyfoethawg, Oddi yno y daw i farnu byw a meirw. Credaf yn yr Yspryd glân, yr Eglwys lân gatholic, Cymmun y sainct, Maddeuant pechodau, Cyfodiad y cnawd, a'r bywyd tragywyddol. Amen.

¶ *Ac yn ôl hynny, y gweddiau sy yn canlyn, a phawb yn gostwng yn ddefosionol ar eu gliniau, y Gwenidog yn gyntaf a lefara â llef uchel.*

Yr Arglwydd a fo gydâ chwi.

Atteb. A chyd a'th Yspryd dithau.

Y Gwenidog. Gweddiwn.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Crist trugarhâ wrthym.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

¶ *Yna y Gwenidog, a'r yscolheigion, a'r bobl, a ddywedant weddi yr Arglwydd â lleferydd uchel.*

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wŷr, Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Amen.

¶ *Yna y Gwenidog yn ei sefyll a ddywaid.*

Arglwydd dangos dy drugaredd arnom.

Atteb. A chaniadhâ i ni dy iechydwriaeth.

Offeiriad. Arglwydd cadw y Brenhin.

Atteb. A gwrando ni yn drugarog pan alwom arnat.

Offeiriad. Gwisc dy wenidogion ag iawnder.

Atteb. A gwna dy ddewisol bobl yn llawen.

Offeiriad. Arglwydd cadw dy bobl.

Atteb. A bendithia dy etifeddiaeth.

Offeiriad. Arglwydd dyro dangneddyf yn ein dyddiau.

Atteb. Can nad oes neb arall, a ymladd trosom, onid tydi Dduw yn unic.

Offeiriad. Duw glanhâ ein calonnau ynom.

Atteb. Ac na chymmer dy Yspryd glân oddi wrthym.

¶ *Yna y canlyn tri Cholect; Y cyntaf o'r dydd. Yr ail, am dangneddyf. Y trydydd, am gynhorthwy yn erbyn pob perygl, fel y canlyn ymma rhac llaw. Ar ddau Golect ddiwethaf a ddywedir bob dydd ar bryd-nhawnol Weddi, heb gyfnewid.*

¶ *Yr ail Colect ar y bryd-nhawnol weddi.*

DUw oddi wrth ba un y daw pob addûnedd sanctaidd, pob cyngor da, a phob gweithred gyfiawn, dyro i'th wasanaeth-ddynion y rhyw dangneddyf a'r na ddichon y bŷd ei roddi; modd y gallo ein calonnau ymroi i ufyddhau i'th orchymynion; a thrwy dy amddeffyniad i ni rhag ofn ein gelynion, allu o honom dreulio ein hamser mewn heddwch a thangneddyf, drwy haeddedigaethau Iesu Grist ein Iachawdr. Amen.

¶ *Y trydydd Colect am gynnorthwy yn erbyn pob peryglon.*

GOleua ein tywyllwch, ni a attolygwn i ti o Arglwydd; a thrwy dy fawr drugaredd amddeffyn nyni rhag pob perygl ac enbydrwydd y nôs hon; er serch ar dy un Mâb ein Iachawdr Iesu Grist. Amen.

¶ *Mewn Corau a mannau, lle'r arferont ganu, ymma y canlyn yr Anthem.*

¶ *Gweddi tros Fawrhydi y Brenin.*

O Arglwydd ein Tâd nefol, goruchel, a galluoc, Brenin y Brenhinoedd, Arglwydd yr Arglwyddi, unic llywiawdr y Tywysogion, yr hwn wyt o'th eisteddle yn edrych ar holl drigolion y ddaiar, ni a attolygwn, ac a erfyniwn i ti, edrych o honot yn ddarbodus ar ein grasusaf ddaionus Arglwydd Frenhin Charles, ac felly ei gyflawni ef o râd dy sanctaidd Yspryd, fel y bo iddo yn wastadol bwyso at dy feddwl, a rhodio yn dy ffordd, cynnyscaedda ef yn helaeth â doniau nefol, caniadhâ iddo mewn llwyddiant ac iechyd hîr hoedl, nertha ef, modd y gallo orescyn, a gorchfygu ei holl elynion, ac o'r diwedd yn ôl y fuchedd hon, bod iddo fwynhau llawenydd a dedwyddyd tragywyddol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Gweddi tros y Frenhinawl Deulu.*

HOll-alluog Dduw, ffynnon pob daioni, yr ydym ni yn ostyngedig yn attolwg i ti fendithio ein grasusaf Frenhines Catherin, Iago 'r Dûc o Efrawg, a'r holl Frenhinol Deulu. Cynnysgaeddâ hwy â'th Yspryd glân, cyfoethoga hwy â'th nefol râs, llwydda hwy a phob dedwyddwch, a dwg hwy i'th dragywyddol deyrnas, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Gweddi tros yr Eglwys-wyr, a'r bobl.*

HOll-gyfoethog a thragywyddol Dduw, yr hwn wyt yn unic yn gwneuthur rhyfeddodau, danfon i lawr ar ein Escobion a Churadiaid a'r holl gynnulleidfâon a orchymynnwyd tan eu gofal hwynt, iachol Yspryd dy râd, ac fel y gallont wîr ryngu bodd i ti, tywallt arnynt ddyfal wlith dy fendith: Caniadhâ hyn Arglwydd, er anrhydedd ein dadleuwr, a'n cyfryng-wr Iesu Grist. Amen.

¶ *Gweddi o waith S.* Chrysostom.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a roddaist i ni râd y pryd hyn, drwy gyfundeb a chydgyfarch i weddio arnat, ac wyt yn addo pan ymgynnullo dau neu dri yn dy Enw, bod i ti ganiadhau eu gofynion: cyflawna yr awr hon, o Arglwydd, ddymuniad a deisyfiad dy weision, fel y bo mwyaf buddiol iddynt, gan ganiadhâu i ni yn y byd hwn wybodaeth am dy wirionedd, ac yn y byd a ddaw, bywyd tragywyddol Amen.

2 *Cor. xiii.* 14.

RHad ein Harglwydd Iesu Grist, a serch Duw, a chymdeithas yr Yspryd glân, a fyddo gydâ ni oll byth bythoedd. Amen.

¶ *Ymma y diwedd Trefn y bryd-nhawnol Weddi trwy'r Flwyddyn.*

Quicunque

Quicunque vult.

¶ *Ar y Gwyliau hyn, sef, dydd Natalic Christ, dydd gwyl Ystwyll, dydd gwyl Fathias; dydd Pasc, y Derchafael, y Sûlgwyn, dydd gwyl Ioan fedyddi-wr, Sainct Iacob, Sainct Bartholomeus, S. Matthew, S. Simon a S. Iûd, S. Andreas, a Sûl y Drindod; y cenir neu y dywedir ar y Weddi Foreuol, yn lle Credo'r Apostolion, y Gyffes hon o'n ffydd Gristianogawl, a elwir yn Gyffredin, Credo S. Athanasius, gan y Gwenidog a'r bobl yn sefyll.*

PWy bynnac a fynno fod yn gadwedic o flaen dim rhaid iddo gynnal y ffydd gatholic.

Yr hon ffydd, onis ceidw pôb dyn yn gyfan, ac yn ddihalog: diammeu y collir ef yn dragywydd.

A'r ffydd gatholic yw hon, bod i ni addoli un Duw yn Drindod, a'r Drindod yn undod.

Nid cymmyscu o honom y personau: na gwahanu y sylwedd.

Canys un person sydd i'r Tâd, arall i'r Mâb: ac arall i'r Yspryd glân.

Eithr Duwdod y Tâd, y Mâb, a'r Yspryd glân sydd unrhyw: gogoniant gogyfuwch, mawrhydi gogyd-tragywyddol.

Vnrhyw yw'r Tâd, unrhyw yw'r Mâb; unrhyw yw'r Yspryd glân.

Digreêdic Dâd, digreêdic Fâb; digreêdic yspryd glân.

Anfesuredig Dad, anfesuredig Fâb, anfesuredig Yspryd glân.

Tragywyddol Dâd, tragywyddol Fâb: tragywyddol Yspryd glân.

Ac etto nid ydynt dri tragywyddolion; onid vn tragywyddol.

Ac fel nad ŷnt dri anfesuredigion, na thri digreêdigion: onid vn digreêdic, ac vn anfesuredig.

Felly yn gyffelyb, Holl-alluog yw'r Tâd, Holl-alluog yw'r Mâb: Holl-alluog yw'r Yspryd glân.

Ac etto nid ŷnt dri Holl-alluogion: onid vn Holl-alluog.

Felly y Tâd sy' Dduw, y Mâb sy' Dduw: a'r Yspryd glân sy' Dduw.

Ac etto nid ŷnt dri Duwiau: onid vn Duw.

Felly y Tâd sydd Arglwydd, y Mâb sydd Arglwydd; a'r Yspryd glân sydd Arglwydd.

Ac etto nid ŷnt dri Arglwyddi: namyn vn Arglwydd.

Canys fel i'n cymhellir trwy y gristianogaidd wirionedd: i gyfaddef bod pôb person o honaw ei hun yn Dduw, ac yn Arglwydd;

Felly i'n gwaherddir trwy'r Gatholic Grefydd: i ddywedyd, bôd tri Duwiau, neu dri Arglwyddi.

Y Tâd ni wnaethpwyd gan neb: ni's crewyd, ac ni's cenhedlwyd.

Y Mâb y sydd o'r Tâd yn vnic: heb ei wneuthur, na'i greu, eithr wedi ei genhedlu.

Yr Yspryd glân sydd o'r Tâd a'r Mâb: heb ei wneuthur, na'i greu, na'i genhedlu, eithr yn deilliaw.

Wrth hynny, vn Tâd y sydd, nid tri Thâd, vn Mâb, nid tri Mâb; vn Yspryd glân, nid tri o Ysprydion glân.

Ac yn y Drindod hon, nid oes vn cynt, neu gwedi ei gilydd; nid oes yn mwy na llai na'i gilydd.

Eithr yr holl dri phersonau ydynt ogyd-tragywyddol; a gogyfuwch.

Ac felly ym mhob peth, fel y dywedpwyd vchod: yr vndod yn y Drindod, a'r Drindod yn yr vndod sydd i'w haddoli.

Pwy bynnac gan hynny a fynno fod yn gadwedig: synied felly o'r Drindod.

Y mae hefyd yn anghenrhaid er mwyn tragywyddol iechydwriaeth: credu o ddyn yn ffyddlawn am gnawdoliaeth ein Harglwydd Iesu Grist.

Canys yr iawn ffydd yw, credu, a chyffessu o honom: fod ein Harglwyd ni Iesu Grist, Fab Duw, yn Dduw ac yn ddŷn.

Duw o sylwedd y Tâd, wedi ei genhedlu cyn na'r oesoedd: a dyn, o sylwedd ei fam, wedi ei eni yn y byd.

Perffaith Dduw, a pherffaith ddŷn, o enaid rhesymmol: a dynol gnawd yn hanfod.

Gogyfuwch a'r Tâd oblegid ei Dduwdod: a llai na'r Tâd, oblegid ei ddyndod.

Yr hwn, er ei fod yn Dduw, ac yn ddyn: er hynny, nid yw efe ddau, onid vn Christ.

Vn, nid trwy ymchwelyd y Duwdod yn gnawd: onid gan gymmeryd y dyndawd at Dduw.

Vn i gyd oll, nid gan gymmyscu y sylwedd: onid trwy vndod person.

Canys fel y mae yr enaid rhesymmol a'r cnawd yn vn dŷn: felly Duw a dŷn sydd vn Christ.

Yr hwn a ddioddefodd tros ein iechydwriaeth: a ddescynnodd i vffern, a gyfododd y trydydd dydd o feirw.

Escynnodd i'r nefoedd, ac y mae yn eistedd ar ddeheu-law'r Tâd, Duw holl-alluog: oddi yno y daw i farnu byw a meirw.

Ac ar ei ddyfodiad, y cyfyd pob dŷn yn eu cyrph eu hunain: ac a roddant gyfrif am eu gweithredoedd priawd.

A'r rhai a wnaethant dda, a ânt i'r bywyd tragywyddol: a'r rhai a wnaethant ddrwg, i'r tân tragywyddol.

Hon yw'r ffydd gatholic: yr hon pwy bynnac a'r ni's cretto yn ffyddlon, ni all efe fod yn gadwedic.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis ydd oedd yn y dechreu, mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Ymma y canlyn y Letani, neu Ymbiliau cyffredinol iw canu neu iw dywedyd ar ôl y Foreuol Weddi ar y Suliau, y Merchureu, a'r Gwenerau, ac ar amserau eraill, pan orchymynner gan yr Ordinari.*

DUw Tâd o'r Nef: trugarhâ wrthym wîr bechaduriaid.

Duw Tâd o'r nef: trugarhâ wrthym, &c.

Duw Fâb, bryn-wr y byd: trugarhâ wrthym wîr bechaduriad.

Duw Fab, bryn-wr y byd: trugarhâ wrthym, &c.

Duw Yspryd glân, yn deilliaw oddi-wrth y Tâd a'r Mâb; trugarhâ wrthym wîr bechaduriaid,

Duw Yspryd glân, yn deilliaw oddiwrth, &c.

Y gogoned, lân, fendigaid Drindod, tri pherson, ac un Duw: trugarha wrthym wîr bechaduriaid.

Y gogoned, lân, fendigaid Drindod, tri pherson, &c.

Na chofia Arglwydd ein anwiredd, nac anwiredd ein rhieni, ac na ddyro ddial am ein pechodau: arbed nyni Arglwydd daionus, arbed dy bobl a brynaist a'th werth-fawr waed,

ac na lidia wrthym yn dragywydd.

Arbet ni Arglwydd daionus.

Oddiwrth bob drwg ac anffawd, oddiwrth bechod, oddiwrth ystryw a chyrch y cythrael, oddiwrth dy lid, ac oddiwrth farnedigaeth tragywyddol.

Gwaret ni Arglwydd daionus.

Oddiwrth bob dallineb calon, oddiwrth falchder, a gwâg ogoniant, a ffûg sanctеiddrwydd, oddiwrth genfigen, digasedd, a bwriad drwg, a phob anghariadoldeb.

Gwaret ni Arglwydd daionus.

Oddiwrth anniweirdeb, a phob pechod marwol, ac oddiwrth holl dwyll y byd, y cnawd, a'r cythrael.

Gwaret ni Arglwydd daionus.

Oddiwrth fellt a thymestl, oddiwrth blâ, haint y nodeu, a newyn, oddiwth ryfel ac ymladd, ac oddiwrth angeu disyfed.

Gwaret ni Arglwydd daionus.

Oddiwrth bob terfysc, a dirgel frâd, a gwrthryfel, oddiwrth bôb ffals ddysceidiaeth, ac opiniwn annuwiol a schism, oddiwrth galedrwydd calon, a dirmyg ar dy air a'th orchymmyn.

Gwaret nyni Arglwydd daionus.

Trwy ddirgelwch dy gnawdoliaeth, trwy dy sanctaidd enedigaeth, a'th enwaediad, trwy dy fedydd, dy ympryd, a'th brofedigaeth.

Gwaret nyni Arglwydd daionus.

Trwy dy ddirfawr ing, a'th chwys gwaedlyd, drwy dy grôg a'th ddioddefaint, drwy dy werthfawr angeu a'th gladdedigaeth, drwy dy anrhydeddus gyfodiad, a'th escynnaid, a thrwy ddyfodiad yr Yspryd glân.

Gwaret nyni Arglwydd daionus.

Yn holl amser ein trallod, yn holl amser ein gwynfyd, yn awr angeu, ac yn nydd y farn.

Gwaret nyni Arglwydd daionus.

Nyni bechaduriaid a attolygwn i ti ein gwrando, ô Arglwydd Dduw, a theilyngu o honot gadw, rheoli, a llywodraethu dy lân Eglwys gatholic, yn y ffordd union.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot gadw a nerthu i'th wîr addoli mewn iawnder a glendid buchedd, dy wasanaeth-wr Charles ein grasusaf Frenhin a'n pen-llywydd.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot lywodraethu ei galon yn dy ffydd, ofon, a chariad, ac iddo ymddiried byth ynot, ac ymgais yn wastad a'th anrhydedd, a'th ogoniant.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot ei amddeffyn a'i gadw, gan roddi iddo fuddugoliaeth ar ei holl elynion.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot fendithio a chadw ein grasusaf Frenhines Catherin, Iago 'r Dûc o Efrawg, a'r holl Frenhinawl deulu.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot lewyrchu yr holl Escobion, Offeiriaid a Diaconiaid, ag iawn wybodaeth a deall dy air: ac iddynt hwy trwy eu pregeth a'u buchedd, ei fynegu a'i ddangos yn ddyladwy.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot gynnyscaeddu Arglwyddi 'r Cyngor, a'r holl fonedd â grâs, doethineb, a deall.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot fendithio a cadw y pensswyddogion, gan roddi iddynt râs i wneuthur cyfiawnder, ac i faentumio yr gwîr.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot fendithio a chadw dy holl bobl.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot roddi i bob cenhedlaeth, undeb, tangneddyf a chyd-gordio.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot roddi i ni galon i'th garu ac i'th ofni, ac i fyw yn ddiesculus yn ôl dy orchymynion.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot roddi i'th bobl ychwaneg o râd, i wrando yn ufydd dy air, ac iw dderbyn o bûr ewyllys, ac i gynhyrchu ffrwyth yr Yspryd.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot ddwyn i'r ffordd wîr, bawb ar a aeth ar gyfeiliorn ac a dwyllwyd.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot nerthu y rhai sy yn sefyll, a chonffordio a chynnorthwyo y rhai sy' â gwan galon, a chyfodi y sawl a syrthiassant, ac o'r diwedd curo i lawr Satan tan ein traed.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot gymmorth, a helpio, a diddanu pawb a'r y sydd mewn perigl, anghenoctid a thrwblaeth.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot gadw pawb a'r sydd yn ymdaith ar fôr na thîr, pôb gwraig wrth escor plant, pôb clwyfus a rhai bychain, a thosturio wrth bawb a fyddo mewn caethiwed a charchar.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilgngu o honot amddeffyn ac ymgeleddu y plant amddifaid, a'r gwragedd gweddwon, a phawb y sydd yn unic, ac yn goddef pwys plaid orthrech.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot drugarhau wrth bôb dŷn.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot faddeu i'n gelynion, erlynwŷr, ac ysclandr-wŷr, a throi eu calonnau.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Teilyngu o honot roddi a chadw er ein llês, amserol ffrwythau y ddaiar, modd y caffom mewn amser dyledus eu mwynhau.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trngarog.

Teilyngu o honot roddi i ni wîr edifeirwch, a maddeu i ni ein holl bechodau, ein esceulustra, a'n hanwybod, a'n cynhyscaeddu â rhâd

dy

dy Yspryd glân, i wellhau ein buchedd yn ôl dy air sanctaidd.

Nyni a attolygwn i ti ein gwrando Arglwydd trugarog.

Mâb Duw: attolygwn i ti ein gwrando.

Mab Duw: attolygwn i ti ein gwrando.

Oen Duw, yr hwn wyt yn dileu pechodau yr bŷd.

Caniadhâ i ni dy dangneddyf.

Oen Duw, yr hwn wyt yn dileu pechodau yr bŷd.

Trugarhâ wrthym.

Christ clyw nyni.

Christ clyw nyni.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Christ trugarhâ wrthym.

Christ trugarhâ wrthym.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad a'r bobl gidâg ef weddi'r Arglwydd.*

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Amen.

Offeiriad.

Arglwydd na wna â nyni yn ôl ein pechodau.

Atteb.

Ac na obrwya ni yn ôl ein anwiredd.

¶ *Gweddiwn.*

DVw Tâd trugarog, yr hwn nid wyt yn dirmygu uchenaid calon gystuddiedic, nac adduned y gorthrymmedic: cynnorthwya yn drugarog ein gweddiau, y rhai ydym ni yn eu gwneuthur ger dy fron, yn ein trallod a'n blin-fyd, pa bryd bynnac y gwascant arnom: a gwrando ni yn rasusol, fel y bo i'r drygau hynny, y rhai y mae ystryw a dichell diafol neu ddyn yn eu gwneuthur i'n herbyn, fyned yn ofer, a thrwy ragluniaeth dy ddaioni di, iddynt fod yn wascaredic, modd na'n briwer dy weision drwy erlyn neb, a gallu o honom byth ddiolch i ti yn dy lân Eglwys, trwy Jesu Grist ein Harglwydd.

Arglwydd, cyfot, cymmorth ni, a gwaret ni er mwyn dy Enw.

O Dduw, ni a glywsom â'n clustiau, a'n tadau afynegasant i ni y gweithredoedd ardderchawg a wnaethost yn eu dyddiau, ac yn y cynfyd o'u blaen hwy.

Arglwydd, cyfod, cymmorth ni, a gwaret ni er mwyn dy anrhydedd.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Atteb.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

Rhag ein gelynion amddiffyn ni, Christ.

Yn rasol edrych ar ein poenedigaethau.

Yn dosturus ystyria wrth drymder ein calonnau.

Yn drugarog maddeu bechodau dy bobl.

Yn garedigol gan drugaredd gwrando ein gweddiau.

Jesu Fab Dafydd, trugarhâ wrthym.

Yr awr hon a phob amser teilynga ein gwrando o Christ.

Yn rasol clyw ni, o christ, yn rasol clyw nyni o Arglwydd Grist.

Offeiriad.

Arglwydd dangos dy drugaredd arnom.

Atteb.

Fel yddŷm yn ymddiried ynot.

¶ *Gweddiwn.*

NYni a attolygwn i ti ô Arglwydd Dâd, yn drugarog edrych ar ein gwendid, ac er gogoniant dy Enw, ymchwel oddi-wrthym yr holl ddrygau a ddarfu i ni o wîr gyfiawnder eu haeddu, a chaniadhâ fod ini yn ein holl drallod ddodi ein cyfan ymddiried a'n gobaith yn dy drugaredd, ac byth dy wasanaethu mewn sancteiddrwydd, a phurdeb buchedd, i'th anrhydedd a'th ogoniant trwy ein vnig gyfryng-wr a'n dadleu-wr Jesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Gweddi o waith S.* Chrysostom.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a roddaist i ni râd y pryd hyn, drwy gysundeb a chydgyfarch i weddio arnat, ac wyt yn addo pan ymgynnullo dau neu dri yn dy Enw, bod i ti ganiadhau eu gofynion: cyflawna yr awr hon, o Arglwydd, ddymuniad a deisyfiad dy weision, fel y bo mwyaf buddiol iddynt, gan ganiadhau i ni yn y byd hwn wybodaeth am dy wirionedd, ac yn y byd a ddaw, bywyd tragywyddol. Amen.

2 Cor. xiii. 14.

RHad ein Harglwydd Jesu Grist, a serch Duw, a chymdeithas yr Yspryd glân, a fyddo gydâ ni oll byth bythoedd. Amen.

¶ *Yma y dywedd y Letani.*

Gweddiau a Diolwch ar amryw achosion, iw arfer o flaen y ddwy Weddi ddiwaethaf o'r Letani, neu ar y Foreuol a'r Bryd-nhawnol Weddi.

GWEDDIAU.

¶ *Am Law.*

O Dduw nefol Dâd, yr hwn drwy dy Fâb Iesu Grist, a addewaist i bawb a geisiont dy Deyrnas a'th gyfiawnder, bob peth angenrheidiol iw cynhaliaeth corphorol: danfon i ni wrth ein hangenoctid, ni a attolygwn i ti, gyfryw dywydd a chafodydd ardymherus, modd y gallom dderbyn ffrwythau y ddaiar, i'n mwynant ni, ac i'th urdduniant titheu, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, Amen.

¶ *Am Dywydd têg.*

Holl-alluog Arglwydd Dduw, yr hwn am bechod dyn a fôddaist unwaith yr holl fŷd, oddieithr wyth-nŷn o bobl, ac yn ôl hynny o'th fawr drugaredd a addewaist na's destrywit felly byth drachefn, yn ostyngedic, ni a attolygwn i ti, er i ni am ein anwireddau haeddu plâ o law a dyfroedd, etto wrth ein gwîr edifeirwch, danfon i ni y cyfryw dowydd a hinon, fel y gallom dderbyn ffrwythau yr ddaiar mewn amser dyladwy, a dyscu trwy dy gospedigaeth wellhau ein bucheddau, ac am dy warder roddi i ti foliant a gogoniant, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Ar amser drudaniaeth a newyn.*

O Dduw Tâd o'r Nef, drwy ddawn pa vn y discyn y glaw, y mae y ddaiar yn ffrwythlawn, yr hilia anifeiliaid, ac yr amlhâ yr pyscod: edrych, attolwg, ar adfyd dy bobl, a chaniadhâ am y prinder ar drudaniaeth ydd ŷm ni yr awrhon yn ei ddioddef, yn gwbl gyfion am ein anwiredd, iddo drwy dy drugarog ddaioni di, ymchwelyd yn rhâd ac yn helaethrwydd, er cariad Iesu Grist ein Harglwydd, i'r hwn gyd â thydi a'r Yspryd glân, y bo anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Neu hon.*

O Dduw Drugarog Dâd, yr hwn yn amser Eliseus y Prophwyd, a droaist yn ddisymmwth y prinder a'r Drudaniaeth yn Samaria yn helaethrwydd a Rhâd, Cymmer drugaredd arnom, fel y bo i ni, y rhai am ein pechodau a boenir yr awrhon â'r cyffelyb adfyd, dderbyn yr unfath brydol gymmorth: Trwy dy nefol fendith, pâr gynnyrch ar ffrwythau y ddaiar, a chaniadhâ fod i ni sy'n derbyn dy haelionus lawnder, arferu yr unrhyw i'th ogoniant di; i gymmorth eraill y sy'n dwyn eisieu, ac i'n diddanwch ein hunain, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Ar amser Rhyfel a therfyscau.*

Holl-alluog Dduw, Brenin yr holl Frenhinoedd, a phen-llywiawdr pob peth, yr hwn ni ddichon neb creadur wrthladd ei nerth, i'r hwn y perthyn o gyfiawnder gospi pechaduriaid, a bod yn drugarog wrth y rhai a fyddont wîr edifeiriol: Cadw a gwaret nyni, yn ostyngedic ni attolygwn i ti, rhag dwylaw ein gelynion, gostwng eu balchder, tôla eu drygioni, a gwradwydda eu bwriadau, modd y gallom yn arfogion gan dy amddeffyn di, fod byth yn gadwedic rhag pob perygl, i'th ogoneddu di yr hwn wyt unic rodd-wr pob buddugoliaeth a goruchafiaeth, drwy haeddedigaethau dy un Mâb Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yn amser plâ cyffredin, neu glefyd.*

Holl-alluog Dduw, yr hwn yn dy lîd yn yr anialwch a anfonaist blâ ar dy bobl dy hun, oblegid eu gwarsythni a'u gwrthryfel yn erbyn Moses ac Aaron, ac hefyd yn amser y Brenin Dafydd y leddaist a phlâ a nodau ddengmil a thrugainmil, ac yn y man gan gofio dy drugaredd a faddeuaist i'r lleill: Trugarhâ wrthym wîr bechaduriaid, y rhai y darfu i ddirfawr haint a marwolaeth ymweled a ni, fel megis y pryd hynny y derbyniaist gymmodaeth, ac y gorchymynaist i'th Angel beidio a chospi, felly bod yn awr yn deilwng gennit wrthladd oddiwrthym y blâ a'r gohdus haint yma trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yn wythnos y Cyd-coriau iw dywedyd bob dydd, tros y rhai a fyddant i dderbyn urddau Cyssegredic.*

Holl-alluog Dduw, ein Tâd nefawl, yr hwn a brynaist it Eglwys gyffredinol, trwy werthfawr waed dy anwyl Fâb, Edrych yn ddarbodus ar yr unrhyw; ac ar hyn o amser cyfarwydda a llywia feddyliau dy weision yr Escobion a Bugeiliaid dy braidd, fel na ddodant ddwylo yn ebrwydd ar nêb, eithr bod iddynt ddewis yn ffyddlawn ac yn bwyllog rai cymmwys i wasanaethu yn fanctaidd wenidogaeth dy Eglwys. A dyro o'th Râs a'th fendith nefawl i'r sawl a urdder i bob swyddyddiaeth fanctaidd-lân, fel y bo iddynt trwy eu buchedd ai hathrawiaeth osod allan dy ogoniant, ac hyfforddio iachydwriaeth pawb oll, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Neu hyn.*

Holl-alluog Dduw, rhoddwr pob dawn daionus, yr hwn o'th Dduwiol ddarbodaeth a osodaist amrafael Raddau yn dy Eglwys, Ni attolygwn yn ufydd i ti, roddi o'th

Râs

Râs i'r sawl oll a alwer i bob swydd a Gweinyddiaeth yn yr unrhyw ; ac felly cyflawna hwynt a'th wir athrawiaeth, a chynyscaedda hwynt a diniweidrwydd buchedd, fel y gwasanaethont yn ffyddlon ger dy fron, i ogoniant dy ddirfawr Enw, ac er llês i'th Eglwys sanctaidd, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Gweddi tros oruchel Lŷs y Parliament, iw dywedyd tra fônt yn eistedd.*

O Dduw grasusaf, yn ufudd attolygwn i ti, megis tros y Deyrnas hon yn gyffredinol, felly yn enwedic tros yr uchel Lŷs Parliament yngynnulledic yr awr hon tan ein duwiolaf a'n grasusaf Arglwydd Frenhin; Deilyngu o honot lywio a llwyddo eu holl ymgynghoriadau er derchafiad i'th ogoniant, er daioni i'th Eglwys, ac er diogelwch, anrhydedd a llwyddiant i'n Harglwydd Frenhin, a'i Deyrnasoedd: Trwy eu llafur hwy felly trefner a gwastattâer pob peth ar y sail oreu a chadarnaf, fel y bo Heddwch a Dedwyddwch, Gwirionedd a Chyfiawnder, ffydd a Duwioldeb yn sefydlog, yn ein plith trwy'r holl Genhedlaethau. Hyn a phob peth arall anghenrhaid iddynt hwy, i ni, ac i'th Eglwys ôll, yddym yn ostyngedic yn eu herfyn yn Enw a chyfryngdod Iesu Grist ein Harglwydd a'n Iachawdr bendigedig. Amen.

¶ *Colect neu Weddi tros bob stât o ddynion iw harfer pan na bo pwyntiedig dywedyd y Letani.*

O Arglwydd, Creawdr a Cheidwad pob dŷn, yn ostyngedig attolygwn i ti tros bob stât a grâdd o ddynion, ar fod yn wiw gennit ysbysu iddynt dy ffyrdd, dy iechydwriaeth i'r holl Genhedloedd. Yn bennaf erfynniwn arnat tros lwyddiannus stât yr Eglwys Gatholic, fel gan gael ei harwain a'i llywio gan dy yspryd grasusol, y caffo pawb yn eu proffessu, ac yn eu galw eu hunain yn Gristianogion eu tywys ar hŷd ffordd y gwirionedd, a chynnal y ffydd mewn undeb ysbryd, rhwymyn tangnheddyf ac uniondeb buchedd. Yn ddiweddaf, ni a orchymynnwn i'th Dadawl ymgeledd y rhai oll a gystuddir mewn un modd, neu sydd yn gyfyng arnynt mewn meddwl, corph neu stât [* *yn enwedig y sawl tros pa rai y dymunir ein gweddiau*] ryngu bodd i ti eu diddannu, a'u cymmorth, yn ôl anghenrheidiau pob un, gan roddi iddynt ammynedd dan eu dioddefiadau, a dedwyddol ymwared o'u holl gystuddiau. A hyn a erfyniwn er mwyn Iesu Grist. Amen.

* *Hyn a ddywedir pan ddymuno neb weddiau y gynnulleidfa.*

¶ *Gweddi a ellir ei dywedyd ar ôl pob un o'r rhai o'r blaen.*

O Dduw, yr hwn biau o naturiaeth a phriodoldeb, drugarhâu yn wastad a maddeu, derbyn ein ufudd weddiau, ac er ein bod ni yn rhwym gan gaethiwed cadwynau ein pechodau, er hynny dattoder ni gan dosturi dy drugaredd, er anrhydedd Iesu Grist ein cyfryng-wr a'n dadleu-wr, Amen.

Ffurfiau o Dalu diolch.

¶ *Diolwch cyffredinawl.*

HOll-allnog Dduw, Tâd y trugareddau, yr Ydym ni dy weision annheilwng yn rhoddi i ti ddiolch gostyngeiddiaf a ffyddlonaf am dy hôll ddaioni a'th Drugareddau i ni ac i bob dyn [* *yn arbennig i'r rhai y sy' yr awr hon yn ewyllysio offrymmu it' eu moliannau a'u diolch am y tosturi a ryglyddaist iddynt yn ddiweddar*] Ni a'th fendithiwn am ein Creadigaeth, am ein Cadwriaeth, ac am holl fendithion y bywyd hwn. Eithr uwchlaw pob dim am dy anfeidrol gariad ym mhrynedigaeth y bŷd trwy ein Harglwydd Iesu Grist, am y moddion o Râs, ac am obaith Gogoniant. Ac ni attolygwn i ti roddi i ni y cyfryw ddwys ac iawn ymsynniad ar dy holl Drugareddau, fel y bo ein calonnau yn ddiffuant yn ddiolchgar, ac fel y mynegom dy foliant, nid a'n gwefusau yn unig, eithr yn ein bucheddau trwy ymroddi i'th wasanaeth, a thrwy rodio ger dy fron mewn sancteiddrwydd ac uniondeb tros ein holl ddyddiau, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, i'r hwn gydâ thydi a'r Yspryd glân bid yr holl anrhydedd a'r gogoniant byth bythoedd. Amen.

* *Dyweder hyn pan fo neb un a weddiwyd trosto yndeisyf talu diolch.*

¶ *Am gael glaw.*

O Dduw ein Tâd nefol, yr hwn drwy dy rasol ragluniaeth wyt yn peri i'r glaw cynnar a'r diweddar ddyscyn ar y ddaiar, fel y gallo ddwyn ffrwyth er mwyniant dŷn: yr ydym ni yn rhoi i ti ostyngedic ddiolch, fod yn wiw gennit wrth ein dirfawr anghenrhaid, ddanfon i ni o'r diwedd law hyfryd ar dy etifeddiaeth, a'i hireiddio pan oedd sych, i'n mawr ddiddanwch ni dy weision anwiw, ac i ogoniant dy sanctaidd Enw, trwy dy drugareddau yn Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Am dywydd teg.*

O Arglwydd Dduw, yr hwn yn gyfiawn a'n darostyngaist ni drwy dy ddiweddar blâ o anfeidrol law a dyfroedd, ac yn dy drugaredd a gymmhorthaist ac a ddiddenaist ein heneidiau, drwy y tymmhoraidd â'r bendigedig gyfnewid ymma ar dywydd, Nyni a folianwn ac a ogoneddwn dy sanctaidd Enw dros dy drugaredd hyn, ac a ddatcanwn byth dy drugareddau, o genhedlaeth i genhedlaeth, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Am helaethrwydd.*

O Drugarocaf Dâd, yr hwn o'th raslon ddaioni a wrandewaist ddefosionol weddiau dy Eglwys, ac a droaist ein prinder ni a'n drudaniaeth yn rhâd ac yn helaethrwydd: yr ydym yn rhoi i ti ostyngedig ddiolch am dy ragorol haelioni hynny, ac yn attolwg i ti barhau dy garedigrwydd ymma tu ag attom, fel y rhoddo ein tir i ni ei ffrwythau toreithog, i'th ogoniant di a'n diddanwch ninnau, trwy Iesu Grist ein Arglwydd. Amen.

¶ *Am heddwch at ymwared oddiwrth ein gelynion.*

HOll-alluog Dduw, yr hwn wyt gadarn dwr ymddiffyn i'th weision, rhag wyneb ein gelynion; yr ydym ni yn rhoddi i ti foliant a diolch am ein hymwared ni oddiwrth y mawr a'r amlwg beryglon oedd i'n hamgylchu, yr ydym ni yn cydnabod mai dy ddaioni di yw, na'n rhoddwydd ni i fynu yn ysclyfaeth iddynt hwy, ac yn attolwg i ti yn wastadol barhau dy gyfryw drugareddau tu ac attom, fel y gallo yr holl fŷd wybod mai tydi yw ein hachubwr a'n cadarn waredwr ni, drwy Jesu Grist ein Harglwydd, Amen.

¶ *Am Edfryd heddwch cyffredinol gartref.*

TRagywyddol Dduw ein Tâd nefol, yr hwn yn unig wyt yn gwneuthur i ddynion fod yn unfryd mewn tŷ, ac yn gostegu cynddeiriogrwydd y werin angerddol ac afreolus, Ni a fendithiwn dy Enw sanctaidd, Deilyngu o honot lonyddu y cythryfwl terfyscus a gyffrowyd yn ddiweddar yn ein plith: Ac yn ufudd yr attolygwn i ti ganiattau i bob rhai o honom râs i rodio o hyn allan yn ostyngedig i'th orchymynion sanctaidd, a chan fyw mewn buchedd ddistaw a heddychol ymhob duwioldeb a gonestrwydd, i offrymmu yn ddibaid i ti ein haberth o foliant a diolchgarwch am dy drugareddau hyn tuag attom, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Am ymwared oddi-wrth blâ y nodau, neu neb ryw glefyd arall,*

O Arglwydd Dduw, yr hwn a'n harchollaist ni am ein pechodau, ac a'n difethaist am ein hanwireddau drwy dy ddiweddar ymweliad gorthrwm ac ofnadwy, ac etto ynghanol dy farnedigaeth a gofiaist dy drugaredd, ac a achubaist ein heneidiau allan o safn angeu: yr ydym ni yn offrwm i'th dadol ddaioni ein hunain, ein heneidiau a'n cyrph, y rhai a waredaist di, i fod yn aberth bywiol i ti, gan foliannu a mawrygu yn wastadol dy drugareddau ynghanol yr Eglwys, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, Amen.

¶ *Neu hyn.*

YR Ydym ni yn ostyngedig yn cyfaddef ger dy fron di, ô drugarocca Dâd, y gallasei yr holl gospedigaethau a fygythir yn dy gyfraith, yn gyfiawn ddiscyn arnom ni, o herwydd ein haml drosseddau a chaledwch ein calonnau: Etto gan fod yn wiw gennit o'th dyner drugaredd, ar ein gwan a'n an-nheilwng ymddarostyngiad ni, esmwythau y blâ niweidiol, â'r hwn yn ddiweddar i'n custuddiwyd, ac edfryd llêf gorfoledd ac iechydwriaeth yn ein cyfaneddau: yr ydym ni yn offrwm i'th dduwiol fawredd, aberth moliant a diolch, gan glodfori a mawrygu dy ogoneddus Enw o herwydd dy yngeledd a'th ragddarbodaeth drosom, drwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Y Colectau, Epistolau, a'r Efengylau, A arferir trwy'r Flwyddyn.

¶ *Noda, am y Colect a appwyntir i bob Sul, a Gwyl y bo iddo Noswyl, neu Uchel-wyl, y dywedir ef, ar y gwasanaeth Pryd-nhawnol ar y Noswyl.*

¶ *Y Sûl cyntaf yn Advent.*

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, dyro râd i nyni i ymwrthod â gweithredoedd y tywyllwch, ac i wisco arfau y goleuni, yn awr yn amser y fuchedd farwol hon, (pryd y daeth dy Fâb Iesu Grist i ymweled â nyni mewn mawr ostyngeiddrwydd) fel y byddo i ni yn y dydd diweddaf, pan ddelo efe drachefn yn ei ogoneddus fawredd, i farnu byw a meirw, gyfodi i'r fuchedd anfarwol, trwyddo ef, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi a'r Yspryd glân, yr awr hon ac yn dragywydd. Amen.

¶ *Y Colect hwn a ddywedir beunydd gid â'r Colectau eraill yn Adfent hyd Nos Nadolig.*

Yr Epistol.

Na fyddwch yn nyled nêb o ddim. Rhuf. 13. gwers. 8. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

A Phan ddaethant yn gyfagos i. S. Mat. 21. gwers. 1. hyd wers, 14.

Yr ail Sûl yn Adfent.

Y Colect.

YGwynfydedic Arglwydd, yr hwn a beraist yr holl Scrythur lân yn scrifennedic er mwyn ein athrawiaeth, a'n addysc ni: Caniadhâ fod i ni yn y cyfryw fodd ei gwrando, ei darllain, ei chwiliaw, a'i dyscu, ac i'n mewn ei mwynhâu, fel y gallom trwy ammynedd a diddanwch dy gyssegredic air,

air, gofleidio ac ymgynnal wrth fendigaid obaith y fuchedd dragywyddol, yr hon a roddaist i ni, yn ein Iachawdr Iesu Grist. Amen.

Yr Epistol.

Pa bethau bynnag a. Rhuf. 15.
gwers. 4. hyd wers. 14.

Yr Efengyl.

A bydd arwyddion. S. Luc. 21.
gwers. 25. hyd wers. 34.

Y trydydd Sûl yn Adfent.

Y Colect.

O Arglwydd Iesu Grist, yr hwn ar dy ddyfodiad cyntaf a anfonaist dy gennadwr i baratoi dy ffordd o'th flaen, Caniadhâ i weinidogion a goruchwilwŷr ddirgeledigaethau felly baratoi ac arloesi dy ffordd gan droi calonnau y rhai anufudd i Ddoethineb y Cyfiawn, fel ar dy ail Dyfodiad i farnu'r bŷd i'n caffer yn bobl gymmeradwy yn dy olwg di, yr hwn wyt yn byw ac yn teyrnasu gyda 'r Tâd a'r Yspryd glân byth yn un Duw heb drangc na gorphen. Amen.

Yr Epistol.

Felly cyfrifed dŷn. 1 Cor. 4.
gwers. 1. hyd wers. 6.

Yr Efengyl.

Ac Ioan, pan glybu. S. Matth. 11.
gwers. 2. hyd wers. 11.

Y pedwerydd Sûl yn Adfent.

Y Collect.

Dercha Arglwydd, attolwg i ti dy gadernid, a thyred i'n plith, ac â mawr nerth cymmorth ni, fel gan fod arnom, O herwydd ein pechodau a'n hanwiredd, ddirfawr luddias a rhwystr i redeg yr yrfa a osodir o'n blaen, bydded i'th ddaionus Râd ti ein gwared ni yn ebrwydd trwy ddiwygiad dy Fâb a'n Harglwydd, i'r hwn gydâ thi a'r Yspryd glân y byddo anrhydedd a gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

Yr Epistol.

Llawenhewch yn yr Arglwydd yn wastadol; Phil. 4. gwers. 4. hyd wers. 8.

Yr Efengyl.

Hon yw tystiolaeth Ioan. Ioan. 1.
gwers. 19. hyd wers. 29.

Genedigaeth ein Harglwydd neu Dydd Natalic Crist.

Y Colect.

Holl-alluog Dduw, yr hwn a roddaist i ni dy unig anedig Fâb i gymeryd ein anian arno, iw eni ar gyfer i'r amser yma o forwyn bûr; Caniadhâ i ni fod wedi ein hadgenhedlu, a'n gwneuthur yn blant i ti trwy fabwys a rhâd, a pheunydd ein hadnewyddu trwy dy lân Yspryd, trwy yr un-rhyw ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn sydd yn byw ac yn teyrnasu gyd â thi a'r un-rhyw Yspryd byth yn un Duw yn oes oesoedd. Amen.

Yr Epistol.

Duw, wedi iddo lefaru lawer. Heb. 1.
gwers. 1. hyd wers. 13.

Yr Efengyl.

Yn y dechreuad yr oedd y Gair. S. Joan. 1.
gwers. 1. hyd wers. 15.

Dydd gwyl Sanct Stephan.

Y Colect.

Caniadhâ i ni O Arglwydd, yn ein holl ddioddefiadau ymma ar y ddaiar, o herwydd tystiolaeth i'th wirionedd di, edrych yn ddyfal tua 'r nef, a thrwy ffydd gael canfod y gogoniant a ddatcuddir, ac yn llawn o'r Yspryd glân, ddysgu caru a bendithio ein herlidwŷr drwy esampl dy gyn-Ferthyr S. Stephan, yr hwn a weddiodd tros ei arteithwŷr arnat ti, O Iesu wynfydedic, yr hwn wyt yn sefyll ar Ddeheu-law Duw i gymmorth y rhai oll y sydd yn dioddef er dy fwyn di, ein unig Cyfryng-wr a'n Dadleu-wr. Amen.

¶ *Yna y canlyn y Colect o'r Natalig, yr hwn a ddywedir yn oestad hyd uchel-wyl Dydd Calan.*

Yn lle yr Epistol.

Ac Stephan yn gyflawn o'r Yspryd glân. Act. 7.
gwers. 55. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Wele yr ydwyf yn anfon attoch. S. Mat. 23.
gwers. 34. hyd y diwedd.

Dydd Gwyl S. Joan Efangyl-wr.

Y Colect.

Arglwydd trugarog ni a attolygwn i ti fwrw dy ddisclair belydr goleuni ar dy Eglwys, fel y bo iddi wedi ei goleuo gan athrawiaeth dy wynfydedic Apostol ac Efangyl-wr S. Joan, allu rhodio felly yn goleuni dy wirionedd, fel y byddo iddi yn y diwedd ddyfod i oleuni bywyd tragywyddol trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yr hyn oedd o'r ddechreuad. 1 Joan. 1.
gwers. 1. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd wrth Betr. S. Joan. 21.
gwers. 19. hyd y diwedd.

Dy'gwyl y Gwirioniaid.

Y Colect.

Holl-alluog Dduw, yr hwn o enau plant bychain, a rhai yn sugno a beraist nerth, ac a wnaethost i blant aflafar dy ogoneddu trwy farw, Marweiddia a lladd bob rhyw anwiredd ynom, a nertha ni â'th Râs fel trwy fuchedd ddiniweid a ffydd ddiyscog hyd angeu y gogoneddom dy enw bendigedig trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Ac mi a edrychais, ac wele Oen. Datc. 14.
gwers. 1. hyd wers. 6.

Yr Efengyl.

Angel yr Arglwydd. S. Matth. 2.
gwers. 13. hyd wers. 19.

Y Sûl

Y Sûl gwedi y Natalig.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a roddaist i ni dy vnig-anedig Fâb i gymmeryd ein anian arno, iw eni ar gyfer i'r amser ymma o forwyn bûr: Caniadhâ i ni fod wedi ein hadgenhedlu, a'n gwneuthur yn blant i ti trwy fabwys a rhâd, a pheunydd ein hadnewyddu trwy dy lân Yspryd, trwy yr vnrhyw ein Harglwydd Jesu Grist, yr hwn sydd yn byw ac yn teyrnasu gyd â thi a'r vnrhyw Yspryd byth yn vn Duw yn oes oesoedd. *Amen.*

Yr Epistol.

A hyn yr wyf yn ei ddywedyd. Gal. 4.
gwers 1. hyd w. 8.

Yr Efengyl.

A genedigaeth yr Iesu Grist oedd. S. Mat. 1.
gwers 18. hyd y diwedd.

Dydd Enwaediad Christ.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw yr hwn a wnaethost i'th wynfydedic Fâb dderbyn enwaediad, a bod yn vfydd i'r Ddeddf er mwyn Dŷn: Caniadhâ i ni iawn enwaediad yr Yspryd, fel y bo i'n calonnau, a'n holl aelodau, wedi eu marwolaethu oddiwrth fydol a chnawdol anwydau, allu ym-mhob rhyw beth vfyddhau i'th wynfydedic ewyllys, trwy 'r vn-rhyw dy Fâb Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Dedwydd yw y gwr nid yw yr. Rhuf. 4.
gwers 8. hyd w. 15.

Yr Efengyl.

A bu, pan aeth yr Angelion. Luc 2.
gwers 15. hyd w. 22.

¶ *Yr un Colect, Epistol, ac Efengyl, a gaiff wasanaethu bob dydd ar ôl hyn hyd at yr Ystwyll.*

Dy'gwyl Ystwyll neu'r Seven-wyl, sef ymddangudd Crist ir Cenhedloedd.

Y Colect.

DVw yr hwn drwy dywysogaeth seren a ddangosaist dy vnig-anedig Fâb i'r Cenhedloedd. Caniadhâ yn drugarog i ni y sawl ydym i'th adnabod yr awr hon drwy ffydd, allu yn ôl y fuchedd hon gael mwyniant dy ogoneddus Dduwdod, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Er mwyn hyn myfi Paul. Ephes. 3.
gwers 1. hyd w. 13.

Yr Efengyl.

Ac wedi geni yr Iesu yn. S. Matth. 2.
gwers 1. hyd w. 13.

Y Sûl cyntaf gwedi'r Ystwyll.

Y Colect.

ARglwydd, nyni a atolygwn i ti dderbyn yn drugarog weddiau dy bobl sydd yn galw arnat: a chaniadhâ iddynt ddeall a gwybod yr hyn a ddylent ei wneuthur, a chael hefyd râd a gallu yn ffyddlon i wneuthur yr un-rhyw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Am hynny yr wyf yn attolwg. Rhuf. 12.
gwers 1. hyd w. 6.

Yr Efengyl.

Rhieni yr Iesu a aent i Jerusalem. S. Luc. 2.
o wers 41. hyd y diwedd.

Yr ail Sûl gwedi'r Ystwyll.

Y Colect.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, yr hwn wyt yn llywiaw bob peth yn y nef a'r ddaiar, clyw yn drugarog eirchion dy bobl, A chaniadhâ i ni dy dangneddyf holl ddyddiau ein bywyd, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Gan fod i ni amryw ddoniau. Rhuf. 12.
gwers 6. hyd w. 16.

Yr Efengyl.

A'r trydydd dydd yr oedd. S. John. 2.
gwers 1. hyd w. 12.

Y Trydydd Sûl gwedi'r Ystwyll.

Y Colect.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, edrych yn drugarog ar ein gwendid; ac ar ein holl beryglon, a'n anghenion, estyn dy ddeheulaw i'n cymmorth, ac i'n hamddeffyn, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Na fyddwch ddoethion yn eich. Rhuf. 12.
gwers 16. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Gwedi dyfod yr Iesu i wared. S. Mat. 8.
Gwers 1. hyd w. 14.

Y pedweryddd Sûl gwedi'r Ystwyll.

Y Colect.

DVw, yr hwn a wyddost ein bod ni wedi ein gosod mewn cymmaint a chynnifer o beryglon, ac nas gallwn o herwydd gwendid dynol, sefyll bob amser yn vniawn: caniadhâ i ni y cyfryw dy nerth a'th nodded i'n cymmorth ymhob perigl, ac i'n harwain trwy bob profedigaeth, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Ymddarostynged pob enaid i'r. Rhuf. 13.
gwers 1. hyd w. 8.

Yr Efengyl.

Ac wedi iddo fyned i'r. S. Mat. 8.
gwers 23. hyd y diwedd.

Y pummed Sûl gwedi'r Ystwyll.

Y Colect.

ARglwydd, ni a attolygwn i ti gadw dy Eglwys a'th deulu yn wastad yn dy wîr

grefydd, fel y gallont hwy oll y sawl sydd yn ymgynnal yn vnic wrth obaith dy nefol râd, byth gael nawdd dy ddiogel amddiffyn, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Megis etholedigion Duw. Col. 3.
gwers 12. hyd w. 18.

Yr Efengyl.

Teyrnas nefoedd sydd. S. Mat. 13.
gwers 24. hyd w. 31.

Y chweched Sul gwedi'r Ystwyll.

Y Colect.

O Dduw, Bendigedig Fâb yr hwn a ymddangosodd, fel y dattodai weithredoedd Diafol, ac y gwnae ni yn feibion i Dduw, ac yn etifeddion bywyd tragywyddol, Caniadhâ i ni, attolygwn i ti, gan fod gennym y gobaith hyn ein puro ein hunain, megis y mae ynteu yn bûr; fel pan yr ymddangoso eilwaith gydâ nerth a gogoniant mawr, i'n gwneler yn gyffelyb iddo ef yn ei dragywyddol a'i ogoneddus deyrnas; Ymha vn gydâ thi, O Dâd, a chydâ thi, O Ysprydd glân, y mae efe yn byw ac yn teyrnasu byth yn vn Duw heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yr Epistol.

Gwelwch pa fâth gariad. 1 Ioan. 3.
gwers 1. hyd w. 9.

Yr Efengyl.

Yna os dywed nêb. S. Mat. 24.
gwers 23. hyd w. 32.

Y Sul a elwir Septuagesima, neu y trydydd Sul cyn y Grawys.

Y Colect.

ARglwydd, ni a attolygwn i ti wrando yn ddarbodus weddiau dy bobl, fel y byddo i ni y rhai a gospir yn gyfiawn am ein camweddau, allu yn drugarog gael ein ymwared gan dy ddaioni di, er gogoniant dy Enw, trwy Iesu Grist ein Iachawdwr, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gydâ thi a'r Ysprydd glân byth, yn vn Duw, heb drangc na gorphen, yn oes oesoedd. *Amen.*

Yr Epistol.

Oni wyddoch chwi fod y rhai. 1 Cor. 9.
gwers 24. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Teyrnas nefoedd sydd. S. Mat. 20.
gwers 1. hyd w. 17.

Y Sul a elwir Sexagesima, neu'r ail Sul cyn y Grawys.

Y Colect.

O Arglwydd Dduw, yr hwn a weli nad ydym ni yn ymddiried mewn vn weithred a wnelom: Caniadhâ yn drugarog fod i ni drwy dy nerth, gael ein amddeffyn rhag pob gwrthwyneb, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Yr ydych yn goddef. 2 Cor. 11.
gwers 19. hyd w. 32.

Yr Efengyl.

Gwedi i lawer o bobl. S. Luc 8.
gwers 4. hyd w. 16.

Y Sul a elwir Quinquagesima, neu'r Sul nesaf o flaen y Grawys.

Y Colect.

O Arglwydd, yr hwn a ddyscaist, na thâl dim ein holl weithredoedd a wnelom heb gariad perffaith; anfon dy Ysprydd glân, a thywallt yn ein calonnau ragorol ddawn cariad-perffaith, gwîr rwymyn tangneddyf, a holl rinweddau da, heb yr hwn pwy bynnac sydd yn byw a gyfrifir yn farw ger dy fron di, Caniadhâ hyn er mwyn dy vn Mâb Iesu Grist. *Amen.*

Yr Epistol.

Pe llefarwn â thafodau. 1 Cor. 13.
gwers 1. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a gymmerodd y. S. Luc 18.
gwers 31. hyd y diwedd.

Y Dydd cyntaf o'r Grawys, yr hwn a elwir yn gyffredin Dydd Merchur y Ludw.

Y Colect.

HOll gyfoethog a thragywyddol Dduw, yr hwn ni chashei ddim a'r a wnaethost, ac a faddeui bechodau pawb y sy edifeiriol; crêa a gwna ynom newydd a drylliedig galonnau; fel y bo i ni gan ddyledus ddoluriaw am ein pechodau, a chyfaddef ein trueni, allu caffael gennit, Dduw yr holl drugaredd, gwbl faddeuant a gollyngdod, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

¶ *Y Colect hwn a ddarllenir bob dydd o'r Grawys ar ôl y Colect, a appwyntir i'r Diwrnod.*

Yn lle yr Epistol.

Dychwelwch attafi â'ch. Joel. 2.
gwers 12. hyd w. 17.

Yr Efengyl.

Pan ymprydioch, na fyddwch. S. Mat. 6.
gwers 16. hyd w. 21.

Y Sul cyntaf yn y Grawys.

Y Colect.

O Arglwydd, yr hwn er ein mwyn a ymprydiaist ddeugain nhiwrnod, a deugain nhôs, dyro i ni râd i ymarfer o gyfryw ddirwest, fel y byddo i ni gan ostwng ein cnawd i'r Ysprydd, byth vfyddhau i'th dduwiol annog, mewn iawnder a gwîr sancteiddrwydd, i'th anrhydedd, a'th ogoniant, yr hwn wyt yn byw, ac yn teyrnasu, gyd â'r Tâd, a'r Ysprydd glân yn vn Duw, heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yr Epistol.

Nyni gan gydweithio, ydym. 2 Cor. 6.
gwers 1. hyd w. 10.

Yr Efengyl.

Yna yr Iesu. S. Mat. 4.
gwers 1. hyd w. 11.

Yr

Yr ail Sûl o'r Grawys.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn wyt yn gweled nad oes gennym ddim meddiant o'n nerth ein hunain i'n cymmorth ein hunain: cadw di ni oddi-fewn ac oddi-allan, sef enaid a chorph fel yr amddeffyner ni rhag pob gwrthwyneb a ddigwyddo i'r corph, a rhag pob drwg feddwl a wnâ niwed na chynnwrf i'r enaid, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Ym-mhellach gan hynny. 1 Thes. 4.
gwers 1. hyd w. 8.

Yr Efengyl.

A'r Iesu a aeth. S. Mat. 15.
gwers 21. hyd w. 18.

Y trydydd Sûl o'r Grawys.

Y Colect.

NI a attolygwn i ti, Holl-alluog Dduw, edrych o honot ar ddeisyfiadau dy ufydd weision, ac estyn ddeheu-law dy fawredd i fod yn ymwared i ni yn erbyn ein gelynion, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Byddwch ddilynwŷr Duw. Ephes. 5.
gwers 1. hyd w. 14.

Yr Efengyl.

Ac yr oedd efe yn. S. Luc. 11.
gwers 14. hyd w. 48.

Y pedwerydd Sûl o'r Grawys.

Y Colect.

CAniadhâ, ni attolygwn i ti Holl-alluog Dduw, fod i ni y rhai a haeddasom gael ein poeni am ein drwg weithredoedd, trwy gonffordd dy râd ti, allu yn drugarog gael hawshâd, trwy ein Harglwydd a'n iachawdwr Iesu Grist. *Amen.*

Yr Epistol.

Dywedwch i mi. Gal. 4.
gwers 21. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a aeth. S. Ioan 6.
gwers 1. hyd w. 14.

Y pummed Sûl o'r Grawys.

Y Colect.

NI attolygwn i ti Holl-alluog Dduw, edrych o honot yn drugarog ar dy bobl: fel y bo iddynt trwy dy fawr ddaioni, gael byth eu llywodraethu a'u cadw mewn enaid a chorph, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Crist wedi dyfod. Hebr. 9.
gwers 11. hyd w. 15.

Yr Efengyl.

Pwy o honoch. S. Ioan 8.
gwers 46. hyd w. 56.

Y Sûl nesaf o flaen y Pasc.

Y Colect.

HOll-gyfoethog a thragywyddol Dduw, yr hwn o'th garedigol serch at ddyn, a ddanfonaist dy Fâb ein Iachawdr Iesu Grist i gymmeryd arnaw ein cnawd, ac i ddioddef angeu ar y groes, fel y gallai bob rhyw ddyn ddilyn esampl ei fawr ostyngeiddrwydd ef; Caniadhâ o'th drugaredd fod i ni ganlyn esampl ei ddioddefaint, a bod yn gyfrannogion o'i gyfodiad, trwy yr vnrhyw Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Bydded ynoch y. Phil. 2.
gwers 5. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

A phan ddaeth y boreu. S. Mat. 27.
gwers 1. hyd w. 55.

Dydd llun nesaf o flaen y Pasc.

Yn lle yr Epistol.

Pwy yw hwn. Isa. 63.
gwers 1. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Ac wedi deu-ddydd. S. Marc 14.
gwers 1. hyd y diwedd.

Dydd mawrth nesaf o flaen y Pasc.

Yn lle yr Epistol.

Yr Arglwydd Dduw a. Esa. 50.
gwers 5. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Ac yn y fan. S. Mat. 15.
gwers 1. hyd w. 39.

Dydd merchur nesaf o flaen y Pasc.

Yr Epistol.

Lle byddo Testament. Hebr. 9.
gwers 16. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

A nessaodd gwyl y. S. Luc 22.
gwers 1. hyd y diwedd.

Dydd Iou o flaen y Pasc.

Yr Epistol.

Wrth ddywedyd hyn. 1 Cor. 11.
gwers 17. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

A'r holl liaws. S. Luc 23.
gwers 1. hyd w. 50.

Dydd Gwener y Croc-lith.

Y Colectau.

HOll-alluog Dduw, ni a attolygwn i ti edrych o honot yn rasusol ar dy deulu hwn ymma, tros yr hwn y bu fodlawn gan ein Harglwydd Iesu Grist gael ei fradychu, a'i roddi yn nwylaw dynion anwir, a dioddef angeu ar y groes, yr hwn sydd yn byw ac yn teyrnasu gydâ thydi a'r Yspryd glân, byth yn vn Duw heb drangc na gorphen. *Amen.*

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, trwy Yspryd pa vn y llywodraethir ac y sancteiddir holl gorph yr Eglwys, derbyn ein erfynion a'n gweddiau, y rhai yr ydym ni yn

ei

eu hoffrwm ger dy fron di dros bob gradd o ddynion yn dy sanctaidd Eglwys, fel y bo i bob aelod o honi yn ei alwedigaeth a'i wasanaeth, allu yn gywir, ac yn dduwiol dy wasanaethu di, trwy ein Harglwydd a'n iachawdr Iesu Grist. *Amen.*

O Drugarog Dduw, yr hwn a wnaethost bob dŷn, ac ni chashei ddim a'r a wnaethost, ac ni fynnit farwolaeth pechadur, onid yn hytrach ymchwelyd o honaw a byw: trugarhâ wrth yr holl Iddewon, Twrciaid, Anffyddlonion, a Hereticiaid, a chymmer oddi wrthynt bob anwybodaeth, caledwch calon, a thremyg ar dy air, ac felly dwg hwynt adref, wynfydedic Arglwydd, at dy braidd, fel y bônt gadwedic ym-mhlith gweddillion y gwir Israeliaid, a bod yn vn gorlan, dan yr un bugail Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn sydd yn byw ac yn teyrnasu, &c. *Amen.*

Yr Epistol.

Y gyfraith, yr hon. Hebr. 10.
gwers 1. hyd wers 26.

Yr Efengyl.

Yna gan hynny. S. Ioan 19.
gwers 1. hyd w. 38.

Nôs Pasc.

Y Colect.

CAniadhâ, O Arglwydd, megis i'n bedyddir i farwolaeth dy fendigedic Fâb ein Iachawdr Iesu Grist, fod i ni felly trwy farwolaethu yn wastad ein gwyniau llygredic gael ein claddu gydâg ef, a thrwy 'r Bedd a phorth angeu fyned ymlaen, trwy ei haeddedigaethau ef, yr hwn a fu farw, ac y gladdwyd, ac a ail-gyfododd er ein mwyn, sef, dy Fâb Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Gwell ydyw, os. 1 Pet. 3.
gwers 17. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Wedi ei myned hi yn. S. Mat. 27.
gwers 57. hyd y diwedd.

Dydd Pasc.

¶ *Ar Foreuol weddi, yn lle y Psalm,* Deuwch, canwn i'r Arg. &c. *y cenir, neu y dywedir yr Anthemau hyn.*

1 Cor. 5. 7. CRist ein Pasc ni, a aberthwyd trosom ni; Am hynny cadwn ŵyl, nid a hên lefain, nag a lefain malais a drygioni, ond â bara croyw purdeb a gwirionedd.

Rhuf. 6. 9. CRist yn cyfodi o feirw, yr awr hon ni bydd marw: nid arglwyddiaetha angau arno ef mwyach. Canys fel y bu efe farw, efe a fu farw vn-waith i bechod: ac fel y mae yn fyw, byw y mae i Dduw, Felly chwithau hefyd cyfrifwch eich hunain yn feirw i bechod, eithr yn fyw i Dduw, yn Ghrist Iesu ein Harglwydd.

1 Cor. 15. 20. CRist a gyfodwyd oddiwrth y meirw, ac a wnaed yn flaen-ffrwyth y rhai a hunasant. Canys, gan fod marwolaeth trwy ddŷn, trwy ddŷn hefyd y mae adgyfodiad y meirw, Oblegid, megis yn Adda y mae pawb yn meirw; felly hefyd yn Ghrist y bywheir pawb.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Atteb.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. *Amen.*

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn drwy dy vnig-anedig fâb Iesu Grist, a orchfygaist angeu, ac a agoraist i ni borth y bywyd tragywyddol; yn vfydd yr attolygwn i ti, megis (drwy dy rad yspysawl yn ein hachub) ydd wyt yn peri deisyfiadau da i'n meddyliau: felly trwy dy ddyfal gymmorth, allu o honom eu dwyn i berffeithrwydd cyflawn, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gydâ thydi a'r Yspryd glân, byth yn vn Duw heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yr Epistol.

Os cyd-gyfodasoch gyd â. Colos. 3.
gwers 1. hyd w. 8.

Yr Efengyl.

Y Dydd cyntaf o'r wythnos. S. Ioan 20.
gwers 1. hyd w. 12.

Dydd Llun Pasc.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn drwy dy vnig-anedig fâb Iesu Grist a orchfygaist angau, ac a agoraist i ni borth y bywyd tragywyddol: yn vfydd yr attolygwn i ti, megis (drwy dy râd yspysol yn ein hachub) ydd wyt yn peri deisyfiadau da i'n meddyliau, felly trwy dy ddyfal gymmorth allu o honom eu dwyn i ben da, trwy Iesu Grist ein Arglwydd, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gydâ thydi a'r Yspryd glân byth yn vn Duw heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yn lle yr Epistol.

Petr a agorodd ei enau. Act. 10.
gwers 34. hyd w. 44.

Yr Efengyl.

Wele, dau o honynt. S. Luc. 24.
gwers 13. hyd w. 36.

Dydd mawrth Pasc.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn drwy dy vnig-anedig fâb Iesu Grist a orchfygaist angau, ac a agoraist i ni borth y bywyd tragywyddol: yn vfydd yr attolygwn i ti, megis (drwy dy rad yspysol yn ein hachub) ydd wyt yn peri deisyfiadau da i'n meddyliau, felly trwy dy ddyfal gymmorth allu o honom eu dwyn i ben da, trwy Iesu Grist ein Arglwydd, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gydâ thydi a'r Yspryd glân byth yn vn Duw heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yn lle yr Epistol.

Ha-wŷr frodyr. Act. 13.
gwers 26. hyd w. 42.

Yr

Yr Efengyl.

Yr Iesu a safodd. S. Luc 24.
gwers 36. hyd wers 49.

Y Sûl cyntaf gwedi'r Pasc.

Y Colect.

HOll-alluog Dâd, yr hwn a roddaist dy vn Mâb i farw dros ein pechodau, ac i gyfodi drachefn dros ein cyfiawnhâd: Caniadhâ i ni felly fwrw ymmaith sur-does drygioni ac anwiredd, fel y gallom yn wastad dy wasanaethu di ymhurdeb buchedd a gwirionedd, trwy haeddedigaethau dy vn Mâb Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Beth bynnag a aned. 1 S. Ioan 5.
gwers 4. hyd wers 13.

Yr Efengyl.

Yna, a hi yn hwyr. S. Ioan 20.
gwers 19. hyd wers 24.

Yr ail Sûl yn ôl y Pasc.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a roddaist dy vn Mâb i ni yn aberth tros bechod, a hefyd yn esampl o fuchedd dduwiol, dyro i ni dy râs fel y gallom byth yn ddiolchgar dderbyn ei anhraethawl lesâd ef; a hefyd beunydd ymroi i ganlyn bendigedig lwybrau ei wîr lanaf fuchedd ef trwy yr vn Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Hyn sydd rasol. 1 Pet. 2.
gwers 19. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Crist a ddywedodd. S. Ioan 10.
gwers 11. hyd wers 17.

Y trydydd Sûl yn ôl y Pasc.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn wyt yn dangos i bawb sy ar gyfeiliorn lewyrch dy wirionedd, er eu dwyn i ffordd cyfiawnder, Caniadhâ i bawb a dderbynier i gymdeithas crefydd Grist, allu o honynt ymogelyd y cyfryw bethau ac y sydd wrthwyneb iw proffess, a chanlyn y sawl bethau oll ac a fyddo yn cydtuno â'r vnrhyw, trwy ein Harglwydd Iesu Grist. *Amen.*

Yr Epistol.

Anwylyd, yr wyf yn. 1 S. Petr 2.
gwers 11 hyd wers 18.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd. S. Ioan 16.
gwers 16. hyd wers 23.

Y pedwerydd Sûl yn ôl y Pasc.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn yn vnig a biau lywodraethu afreolus chwantau a gwyniau dynion pechadurus, Caniadhâ i'th bobl, fod iddynt garu yr hyn yr wyt yn ei orchymmyn, a deisyfu yr hyn yr wytyn ei addo, fel ym mhlith amrafael ddamweiniau y byd, allu o'n calonnau gwbl aros yn y lle y mae gwir lawenydd iw gaffael, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. *Amen.*

Yr Epistol.

Pob rhoddiad daionus. S. Iaco 1.
gwers 17. hyd wers 22.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd. S. Ioan 16.
gwers 5. hyd wers 15.

Y Pumed Sûl yn ôl y Pasc.

Y Colect.

ARglwydd, oddi-wrth ba vn y daw pob daioni, caniadhâ i ni dy vfydd weision, allu o honom trwy dy sanctaidd ysprydoliaeth di, feddwl y pethau a fo vnion, a thrwy dy ymgeleddus dywysogaeth eu gwneuthur yn ddibennus, trwy ein Harglwydd Iesu Grist. *Amen.*

Yr Epistol.

Byddwch wneuthur-wŷr. S. Iaco 1.
gwers 22. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yn wîr, yn wîr, meddaf. S. Ioan 16.
gwers 13. hyd y diwedd.

Dydd Iou y Dyrchafael.

Y Colect.

CAniadhâ ni attolygwn i ti Holl-alluog Dduw, megis ac yr ŷm ni yn credu ddarfod i'th vnig-anedic fâb ein Harglwydd Iesu Grist dderchafel i'r nefoedd: felly bod i ninnau â meddyl-fryd ein calon allu ymdderchafel yno, a chyd âg ef drigo yn wastadol, yr hwn sy'n byw ac yn teyrnasu gydâ thi a'r Yspryd glân yn vn Duw, heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yn lle yr Epistol.

Y traethawd cyntaf a. Act. 1.
gwers 1. hyd wers 12.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ymddangosodd. S. Mar. 16.
gwers 14. hyd y diwedd.

Y Sûl yn ôl dydd y derchafael.

Y Colect.

O Dduw, brenin y gogoniant, yr hwn a dderchefaist dy vn Mâb Iesu Grist â mawr oruchafiaeth i'th deyrnas yn y nefoedd: Attolwg i ti na âd ni yn an-niddan, eithr danfon i ni dy Yspryd glân i'n diddanu, a dyrcha ni i'r vn fan lle yr aeth ein Iachawdr Crist o'r blaen; yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gydâ thi a'r Yspryd glân yn vn Duw, heb drangc na gorphen. *Amen.*

Yr Epistol.

Diwedd pôb peth a nesaodd. 1 Pet. 4.
gwers 7. hyd wers 12.

Yr Efengyl.

Pan ddêl y Diddanudd. S. Ioan 15.
gwers 26. *a rhan o'r vn Bennod ar bymthec* hyd wers 4.

Y Sûl

Y Sul-gwyn.

Y Colect.

DVw, yr hwn ar gyfen i'r amser ymma a ddyscaist galonnau dy ffyddlonion, gan anfon iddynt lewyrch dy lân Yspryd: Caniadhâ i nyni trwy yr unrhyw Yspryd, ddeall yr iawn farn ym-mhob peth, a byth lawenychu yn ei wynfydedic ddiddanwch ef, trwy ryglyddau Iesu Grist ein Iachawdr, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi yn undeb yr un-rhyw Yspryd, yn un Duw heb drangc na gorphen. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Wedi dyfod dydd y Pentecost. Act. 2.
gwers 1. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd. S. Ioan 14.
gwers 15. hyd w. 31.

Dydd Llun yn wythnos y Sulgwyn.

Y Colect.

DVw, yr hwn ar gyfen i'r amser ymma a ddyscaist galonnau dy ffyddlonion, gan anfon iddynt lewyrch dy lân Yspryd: Caniadhâ i nyni trwy yr unrhyw Yspryd, ddeall yr iawn farn ym-mhob peth, a byth lawenychu yn ei wynfydedic ddiddanwch ef, trwy ryglyddau Iesu Grist ein Iachawdr, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi yn undeb yr un-rhyw Yspryd, yn un Duw heb drangc na gorphen. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Petr a agorodd ei enau. Act. 10.
gwers 34. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Felly y carodd Duw y byd. S. Ioan 3.
gwers 16. hyd w. 22.

Dydd Mawrth yn wythnos y Sulgwyn.

Y Colect.

DVw, yr hwn ar gyfen i'r amser ymma a ddyscaist galonnau dy ffyddlonion, gan anfon iddynt lewyrch dy lân Yspryd: Caniadhâ i nyni trwy yr unrhyw Yspryd, ddeall yr iawn farn ym-mhob peth, a byth lawenychu yn ei wynfydedic ddiddanwch ef, trwy ryglyddau Iesu Grist ein Iachawdr, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi yn undeb yr un-rhyw Yspryd, yn un Duw heb drangc na gorphen. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Pan glybu yr Apostolion. Act. 8.
gwers 14. hyd w. 18.

Yr Efengyl.

Yn wir, yn wir meddaf. S. Ioan 10.
gwers 1. hyd w. 11.

Sul y Drindod.

Y Colect.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, yr hwn a roddaist i ni dy weision râd gan gyffessu ac addef y wir ffydd, i adnabod gogoniant y dragywyddol Drindod, ac yn nerth y duwiol fawredd i addoli yr undod: Nyni a attolygwn i ti fod i ni trwy y gadernid y ffydd hon, gael ein hamddeffyn oddiwrth bob gwrthwyneb, yr hwn wyt yn byw, ac yn teyrnasu, yn un Duw byth heb ddiwedd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Yn ôl y pethau hyn. Datc. 4.
gwers 1. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr oedd dŷn o'r Pharisæaid. S. Ioan 3.
gwers 1. hyd w. 16.

Y Sul cyntaf gwedi'r Drindod.

Y Colect.

DVw, yr hwn wyt wir nerth i bawb oll ac y sy yn ymddiried ynot, yn drugarog derbyn ein gweddiau: A chan na ddichon gwendid ein marwol anian wneuthur dim da hebot ti, Caniadhâ i ni gymmorth dy râd, fel y bo i ni gan gadw dy orchmynion, ryngu bodd i ti ar ewyllys a gweithred: trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Anwylyd, carwn ei gilydd. 1 S. Ioan 4.
gwers 7. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr oedd rhyw wr goludog. S. Luc 16.
gwers 19. hyd y diwedd.

Yr ail Sul gwedi'r Drindod.

Y Colect.

O Arglwydd, yr hwn ni phelli byth gynnorthwyo a llywodraethu y rhai yr ydwyt yn eu meithrin yn dy ddilys ofn a'th gariad, Cadw ni, ni attolygwn i ti, dan dy ddarbodus nodded, a phar i ni yn ddibaid ofni a charu dy Enw bendigedig, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Na ryfeddwch, fy mrodyr. 1 S. Ioan 3.
gwers 13. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Rhyw ŵr a wnaeth swpper. S. Luc. 14.
gwers 16. hyd w. 25.

Y trydydd Sul gwedi'r Drindod.

Y Colect.

ARglwydd ni attolygwn i ti yn drugarog ein gwrando, a megis y rhoddaist i ni feddylfryd calon i weddio, caniadhâ drwy dy fawr nerth i ni gael ein hamddiffyn a'n diddanu ym mhob perigl ac adfyd trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Byddwch bawb yn ostyngedig 1 S. Pet. 5.
gwers 5. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Ac yr oedd yr holl. S. Luc 15.
gwers 1. hyd w. 11.

Y pedwerydd Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

O Dduw Nodd-wr pawb oll y sydd yn ymddiried ynot, heb pa un nid oes dim nerthawg, na dim sanctaidd, chwanega ac amlhâ arnom dy drugaredd, fel y gallom (a thi yn llywiawdr ac yn dywysog i ni) dreiddio drwy yr pethau bydol, modd na chollom yn llwyr y pethau tragywyddol: Caniadhâ hyn nefol Dâd, er mwyn Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yr ydwyf yn cyfrif. Rhuf. 8.
gwers 18. hyd w. 21.

Yr Efengyl.

Byddwch drugarogion. S. Luc. 6.
gwers 36. hyd w. 43.

Y pumed Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

Caniadhâ Arglwydd, ni a attolygwn i ti, fod i chwŷl y byd hwn, trwy dy reoledigaeth di gael ei drefnu mor dangneddyfol ag y gallo dy eglwys di dy wasanaethu yn llawen ym mhob duwiol heddwch, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Byddwch oll yn unfryd. 1 S. Pet. 3.
gwers 8. hyd w. 15.

Yr Efengyl.

Bu hefyd a'r bobl yn. S. Luc. 5.
gwers 1. hyd w. 12.

Y chweched Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

Duw, yr hwn a arlwyaist i'r rhai a'th garant gyfryw bethau daionus ac y sydd uwch ben pob deall dŷn, tywallt i'n calonnau gyfryw serch arnat, fel y byddo i ni gan dy garu uwch law pob dim, allu mwynhau dy addewidion, y rhai sy fwy rhagorol nâ dim a fedrom ni ei ddeisyf: trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Oni wyddoch chwi. Rhuf. 6.
gwers 3. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd. S. Mat. 5.
gwers 20. hyd w. 27.

Y Seithfed Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

Arglwydd yr holl nerth a'r cadernid, yr hwn wyt Awdur a rhoddwr pob daioni, planna yn ein calonnau gariad dy Enw, ychwanega ynom wir grefydd, Maetha nyni a phob daioni, ac o'th fawr drugaredd cadw ni yn yr un-rhyw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yn ôl dull dynol. Rhuf. 6.
gwers 19. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yn y dyddiau hynny. S. Marc 8.
gwers 1. hyd w. 16.

Yr viii Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

O Dduw, yr hwn trwy dy ddiball ragluniaeth wyt yn llywodraethu pob peth yn y nef, a'r ddaiar; yn ufuddd ni a attolygwn i ti fwrw oddiwrthym bob peth niweidiol, a rhoddi o honot i ni bob peth a fyddo da ar ein llês, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Y Brodyr, dyled-wyr ydym. Rhuf. 8.
gwers 12. hyd w. 18.

Yr Efengyl.

Ymogelwch rhag y. S. Mat. 7.
gwers 15. hyd w. 22.

Y ix Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

Caniadhâ i ni Arglwydd, attolwg i ti, yr Yspryd i feddwl ac i wneuthur byth y cyfryw bethau ac a fo cyfiawn, fel y byddo i ni (y rhai ni allwn hebot wneuthur dim sy'dda) allu trwoti fyw yn ôl dy ewyllys, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Ni fynnwn i chwi. 1 Cor. 10.
gwers 1. hyd w. 14.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd. S. Luc. 16.
gwers 1. hyd w. 10.

Y x Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

Bydded dy drugarogion glustiau, ô Arglwydd, yn agored i weddiau dy ufudd weision, ac fel y bo iddynt gael eu gofynion, gwna iddynt erchi y cyfryw bethau ac a ryngo bodd i ti, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Am ysprydol ddoniau frodyr. 1 Cor. 12.
gwers 1. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Ac wedi iddo ddyfod. S. Luc. 19.
gwers 41. hyd w. 47.

Yr xi Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

Duw, yr hwn wyt yn egluro dy Hollalluog nerth, yn bennaf gan ddangos trugaredd a thosturi, yn drugarog dyro i ni y cyfryw fesur o'th Râs, fel y bo i ni gan redeg ar hyd ffordd dy orchymmynion, gyrhaeddyd dy radol addewidion, a chael ein gwneuthur yn gyfrannogion o'th nefol dryssor, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yr ydwyf yn yspysu. 1 Cor. 15.
gwers 1, hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Crist a ddywedodd. S. Luc. 18.
gwers 9. hyd w. 15.

Yr xii Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, yr hwn yn wastad wyt barottach i wrando, nâ nyni i weddio, ac wyt arferol o roddi mwy nag a archom, neu a ryglyddom, tywallt arnom amlder dy drugaredd, gan faddeu i ni y cyfryw bethau ac y mae ein cydwybod yn eu hofni, a rhoddi i ni y cyfryw ddaionus bethau, nad ŷm deilwng iw gofyn, ond trwy ryglyddon a chyfryngiad Iesu Grist dy Fab di, a'n Harglwydd ni. Amen.

Yr Epistol.

Y cyfryw hyder sydd. 2 Cor. 3.
gwers 4. hyd w. 10.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a aeth. S. Marc 7.
gwers 31. hyd y diwedd.

Y xiii Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

HOll-alluog a thrugarog Dduw, o rodd pwy un yn unic y daw, bod i'th bobl ffyddlon dy wasanaethu yn gywir, ac yn foledic: Caniadhâ, ni a erfyniwn i ti, allu o honom felly dy wasanaethu di yn y bywyd hwn, fel na phallo gennym yn y diwedd fwynhau dy nefol addewidion, trwy haeddedigaethau Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

I Abraham y gwnaethpwyd. Gal. 3.
gwers 16. hyd w. 23.

Yr Efengyl.

Gwyn fŷd y llygaid sy. S. Luc. 10.
gwers 23. hyd w. 38.

Y xiv Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, dyro i ni anghwaneg o ffydd, gobaith, a chariad perffaith, ac fel y gallom gael yr hyn ydd wyt yn ei addo, gwna i ni garu yr hyn yr wyt yn ei orchymyn, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yr wyf yn dywedyd. Gal. 5.
gwers 16. hyd w. 25.

Yr Efengyl.

Bu hefyd, ac efe yn. S. Luc 17.
gwers 11. hyd w. 20.

Y xv Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

CAdw, attolygwn i ti Arglwydd, dy Eglwys â'th dragywyddol drugaredd: a chan na ddichon gwendid dyn hebot ti onid syrthio, cadw ni byth trwy dy borth oddiwrth bob peth niweidiol, ac arwain ni at bob peth buddiol i'n hiechydwriaeth, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Gwelwch cyhyd y llythyr. Gal. 6.
gwers 11. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Ni ddichon neb wasanaethu dau. S. Mat. 6.
gwers 24. hyd y diwedd.

Yr xvi Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

ARglwydd, attolygwn i ti, fod i'th wastadol dosturi lanhau ac amddiffyn dy Eglwys; a chan na all hi barhau mewn diogelwch heb dy fendigedic nodded, cadw hi byth gan dy borth a'th ddaioni, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yr wyf yn dymuno. Ephes. 3.
gwers 13. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

A bu drannoeth, iddo. S. Luc. 7.
gwers 11. hyd w. 18.

Y xvii Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

ARglwydd, ni attolygwn i ti fod dy râd bob amser yn ein rhagflaenu, ac yn ein dilyn; a pheri o honot i ni yn wastad ymroddi i bob gweithred dda, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Deisyf gan hynny arnoch. Ephes. 4.
gwers 1. hyd w. 7.

Yr Efengyl.

Bu hefyd, pan ddaeth ef. S. Luc. 14.
gwers 1. hyd w. 12.

Y xviii Sul gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

O Arglwydd, ni a attolygwn i ti ganiadhau i'th bobl râd i wrthladd profedigaethau y byd, y cnawd, a'r cythrael, ac â phur galon a meddwl i'th ddilyn di yr unic Dduw trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yr ydwyf yn diolch. 1 Cor. 1.
gwers 4. hyd w. 9.

Yr Efengyl.

Gwedi clywed o'r Phariseaid. S. Mat. 22.
gwers 34. hyd y diwedd.

Y xix Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

ODduw, can na allwn ni hebot ti ryngu bodd i ti, o'th drugaredd caniadhâ fod i'th lân Yspryd ymhob peth union i a llywiaw ein calonnau, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Hyn gan hynny yr. Ephes. 4.
gwers 17. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a aeth. S Mat. 9.
gwers 1. hyd w. 9.

Yr xx Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

HOll-gyfoethog a thrugarog Dduw, o'th ragorol ddaioni cadw ni, ni attolygwn i ti, rhag pob peth a'n dryga, fel y byddom yn barod yn enaid a chorph i allu â chalonnau rhyddion gyflawni y cyfryw bethau ac a fynnit ti eu gwneuthur, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Gwelwch gan hynny. Ephes. 5.
gwers 15. hyd w. 22.

Yr Efengyl.

Yr Iesu a ddywedodd. S. Mat. 22.
gwers 2. hyd w. 15.

Yr xxi Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

ODrugarog Arglwydd, ni attolygwn i ti ganiadhau i'th ffyddlawn bobl faddeuant a thangneddyf, fel y glanhaer hwynt oddiwrth eu holl bechodau, ac y gwasanaethont ti â meddwl heddychol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Fy mrodyr, ymnerthwch yn. Ephes. 6.
gwers 10. hyd w. 21.

Yr Efengyl.

Yr oedd rhyw bendefig. S. Ioan 4.
gwers 46. hyd y diwedd.

Yr xxii Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

ARglwydd, ni attolygwn i ti, gadw dy deulu, yr Eglwys mewn duwioldeb gwastadol, fel y bo trwy dy nodded ti, iddi gael ei gwaredu oddiwrth bob gwrthwyneb, ac yn ddefosionol ymroi i'th wasanaethu di mewn gweithredoedd da, er gogoniant i'th Enw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

I'm Duw yr ydwyf yn. Phil. 1.
gwers 3. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Petr a ddywedodd wrth. S. Mat. 18.
gwers 21. hyd y diwedd.

Y xxiii Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

DVw ein nodded a'n cadernid, yr hwn wyt awdur pob dwywolder, gwrando yn ebrwydd ni attolygwn i ti ddefosionol weddiau dy Eglwys; a chaniadhâ i ni am yr hyn ydd ŷm yn ei erchi yn ffyddlawn, allu o honom eu cael yn gyflawn, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Byddwch gyd-ddilynwŷr. Phil. 3.
gwers 17. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yna 'r aeth y. S. Mat. 22.
gwers 15. hyd w. 23.

Y xxiv Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

ARglwydd, attolygwn i ti ollwng dy bobl oddiwrth eu camweddau, fel y byddom trwy dy ddawnus drugaredd ryddion oddiwrth rwymedigaethau ein holl bechodau, y rhai drwy ein cnawdol freuolder a wnaethom: Caniadhâ hyn er cariad ar Iesu Grist ein Harglwydd bendigedig, a'n iachawdr. Amen.

Yr Epistol.

Yr ydym yn diolch i. Colos. 1.
gwers 3. hyd w. 13.

Yr Efengyl.

Tra oedd yr. S. Mat. 9.
gwers 18. hyd w. 27.

Y xxv Sûl gwedi 'r Drindod.

Y Colect.

DEffro Arglwydd ni a attolygwn i ti, ewyllyssion dy ffyddloniaid, fel y gallont drwy ddwyn aml ffrwyth gweithredoedd da, gael gennyt ti yn ehelaeth eu gobrwyo, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Wele y dyddiau yn. Jer. 23.
gwers 5. hyd w. 9.

Yr Efengyl.

Yna 'r Iesu a dderchafodd. S. Ioan 6.
gwers 5. hyd w. 15.

¶ *O bydd ychwaneg o Suliau o flaen Sûl yr Adfent, cymmerer gwasanaeth rhai o'r Suliau a adawyd heb ddarllain ar ôl yr Ystwyll, i gyflawni cynnifer ac y sydd yn niffyg yma. Ac os bydd llai, gadawer y rhai a fo tros ben: Profidier fod arfer y Colect, Epistol a'r Efengyl ddiweddaf ymma bob amser ar y Sûl o flaen yr Adfent.*

Sanct Andreas Apostol.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a roddaist gyfryw râd i'th fendigedig Apostol S. Andreas, fel yr ufuddhâodd efe yn ebrwydd i alwad dy Fab Iesu Grist, ac y dilynodd ef yn ddi-

rwystr:

Ywystr: Caniadhâ i ni oll wedi ein galw gan dy air bendigedic, yn frau ymroddi o honom yn ufudd i gyflawni dy sanctaidd orchymynion, trwy yr un-rhyw Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Os cyffessi â'th enau. Rom. 10
gwers 9. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

A'r Iesu yn rhodio. S. Mat. 4.
gwers 18. hyd w. 23.

Sanct Thomas Apostol.

HOll-alluog a byth-fywiol Dduw, yr hwn, er mwy o sicrhâwch y ffydd, a oddefaist i'th sanctaidd Apostol Thomas ammau cyfodiad dy Fâb: Caniadhâ i ni cyn berffeithied, ac mor gwbl ddiammau gredu yn dy Fâb Iesu Grist, fel na cherydder ein ffydd yn dy olwg byth: gwrando arnom, ô Arglwydd, drwy yr un-rhyw Iesu Grist, i ba un gyd â thi a'r Yspryd glân y bo holl anrhydedd a gogoniant, yr awron ac yn oes oesoedd. Amen.

Yr Epistol.

Weithian gan hynny. Ephes. 2.
gwers 19. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Thomas un o'r deuddeg. S. Ioan 20.
gwers 4. hyd y diwedd.

Troad S. Paul.

Y Colect.

ODduw, yr hwn drwy Bregethiad y gwynfydedic Apostol S. Paul a beraist i oleuni 'r Efengyl lewyrchu tros yr holl fyd, Caniadhâ, ni a attolygwn i ti, allu o honom ni, gan ddal ei ryfedd ymchweliad mewn coffa, ddangos ein diolchgarwch i ti am yr unrhyw drwy ddilyn y fendigedic athrawiaeth yr hon a ddyscodd efe trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

A Saul etto yn chwythu. Act. 9.
gwers 1. hyd w. 23.

Yr Efengyl.

Petr a attebodd. S. Mat. 19.
gwers 27. hyd y diwedd.

Cyflwyniad Crist yn y Deml, yr hwn a elwir yn gyffredinol Puredigaeth y Sanctes Mair forwyn.

Y Colect.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, ni a attolygwn yn ufuddol i'th fawredd, megis ac ar gyfenw i heddyw y presentiwyd yn y deml dy unig-anedig fâb yn sylwedd ein cnawd ni: felly Caniadhâ ein presentio i ti â chalonnau pur-lan, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Wele fi yn anfon. Mal. 3.
gwers 1. hyd w. 6.

Yr Efengyl.

Wedi cyflawni dyddiau. S. Luc. 2.
gwers 22. hyd w. 41.

Dydd Sanct Matthias.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn yn lle Iudas fradwr a ddetholaist dy ffydd-lawn wâs Matthias i fod o nifer dy ddeu-ddec Apostol; Caniadhâ fod dy Eglwys bob amser yn gadwedic oddiwrth Apostolion ffeilsion, a bod ei threfnu a'i llywodraethu gan wîr a ffydd-lawn fugeiliaid, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Yn y dyddiau hynny. Act. 1.
gwers 15. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Yr amser hynny. S. Mat. 11.
gwers 25. hyd y diwedd.

Cyfarchiad Mair Wyryf fendigedic.

Y Colect.

NI a attolygwn i ti ô Arglwydd, dywallt dy râd yn ein calonnau, fel, megis ac y gwyddom gnawdoliaeth Iesu Grist dy Fâb trwy gennadwri yr Angel, felly trwy ei grôg a'i ddioddefaint bod i ni gael ein dwyn i ogoniant ei adgyfodiad ef, trwy yr un-rhyw Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Yr Arglwydd a. Esa. 7.
gwers 10. hyd w. 16.

Yr Efengyl.

Ac yn y chweched mis. S. Luc. 1.
gwers 26. hyd w. 39.

Dydd S. Marc.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a ddyscaist dy sanctaidd Eglwys â nefol athrawiaeth dy Efangylwr S. Marc: dôd ti i ni râd, na byddom fel plant, ymchweledic gan bob awel o wag ddysceidiaeth: eithr bod i ni yn ffyrf ymgadarnhâu yngwirionedd dy lân Efengyl: trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

I bob un o honom. Ephes. 4.
gwers 7. hyd w. 17.

Yr Efengyl.

Myfi yw y wir. S. Ioan 15.
gwers 1. hyd w. 12.

Dydd S. Philip ac S. Iaco.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn o'i wîr adnabod yw bywyd tragywyddol: Caniadhâ i ni berffaith adnabod dy Fâb Iesu Grist i fod yn ffordd, yn wirionedd, ac yn fywyd, fel gan ddilyn esampl dy sanctol Apostolion Philip ac Iaco, y bo i ni rodio yn ddyfal ar y ffordd y

sy'n arwain i fywyd tragywyddol drwy 'r unrhyw dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Iaco, gwasanaethwr Duw. S. Iaco. 1.
gwers 1. hyd w. 13.

Yr Efengyl.

A'R Iesu a ddywedodd. S. Ioan 14.
gwers 1. hyd w. 15.

Sanct Barnabas Apostol.

Y Colect.

O Arglwydd Dduw Holl-alluog, yr hwn a wiscaist dy sanctaidd Apostol Barnabas â rhagorawl roddion dy Yspryd glân; Na âd i ni fod yn ddeffygiol o'th amryw ddoniau, nac etto o râd iw harfer hwynt bob amser i'th anrhydedd di a'th ogoniant: trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

A'r gair a ddaeth. Act. 11.
gwers 22. hyd y diwedd.

Yr Efengyl.

Dymma fy ngorchymmyn. S. Ioan 15.
gwers 12. hyd w. 17.

S. Ioan Fedyddiwr.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, o ragluniaeth pa un y ganed yn rhyfedd dy wâs Ioan Fedyddiwr, ac yr anfonwyd ef i arlwyo ffordd dy Fâb Iesu Grist ein Iachawdr, gan bregethu edifeirwch: gwna i ni felly ddilyn ei ddysceidiaeth a'i sanctaidd fywyd ef, fel y gallom wîr edifarhau yn ôl ei bregeth ef, ac ar ôl ei esampl yn wastadol draethu y gwirionedd, yn hyderus geryddu camwedd, ac yn ufudd ddioddef er mwyn y gwirionedd, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Cyssurwch, cyssurwch. Isa. 40.
gwers 1. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

A chyflawnwyd tymp. S. Luc. 1.
gwers 57. hyd y diwedd.

Dydd S. Petr.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn drwy dy Fâb Iesu Grist a roddaist i'th Apostol S. Petr laweroedd o ddoniau arbennig, ac a orchymynnaist iddo o ddifrif borthi dy braidd; Gwna, ni a attolygwn i ti, i'r holl Escobion, a'r Bugeiliaid, yn ddyfal bregethu dy sanctaidd air, ac i'r bobl yn ufuddgar ddilyn yr unrhyw, fel y byddo iddynt hwy allu derbyn coron y gogoniant tragywyddol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Ynghylch y pryd hynny. Act. 12.
gwers 1. hyd w. 12.

Yr Efengyl.

Wedi dyfod yr Iesu. S. Mat. 16.
gwers 13. hyd w. 20.

Sanct Iaco Apostol.

Y Colect.

CAniatâ, ô drugarog Dduw, megis y bu i'th wynfydedic Apostol S. Iaco, gan ymado â'i Dâd, a chwbl a'r oedd eiddo, yn ebrwydd ufuddhau i alwad dy Fâb Iesu Grist, a'i ddilyn ef, felly i ninau gan ymwrthod â holl fydol ac â chnawdol ewyllyssion, yn dragywydd fod yn barod i ddilyn dy orchymynion sanctaidd trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Yn y dyddiau hynny. Act. 11.
gwers 27. a rhan o'r 12. hyd w. 3.

Yr Efengyl.

Yna, y daeth mam. S. Mat. 20.
gwers 20. hyd w. 28.

S. Bartholomeus Apostol.

Y Colect.

HOll-alluog a byth-barhaus Dduw, yr hwn a roddaist râd i'th Apostol Bartholomeus, i wir gredu, ac i bregethu dy air; Nyni a attolygwn i ti ganiadhau i'th Eglwys gwbl garu yr hyn a gredodd efe, ac i bregethu a derbyn yr unrhyw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Trwy ddwylaw yr. Act. 5.
gwers 12. hyd w. 17.

Yr Efengyl.

A bu ymryson. S. Luc. 22.
gwers 24. hyd w. 31.

S. Matthew Apostol.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn drwy dy wynfydedic Fâb a elwaist Fathew o'r dollfa, i fod yn Apostol, ac yn Efangylwr: Caniadhâ i ni râd i ymwrthod â holl gybyddus ddeisyfion, ac â thra-chwantus serch golud bydol, ac i ddilyn dy ddywededig Fab Iesu Grist, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi a'r Yspryd glân yn un Duw heb drangc na gorphen. Amen.

Yr Epistol.

Gan fôd i ni. 2 Cor. 4.
gwers 1. hyd w. 9.

Yr Efengyl.

Ac fel yr oedd. S. Mat. 9.
gwers 9. hyd w. 14.

S. Mihangel a'r holl Angelion.

Y Colect.

TRagywyddol Dduw, yr hwn a ordeiniaist ac a osodaist wasanaethau 'r holl Angelion a dynion mewn trefn ryfedd: Caniadhâ yn drugarog megis y mae dy angelion sanctaidd yn

yn wastad yn gwneuthur i ti wasanaeth yn y nefoedd, felly bod o honynt drwy dy drefniad di yn borth ac amddiffyn i ni ar y ddaiar, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

A bu rhyfel yn. Datc. 12.
gwers 7. hyd w. 13.

Yr Efengyl.

Yr awr honno. S. Matth. 18.
gwers 1. hyd w. 11.

S. Luc Efangylwr.
Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a elwaist Luc y physygwr, yr hwn y mae ei foliant yn yr Efengyl, i fod yn Efangylwr a physygwr i'r enaid: rhynged bodd i ti, drwy iachus feddyginiaeth ei ddysceidiaeth ef, iachau holl heiniau ein heneidiau, trwy haeddedigaethau dy Fâb Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Gwilia di ym-mhôb. 2 Tim. 4.
gwers 5. hyd w. 16.

Yr Efengyl.

Yr Arglwydd a. S. Luc. 10.
gwers 1. hyd w. 7.

S. Simon a S. Jud Apostolion.
Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a adeiliedaist dy Eglwys ar sail yr Apostolion, a'r prophwydi, a Iesu Grist ei hun yn ben conglfaen: Caniadhâ i ni fod felly ein cyssylltu ynghyd yn undeb yspryd gan eu dysceidiaeth hwy, fel i'n gwneler yn sanctaidd Deml gymmeradwy gennit, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Judas, gwasanaethwr. S. Jud.
gwers 1. hyd w. 8.

Yr Efengyl.

Hyn yr wyf yn ei. S. Joan. 15.
gwers 17. hyd y diwedd.

Gŵyl yr holl Sainct.

Y Colect.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a gyssylltaist ynghyd dy etholedigion yn un cyfundeb a chymdeithas yn nirgeledic gorph dy Fâb Christ ein Harglwyddd: Caniadhâ i ni râd felly i ganlyn dy ddwywol Sainct ym mhob rhinweddol a dwywol fywyd, fel y gallom ddyfod i'r annhraethawl lawenydd hynny a baratoaist i'r rhai yn ddiffuant sy i th garu, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn lle yr Epistol.

Wele, mi Ioan. Datc. 7.
gwers 2. hyd w. 13.

Yr Efengyl.

Pan Welodd yr. S. Matth. 5.
gwers 1. hyd w. 13.

Y Drefn am Wenidogaeth Swpper yr Arglwydd, neu yr Cymmun bendigaid.

CYnnifer ac a fyddo yn amcanu bod yn gyfrannogion o'r Cymmun bendigedic, a arwyddocânt eu henwau i'r Curat ryw amser y diwrnod or blaen o'r lleiaf.

¶ *Ac o bydd un o'r rhai hynny yn ddrwg-fucheddol cyhoedd, fel y byddo ef gwrthwynebus gan y gynnulleidfa: neu a wnaeth gam iw gymmydog ar air, neu ar weithred: Y Curat wrth gael gwybyddiaeth o hynny, a'i geilw ef, ac a'i cynghôra na ryfygo efe er dim ddyfod i ford yr Arglwydd, hyd oni ddeclario efe yn gyhoeddus ei fod yn wîr edifeiriol, a darfod iddo wellhau ei ddrwg fuchedd o'r blaen; fel y bodloner y gynnulleidfa wrth hynny, yr hon a rwystrasid yn y blaen: A darfod iddo wneuthur iawn i'r neb y gwnaethoedd gamwedd â hwynt: Neu o'r lleiaf, ddadcan ei fod mewn cyflawn fryd i wneuthur felly yn gyntaf ac y gallo yn gymhedrol.*

¶ *Y drefn hon a arfer y Curat am y sawl y gwypo efe fod malais a chasineb yn teyrnasu rhyngddynt; ni ddioddef iddynt fod yn gyfrannogion o fwrdd yr Arglwydd, hyd pan wypo eu bod hwynt wedi cydtuno. Ac os un o'r pleidiau anheddychol a fydd bodlawn i faddeu o eigion ei galon gwbl ac a wnaethpwyd yn ei erbyn, ac i wneuthur iawn i bawb ac a rwystrodd yntau ei hunan; a'r blaid arall ni fyn ei ddwyn i dduwiol undeb, onid sefyll yn wastad yn ei wrthnysigrwydd a'i falais: Y Gwenidog yn yr achos hynny a ddyly dderbyn y dyn edifeiriol i'r Cymmun bendigedic, ac nid y dŷn ystyfnig anhydyn. Profidier fod i bob Gwenidog felly yn troi heibio neb fel yr ysbysir yn hwn, neu'r rhagwahannod nesaf o'r blaen o'r Rubric ymma, yn rhwymedig i roddi cyfrif o'r unrhyw i'r ordinari, o fewn 14 diwrnod ar ol hynny o'r pellaf, A'r Ordinari a ddilyd yn erbyn Y troseddwr yn ôl y Canon.*

Y bwrdd ar amser Cymmun â lliain gwyn têg arno, a saif yngborph yr Eglwys, neu yn y Gafell, lle byddo yr foreuol a'r brydnhawnol weddi wedi ordeinio ei dywedyd: A'r offeiriad, gan sefyll wrth yr ystlys gogledd i'r bwrdd, a ddywaid weddi yr Arglwydd, a'r Colect sydd yn canlyn, a'r bobl ar eu gliniau.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg. Amen.

Colect.

YR holl-alluog Dduw, it hwn y mae pob calon yn agored, a phob deisyf yn gydnabyddus, a rhag yr hwn nid oes dim dirgel yn guddiedic, glanhâ feddyliau ein calonnau trwy ysprydoliaeth dy lân Yspryd, fel y carom dydi yn berffaith, ac y mawrhâom yn deilwng dy Enw sanctaidd, trwy Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna yr offeiriad gan droi at y bobl a draetha yn eglur y deng-air deddf oll. A'r bobl ar eu gliniau ar ol pob un o'r gorchymynion a archant drugaredd Duw am eu torri hwynt o'r blaen, a Grâs i gadw'r unrhyw rhagllaw, fel y mae yn canlyn.*

Gwenidog.

DUw a lefarodd y geiriau hyn, ac a ddywedodd, Myfi yw yr Arglwydd dy Dduw: Na fydded it dduwiau eraill onid myfi.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na wna it dy hun ddelw gerfiedic, na llûn dim a'r y sydd yn y nefoedd uchod, neu yn y ddaiar isod, nac yn y dwfr tan y ddaiar: Na ostwng iddynt, ac na addola hwynt. Canys myfi yr Arglwydd dy Dduw ydwyf Dduw eiddigus, yn ymweled â phechodau y tadau ar y plant, hyd y drydedd a'r bedwaredd genhedlaeth o'r rhai a'm casânt, ac yn gwneuthur trugaredd i filoedd o'r rhai a'm carant, ac a gadwant fy ngorchymynion.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na chymmer Enw yr Arglwydd dy Dduw yn ofer, canys nid gwirion gan yr Arglwydd yr hwn a gymmero ei Enw ef yn ofer.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Cofia gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath. Chwe diwrnod y gweithi ac y gwnei dy holl waith, eithr y seithfed dydd yw Sabbath yr Arglwydd dy Dduw: ar y dydd hwnnw na wna ddim gwaith, tydi, na'th fâb, na'th ferch, na'th wâs, na'th forwyn, na'th anifail, na'r dŷn dieithr a fyddo o fewn dy byrth. Canys mewn chwe diwrnod y gwnaeth yr Arglwydd nef a daiar, y môr, ac oll y sydd ynddynt, ac a orphywysodd y seithfed dydd: O herwydd pa ham y bendithiodd yr Arglwydd y seithfed dydd, ac a'i sancteiddiodd ef.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Anrhydedda dy dad a'th fam, fel yr estynner dy ddyddiau ar y ddaiar yr hon a rydd yr Arglwydd dy Dduw i ti.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na lâdd.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na wna odineb.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na ledratta.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na ddwg gam dystiolaeth yn erbyn dy gymmydog.

Pobl.

Arglwydd trugarhâ wrthym, a gostwng ein calonnau i gadw y gyfraith hon.

Gwenidog.

Na chwennych dŷ dy gymmydog, na chwennych wraig dy gymmydog, na'i wâs, na'i forwyn, na'i ych, na'i assyn, na dim a'r sydd eiddo.

Pobl.

Arglwydd trugarha wrthym, ac scrifenna yr holl ddeddfau hyn yn ein calonnau, ni attolygwn i ti.

¶ *Yna y canlyn un o'r ddau Golect hyn dros y Brenhin, a'r Offeiriad yn ei sefyll megis o'r blaen ac yn dywedyd,*

Gweddîwn.

HOll-alluog Dduw, yr hwn sydd a'i deyrnas yn dragywyddol, a'i allu yn anfeidrol, cymmer drugaredd ar yr holl Eglwys, a rheola felly galon dy ddewisedic wasanaethwr *Charles* ein Brenhin a'n llywydd, fel y gallo efe (gan wybod i bwy y mae yn weinidog) uchlaw pob dim geisio dy anrhydedd a'th ogoniant: Ac fel y gallom ninneu ai holl ddeiliaid ef (gan feddylied yn ddyledus oddiwrth bwy y mae yr awdurdod sydd iddo) yn ffyddlon ei wasanaethu, a'i anrhydeddu, ac yn ostyngedig ufuddhau iddo, ynot ti ac erot ti, yn ôl dy fendigedic air a'th ordinhâd, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn gyd â thi a'r Yspryd glân, sydd yn byw, ac yn teyrnasu yn dragywydd yn un Duw, heb drange na gorphen. Amen.

¶ *Neu.*

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, fe'n dyscir gan dy air sanctaidd, fod calonnau brenhinoedd wrth dy reolaeth a'th lywodraeth di, ath fod ti yn eu gosod hwynt ac yn eu hymchwelyd, fel y mae dy dduwiol ddoethineb yn gweled bod yn oreu: Yr ydym ni yn ostyngedig yn attolwg i ti, felly osod a llywodraethu calon *Charles* dy wasanaethwr, ein Brenhin a'n llywydd, fel y gallo efe yn ei holl feddyliau, geiriau, a gweithredoedd, yn wastad geisio dy anrhydedd di, a'th ogoniant, a myfyrio ar gadw dy bobl a rodded yn ei gadwraeth ef, mewn digonoldeb, tangneddyf, a duwioldeb: Caniadha hyn drugarog Dad, er cariad ar dy anwyl Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna y dywedir Colect y Dydd; Ac yn nesaf ar ôl y Colect y darllain yr Offeiriad yr Epistol gan ddywedyd,* Yr Epistol [*neu,* Y rhan o'r Scrythur

thur a appwyntiwyd yn lle 'r Epistol] sydd scrifenedic yn y----bennod o----yn dechreu ar y----wers. *Ac wedi diweddu yr Epistol efe a ddywaid*, Yma y terfyna yr Epistol. *Yna y darllein efe yr Efengyl* (*a'r bobl i gyd yn ei sefyll*) *gan ddywedyd*, Yr Efengyl sanctaidd fendigedic a scrifennir yn y----bennod o----yn dechreu ar y----wers. *Ac wedi gorphen yr Efengyl, y cenir neu y dywedir y Credo y sy'n canlyn, a'r bobl fyth yn sefyll, megis o'r blaen.*

CRedaf yn un Duw Tâd, Holl-alluog, Creawdr Nef a daiar, ac oll weledigion, ac anweledigion. Ac yn un Arglwydd Iesu Grist, yr unic cenhedledig Fâb Duw, cenhedledig gan ei Dâd cyn yr holl oesoedd, Duw o Dduw, llewyrch o lewyrch, gwir Dduw, o wir Dduw, cenhedledig, nid gwneuthuredig, yn un hanfod â'r Tâd, gan yr hwn y gwnaethpwyd pob peth: yr hwn erom ni ddynion, ac er ein iechydwriaeth a ddiscynnodd o'r nefoedd, ac a gnawdiwyd drwy yr Yspryd glân o Fair forwyn, ac a wnaethpwyd yn ddyn, ac a groes-hoeliwyd hefyd trosom tan Pontius Pilatus. Efe a ddioddefodd ac a gladdwyd, a'r trydydd dydd efe a adgyfododd yn ôl yr Scrythyrau, ac a escynnodd i'r nef, ac y sydd yn eistedd ar ddeheu-law yr Tâd. A thrachefn y daw efe drwy ogoniant i farnu y byw a'r meirw; ac ar ei deyrnas ni bydd trangc. A chredaf yn yr Yspryd glân, yr Arglwydd a'r Bywiawdr, yr hwn sydd yn deilliaw o'r Tâd a'r Mâb, yr hwn ynghŷd a'r Tad a'r Mab a gyd-addolir, ac a gyd-ogoneddir, yr hwn a lefarodd trwy yr Prophwydi. A chredaf fod un Catholic ac Apostolic Eglwys. Addefaf un Bedydd er maddeuant pechodau. Ac edrychaf am adgyfodiad y meirw, a bywyd y byd sydd ar ddyfod. Amen.

¶ *Yna y Curat a fynega i'r bobl pa wyliau neu ymprydiau y fydd iw cadw yn yr wythnos yn canlyn. Ac yna hefyd (o bydd achos) rhodder Rhybudd o'r Cymmun, a gofynner Gostegion Priodasau, a darllener llythyrau Cafel, Dyfynnau, ac Escymmyndodau. Ac ni chyhoeddir, ac ni fynegir dim yn yr Eglwys, hyd y parhâo Gwasanaeth Duw, ond gan y Gwenidog ei hun, na dim ganddo yntef; ond a'erchir yn rheolau y llyfr hwn, neu a orchymynir gan y Brenhin, neu gan Ordinari y lle.*

¶ *Yna y canlyn y Bregeth neu un o'r Homiliau a ddoded allan eusus, neu a ddoder allan rhag llaw drwy awdurdod.*

¶ *Yna y dychwel yr Offeiriad at Fwrdd yr Arglwydd ac a ddechreu yr Offrymiad, gan ddywedyd un neu ychwaneg o'r sentensiau yn canlyn, y cyfryw o'i synwyr ei hun a welo yn gymhwysaf.*

S. Matth. 5. 16. LLewyrched felly eich goleuni ger bron dynion fel y gwelont eich gweithredoedd da chwi, ac y gogoneddont eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd.

S. Matth. 6. 19, 20. Na thrysforwch iwch dryssorau ar y ddaiar, lle y mae gwyfyn a rhwd yn llygru, a lle y mae lladron yn cloddio trwodd, ac yn lladratta; eithr tryssorwch i chwi dryssorau yn y Nef, lle nid oes na gwyfyn na rhwd yn llygru; a lle ni's cloddia lladron trwodd; ac nis lladrattânt.

S. Matth. 7. 12. Pa bethau bynnac oll a ewyllysioch ei wneuthur o ddynion i chwi, felly gwnewch chwithau iddynt hwy: canys hyn yw yr Gyfraith a'r Prophwydi.

S. Matth. 7. 21. Nid pob un sydd yn dywedyd wrthif, Arglwydd, Arglwydd, a ddaw i mewn i deyrnas nefoedd, ond yr hwn a wna ewyllys fy Nhâd yr hwn sydd yn y nefoedd.

S. Luc 19. 8. Zaccheus a safodd ac a ddywedodd wrth yr Arglwydd, wele, hanner fy na, O Arglwydd, yr ydwyf yn ei roddi i'r tlodion, ac os dugym ddim o'r eiddo neb drwy gamachwyn, yr ydwyf yn ei dalu ar ei bedwerydd.

1 Cor. 9. 7. Pwy sydd un amser yn rhyfela ar ei draul ei hun? pwy sydd yn plannu gwin-llan, ac nid yw yn bwyta o'i ffrwyth hi? neu pwy sydd yn porthi praidd, ac nid yw yn bwytta o laeth y praidd?

1 Cor. 9. 11. Os nyni a hauasom i chwi bethau Ysprydol, ai mawr yw os nyni a fedwn eich pethau cnawdol?

13, 14. Oni wyddoch chwi fod y rhai sy yn gwneuthur pethau cyssegredic, yn bwyta o'r cyssegr: a rhai sy yn gwasanaethu yr allor, yn gydgyfrannogion o'r allor? Felly hefyd yr ordeiniodd yr Arglwydd i'r rhai sy'n pregethu yr Efengyl, fyw wrth yr Efengyl.

2 Cor. 9. 6, 7. Yr hwn sydd yn hau yn brin a fêd hefyd yn brin, ac a hauo yn helaeth a fêd yn helaeth. Pob un megis y mae yn rhagarfaethu yn ei galon, felly rhodded, nid yn athrist, neu trwy gymmell, canys rhoddwr llawen, y mae Duw yn ei garu.

Gal. 6. 6, 7. Cyfranned yr hwn a ddyscwyd yn y gair a'r hwn sydd yn ei ddyscu ymmhob peth da. Na thwyller chwi, ni watwerir Duw: canys beth bynnac a hauo dyn, hynny hefyd a fêd efe.

Gal. 6. 10. Tra ydym yn cael amser cyfaddas gwnawn dda i bawb, ond yn enwedic i'r rhai sy o deulu'r ffydd.

1 Tim. 6. 6, 7. Duwiolder sydd gyfoeth mawr, o bydd dŷn foddlon i'r hyn sydd ganddo, canys ni ddaeth gennym ddim i'r byd, ac ni allwn ddwyn dim o'r byd ymaith.

1 Tim. 6. Gorchymyn i'r rhai sy' gyfoethogion yn y bŷd hwn, fod yn barod i roddi, ac yn llawen i gyfrannu, gan osod sail dda iddynt eu hun erbyn yr amser sydd yn dyfod, fel y caffont y bywyd tragywyddol.

Heb. 6. 10. Nid ydyw Duw yn anghyfion, fel y gollyngo dros gof eich gweithredoedd a'ch trafael a ddel o gariad; yr hyn a ddangosasoch chwi er mwyn ei Enw ef, y sawl a roesoch i'r Sainct, ac ydych etto yn rhoddi.

Heb. 13. 16. Na ollyngwch dros gof wneuthur daioni a chyfrannu: canys â chyfryw aberth y bodlonir Duw.

1 Joan 3. 17. Pwy bynnac sydd iddo dda yr byd hwn, ac a welo ei frawd mewn eisiau, ac a gaeo ei drugaredd oddi-wrtho, pa fodd y mae cariad Duw yn trigo ynddo ef?

Tob. 4. 7. Dyro gardod o'th dda, ac na thro un amser dy wyneb oddiwrth un dyn tlawd, ac felly ni thrŷ'r Arglwydd ei wyneb oddiwrthit titheu.

Tob. 4. 8. Bydd drugarog yn ôl dy allu: os bydd llawer i'th helw dyro yn aml, os bydd ychydic, bydd ddyfal i roddi yn llawen o'r ychydic:

canys

canys felly cynhulli i ti dy hun wobr da yn nydd yr angenrhaid.

Dihar.19.17. Y neb a gymmero drugaredd ar y tlawd, sydd yn roddi echwyn i'r Arglwydd : ac edrych beth a roddo efe ymaith, fe a delir iddo drachefn.

Psal.41.1. Bendigedic fyddo 'r dŷn a roddo i'r claf a'r anghenus : yr Arglwydd a'i gwared ef yn amser trwbl.

¶ *Tra bydder yn darllain y sentensiau hyn, y Diaconiaid, Wardeniaid yr Eglwys, neu ryw un cymhesur arall a appwyntir i hynny, a dderbyniant yr Elusenau i'r tlodion, a defosionau eraill y Bobl mewn cawg gweddus, a ddarperir gan y plwyf i hynny, ac ai dygant yn barchus at yr Offeiriad: Yntef a'i cyflwyna yn ufudd, ac a'i dŷd ar y Bwrdd sanctaidd.*

¶ *A phan fo Cymmun, yr Offeiriad a esyd ar y Bwrdd Fara a Gwin, hyn a dybio yn ddigonol. Gwedi darfod hynny, y dywaid yr Offeiriad,*

Gweddiwn dros holl stât Eglwys Grist sy yn milwrio yma ar y ddaiar.

HOll alluog a thragwyddol Dduw, yr hwn trwy dy sanctaidd Apostol a'n dyscaist i wneuthur gweddiau ac erfyniau, i ddiolch dros bob dŷn : yr ydym ni yn ostyngedic yn attolwg i ti yn drugarocaf *gymmeryd ein elusenni a'n hoffrymmau*, a derbyn ein gweddiau hyn, y rhai 'r ydym yn eu hoffrwm i'th ddwywol fawredd, gan attolygu i ti ysprydoli yn wastad yr Eglwys gyffredinol ag Yspryd y gwirionedd, undeb, a chyd-gordio; a chaniadha i bawb ac y sy yn cyffessu dy Enw sancteiddiol, gytuno yngwirionedd dy sanctaidd air, a byw mewn undeb a duwiol gariad. Ni a attolygwn i ti hefyd gadw, ac ymddiffyn holl Gristianus Frenhinoedd, Tywysogion a llywiawdwŷr, ac yn enwedic dy wasanaethwr *Charles* ein Brenhin, fel y caffom tano ef ein llywodraethu yn dduwiol, ac yn heddychol : A chaniadha iw holl gyngor ef, ac i bawb ac y sydd wedi eu gosod mewn awdurdod dano allu yn gywir, ac yn uniawn rannu cyfiawnder, er cospi drygioni a phechod, ac er maentumio dy wîr grefydd di, a rhinwedd dda. Dyro râd, nesol Dad, i'r holl Escobion, a Churadiaid, fel y gallont drwy eu buchedd a'u hathrawiaeth osod allan dy wîr a'th fywiol air, a gwasanaethu dy sanctaidd Sacramentau yn iawn ac yn ddyladwy : a dyro i'th holl bobl dy nefawl rad, ac yn enwedig i'r gynnulleidfa hon sydd yma yn gydrychiol, fel y gallont ag ufudd galon a dyledus barch wrando a derbyn dy sanctaidd air, gan dy wasanaethu yn gywir mewn sancteiddrwydd ac uniondeb holl ddyddiau eu bywyd. Ac ydd ŷm yn ostyngedic yn attolygu i ti o'th ddaioni Arglwydd, gonffordddio a nerthu pawb ac y sy yn y bywyd trangcedic hwn, mewn trwbl, tristwch, angen, clefyd, neu ryw wrthwyneb arall. Ac yr ŷm ni hefyd yn bendithio dy enw sanctaidd o ran dy weision, a ymadawsant a'r bywyd yma yn dy ffydd di a'th ofn, gan attolygu i ti, roddi i ni râs felly i ddilyn eu esamplau da hwy, fel gyd a hwynt y gallom fod yn gyfrannogion o'th deyrnas nefol: Caniadhâ hyn, o Dad, er cariad ar Iesu Grist, ein unic gyfryng-wr a'n dadleu-wr. Amen.

Oni bydd dim elusenni nac offrymau, yna gadawer y geiriau hyn (gymmeryd ein elusenni a'n offrymmau) heb ddywedyd.

¶ *Pan fo 'r Gwenidog yn rhoddi rhybudd o Finistriad y Cymmun bendigedig (yr hyn a wneiff efe yn wastad ar y Sûl neu ryw Ddydd gwŷl nesaf ymlaen) ar ôl diweddu y Bregeth neu Homili efe a ddarllyn y cyngor hwn yn canlyn.*

FY anwyl Garedigion ar y—dydd nesaf yddwyf yn amcanu drwy help Dduw finistrio i bawb ffyddlon a defosionol dragyssurus Sacrament Corph a Gwaed Crist, i'w dderbyn ganddynt er coffâu ei ryglyddus Grog a'i Ddioddefaint, trwy ba un y cawn faddeuant am ein pechodau, ac in gwneir yn gyfrannogion o deyrnas nef. O herwydd pa ham ein dyledswydd yw talu ufudd a ffyddlon ddiolch ir Holl alluog Dduw ein Tad nefol : am iddo roddi ei Fab ein Iachawdr Iesu Grist nid yn unig i farw trosom, eithr i fod hefyd yn ymborth a lluniaeth ysprydol i ni yn y Sacrament bendigedig hwnnw. Yr hyn beth gan ei fod mor Dduwiol a chyssurus i'r sawl a'i derbyniant yn deilwng, ac mor enbydus i'r rhai a ryfygant ei dderbyn yn annheilwng, sy nyled i yw eich cynghori chwi yn y cysamser i ystyried ardderchowgrwydd y dirgeledigaeth bendigedig hwnnw, a'r mawr berigl oi dderbyn yn annheilwng; ac felly i chwilio a phrofi eich cydwybodau eich hunain (a hynny nid yn ysgafn ac yn ol dull rhai yn rhagrithio a Duw, ond) fel y galloch ddyfod yn lân ac yn sanctaidd ir cyfryw wledd nefol yn y wiscbriodas, yr hon a ofyn Duw yn y Scrythur lân, a chael eich derbyn megis Cyfrannogion teilwng o'r bwrdd bendigedig hwnnw.

Y ffordd a'r modd i hynny yw, Yn gyntaf holi eich buchedd a'ch ymarweddiad wrth reol gorchymmynion Duw, ac lle y gweloch eich hunain gwedi troseddu ar ewyllys, air, neu weithred, yno wylo o herwydd eich cyflwr pechadurus; Ac ymgyffeswch i'r Holl-alluog Dduw a llawn frŷd ar wellhau eich buchedd. Ac os gwelwch fod eich camweddau nid yn unig yn erbyn Duw, eithr yn erbyn eich cymydogion hefyd, yna gwnewch eich cymmod a hwy, gan fod yn barod i wneuthur iawn a diwygiad, hyd eithaf eich gallu, am bob Sarhaad a chamwri a wnaethoch i neb arall. A chan fod yn barod hefyd i faddeu i eraill a wnaethant i'ch erbyn chwithau, megis yr ewyllysioch faddeuant o'ch pechodau ar law Dduw. Canys heb hyn ni wna cyfrannu o'r Cymmun bendigedig, ond anghwanegu eich damnedigaeth. O herwydd hynny od oes neb o honoch yn gablwr Duw, yn rhwystrwr, neu enllibiwr ei air ef, yn odinebwr, neu yn dwyn malais a chenfigen, neu mewn rhyw fai coryddus arall, Edifarhewch am eich pechodau, ac onid e, na ddeuwch i'r Bwrdd sancteiddiol hwnnw, rhag wedi cymmeryd y Sacrament bendigedig hwnnw i Ddiafol fyned i mewn i chwi megis i Iudas fradwr, a'ch llenwi yn llawn o bob anwiredd, a'ch dwyn chwi i ddestryw enaid a chorph.

Ac o herwydd bod yn anghenrheidiol na ddel neb i'r Cymmun bendigedig heb gyflawn ymddiried yn nhrugaredd Dduw, ac heb gydwybod heddychlawn; Am hynny od oes neb a honoch na ddichon y ffordd hon ddyhuddo ei gydwybod ei hun yn hyn, eithr yn rhaid iddo wrth gyssur neu gyngor ymmhellach, deued

deued attafi, neu at ryw un arall weinidog gair Duw, a fyddo pwyllus a dyscedig, a datguddied ei ddolur, er mwyn cael drwy weinidogaeth fanctaidd air Duw fawr-lês gollyngdod, gyd â chyngor ac addysc ysprydol tuag at lonyddu ei gydwybod, a'i ryddhâu oddiwrth bob amheuaeth a phetrusder.

¶ *Neu lle gwelo efe y bobl yn esceulus am ddyfod i'r Cymmun bendigedig, yn lle y cyntaf efe a arfer y Cyngor yma.*

ANwyl Garedigion frodyr, ar——y mae yn fy mrȳd trwy Ras Duw finistrio Swpper yr Arglwydd, i'r hwn o ran Duw i'ch gwahoddaf bawb ac y fydd yma yn gydrychiol, ac a attolygaf iwch er cariad ar yr Arglwydd Iesu Grist, na wrthodoch ddyfod iddo, gan eich bod mor garedigol wedi eich galw, a'ch gwahodd gan Dduw ei hunan. Chwi a wyddoch mor ofidus, ac mor angharedic o beth yw, pan fo gŵr wedi arlwyo gwledd werthfawr, wedi trwffio ei fwrdd a phob rhyw arlwy, megis na bai ddim yn eisieu, onid y gwahoddedigion i eistedd: ac etto y rhai a alwyd heb ddim achos, yn anniolchusaf, yn gwrthod dyfod: pwy o honoch chwi yn y cyfryw gyflwr ni chyffroei? pwy ni thybygai wneuthur cam a fyrhaad mawr iddo? Herwydd pa ham, fy anwyl garedicaf frodyr ynGhrist, gwiliwch yn dda rhag i chwi, wrth ymwrthod â'r Swpper fancteiddiol hwn, annog bâr Duw i'ch erbyn. Hawdd i ddŷn ddywedyd, ni chymmunaf fi, o herwydd bod negesau bydol i'm rhwystro: eithr y cyfryw escusodion nid ydynt mor hawdd eu derbyn yn gymmeradwy ger bron Duw. Os dywed neb, yr wyfi yn bechadur brwnt, ac am hynny yn ofni dyfod: p'am gan hynny nad ydych chwi yn edifarhau, ac yn gwellhau? Pan fo Duw yn eich galw, onid oes gywilydd arnoch ddywedyd na ddeuwch? Pan ddylech chwi ymchwelyd at Dduw, a ymescusodwch chwi, a dywedyd nad ydych barod? Ystyriwch yn ddifrif ynoch eich hunain, fychaned a dâl y cyfryw goeg escusodion ger bron Duw. Y rhai a wrthodasant y wlêdd yn yr Efengyl, oblegit iddynt brynu tyddyn, neu brofi eu hieuau ychen, neu oblegit eu priodi, ni chawsant felly mo'u hescusodi, onid eu cyfrif yn annheilwng o'r wlêdd nefawl. Myfi o'm rhan i, a fyddaf barod, ac o herwydd fy swydd, yr ydwyf yn eich gwahodd yn Enw Duw, Ydd wyf i'ch galw o ran Crist, a megis y caroch eich Iechydwriaeth eich hunain yr wyf i'ch cynghori i fod yn gyfrannogion o'r Cymmun bendigedic hwn. Ac fel y bu wiw gan Fâb Duw ymado ai einioes gan drengi ar y groes dros eich iechyd chwi, felly yn yr un modd y dylech chwithau gymmeryd y Cymmun er cof am offrymmiadaeth ei angeu ef, fel y gorchymynnodd efe ei hun. Yn awr, os chwychwi a esceuluswch wneuthur hyn, Meddyliwch ynoch eich hunain faint y cam-wedd yr ydych yn ei wneuthur â Duw, ac mor ffin yw'r boen y fydd goruwch eich pennau am hynny, pan ych yn anhydyn yn ymgadw oddiwrth fwrdd yr Arglwydd, ac yn ymnailltuo oddiwrth eich brodyr, y rhai sy'n dyfod i ymborthi ar wlêdd y nefolaf luniaeth hwnnw. Os chwi a ddyfal ystyriwch y pethau hyn, trwy râs Duw chwi a ddychwelwch i feddwl a fo gwell. Er mwyn caffael o honoch hynny nid arbedwn ni wneuthur yn ostyngedic ein erfyniau i'r Holl-alluog Dduw ein Tâd nefol.

¶ *Ar amser Ministriad y Cymmun, a'r Cymmunwyr wedi eu cyfleu yn weddus i gymmeryd y Sacrament bendigedig, yr Offeiriad a ddywed y Cyngor hwn.*

ANwyl garedigion yn yr Arglwydd, y sawl sydd yn meddwl dyfod i fendigedic Cymmun corph a gwaed ein Iachawdr Crist, rhaid i chwi ystyried y modd y mae Sanct Paul yn cynghori pawb iw profi, ac iw holi eu hunain yn ddyfal, cyn iddynt ryfygu bwytta o'r bara hwnnw, ac yfed o'r cwppan hwnnw. Canys fel y mae y llês yn fawr, os â chalon wîr edifeiriol, ac â bywiol ffydd y cymmerwn y Sacrament bendigedic hwnnw (canys yna ydd ŷm ni yn ysprydawl yn bwytta cig Crist, ac yn yfed ei waed ef; yna yr ydym yn trigo ynGhrist, a Christ ynom ninnau, ydd ŷm ni yn un â Christ, a Christ â ninnau) felly y mae yr perigl yn fawr, os ni a'i cymmer yn annheilwng. Canys yna ydd ŷm ni yn euog o gorph a gwaed Crist ein Iachawdr, yr ydym ni yn bwyta ac yn yfed ein barnedigaeth ein hunain, heb ystyried corph yr Arglwydd: Yr ydym yn ennyn digofaint Duw i'n herbyn, yr ŷm ni yn ei annog ef i'n plau ag amrafael glefydau, ac amryw angau. Bernwch gan hynny eich hunain (frodyr) megis na'ch barner gan yr Arglwydd. Gwir edifarhewch am eich pechodau a aeth heibio. Bid gennwch fywiol a diogel ffydd ynGhrist ein Iachawdr. Gwellhewch eich buchedd, a byddwch mewn cariad perffaith â phawb; felly y byddwch weddus gyfrannogion o'r dirgeledigaethau fancteiddiol hyn. Ac o flaen pob peth y mae yn rhaid i chwi roddi gostyngeiddiaf a charediccaf ddiolch i Dduw Tad, y Mab, a'r Yspryd glân, am brynedigaeth y byd, drwy angau a dioddefaint ein Iachawdr Crist, Duw a dŷn, yr hwn a ymostyngodd i angau ar y groes drosom ni bechaduriaid truain, y rhai oeddym yn gorwedd mewn tywyllwch a chyscod angau, fel y gallei efe ein gwneuthur ni yn blant i Dduw, a'n dyrchafel i fywyd tragwyddol. Ac er cofio o honom yn wastad ddirfawr gariad ein Harglwydd a'n unic Iachawdr Iesu Grist fel hyn yn marw drosom, a'r aneirif ddoniau daionus, y rhai drwy dywallt ei werthfawr waed a enillodd efe i ni: efe a ofododd, ac a ordeiniodd fanctaidd ddirgeledigaethau, fel gwystlon o'i gariad, a gwastadol gof am ei angeu er mawr ac anherfynawl gonfforddi i ni. Gan hynny iddo ef, gyd â'r Tad, a'r Yspryd glân, rhoddwn (fel ydd ŷm rwymediccaf) wastadol ddiolch, gan ymostwng yn gwbl iw fanctaidd ewyllys ef: a myfyrio ei wasanaethu ef mewn gwir fancteiddrwydd, a chyfiawnder, holl ddyddiau ein heinioes. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad wrth y rhai a fo yn dyfod i gymmeryd y Cymmun bendigedic.*

CHwy-chwi y sawl y sydd yn wîr, ac yn ddifrifol yn edifarhau am eich pechodau, ac y sydd mewn cariad perffaith a'ch cymmydogion, ac yn meddwl dilyn buchedd newydd, a chanlyn gorchymynion Duw, a rhodio o

hyn allan yn ei ffyrdd sanctaiddiol ef. Deuwch yn nês trwy ffydd a chymmerwch y Sacrament sancteiddiol hwn i'ch conffordd, a gwnewch eich gostyngedic gyffes i'r Holl-alluog Dduw gan ostwng yn ufudd ar eich gliniau.

¶ *Yna y dywedir y gyffes gyffredin hon, yn enw pawb o'r rhai a fyddont ar feddwl cymmeryd y Cymmun bendigedig, gan un o'r Gweinidogion, yntef a'r bobl oll yn gostwng yn ufydd ar eu gliniau ac yn dywedyd:*

OLl-alluog Dduw, Tad ein Harglwydd Iesu Grist, gwneuthur-wr pob dim, barnwr pob dyn, ydd ŷm ni yn cydnabod, ac yn ymofidio dros ein amryw bechodau a'n anwiredd, y rhai o ddydd i ddydd yn orthrwm a wnaethom, ar feddwl, gair, a gweithred, yn erbyn dy Dduwiol fawredd, gan annog yn gyfiawnaf dy ddigofaint a'th fâr i'n herbyn. Yr ydym yn ddifrifol yn edifarhau, ac yn ddrwg gan ein calonnau, dros ein cam-weithredoedd hyn, eu coffa sy drwm gennym, eu baich sydd anrhaith ei oddef: Trugarhâ wrthym, trugarhâ wrthym, drugaroccaf Dâd, er mwyn dy vn Mâb ein Harglwydd Iesu Grist, maddeu i ni yr hyn oll a aeth heibio, a chaniadhâ i ni allu byth o hyn allan dy wasanaethu a'th fodloni, mewn newydd-deb buchedd, er anrhydedd a gogoniant dy enw; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad neu yr Escob (os bydd yn gydrychiol) a saif, a chan droi at y bobl, a ddatgan yr Absolusion hwn.*

HOll-alluog Dduw, ein Tâd nefawl, yr hwn o'i fawr drugaredd a addawodd faddeuant pechodau i bawb gan edifeirwch calon a gwîr ffydd a ymchwel atto, a drugarhâo wrthych, a faddeuo i chwi, ac a'ch gwaredo oddiwrth eich holl bechodau, ac a'ch cadarnhâo, ac a'ch crythâo, ym-mhob daioni, ac a'ch dygo i fywyd tragywyddawl, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn ôl hynny y dywed yr Offeiriad.

Gwrandewch pa ryw eiriau conffordddus a ddywed ein Iachawdr Crist wrth bawb a wîr ymchwelont atto ef.

S. Matth. 11. 28. DEuwch attafi bawb ac y sydd yn trafaelu ac yn llwythog, a mi a esmwythâf arnoch.

S. Ioan 3. 16. Felly y carodd Duw y bŷd, fel y rhoddes efe ei vnig-anedic Fâb, modd nad elai neb a gredai ynddo ef ynghyfrgoll, namyn caffael bywyd tragywyddol.

Gwrandewch hefyd beth y mae Sanct Paul yn ei ddywedyd.

1 Tim. 1. 15. Hwn sydd air gwir, a theilwng i bawb iw dderbyn, ddyfod o Iesu Grist i'r byd i iachâu pechaduriaid.

Gwrandewch hefyd beth a ddywaid Ioan Sanct.

1 S. Ioan 2. 1. Os pecha neb, mae i ni ddadleu-wr gyd â'r Tâd, Iesu Grist y cyfion; ac efe yw yr aberth dros ein pechodau.

¶ *Yn ôl y rhai hyn yr â yr Offeiriad rhagddo, gan ddywedyd:*

Derchefwch eich calonnau.

Atteb.

Yr ydym yn ei dyrchafael i'r Arglwydd.

Yr Offeiriad.

Diolchwn i'n Harglwydd Dduw.

Atteb.

Mae yn addas, ac yn gyfiawn gwneuthur hynny.

¶ *Yna yr Offeiriad a dry at Fwrdd yr Arglwydd, ac a ddywed:*

YMae yn gwbl addas, yn gyfiawn, a'n rhwymedic ddyled ni yw, bob amser, ac ym-mhob lle ddiolch i ti Arglwydd sancteiddiol Dâd, Oll-alluog, dragywyddol Dduw. *Y geiriau hyn.* [Sancteiddiol Dad] *a adewir heibio ar Sul y Drindod.*

¶ *Yma issod y canlyn y rhagymadroddion priodawl wrth yr amser, os bydd yr un wedi ei osod yn yspysawl. Ac onid ê, yn ddi-dor y canlyn.*

CAn hynny gyd ag Angelion ac Arch-angelion, a chyd ag oll gwmpeini nef, y moliannwn, ac y mawrhawn dy ogoneddus Enw, gan dy foliannu yn wastad a dywedyd, Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Dduw yr lluoedd. Nef a daiar sydd yn llawn o'th ogoniant: gogoniant a fo i ti o Arglwydd goruchaf. Amen.

¶ *Rhagymadroddion priawd.*

¶ *Ar ddydd Natalic Christ a saith niwrnod gwedi.*

AM i ti roddi Iesu Grist dy vn Mab iw eni ar gyfer yr amser yma drosom ni: yr hwn trwy weithrediad yr Ysprŷd glân a wnaethpwyd yn wîr ddŷn, o hanfod y forwyn Fair ei fam, a hynny heb ddim pechod, i'n gwneuthur ni yn lân oddiwrth bob pechod. Gan hynny gyd ag Angelion ac Archangelion, &c.

¶ *Ar ddydd Pasc a saith niwrnod gwedi.*

ONid yn bendifaddef, ydd ŷm yn rhwymedic i'th foliannu, dros anrhydeddus gyfodiad dy Fâb Iesu Grist ein Harglwydd: canys efe yw'r gwîr oen Pasc, yr hwn a offrymwyd drosom, ac a ddilêawdd bechod y byd, yr hwn trwy ei angeu ei hun a ddinistriodd angeu, a thrwy ei adgyfodiad i fywyd a adferodd i ni fywyd tragywyddol: can hynny gŷd ag Angelion, &c.

¶ *Ar ddydd y Dyrchafael, a saith ddydd gwedi.*

TRwy dy anwyl garediccaf Fâb Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn yn ol ei anrhydeddus gyfodiad, a ymddangosodd yn eglur iw holl Apostolion, ac yn eu golwg a escynnodd i'r nefoedd, i baratoi lle i ni, megis lle y mae efe, yno yr escynnom ninnau hefyd, ac y teyrnasom gyd ag ef mewn gogoniant: Can hynny gyd ag Angelion, &c.

¶ *Ar ddydd Sul-gwyn, a chwe diwrnod yn ôl.*

TRwy Iesu Grist ein Harglwydd, oddi wrth yr hwn yn ôl ei gywiraf addewid y descynnodd yr Ysprŷd glân ar gyfer yr amser yma o'r nef, a disymwth sŵn mawr megis gwynt nerthoc, ar wêdd tafodau tanllyd: gan ddiscyn ar yr Apostolion iw dyscu hwynt, ac iw harwain i bob gwirionedd, gan roddi iddynt ddawn amryw ieithoedd, a hyder hefyd gyd â chariad gwresog, yn ddyfal i bregethu yr Efengyl i'r holl genhedloedd, trwy yr hyn i'n dygpwyd allan o dywyllwch, a chyfeiliorni, i'th eglur oleuni, ac i wir wybodaeth am danat ti, a'th Fab Iesu Grist. Can hynny gyd ag Angelion, &c.

¶ *Ar wyl y Drindod yn unic.*

YR hwn wyt vn Duw, vn Arglwydd, nid vn person yn vnic, onid tri pherson mewn vn sylwedd. Canys yr hyn ydym yn ei gredu am ogoniant y Tâd, hynny yr ydym yn ei gredu am y Mâb, ac am yr Yspryd glân, heb na gwahaniaeth, nac anghymmedr. Can hynny gyd ag, *&c.*

¶ *Ar ol pob vn o'r Rhagymadroddion hyn yn ddi-dor y cenir neu y dywedir.*

CAn hynny gyd ag Angelion ac Arch-angelion, a chyd ag oll gwmpeini nef, y moliannwn, ac y mawrhawn dy ogoneddus Enw, gan dy foliannu yn wastad a dywedyd, Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd Dduw yr lluoedd. Nef a daiar sydd yn llawn o'th ogoniant: gogoniant a fo i ti o Arglwydd goruchaf. Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad ar ei liniau wrth fwrdd yr Arglwydd a ddywed yn enw yr holl rai a gymmerant y Cymmun, y weddi hon y sydd yn canlyn.*

NId ŷm ni yn rhyfygu dyfod i'th fwrdd di yma drugarog Arglwydd, gan ymddiried yn ein cyfiawnder ein hunain, eithr yn dy aml a'th ddirfawr drugaredd di, nid ydym ni deilwng cymmaint ac i gasclu yr briwsion tan dy fwrdd di: Eithr tydi yw yr un Arglwydd, yr hwn biau o briodoldeb yn wastad drugarhâu, Caniadhâ i ni gan hynny Arglwydd grasawl, felly fwyta cnawd dy anwyl Fâb Iesu Grist, ac yfed ei waed ef, fel y gallo ein cyrph pechadurus gael eu gwneuthur yn lân drwy ei gorph ef, a'n eneidiau eu golchi drwy ei werthfawroccaf waed ef, fel y gallom byth drigo ynddo ef, ac yntau ynom ninnau. Amen.

¶ *Pan ddarffo i'r Offeiriad yn sefyll wrth y Bwrdd felly drefnu y Bara a'r Gwîn, fel y gallo yn barottach ac yn weddeiddiach dorri y Bara yngwydd y Bobl, a chymmeryd y Cwppan iw ddwylo, efe a ddywed weddi y Cyssegriad, fel y mae yn canlyn.*

HOll-alluog Dduw ein Tad nefol, yr hwn o'th dyner drugaredd a roddaist dy vn Mab Iesu Grist i ddioddef angeu ar y groes er ein prynu, yr hwn a wnaeth yno (trwy ei offrymiad ei hun yn offrymedic vnwaith) gyflawn, berffaith, a digonawl aberth, offrwm, ac iawn, dros bechodau yr holl fŷd; ac a ordeiniodd, ac yn ei sanctaidd Efengyl a orchymynnodd i ni gadw tragywyddol goffa am ei werth-fawr angeu hynny, nes ei ddyfod trachefn. Gwrando ni drugarog Dad, ni a attolygwn i ti, a chaniathâ i ni, gan gymmeryd dy greaduriaid hyn o fara a gwin, yn ol sanctaidd ordinhâd dy Fab Iesu Grist ein Iachawdr, er côf am ei angeu a'i ddioddefaint, allu bod yn gyfrannogion o'i fendigedic gorph a'i waed. Yr hwn ar y nos honno y bradychwyd, (a) a gymmerth fara, ac wedi iddo ddiolch (b) Efe a'i torrodd, ac a'i rhoddes iw ddiscyblion, gan ddywedyd; Cymmerwch bwytewch, (c) hwn yw fy nghorph yr hwn ydd ydys yn ei roddi drosoch, gwnewch hyn er côf am danaf. Yr vn modd gwedi swpper,

(a) *Yma y cymmer yr Offeiriad y ddyscl iw ddwylo.*
(b) *Ac yma efe a dyrr y Bara.*
(c) *Ac yma y dyd ei law ar yr holl fara.*

(d) efe a gymmerth y cwpan, ac wedi iddo ddiolch, efe a'i rhoddes iddynt gan ddywedyd, Yfwch o hwn bawb, canys hwn (e) yw fy ngwaed o'r Testament newydd, yr hwn yr ydys yn ei dywallt drosoch, a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn cynnifer gwaith ac ei hyfoch, er côf am danaf. Amen.

(d) *Yma y cymmer y Cwppan iw law.*
(e) *Ac yma y dyd ei law ar bob llestr Cwppan neu fflagon yn yr hwn y bo dim gwin iw gyssegru.*

¶ *Yma y gweinidog a gymmer y Cymmun yn gyntaf yn y ddau ryw ei hun, ac yna 'r aiff ymlaen i roddi yr vnrhyw ir Escobion, Offeiriaid a Diaconiaid yr vn modd (os bydd yr vn yn bresennol) Ac wedi hynny i'r bobl hefyd mewn trefn iw dwylaw, a phawb yn ostyngedig ar eu gliniau. A phan roddo y Bara i bob un efe a ddywed;*

COrph ein Harglwydd Iesu Grist yr hwn a roddwyd drosot ti, a gatwo dy gorph a'th enaid i fywyd tragywyddol: Cymmer, a bwyta hwn, er côf farw o Grist drosot ti, ac ymborth arno yn dy galon drwy ffydd, gan roddi diolch.

¶ *A'r Gwenidog a fo yn rhoddi y cwppan i bob un a ddywed,*

GWaed ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn a dywalltwyd drosot ti, a gatwo dy gorph a'th enaid i fywyd tragywyddol: yf hwn er côf tywallt gwaed Crist trosot ti, a bydd ddiolchgar.

¶ *Os bydd y Bara neu'r Gwin cyssegredig wedi eu treulio oll cyn cymmuno o bawb, cyssegred yr Offeiriad ychwaneg yn ol y dull uchod gan ddechreu ar (ein iachawdr Crist y nôs, &c.) i fendigo y Bara. Ac ar (Yr un modd gwedi Swpper, &c.) i fendigo y Cwppan.*

¶ *Pan fo pawb wedi Cymmuno, y Gweinidog a ddychwel at Fwrdd yr Arglwydd, a thrwy barch a esyd arno a fo yngweddill o'r Elementau cysegredig gan danu lliain glân trostynt.*

¶ *Yna yr Offeiriad a ddywed weddi yr Arglwydd, a'r bobl yn adrodd pob arch a honi ar ei ôl ef.*

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Canys eiddot ti yw'r Deyrnas a'r gallu, a'r gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Wedi hynny y dywedir fel yn canlyn.*

O Arglwydd, a nefawl Dad, yr ydym ni dy ostyngedic weision yn cwbl ddeisyfu ar dy dadol ddaioni yn drugarog dderbyn ein haberth hyn o foliant a diolwch, gan erfyn arnat yn ostyngeiddiaf, ganiadhâu bod trwy ryglyddon ac angeu dy Fâb Iesu Grist, a thrwy ffydd yn ei waed ef, i ni ac i'th holl Eglwys gael maddeuant o'n pechodau, a phob doniau eraill o'i ddioddefaint ef. Ac yma ydd ŷm yn offrwm ac yn cynnhyrchu i ti o Arglwydd, ein hunain, ein eneidiau, a'n cyrph, i fod

yn

yn aberth rhesymol, sanctaidd, a bywiol i ti, gan attolygu i ti yn ostyngedic fod i bawb o honom y sy gyfrannogion o'r Cymmun bendigeid hwn, gael ein cyflawni â'th rad, ac â'th nefol fendith. Ac er ein bod ni yn annheilwng drwy ein amrafaelion bechodau, i offrwm i ti vn aberth: etto ni a attolygwn i ti gymmeryd ein rhwymedic ddylêd, a'n gwasanaeth hyn, nid gan bwyso ein haeddedigaethau, onid gan faddeu ein pechodau, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, trwy yr hwn, a chŷd â'r hwn, yn vndawd yr Yspryd glân, holl anrhydedd a gogoniant a fyddo i ti Dad holl-alluog, yn oes oesoedd Amen.

¶ *Neu hyn.*

HOll-alluog, a byth-fywiol Dduw, yr ydym ni yn dirfawr ddiolch i ti, am fod yn wiw gennit ein porthi ni y rhai a gymmerasom yn ddyledus y dirgeledigaethau sancteiddiol hyn, ag ysprydawl ymborth gwerthfawroccaf gorph a gwaed dy Fab ein Iachawdr Iesu Grist, ac wyt yn ein siccrhau ni drwy hynny o'th ymgeledd, ac o'th ddaioni i ni, a'n bod yn wîr aelodau wedi ein corpholaethu yn nirgel gorph dy Fâb, yr hwn yw gwynfydedic gynnulleidfa yr holl ffyddlon bobl, a'n bod hefyd trwy obaith yn etifeddion dy deyrnas dragywyddol, gan haeddedigaethau gwerthfawroccaf angau a dioddefaint dy anwyl Fab: Ac ydd ŷm ni yn ostyngedic yn attolygu i ti o nefawl Dad, felly ein cynnorthwyaw ni â'th râd, fel y gallom yn wastad aros yn y sanctaidd gymdeithas honno, a gwneuthur pob rhyw weithredoedd da ac a ordeiniaist i ni rodio ynddynt, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, i'r hwn gyd â thi a'r Yspryd glân, y bo holl anrhydedd, a gogoniant yn dragywyddol. Amen.

¶ *Yna y dywedir, neu y cenir.*

GOgoniant i Dduw yn yr vchelder, ac yn y ddaiar tangneddyf, ewyllys da i ddynion. Ni a'th addolwn, ni a'th fendithiwn, ni a'th ogoneddwn, i ti y diolchwn am dy fawr ogoniant Arglwydd Dduw, frenin nefol, Duw Tad holl-alluog.

Arglwydd, yr unic genedledic Fab Iesu Grist, Arglwydd Dduw, Oen Duw, Fab y Tad, yr hwn wyt yn dileu pechodau yr byd, trugarhâ wrthym. Ti yr hwn wyt yn dileu pechodau yr bŷd, trugarhâ wrthym. Ti yr hwn wyt yn dilêu pechodau yr byd, derbyn ein gweddi. Ti yr hwn wyt yn eistedd ar ddeheu-law Dduw Tad, trugarhâ wrthym.

Canys ti yn vnic wyt sanctaidd, ti yn vnic wyt Arglwydd, ti yn vnic Grist, gyd a'r Yspryd glân wyt oruchaf yngogoniant Duw Tad. Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad, (neu yr Escob os bydd yn bresennol) a ollwng y bobl ymaith â'r fendith hon.*

TAngneddyf Dduw yr hwn sydd vwchlaw pob deall, a gatwo eich calonnau a'ch meddyliau yngwybodaeth a chariad Duw a'i Fab Iesu Grist ein Harglwydd. A bendith Dduw holl-alluog, y Tad, y Mab, a'r Yspryd glân, a fyddo i'ch plith, ac a drigo gyd â chwi yn wastad. *Amen.*

¶ *Colectau iw dywedyd yn ol yr offrymiad, pryd na bo vn Cymmun, bob rhyw ddiwrnod, vn neu ychwaneg. A'r vn rhai a ellir eu dywedyd hefyd cynnifer amser ac y byddo achos yn gwasanaethu, wedi yr Colectau ar y foreuol neu'r Brydnhawnol weddi, y Cymmun, neu yr Letani, fel y gwelo yr Gweinidog fod yn gymhesur.*

CYnnorthwya ni yn drugarog Arglwydd, yn ein gweddiau hyn, a'n erfyniau, a llywodraetha ffordd dy wasanaeth-ddynion tu ag at gaffaeliad iechyd tragywyddawl, fel ymmysc holl gyfnewidiau a damweiniau y bywyd marwol hwn, y gallont byth gael eu hamddiffyn drwy dy radlawnaf a'th barotaf borth, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

HOll-alluog Arglwydd, a byth-fywiol Dduw, ni a attolygwn i ti fod yn wiw gennit vniawni, sancteiddio, a llywodraethu ein calonnau a'n cyrph, yn ffyrdd dy ddeddfau, ac yngweithredoedd dy orchymynion, megis trwy dy gadarnaf nodded, yma ac yn dragywyddol, y gallom fod yn gadwedic gorph ac enaid, trwy ein Harglwydd a'n Iachawdr Iesu Grist. Amen.

CAniatâ, ni a attolygwn i ti Holl-alluog Dduw, am y geiriau a glywsom heddyw â'n clustiau oddi allan, eu bod felly drwy dy râd, wedi eu plannu yn ein calonnau oddi mewn, fel y gallont ddwyn ynom ffrwyth buchedd dda, er anrhydedd a moliant i'th Enw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

RHag-flaena ni, o Arglwydd, yn ein holl weithredoedd, â'th radlonaf hoffder, a rhwyddhâ ni â'th barhâus gymmorth, fel yn ein holl weithredoedd dechreuedic, annherfynedic, a therfynedic ynoti, y gallom foliannu dy sanctaidd Enw, ac yn y diwedd gael gan dy drugaredd fywyd tragywyddol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

HOll-alluog Dduw, ffynnon yr holl ddoethineb, yr hwn wyt yn gwybod ein angenrheidiau cyn eu gofynnom, a'n hanwybodaeth yn gofyn: Ni a attolygwn i ti, dosturio wrth ein gwendid, a'r pethau hynny, y rhai oblegid ein annheilyngdod ni feiddiwn, ac oblegid ein dallineb ni fedrwn eu gofyn, fod yn deilwng gennit eu rhoddi i ni er teilyngdod dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

HOll-alluog Dduw, yr hwn a addewaist wrando eirchion y rhai a ofynnant yn Enw dy Fab, ni a attolygwn i ti ostwng yn drugarog dy glustiau attom ni, y rhai a wnaethom yr awr hon ein gweddiau a'n erfynion attat, a chaniatâ am y pethau hyn a archasom yn ffyddlawn yn ol dy ewyllys, allu o honom eu caffael yn hollawl, i borthi ein hangen, ac er eglurhâu dy ogoniant, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Ar y Suliau a gwyliau eraill oni bydd Cymmun, y dywedir y cwbl ac a osodwyd ar y Cymmun, hyd ddiwedd y weddi gyffredin* (dros holl ystad Eglwys Grist yn milwrio yma ar y ddaiar) *ac vn neu ychwaneg o'r Colectau a adroddwyd vchod, gan ddibennu â'r fendith.*

¶ *Ac*

¶ *Ac ni bydd gwasanaethu Swpper yr Arglwydd, oddieithr bod nifer cymmwys o bobl i gymmuno gyd â'r offeiriad, fel y gwelo efe fod yn iawn.*

¶ *Ac oni bydd mwy nag vgein-nyn yn y plwyf, o bwyll i gymmeryd y Cymmun, etto ni bydd vn Cymmun, oni bydd pedwar, neu dri o'r lleiaf i gymmuno gyd â'r offeiriad.*

¶ *Ac mewn Eglwysydd Cadeiriol, Colegiat, a Cholegau, lle byddo llawer o Offeiriaid, a Diaconiaid, cymmerant hwy oll y Cymmun gyd â'r Offeiriad bob Sûl o'r lleiaf, oni bydd ganddynt achos rhesymmol i'r gwrthwyneb.*

¶ *Ac er dilêu pob achos o ymryson ac ofer-goel y sydd, neu a allo fod gan neb yn y bara a'r gwîn, fe a wasanaetha bod y bara yn gyfryw ac y sydd arferedic iw fwyta, eithr y bara gwenith o'r gorau, a'r puraf ac a aller ei gael yn gymmwys.*

¶ *Ac os bydd dim o'r Bara a'r Gwin heb ei gyssegru tros ben, y Curat ai Caiff iddo ei hun. Eithr os bydd dim o'r hyn a gyssegrwyd yngweddill, ni ddygir dim o hono allan o'r Eglwys, Eithr yr offeiriad, a chyfryw o'r Cymmunwyr ac a eilw efe atto, a fwyttaant ac a yfant yr vnrhyw drwy barch, yn ebrwydd ar ôl y fendith.*

¶ *Y bara a'r gwin i'r Cymmun a baratoir gan y Curat a wardeniaid yr Eglwys, ar gôst y plwyf.*

¶ *Noda hefyd bod i bob plwyfol Gymmuno o'r lleiaf dair gwaith yn y flwyddyn, ac o hynny bod y Pasc yn vn; A'r Pasc bob blwyddyn, bod i bob plwyfol gyfrif â'i Berson, Vicar, neu ei Gurat, neu ei brocurator, neu ei brocuratoriaid, a thalu iddynt, neu iddo ef yr holl ddyledion Eglwysic, a fo yn arferedic yn ddyledus yna, ar yr amser hynny iw talu.*

¶ *Pan orphenner Gwasanaeth Duw, yr Arian a roddwyd ar yr offrymmiadau a ddosperthir i ryw wasanaeth duwiol a chardodawl, fel y bo i'r Gweinidog a wardeniaid yr Eglwys weled yn gymmys: Os hwy ni chyttunant yn hynny, dosparther hwynt fel yr appwyntio yr Ordinari.*

LLe yr ordeinir yn y gwasanaeth hyn o Finistriad Swpper yr Arglwydd, bod i'r Cymmunwyr gymmeryd yr vnrhyw ar eu gliniau (yr hyn a ordeinwyd ar feddwl da, sef, yn arwyddoccaad o'n hufudd a diolchgar gydnabod o ddoniau daionus Crist a roddir ynddo i bob Cymmunwr addas, ac er gochelyd y cyfryw halogedigaeth ac annrhefn yn y Cymmun bendigedig a allai heb hyn ddigwyddo) er hynny fel na bo i neb, nag o anwybodaeth a gwendid gam gymmeryd, nag o falais a childynrwydd anurddo yr arwydd hon o benlinio; yspyssir yma na feddylier trwy hyn, ac na ddylid gwneuthur dim addoliad, nag i fara a gwîn y Sacrament a gymmerir yno yn gorphorawl, nag i neb ryw gydrycholdeb corphorawl o anianol gnawd a gwaed Crist. Canys y mae Bara a Gwin y Sacrament yn aros yn wastad yn eu gwir anianol ddefnyddiau, fel nad aller eu haddoli, (Canys hynny a fyddei Eulyn-addoliad iw ffieiddio gan bob Cristion ffyddlon) Ac y mae Corph a Gwaed anianol ein Iachawdr Christ yn y nef, ac nid yma; Canys ni chyd sai fod Corph Crist yn wir anianol, a'i fod ar yr vn amser o fewn y chwaneg o fannau, nag vn.

Gweinidogaeth Bedydd Public Plant Bychain iw arfer yn yr Eglwys.

¶ R*Hybuddier y bobl, fod yn gymhesuraf na wasanaether y Bedydd namyn ar Suliau, a dyddiau gwyliau eraill, pan fyddo y nifer mwyaf o'r bobl yn dyfod ynghyd, yn gystal er mwyn bod i'r gynnulleidfa yno yn bresennol dystiolaethu derbyniad y sawl a fedyddier yr amser hynny, i nifer Eglwys Grist, a hefyd oblegit ym-medydd rhai bychain bod i bob dyn a fo yno yn bresennol alw ei gof atto am ei broffes ei hun a wnaeth i Dduw yn ei fedydd. Herwydd hynny hefyd y mae yn gymmhesur bod gwasanaeth y Bedydd yn yr iaith gyffredin. Ac er hyn yma oll (os bydd anghenrheidiol) fe a ellir bedyddio rhai bychain ar bob dydd arall.*

¶ *A noda y bydd i bob plentyn gwryw a fedyddier ddau Dâd bedydd ac un Fam fedydd, ac i bob plentyn Benyw vn Tâd bedydd a Dwy Fam fedydd.*

¶ *Pan fyddo plant iw bedyddio fe a ddylei eu tadau roddi rhybudd tros nos, neu y borau cyn dechreu y foreuol weddi, i'r Curat. Bydded y tadau bedydd, a'r mammau bedydd, a'r bobl, yn barod wrth y bedyddfan, naill ai yn y man ar ôl y llith ddiwaethaf o'r foreuol weddi, neu yntau yn y man yn ôl y llith ddiwaethaf ar y Brydnhawnol weddi, megis y gosoto y Curat yn ôl ei ystyriaeth ei hun. A'r Offeiriad yn dyfod at y Bedyddfan (yr hwn a lenwir yr amser hwnnw a dwfr glân) ac yn sefyll yno a ddywed,*

A fedyddiwyd y plentyn hwn eusys, ai na fedyddiwyd?

¶ *Os attebant,* Na ddo, *Yna aed yr Offeiriad rhagddo, fel y mae yn canlyn.*

FYngharedigion, yn gymmaint ac ymddwyn a geni pob dyn mewn pechod, a bod ein Iachawdr Crist yn dywedyd na ddichon neb gael myned i mewn i deyrnas Duw, oddieithr ei ail-eni ef o ddwfr ac o'r Yspryd glân; Attolwg yddwyf i chwi alw ar Dduw Tâd, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, ar fod iddo o'i ddaionus drugarowdd ganiatâu i'r plentyn hwn y peth drwy nerth natur ni all ddyfod iddo, gael ei fedyddio â dwfr ac â'r Yspryd glân, a'i dderbyn i lân Eglwys Grist, a bod yn aelod bywiol o'r vnrhyw.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

Gweddiwn.

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, yr hwn o'th fawr drugaredd a gedwaist Noe a'i deulu yn yr Arch rhag eu cyfr-golli gan ddwfr; a hefyd a dywysaist yn ddiangol blant yr Israel dy bobl drwy yr môr côch, gan arwyddoccâu wrth hynny dy lân fedydd; a thrwy fedydd dy garedic Fab Iesu Grist yn afon Iorddonen a sanctciddiaist ddwfr er dirgel olchedigaeth pechodau: Attolygwn i ti er dy aneirif drugareddau, edrych o honot yn drugarog ar y plentyn hwn, ei sanctciddio a'i lânhau â'r Yspryd glân, fel y byddo iddo gael ei wared oddiwrth dy lid, a'i dderbyn i Arch Eglwys Grist, a chan fod yn gadarn mewn ffydd, yn llawen gan obaith, ac wedi ymwreiddio yngghariad perffaith, allu o hono fordwyo tros donnau y bŷd trallodus hwn, ac o'r diwedd, allu dyfod i dir y bywyd tragywyddawl, yno i deyrnasu gyd â thi heb drangc na gorphen, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

HOll-alluog ac anfarwol Dduw, porth pob anghenog, nawdd-wr pawb a gilio attat am gynhorthwy, bywyd y rhai a gredant, a chyfodiad y meirw: ydd ŷm yn galw arnat tros y dyn bychan yma, ar iddo yn dyfod i'th lân fedydd gael derbyn maddeuant o'i bechodau, drwy adenedigaeth ysprydol. Derbyn ef Arglwydd, megis yr addewaist trwy dy garedic Fâb, gan ddywedyd, Gofynnwch, a rhoddir i chwi, Ceisiwch, a chwi gewch, Curwch, ac fe agorir i chwi. Felly yn awr dyro i ni, a ni yn gofyn, pâr i ni gael, a ni yn ceisio; agor y porth i ni sy'n curo; fel y gallo y dyn bychan yma fwynhau tragywyddol fendith dy nefol olchiad, a dyfod i'r deyrnas dragywyddawl, yr hon a addewaist trwy Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna y bobl a safant ar eu traed, a'r Offeiriad a ddyweid:*

Gwrandewch ar eiriau yr Efengyl a scrifennodd Sanct Marc yn y ddecfed bennod, a'r trydydd wers ar ddec.

HWy a ddygasant blant bychain at Grist, fel y cyffyrddei efe â hwynt: a'r discyblion a geryddasant y rhai oedd yn eu dwyn hwynt. A'r Iesu pan welodd hynny fu anfodlon iawn, ac a ddywedodd wrthynt gedwch i blant bychain ddyfod attaf, ac na waherddwch hwynt: canys eiddo y cyfryw rai yw teyrnas Dduw. Yn wir meddaf i chwi, pwy bynnac ni dderbynio deyrnas Dduw fel dŷn bach, nid â efe i mewn iddi. Ac efe a'u cymmerodd hwy yn ei freichiau, ac a ddodes ei ddwylaw arnynt, ac a'u bendithiodd.

¶ *Yn ôl darllen yr Efengyl, y traetha y Gweinidog y cyngor byr yma ar eiriau yr Efengyl.*

Y Caredigion, chwi glywch yn yr Efengyl hon eiriau ein Iachawdr Grist, yn gorchymmyn dwyn plant atto, pa wedd y ceryddodd efe y rhai a fynnasei eu cadw oddiwrtho; pa wedd y cynghora efe i bob dŷn ganlyn eu gwiriondeb hwy. Yr ydych chwi yn deall, wrth ei agwedd ef a'i weithred, modd y dangoses ei ewyllys da iddynt: canys efe a'i coflèidiodd hwy yn ei freichiau, efe a roddodd ei ddwylaw arnynt, ac a'u bendithiodd hwynt. Nac amheuwch gan hynny, eithr credwch yn ddifrif, y cymmer efe yr un ffunyd yn ymgeleddgar y dyn bychan yma, y cofleidia efe ef â breichiau ei drugaredd, y dyry iddo fendith y bywyd tragywyddawl, ac y gwna ef yn gyfrannog o'i ddi-drangc deyrnas. O herwydd pa ham, gan ein bod ni yn credu fel hyn am ewyllys da ein Tâd nefol tu ag at y dyn bychan yma wedi ei amlygu trwy ei Fab Iesu Grist, ac heb ddim ammau gennym ei fod efe yn derbyn yn rasusol ein gweithred gardodawl hon yn dwyn y plentyn hwn i'w sanctaidd Fedydd ef; diolchwn yn ffyddlon, ac yn ddefosionol iddo, gan ddywedyd,

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, Nefol Dad, ydd ŷm ni yn ostyngedic yn diolch i ti fod yn wiw gennit ein galw i wybodaeth dy râs, a ffydd ynot: Ychwanega yr wybodaeth hon, a chadarnhâ y ffydd hon ynom yn wastad; dyro dy Yspryd glân i'r dŷn bychan yma fel y ganer efe eilwaith, a'i wneuthur yn etifedd Iechyd tragywyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi, a'r Yspryd glân, yr awr hon ac yn dragywydd. Amen.

¶ *Yna dyweded yr Offeiriad wrth y Tadau-bedydd ar Mammau-bedydd yn y modd hyn.*

ANwyl Garedigion bobl, chwi a ddygasoch y plentyn hwn yma iw fedyddio, chwi a weddiasoch ar fod yn wiw gan ein Harglwydd Iesu Grist ei dderbyn ef, maddeu iddo ei bechodau, ei sanctciddio â'r yspryd glân: rhoddi iddo deyrnas nefoedd a bywyd tragywyddol. Chwi a glywsoch hefyd ddarfod i'n Harglwydd Iesu Grist addo yn ei Efengyl ganiadu yr holl bethau hyn a weddiasoch chwi am danynt: yr hwn addewid efe o'i ran ef a'i ceidw yn wîr ddiogel, ac a'i cwplâ. Herwydd pa achos yn ôl yr addewid hyn a wnaeth Crist, rhaid yw i'r dyn bychan yma yn ffyddlon ar ei ran ynteu addo trwoch-chwi sy feichiau drosto, ymwrthod â diafol, a'i holl weithredoedd, ac yn wastad credu gwynfydedic air Duw, ac yn vfydd cadw ei orchymynion.

Am hynny y gofynnaf.

AYdwyt ti yn enw y plentyn hwn yn ymwrthod â diafol, ac â'i holl weithredoedd, coeg rodres, a gwag-orfoledd y byd, a'i holl chwantau cybyddus, anysprydol ewyllys y cnawd, fel na ddilynech hwynt, ac na'th dywyser ganddynt?

Atteb.

Yr ydwyf yn ymwrthod â hwynt oll.

Gweinidawc.

AWyt ti yn credu yn Nuw Tad holl-gyfoethog, Creawdr nef a daiar? Ac yn Iesu Grist ei un Mab ef ein Harglwydd ni? A'i

genhedlu

genhedlu o'r Yspryd glân? A'i eni o Fair forwyn; iddo ddioddef dan Pontius Pilatus, ei groes-hoelio, ei farw a'i gladdu, descyn o honaw i uffern, a'i gyfodi y trydydd dŷdd, ac escyn o hono i'r nefoedd, a'i fod yn eistedd ar ddeheulaw Dduw Tâd holl-alluog, ac y daw efe oddi yno yn niwedd y bŷd i farnu byw a meirw? A wyt ti yn credu yn yr Yspryd glân, yr Eglwys lan Gatholic, Cymmun y Sainct, maddeuant pechodau; adgyfodiad y cnawd, a bywyd tragywyddol gwedi angeu?

Atteb.

Hyn oll ydd wyf yn ei gredu yn ddilys.

Gwenidog.

A Fynni dy fedyddio yn y ffydd hon?

Atteb.

Hynny yw fy ewyllys.

Gwenidog.

A Gedwi ditheu yn ufudd lan ewyllys Duw a'i Orchymmynion, gan rodio yn yr unrhyw holl ddyddiau dy fywyd?

Atteb.

Gwnaf,

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

O Drugarog Dduw, caniata felly gladdu yr hên Adda yn y plentyn hwn, fel y cyfotter y dyn newydd ynddo ef. Amen,

Caniata fod i holl chwantau 'r cnawd farw ynddo, ac i bob peth a berthyn i'r Yspryd allu byw a chynnyddu ynddo. Amen.

Caniata fod iddo nerth a gallu i gael yr oruchafiaeth, a'r gorfod yn erbyn diafol, y byd, a'r cnawd. Amen.

Caniata fod i bwy bynnac y sydd yma wedi ei gyssegru i ti trwy ein swydd a'n gwenidogaeth ni, allu hefyd bod yn gynysgaeddol o rinweddau nefol, a bod iddynt gael eu tragywyddol obrwyau drwy dy drugaredd, ô fendigedic Arglwydd Dduw, yr hwn wyt yn byw, ac yn llywiaw pob peth, yn oes oesoedd. Amen.

HOll-gyfoethog fyth fywiol Dduw, yr hwn y bu i'th garediccaf Fab Iesu Grist dros faddeuant o'n pechodau, oddef gollwng o'i werth-fawr ystlys ddwfr a gwaed, a rhoddi gorchymmyn iw ddiscyblion fyned a dyscu pob cenedl, a'u bedyddio yn Enw y Tâd, a'r Mab, a'r Yspryd glân: Ystyria attolwg i ti wrth weddiau dy gynnulleidfa, sancteiddia y dwfr hwn er dirgel olchedigaeth pechodau, a chaniadha fod ir plentyn hwn a fedyddir yr awrhon ynddo, dderbyn cyflawnder dy ras, ac aros byth yn nifer dy ffyddlon blant etholedig, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna y cymmer yr Offeiriad y dyn bychan yn ei ddwylaw, ac a ddywed wrth y Tadau bedydd a'r Mammau bedydd,*

Henwch y plentyn.

Ac yno gan ei enwi ar eu hol hwy (Os hwy a yspysant y gall y plentyn ddioddef hynny yn dda) efe a'i trocha ef yn y dwfr yn ddiesceulus, ac yn ddarbodus, gan ddywedyd,

N. Yr ydwyfi yn dy fedyddio di yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *Ac os yspysant fod y plentyn yn wan, digon fydd bwrw dwfr arnaw, gan ddywedyd y geiriau dywededic uchod,*

N. Yr ydwyfi yn dy fedyddio di yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

YR ydym ni yn derbyn y plentyn hwn i gynnulleidfa defaid Crist, ac yn ei nodi ef ag arwydd y grog, yn arwydd na bo iddo rhag llaw gymmeryd yn gywilydd gyffessu ffydd Crist a groeshoeliwyd, ac iddo ymladd yn wrol tan ei faner ef, yn erbyn pechod, y byd, a'r cythrael, a pharhau yn filwr ffyddlawn ac yn wâs i Grist, holl ddyddiau ei einioes. Amen.

Yma yr Offeiriad a wnaiff groes yn nhalcen y dyn bach.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

GAn ddarfod yn awr, garedigion frodyr, adgeni, a dodi y plentyn hwn ynghorph Eglwys Crist, diolchwn ninnau i'r Holl-alluog Dduw am ei ddaioni hyn, ac o gyd-undeb gwnawn ein gweddiau ar y Goruchaf Dduw, ar fod iddo ddiweddu y rhan arall o'i fywyd yn ôl hyn o ddechreuad.

¶ *Yna y dywedir a phawb ar eu gliniau.*

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

MAwr ddiolchwn i ti drugaroccaf Dâd ryngu bodd it' ad-eni y plentyn hwn â'th Yspryd glân, a'i dderbyn yn blentyn i ti dy hûn trwy fabwys, a'i gorphori i'th lân Eglwys. Ac yn ostyngedic yr attolygwn i ti ganiatâu, Gan ei fod ef yn farw i bechod, ac yn byw i gyfiawnder, ac yn gladdedic gyd â Christ yn ei angeu, iddo allu croeshoelio yr hên ddyn, ac yn hollawl ymwrthod â holl gorph pechod, ac fel megis y mae efe wedi ei wneuthur yn gyfrannog o angeu dy Fâb, iddo fod hefyd yn gyfrannog o'i gyfodiad, ac felly o'r diwedd ynghyd a'r rhan arall o'th lan Eglwys, bod o honaw yn etifedd dy deyrnas dragywyddol, drwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna a phawb yn sefyll yr Offeiriad a ddywed i'r Tadau Bedydd a'r mammau Bedydd hyn o gyngor yn canlyn.*

YN gymmaint a darfod i'r plentyn hwn addo trwochwi, ei feichniafon, ymwrthod a diafol, a'i holl weithredoedd, credu yn-Nuw, a'i wasanaethu ef: Rhaid i chwi feddwl, mai eich rhan a'ch dylêd yw, gweled dyscu o'r plentyn hwn, cyn gynted ag y gallo ddyscu, pa ryw hynod adduned, addewid, a phroffes a wnaeth efe yma drwoch-chwi. Ac er mwyn gallu o hono wybod y pethau hyn yn well, chwi a elwch arno i wrando pregethau. Ac yn bendifaddef rhaid i chwi weled dyscu o hono y Credo, Gweddi yr Arglwydd, a'r dec gorchymmyn yn yr iaith gyffredin, a phob peth arall a ddylei Gristion ei wybod, a'i gredu, er iechyd

fw enaid; a bod meithrin y plentyn hwn yn rhinweddol, iw hyweddu mewn buchedd dduwiol a Christionogawl, gan gofio yn wastad, bod Bedydd yn arwyddocâu i nyni ein profess, hynny yw, bod i ni ganlyn esampl ein Iachawdr Crist, a'n gwneuthur yn gyffelyb iddo ef: fel megis ac y bu efe farw, ac y cyfodes drachefn drosom ni, felly y dylem ni y rhai a fedyddiwyd, farw oddiwrth bechod, a chyfodi i gyfiawnder, gan farwolaethu yn wastad ein holl ddrygioni, a'n gwyniau llygredic, a pheunydd myned rhagom ym-mhôb rhinwedd dda, a buchedd dduwiol.

¶ *Yna y chwanega efe ddywedyd.*

RHaid i chwi edrych dwyn y Plentyn hwn at yr Escob iw Gonffirmio ganddo cyn gynted ac y medro ddywedyd y Credo, Gweddi 'r Arglwydd, a'r Deng-air Deddf yn yr iaith gyffredin, ac yr haddyscer ymmhellach ynghatecism yr Eglwys a osodwyd allan ar fedr hynny.

YSbys yw trwy Air Duw am blant a fedyddir ac a fyddant feirw heb wneuthur pechod priod, eu bod yn ddiammeu yn gadwedig.

I Symmud ymmaith bob amheuaeth am arfer arwydd y Groes yn y Bedydd, gwir ddeongliad hynny a'r iawn achosion o'i gadw a ellir eu gweled yn y ddecfed Canon ar ugain a ddoded allan gyntaf yn y flwyddyn M D C I V.

Gweinidogaeth Bedydd Prifat Plant Mewn tai gartref.

BId i'r Curadiaid o bob plwyf rybuddio yn fynych y bobl, nad oedant fedydd eu plant bellach na'r Sûl cyntaf neu 'r ail, nesaf ar ol eu geni, neu ryw ddydd gwyl arall a ddigwyddo rhyngddynt, oddieithr ar achos mawr a chyfreithlawn, a'r cyfryw a dderbynio y Curat.

¶ *A hefyd hwy a'u rhybuddiant, na pharont fedyddio eu plant gartref yn eu tai, heb achos mawr ac angen: a phan gymhello angheurhaid iddynt wneuthur hynny, yna y bedydd a finistrir yn y modd hyn.*

¶ *Yn gyntaf bid i weinidog y Plwyf (neu yn ei absen i ryw weinidog cyfreithlawn arall a ellir ei gael) gyd â'r rhai a fyddo yn y fan, alw ar Dduw, a dywedyd Gweddi yr Arglwydd, a chynnifer o'r Colectau pwyntiedig uchod iw dywedyd yn ffurf y Bedydd Public, ac a âd yr amser, a'r angen presennol; Ac yna, wedi henwi y plentyn gan ryw un a fyddo yn bresennol, y Gweinidog a fwrw ddwfr arno gan ddywedyd y geiriau hyn:*

N. Yr wyfi yn dy fedydio di yn Enw y Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *Yna Pawb yn gostwng ar eu gliniau, y Gwenidog a rydd ddiolch i Dduw, ac a ddywed:*

MAwr ddiolchwn i ti, Drugarocaf Dad, ryngu bodd i ti ad-eni y plentyn hwn â'th Yspryd Glân, a'i dderbyn yn blentyn i ti dy hun trwy Fabwys, a'i gorphori i'th lân Eglwys. Ac yn ostyngedig yr attolygwn i ti ganiadhau iddo, megis yn awr y gwnaed ef yn gyfrannog o angeu dy Fab, iddo fod hefyd felly o'i adgyfodiad, ac felly o'r diwedd, ynghyd â'r rhan arall o'th Sainct, bod o honaw etifeddu dy deyrnas dragywyddol trwy 'r unrhyw dy Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Ac nac amheuant am y dyn-bach a fedyddier felly, nad yw efe wedi ei fedyddio yn ddeddfol, ac yn ddigonol, Ac na ddyleir ei fedyddio mwy. Eithr er hynny i gyd, os y plentyn a fedyddiwyd yn y modd hwn a fydd byw rhag llaw, iawn fydd ei ddwyn ef i'r Eglwys, fel y gallo Gwenidog yr un plwyf, os efe ei hun a fedyddiodd y dyn bach, yspysu i'r gynnulleidfa wir ffurf y Bedydd, a arferasei o'r blaen gartref, ac ar yr un achos hwnnw efe a ddywed fel hyn:*

Yddwyf yn hyspysu i chwi ddarfod i ni yn ol dyledus Osodedigaeth yr Eglwys ar yr amser a'r amser, yn y lle a'r lle, yngwydd llawer o dystion fedyddio y plentyn hwn.

¶ *Eithr os gwenidog cyfreith-lawn arall a fedyddiodd y dyn bach, yna Gwenidog y Plwyf, yn yr hwn y ganed neu y bedyddiwyd y dyn bach, a examia ac a hola, a fedyddiwyd y plentyn yn gyfreithlawn, neu nato. Yn yr hyn achos os y rhai a ddygant y plentyn i'r Eglwys, a attebant ddarfod bedyddio y plentyn eusus, yna holed y Gwenidog hwy ym-mhellach gan ddywedyd:*

GAn bwy y bedyddiwyd y dyn bach?
Pwy oedd yn y fan, pan fedyddiwyd y dyn bach?
O herwydd y gallai fod, darfod gadael heibio ryw bethau a berthyn i hanffod y Sacrament hwn trwy ofn neu frys, yn y cyfryw gyfyngder: Am hynny y gofynnaf i chwi ymmhellach,
A pha ddefnydd y bedyddiwyd y plentyn?
A pha eiriau y bedyddiwyd y plentyn?

¶ *Ac os y Gweinidog a brawf wrth attebion y rhai a ddygasant y plentyn atto, fod pob peth wedi ei wneuthur modd y dylei: Yna na fedyddied efe y plentyn drachefn, eithr ei dderbyn yn un o ddiadell y gwir Gristionogion, gan ddywedyd fel hyn:*

YR ydwyfi yn hyspysu i chwi ddarfod gwneuthur pob peth yn dda yn y treigl hyn, ac wrth iawn drefn berthynasol, wrth fedyddio y plentyn yma, yr hwn wedi ei eni mewn pechod dechreuol, ac mewn digofaint Duw, sydd yn awr drwy olchiad yr ad-enedigaeth ym-medydd, wedi ei dderbyn i nifer plant Duw, ac etifeddion bywyd tragywyddol: Canys nid yw ein Harglwydd Iesu Grist yn nacâu ei râd a'i drugaredd i gyfryw rai bychain, ond y mae yn garueiddiaf yn eu gwahodd

hodd atto, megis y tystia yr Efengyl fendigedic er ein conffordd ni, yn y wedd hon.

Yr Efengyl.

Mar. 13.] HWy a ddygasant blant bychain at Grist, fel y cyffyrddei efe â hwynt: a'r discyblion a geryddasant y rhai oedd yn eu dwyn hwynt. A'r Iesu pan welodd hynny fu anfodlon iawn, ac a ddywedodd wrthynt, gedwch i blant bychain ddyfod attafi, ac na waherddwch hwynt: canys eiddo y cyfryw rai yw teyrnas Dduw. Yn wir meddaf i chwi, pwy bynnac ni dderbynio deyrnas Dduw fel dŷn bach, nid â efe i mewn iddi. Ac efe a'u cymmerodd hwy yn ei freichiau, ac a ddodes ei ddwylaw arnynt, ac a'u bendithiodd.

¶ *Yn ôl darllen yr Efengyl, y traetha y Gweinidog y cyngor hyn yma ar eiriau yr Efengyl.*

Y Caredigion, chwi a glywch yn yr Efengyl hon eiriau ein Iachawdr Crist, yn gorchymmyn dwyn plant atto, pa wedd y ceryddodd efe y rhai a fynnasei eu cadw oddiwrtho; pa wedd y mae efe yn cynghori i bob dyn ganlyn eu gwiriondeb hwy. Yr ydych chwi yn deall wrth ei agwedd ef a'i weithred, modd y dangoses ei ewyllys da iddynt: canys efe a'u cofleidiodd hwy yn ei freichiau, efe a roddodd ei ddwylaw arnynt, ac a'u bendithiodd hwynt. Nac amheuwch gan hynny, eithr credwch yn ddifrif, ddarfod iddo gymmeryd yr un ffunyd yn ymgeleddgar y dyn bychan hwn, a'i gofleidio ef a breichiau ei drugaredd, ac (fel yr addawodd yn ei air sanctaidd) y rhydd iddo fendith y bywyd tragywyddol, ac a'i gwna yn gyfrannog o'i ddi-drangc deyrnas. Herwydd pa ham, a nyni yn credu fel hyn am ewyllys da ein Tâd nefol, wedi ei amlygu trwy ei Fab Iesu Grist, tu ag at y dyn bychan: diolchwn yn ffyddlon, ac yn ddefosionol iddo, gan ddywedyd y weddi a ddyscodd yr Arglwydd ei hun i ni.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg. Amen.

HOll-alluog a thragwyddol Dduw, Nefol Dad, ydd ŷm ni yn ostyngedic yn diolch i ti fod yn wiw gennit ein galw i wybodaeth dy râs, a ffydd ynot: Ychwanega yr wybodaeth hon, a chadarnhâ y ffydd hon ynom ni yn wastad; dyro dy Yspryd glân i'r dyn bychan yma fel y ganer efe eilwaith, a'i wneuthur yn etifedd Iechyd tragywyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, aros yn wasanaethwr i ti, a chaffael dy addewid, trwy yr unrhyw dy Fâb ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd a thi, a'r Yspryd glân, yr awr hon ac yn dragywydd. Amen.

¶ *Yna y gofyn yr Offeiriad enw y dyn-bychan, a phan ddarffo i'r Tadau-bedydd a'r Mammau-bedydd ei adrodd, y Gweinidog a ddywed:*

A Ydwyt ti yn enw y plentyn hwn yn ymwrthod a diafol, ac â'i holl weithredoedd, coeg rodres, a gwag-orfoledd y byd, a'i holl chvvantau cybyddus, anyspryd ol evvyllys y cnavvd,, fel na ddilynech hvvynt, ac na'th dyvvyser ganddynt?

Atteb.

Yr ydvvyf yn ymvvrthod â hvvynt oll.

Gwenidawc.

A Wyt ti yn credu yn Nuvv Tâd holl-gyfoethog, Creavvdr nef a daiar? Ac yn Iesu Grist ei un Mab ef ein Harglvvydd ni? A'i genhedlu o'r Yspryd glân? A'i eni o Fair forvvyn; iddo ddioddef dan Pontius Pilatus, ei groes-hoelio, ei farvv a'i gladdu? descyn o honavv i vffern, a'i gyfodi y trydydd dŷdd, ac escyn o hono i'r nefoedd, a'i fod yn eistedd ar ddeheulavv Dduvv Tâd holl-alluog, ac y davv efe oddi yno yn nivvedd y bŷd i farnu byw a meirw? A wyt ti yn credu yn yr Yspryd glân, yr Eglwys lân Gatholic, Cymmun y Sainct, maddeuant pechodau; adgyfodiad y cnawd, a bywyd tragywyddol gwedi angeu?

Atteb.

Hyn oll ydd wyf yn ei gredu yn ddilys.

Gwenidog.

A Gedwi ditheu yn ufudd lân ewyllys Duw a'i Orchymmynion, gan rodio yn yr unrhyw holl ddyddiau dy fywyd?

Atteb.

Gwnaf.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

YR ydym ni yn derbyn y plentyn hwn i gynnulleidfa defaid Crist, ac yn ei nodi ef ag arwydd y grog yn arwyddoccâd na bo iddo rhag llaw gymmeryd yn gywilydd gyffessu ffydd Crist a groeshoeliwyd, ac iddo ymladd yn wrol tan ei faner ef, yn erbyn pechod, y byd, a'r cythrael, a pharhau yn filwr ffyddlawn ac yn wâs i Grist, holl ddyddiau ei einioes. Amen. *Yma yr Offeiriad a wnel y groes yn nhalcen y dyn bach.*

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad,*

GAn ddarfod yn awr, garedigion frodyr, ad-eni, a dodi y plentyn hwn ynghorph Eglwys Crist, diolchwn ninnau i'r Holl-alluog Dduw am ei ddaioni hyn, ac o gyd-undeb gwnawn ein gweddiau ar y Goruchaf Dduw, ar fod iddo ddiweddu y rhan arall o'i fywyd yn ôl hyn o ddechreuad.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad:*

MAwr ddiolchwn i ti drugaroccaf Dâd, ryngu bodd it' ad-eni y plentyn hwn â'th Yspryd glân, a'i dderbyn yn blentyn i ti dy hun trwy fabwys, a'i gorphori i'th lân Eglwys: ac yn ostyngedic yr attolygwn i ti ganiatâu, gan ei fod ef yn farw i bechod, ac yn byw i gyfiawnder, ac yn gladdedic gyd â Christ yn ei angeu, allu croes-hoelio yr hên ddyn, ac yn hollawl ymwrthod â holl gorph pechod: ac megis y mae efe wedi ei wneuthur yn gyfrannog o angeu dy Fâb, iddo fod hefyd yn gyfrannog o'i gyfodiad, ac felly o'r diwedd, ynghyd â'r rhan arall o'th lân Eglwys, bod o honaw yn etifedd dy deyrnas dragywyddol, drwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna a phawb yn sefyll, yr Offeiriad a ddywed i'r Tadau Bedydd a'r mammau Bedydd hyn o gyngor yn canlyn.*

YN gymmaint a darfod i'r plentyn hwn addo trwochwi, ei feichniafon, ymwrthod â diafol, a'i holl weithredoedd, credu yn-Nuw, a'i wasanaethu ef: Rhaid i chwi feddwl, mai eich rhan a'ch dylêd yw, gweled dyscu o'r plentyn hwn, cyn gynted ag y gallo ddyscu, pa ryw hynod adduned, addewid, a phroffes a wnaeth efe yma drwoch-chwi. Ac er mwyn gallu o hono wybod y pethau hyn yn well, chwi a elwch arno i wrando pregethau. Ac yn bendifaddef rhaid i chwi weled dyscu o hono y Credo, Gweddi yr Arglwydd, a'r dec gorchymmyn yn yr iaith gyffredin, a phob peth arall a ddylei Gristion ei wybod, a'i gredu, er iechyd iw enaid; a bod meithrin y plentyn hwn yn rhinweddol, iw hyweddu mewn buchedd dduwiol a Christionogawl, gan gofio yn wastad, bod Bedydd yn arwyddocau i nyni ein profess, hynny yw, bod i ni ganlyn esampl ein Iachawdr Crist, a'n gwneuthur yn gyffelyb iddo ef: fel megis ac y bu efe farw, ac y cysodes drachefn drosom ni, felly y dylem ni y rhai a fedyddiwyd, farw oddiwrth bechod, a chyfodi i gyfiawnder, gan farwolaethu yn wastad ein holl ddrygioni, a'n gwyniau llygredic, a pheunydd myned rhagom ym-mhob rhinwedd dda, a buchedd dduwiol.

¶ E*Itbr os y rhai a ddygant y plentyn i'r Eglwys a wnânt y cyfryw atteb an-yspysol i ofynion yr Offeiriad, fel na aller gwybod a ddarfu bedyddio y plentyn â dwfr, yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glân, yr hyn sydd o hanffod y Bedydd: yna bedyddied yr Offeiriad ef yn ol y ffurf scrifennedic uchod am y Bedydd Public, oddieithr wrth drochi y dyn-bach yn y Bedydd-fan efe a arfer y ffurf hon ar eiriau.*

ONi ddarfu dy fedyddio di eusys, N. ydd wyfi yn dy fedyddio di, yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glan. Amen.

Gweinidogaeth Bedydd y rhai o oedran Addfedach, ac yn medru atteb trostynt eu hunain.

P*An fyddo rhyw rai o oedran addfedach iw bedyddio, yspyser hynny mewn pryd i'r Escob, neu i'r neb a appwyntia efe i hynny, wythnos gron o'r lleiaf, gan eu rhieni, neu ryw rai deallus eraill, fel y galler cymmeryd gofal dyledus iw profi, a ydynt wedi eu haddyscu yn ddigonol yr Egwyddorion y ffydd Gristianogawl, ac fel y galler eu cyngbori i ymbaratoi trwy weddiau ac ympryd i gymmeryd y Sacrament bendigedig hwn.*

¶ *Ac os hwy a gaffer yn gymhesur, yna bydded y Tadau Bedydd a'r Mammau Bedydd (a'r Bobl wedi ymgynnull ar y Sul neu Ddydd gwyl pwyntiedig) barod iw presentio hwy wrth y Bedydd-fan, yn ebrwydd ar ol yr ail llith, naill ai ar y Foreuol neu'r Brydnhawnol weddi, megis yn neall y Curat y Bernir yn gymmwys.*

¶ *A'r Offeiriad yn sefyll yno a ofyn, a fedyddiwyd yr un o'r rhai a bresentir yma, ai nad do? Os hwy attebant,* Na ddo: *Yna yr Offeiriad a ddywed fel hyn.*

FY Anwyl garedigion, yn gymmaint ac ymddwyn a geni pob dyn mewn pechod, ac mai cnawd yw yr hyn a enir o gnawd, a'r rhai ŷnt yn y cnawd ni allant ryngu bodd Duw, namyn byw mewn pechod, gan wneuthur lliaws o bechodau priod; a bod ein Iachawdr Crist yn dywedyd na ddichon neb gael myned i mewn i deyrnas Duw, oddieithr ei adgenhedlu a'i eni o newydd o ddwfr ac o'r Yspryd glân, Attolwg yddwyf i chwi alw ar Dduw Tâd, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, ar fod iddo o'i ddaionus drugaredd ganiadhau i'r rhai hyn y peth drwy nerth natur ni allant ddyfod iddo, gael eu bedyddio â dwfr ac â'r Yspryd glân, a'u derbyn i lân Eglwys Crist, a bod yn aelodau bywiol o'r unrhyw.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

Gweddiwn.

¶ (*Ac yma y Gynnulleidfa oll a ostyngant ar eu gliniau.*)

HOll-alluog a thragywyddol Dduw, yr hwn o'th fawr drugaredd a gedwaist Noe a'i deulu yn yr Arch rhag eu cyfr-golli gan ddwfr; a hefyd a dywysaist yn ddiangol blant yr Israel dy bobl drwy yr môr côch, gan arwyddocâu wrth hynny dy lân fedydd; a thrwy fedydd dy garedic Fab Iesu Grist yn afon Iorddonen a sancteiddiaist yr elfen ddwfr er dirgel olchiad pechod ymmaith: Attolygwn i ti er dy aneirif drugareddau, edrych o honot yn drugarog ar dy weision hyn, eu glanhâu, a'u sancteiddio â'r Yspryd glân, fel y byddo iddynt hwy gael eu gwared oddiwrth dy lid, a'u derbyn i Arch Eglwys Crist, a chan fod yn gadarn mewn ffydd, yn llawen gan obaith, ac wedi ymwreiddio yngariad perffaith, allu o honynt fordwyo tros donnau y bŷd trallodus hwn, fel y bo iddynt o'r diwedd, ddyfod i dir y bywyd tragywyddol, yno i deyrnasu gyd â thi heb drangc na gorphen, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

HOll-alluog ac anfarwol Dduw, porth pob anghenog, nodd-wr pawb a gilio attat am gynhorthwy, bywyd y rhai a gredant, a chyfodiad y meirw: ydd ŷm yn galw arnat tros y dynion yma ar iddynt yn dyfod i'th lân fedydd gael derbyn maddeuant o'u pechodau, drwy adenedigaeth ysprydol. Derbyn hwynt Arglwydd, megis yr addewaist trwy dy garedic Fab, gan ddywedyd, Gofynnwch, a rhoddir i chwi, Ceisiwch, a chwi gewch, Curwch, ac fe agorir i chwi. Felly yn-awr dyro i ni, a ni yn gofyn, par i ni gael, a ni ynceisio; agor y porth i ni sy'yn curo; fel y gallo y dynion yma fwynhau tragywyddol fendith dy nefol olchiad, a dyfod i'r deyrnas dragywyddawl, yr hon a addewaist trwy Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna y bobl a safant ar eu traed, a'r Offeiriad a ddyweid.*

Gwrandewch ar eiriau yr Efengyl a scrifennodd Sanct Ioan yn y drydydd bennod, yn

dechreu ar y wers gyntaf hyd y nawfed.

AC yr oedd dŷn o'r Phariseaid, a'i enw Nicodemus, pennaeth yr Iddewon, Hwn a ddaeth at yr Iesu liw nôs, ac a ddywedodd wrtho, Rabbi, nyni a wyddom mai dyscawdr ydwyt ti, wedi dyfod oddiwrth Dduw: canys ni allei neb wneuthur y gwrthiau hyn yr wyt ti yn eu gwneuthur, oni bai fôd Duw gyd ag ef. Iesu a attebodd ac a ddywedodd wrtho, Yn wîr meddaf i ti, oddi-eithr geni dŷn drachefn, ni ddichon efe weled teyrnas Dduw. Nicodemus a ddywedodd wrtho, Pa fodd y dichon dŷn ei eni, ac efe yn hên? A ddichon efe fyned i groth ei fam eilwaith, a'i eni? Iesu a attebodd ac a ddywedodd, Yn wîr, yn wîr, meddaf i ti, oddi-eithr geni dŷn o ddwfr ac o'r Yspryd, ni ddichon efe fyned i mewn i deyrnas Dduw. Yr hyn a aned o'r cnawd sydd gnawd: a'r hyn a aned o'r Yspryd, sydd yspryd. Na ryfedda ddywedyd o honofi wrthit, Y mae yn rhaid eich geni chwi drachefn. Y mae 'r gwynt yn chwythu lle y mynno: a thi a glywi ei swn ef, ond ni wyddost o ba le y mae yn dyfod, nac i ba le y mae yn myned. Felly y mae pôb un a'r a aned o'r Yspryd.

¶ *Gwedi hyn efe a ddywed y Cyngor hwn yn canlyn.*

Y Caredigion, chwi a glywch yn yr Efengyl hon eiriau eglur ein Iachawdr Crist;Oddieithr geni dŷn o ddwfr ac o'r Yspryd, ni ddichon efe fyned i mewn i deyrnas Dduw. O hyn y gellwch weled mawr angenrheidrwydd y Sacrament hwn, lle galler ei gael. Yr vn wedd yn ebrwydd o flaen ei Escynniad i'r Nef (megis y darllenwn yn y bennod ddiweddaf o Efengyl Sanct Marc) Efe a roddes orchymmyn iw Ddiscyblion, Gan ddywedyd, Ewch i'r holl fyd, a phregethwch yr Efengyl i bob Creadur, Y neb a gredo ac a fedyddier a fydd cadwedig; Eithr y neb ni chredo a gondemnir. Hyn hefyd sydd yn dangos i ni y dirfawr leshâad a fedwn o hynny. O herwydd pa ham Sanct Petr yr Apostol, pan wrth ei bregethiad cyntaf o'r Efengyl, y dwys pigwyd llaweroedd yn eu calon, ac y dywedasant wrtho ef a'r Apostolion eraill, Hawyr frodyr, Beth a wnawn ni? a attebodd ac a ddywedodd wrthynt, Edifarhewch, a Bedyddier pob un o honoch er maddeuant pechodau, a chwi a dderbyniwch Ddawn yr Yspryd Glân. Canys i chwi y mae yr addewid, ac i'ch Plant, ac i bawb ymmhell, sef, cynnifer ac a alwo yr Arglwydd ein Duw ni: Ac â llawer o ymadroddion eraill y cynghorodd efe hwynt gan ddywedyd, ymgedwch rhag y genhedlaeth drofaus hon. Canys (megis y tystiolaetha yr un Apostol mewn man arall) Bedydd hefyd sydd yr awron yn ein hachub ni, (nid bwrw ymmaith fudreddi y Cnawd, eithr ymatteb cydwybod dda tuag at Dduw) trwy Adgyfodiad Iesu Grist. Nac amheuwch gan hynny eithr credwch yn ddifrif y cymmer efe yn ymgeleddgar y rhai presennol hyn, y sy' wir edifeiriol, ac yn dyfod atto trwy ffydd, y caniadhâ efe iddynt faddeuant o'u pechodau, ac y dyry iddynt yr Yspryd Glân, y rhydd iddynt fendith y bywyd tragywyddol, ac au gwna hwy yn gyfrannogion o'i ddidrangc Deyrnas.

O herwydd pa ham a ni yn credu fel hyn am ewyllys da ein Tâd nefol tuag at y rhai hyn, a amlygir trwy ei fab ef Iesu Grist, Diolchwn yn ffyddlon ac yn ddefosionol iddo a dywedwn:

HOll-alluog a thragwyddol Dduw, Nefol Dad, ydd ŷm ni yn ostyngedic yn diolch i ti fod yn wiw gennit ein galw i wybodaeth dy râs, a ffydd ynot: Ychwanega yr wybodaeth hon, a chadarnhâ y ffydd hon ynom yn wastad; dyro dy Yspryd glân i'r rhai hyn fel y ganer hwynt eilwaith, a'i gwneuthur yn etifeddion Iechyd tragywyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gyd â thi, a'r Yspryd glân, yr awr hon ac yn dragywydd. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad wrth y rhai a fônt iw Bedyddio yn y modd hyn.*

CHwchwi Garedigion y rhai a ddaethoch yma yn deisyf cael derbyn Glân fedydd, a glywsoch modd y gweddiodd y Gynulleidfa, ar fod yn wiw gan ein Harglwydd Iesu Grist eich derbyn chwi, eich bendithio, faddeu i chwi eich pechodau, roddi i chwi deyrnas nef a bywyd tragywyddol: Chwi a glywsoch hefyd fod i'n Harglwydd Iesu Grist addaw yn ei Sanctaidd-lân Air ganhiadu yr holl bethau hyn a weddiasom am danynt, yr hwn addewid efe o'i ran ef a'i ceidw yn wir ddiogel ac ai cwplâ.

Herwydd pa achos yn ol yr addewid hyn a wnaeth Crist, rhaid i chwi yn ffyddlon o'ch rhan chwithau addo yngwydd y rhai hyn eich tystion, a cher bron yr holl gynnulleidfa hon, Ymwrthod a Diafol a'i holl weithredoedd, ac yn wastad Credu gwynfydedig Air Duw, ac yn ufudd cadw ei Orchymmynion.

¶ *Yna y gofyn yr Offeriad ir rhai a ddaethant iw bedyddio bob yn un yr ymofynion hyn isod.*

A Ydwyt ti yn ymwrthod â diafol, ac â'i holl weithredoedd, coeg rodres, a gwagorfoledd y byd, a'i holl chwantau cybyddus, anysprydol ewyllys y cnawd, fel na ddilynech hwynt, ac na'th dywysier ganddynt?

Atteb.

Yr ydwyf yn ymwrthod â hwynt oll.

Gweinidawc.

A Wyt ti yn credu yn Nuw Tâd holl-gyfoethog, Creawdr nef a daiar? Ac yn Iesu Grist ei un Mab ef ein Harglwydd ni? A'i genhedlu o'r Yspryd glân; A'i eni o Fair forwyn; iddo ddioddef dan Pontius Pilatus, ei groes-hoelio, ei farw a'i gladdu; descyn o honaw i uffern, a'i gyfodi y trydydd dŷdd, ac escyn o hono i'r nefoedd, a'i fod yn eistedd ar ddeheulaw Dduw Tâd holl-alluog, ac y daw efe oddi yno yn niwedd y bŷd i farnu byw a meirw? A wyt ti yn credu yn yr Yspryd glân, yr Eglwys lân Gatholic, Cymmun y Sainct, maddeuant pechodau; adgyfodiad y cnawd, a bywyd tragywyddol gwedi angeu?

Atteb.

Hyn oll ydd wyf yn ei gredu yn ddilys.

Gweinidog.

A Fynni dy fedyddio yn y ffydd hon.

Atteb.

Hynny yw fy ewyllys.

Gwenidog.

AC gedwi ditheu yn ufudd lân ewyllys Duw a'i Orchymmynion, gan rodio yn yr unrhyw holl ddyddiau dy fywyd?

Atteb.

Mi a ymegniaf ar wneuthur felly, a Duw yn gynnorthwy-wr i mi.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

O Drugarog Dduw, caniatâ felly gladdu yr hên Adda yn y rhai hyn, fel y cyfotter y dyn newydd ynddynt hwy. Amen.

Caniatâ fod i holl chwantau 'r cnawd farw ynddynt, ac i bob peth a berthyn i'r Yspryd allu byw a chynnyddu ynddynt. Amen.

Caniatâ fod iddynt nerth a gallu i gael yr oruchafiaeth, a'r gorfod yn erbyn diafol, y byd, a'r cnawd. Amen.

Caniata fod i bwy bynnac y sydd yma wedi ei gyssegru i ti trwy ein swydd a'n gwenidogaeth ni, allu hefyd bod yn gynyscaeddol o rinweddau nefol, a bod iddynt gael eu tragywyddol obrwyau drwy dy drugaredd, ô fendigedic Arglwydd Dduw, yr hwn wyt yn byw, ac yn llywiaw pob peth, yn oes oesoedd. Amen.

HOll-gyfoethog fyth fywiol Dduw, yr hwn y bu i'th garediccaf Fab Iesu Grist dros faddeuant o'n pechodau, oddef gollwng o'i werth-fawr ystlys ddwfr a gwaed, a rhoddi gorchymmyn iw ddiscyblion fyned a dyscu pob cenedl, a'u bedyddio yn Enw y Tâd, a'r Mab, a'r Yspryd glân: Ystyria attolwg i ti wrth weddiau dy gynnulleidfa, sancteiddia y dwfr hwn er dirgel olchedigaeth pechodau, a chaniadha fod ir rhai hyn a fedyddir yr awrhon ynddo, dderbyn cyflawnder dy ras, ac aros byth yn niser dy ffyddlon blant etholedig, trwy Iesu Grist ein Harglwydd, Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad a gymmer bob un o'r rhai a fedyddier gerfydd ei law ddehau, a chan ei osod ef yn gyfleus gerllaw y Bedydd-fan, modd y gwelo oreu, a ofyn i'r Tadau Bedydd, ac i'r Mammau Bedydd yr Enw; Ac yna efe a'i trocha yn y dwfr, neu a dywallt ddwfr arno ef, gan ddywedyd,*

N. Yr wyfi yn dy fedyddio di yn Enw y Tâd, a'r Mâb, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

Yma yr Offeiriad a wnelff groes yn nhalcen y dyn.

YR ydym ni yn derbyn y person yma i gynnulleidfa defaid Crist, ac yn ei nodi ef ag arwydd y grog yn arwyddoccâd na bo iddo rhag llaw gymmeryd yn gywilydd gyffessu ffydd Christ a groeshoeliwyd, ac iddo ymladd yn wrol tan ei faner ef, yn erbyn pechod, y byd, a'r cythrael, a pharhau yn filwr ffyddlawn ac yn wâs i Grist, holl ddyddiau ei einioes. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

GAn ddarfod yn awr, garedigion frodyr, ad-eni, a dodi y personau hyn ynghorph Eglwys Crist, diolchwn ninnau i'r Hollalluog Dduw am ei ddaioni hyn, ac o gydundeb gwnawn ein gweddiau ar y Goruchaf Dduw, ar fod iddo ddiweddu y rhan arall o'u bywyd yn ôl hyn o ddechreuad.

¶ *Yna y dywedir a phawb ar eu gliniau:*

EIn Tâd yr hwn wyt yn nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg. Amen.

YDd ym ni yn ostyngedig yn diolch i ti, Nefol Dâd, fod yn wiw gennit ein galw i wybodaeth dy Râs, a ffydd ynot: Ychwanega yr wybodaeth hon, a chadarnha y ffydd hon ynom yn wastad: Dyro dy Yspryd glân i'r rhai hyn, fel gwedi eu geni eilwaith, a'u gwneuthur yn etifeddion iechyd tragywyddol, y gallont barhâu yn weision i ti, a mwynhau dy addewidion trwy'r un ein Harglwydd Iesu Grist, dy Fab, yr hwn sydd yn byw ac yn teyrnasu gyd a thi yn undod yr unrhyw Yspryd Glân yn dragywydd. Amen.

¶ *Yna a phawb yn eu sefyll yr Offeiriad a edrydd y Cyngor hwn isod, gan ddywedyd yn gyntaf wrth y Tadau Bedydd a'r Mammau Bedydd.*

YN gymmaint a darfod i'r Rhai hyn addo yn eich gwydd chwi ymwrthod a Diafol a'i holl weithredoedd, Credu yn Nuw, a'I wasanaethu, rhaid i chwi feddwl mai eich rhan a'ch Dylêd chwi yw dwyn ar gôf iddynt, pa ryw hynod adduned, addewid, a phroffes a wnaethant yr awr hon ger bron y Gynnulleidfa hon, ac yn enwedig ger eich bron chwi eu tystion Etholedig. Chwi hefyd a elwch arnynt, i arferu pob dyfalwch i gael eu haddyscu yn iawn sancteiddlan Air Duw; fel y gallont felly gynnyddu mewn Grâs, ac yngwybodaeth ein Harglwydd Iesu Grist, a byw yn Dduwiol, yn uniawn ac yn sobr yn y byd presennol hwn.

¶ (*Ac yna gan ddywedyd wrth y rhai newydd fedyddio efe a â rhagddo fel hyn.*)

AC am a berthyn i chwi y rhai yr awron yn eich Bedydd a arwiscasoch Grist, eich rhan chwithau a'ch dylêd yw, gan eich bod wedi eich gwneuthur yn blant i Dduw, ac yn blant y goleuni, trwy ffydd yn Iesu Grist, rhodio yn attebol i'ch galwedigaeth Gristianogawl, ac megis y gweddei i blant y Goleuni, gan gofio yn wastad, bod Bedydd yn arwyddocâu i nyni ein proffess, hynny yw, bod i ni ganlyn esampl ein Iachawdr Crist, a'n gwneuthur yn gyffelyb iddo ef: fel megis ac y bu efe farw, ac y cyfodes drachefn drosom ni, felly y dylem ni y rhai a fedyddiwyd, farw oddiwrth bechod, a chyfodi i gyfiawnder, gan farwolaethu yn wastad ein holl ddrygioni, a'n gwyniau llygredic, a pheunydd myned rhagom ym-mhob rhinwedd dda, a buchedd dduwiol.

¶ Dir

¶ *Dir yw, i bob un a fedyddier fel hyn gaalei Gonffirmio gan yr Escob cyn gynted ac y gallo yn gymwys ar ol ei Fedydd, fel y bo rhydd iddo ddyfod i'r Cymmun bendigedig.*

¶ *Os bydd dwyn neb o'r cyfryw, na fedyddiwyd yn eu mebyd i'w bedyddio cyn dyfod i oedran pwyll, i fedru atteb drostynt eu hunain, digonol fydd arfer y gwasanath am Fedydd Public plant bychain, neu (ar ddygnaf berigl) y gwasanaeth am Fedydd Priuat, gan newid rhyw eiriau y bo achos yn peri eu newidio.*

Y Catechism; Sef yw hynny, Athrawiaeth iw dyscu gan bob plentyn, cyn ei ddwyn i'w gonffirmio gan yr Escob.

Qwestion.

BEth yw dy enw di?

Atteb.

N. neu M.

Qwestion.

Pwy a roddes yr enw hwnnw arnat ti?

Atteb.

Fy nhadau bedydd, a'm mamau bedydd wrth fy medyddio, pan i'm gwnaethpwyd yn aelod i Grist, yn blentyn i Dduw, ac yn etifedd teyrnas nef.

Qwestion.

Pa beth a wnaeth dy dadau bedydd a'th fammau bedydd yr amser hwnnw trosot ti?

Atteb.

Hwy a addawsant, ac a addunasant dri pheth yn fy enw. Yn gyntaf ymwrthod o honof â diafol, ac â'i holl weithredoedd, a rhodres, a gorwagedd y bŷd anwir, a phechadurus chwantau y cnawd. Yn ail bod i mi gredu holl byngciau ffydd Grist. Ac yn drydydd, cadw o honof wynfydedic ewyllys Duw a'i orchymmynion, a rhodio yn yr unrhyw holl ddyddiau fy mywyd.

Qwestion.

Onid wyt ti yn tybied dy fod yn rhwymedig i gredu ac i wneuthur megis ac yr addawsant hwy trosot ti?

Atteb.

Ydwyf yn wir, a thrwy nerth Duw felly y gwnaf. Ac ydd wyfi yn mawr ddiolch i'n Tâd nefol, am iddo fy ngalw i gyfryw stât Iechydwriaeth trwy Iesu Grist ein Iachawdr. Ac mi a attolygaf i Dduw roddi i mi ei râd, modd y gallwyf aros yn yr unrhyw holl ddyddiau fy einioes.

Qwestion.

Adrodd i mi fannau dy ffydd?

Atteb.

CRedaf yn Nuw Dâd oll gyfoethawg, Creawdr nef a daiar. Ac yn Iesu Grist ei un Mâb ef, ein Harglwydd ni: yr hwn a gâed trwy yr Yspryd glân, a aned o Fair forwyn: a ddioddefodd dan Bontius Pilatus, a groeshoeliwyd, a fu farw ac a gladdwyd, a ddiscynnodd i uffern, y trydydd dydd y cyfododd o feirw; a escynnodd i'r nefoedd, ac y mae yn eistedd ar ddeheu-law Dduw Dâd oll gyfoethawg, Oddi yno y daw i farnu byw a meirw. Credaf yn yr Yspryd glân, yr Eglwys lân gatholic, Cymmun y sainct, Maddeuant pechodau, Cyfodiad y cnawd, a'r bywyd tragywyddol. Amen.

Qwestion.

Pa beth yr wyt ti yn ei ddyscu yn bennaf yn y pyngciau hyn o'th ffydd?

Atteb.

Yn gyntaf yr wyf yn dyscu credu yn Nuw Dâd, yr hwn a'm gwnaeth i a'r holl fyd.

Yn ail yr ydwyf yn credu yn Nuw Fâb, yr hwn a'm prynodd i a phob rhyw ddŷn.

Yn drydydd, yr wyf yn credu yn Nuw Yspryd glân, yr hwn sydd i'm sancteiddio i, a holl etholedig bobl Dduw.

Qwestion.

Ti a ddywedaist ddarfod i'th Dadau-bedydd a'th Fammau-bedydd, addo trosot ti, fod i ti gadw gorchymmynion Duw; Dywet titheu i mi, pa nifer sydd o honynt?

Atteb.

Dec.

Qwestion.

Pa rai ydynt?

Atteb.

YRhai hynny a lefarodd Duw yn yr ugeinfed bennod o Exodus, gan ddywedyd, Mysi yw'r Arglwydd dy Dduw, yr hwn a'th ddûg di ymmaith o dir yr Aipht, o dŷ y caethiwed.

I. Na fydded i ti dduwiau eraill onid mysi.

II. Na wna it dy hun ddelw gerfiedic, na llûn dim ac y sydd yn y nefoedd uchod, neu yn y ddaiar isod, nac yn y dwfr tan y ddaiar. Na ostwng iddynt, ac na addola hwynt: oblegit mysi yr Arglwydd dy Dduw wyf Duw eiddigus, yn ymweled â phechodau 'r tadau ar y plant, hyd y drydedd a'r bedwaredd genhedlaeth o'r rhai a'm casant, ac yn gwneuthur trugaredd i filoedd o'r rhai a'm carant, ac a gadwant fyngorchymynion.

III. Na chymmer Enw yr Arglwydd dy Dduw yn ofer, canys nid gwirion gan yr Arglwydd yr hwn a gymero ei Enw ef yn ofer.

IV. Cofia gadw yn sanctaidd y dydd Sabbath. Chwe diwrnod y gweithi, ac y gwnei dy holl waith: eithr y seithfed dydd yw Sabbath yr Arglwydd dy Dduw: ar y dydd hwnnw na wna ddim gwaith, tydi, na'th fab, na'th ferch, na'th wâs, na'th forwyn, na'th anifail, na'r dŷn dieithr a fyddo o fewn dy byrth, canys mewn chwe diwrnod y gwnaeth yr Arglwydd nef a daiar, y môr, a'r hyn oll sydd ynddynt, ac a orphwysodd y seithfed dydd. O herwydd pa ham y bendithiodd yr Arglwydd y seithfed dydd, ac a'i sancteiddiodd ef.

V. Anrhydedda dy dâd a'th fam, fel yr estynner dy ddyddiau ar y ddaiar, yr hon a rydd

sydd yr Arglwydd dy Dduw i ti.

VI. Na ladd.

VII. Na wna odineb.

VIII. Na ledratta.

IX. Na ddwg gam dystiolaeth yn erbyn dy gymmydog.

X. Na chwennych dŷ dy gymmydog, na chwennych wraig dy gymmydog, na'i wâs, na'i forwyn, na'i ych, na'i assyn, na dim ar sydd eiddo.

Qwestion.

Beth yr wyt ti yn ei ddyscu yn bennaf wrth y gorchymmynion hyn?

Atteb.

Yr ydwyf yn dyscu dau beth: fy nylêd tu ag at Dduw, a'm dylêd tu ag at fy nghymmydog.

Qwestion.

Pa beth yw dy ddyled tu ag at Dduw?

Atteb.

Fy nyled tu ag at Dduw yw, Credu ynddo, ei ofni, a'i garu, â'm holl galon, â'm holl enaid, ac â'm holl nerth, Ei addoli ef, diolch iddo, rhoddi fy holl ymddiried ynddo, galw arno, anrhydeddu ei sanctaidd Enw ef a'i air, a'i wasanaethu yn gywir holl ddyddiau fy mywyd.

Qwestion.

Pa beth yw dy ddylêd tu ag at dy gymmydog?

Atteb.

Fy nylêd tu ag at fy nghymmydog yw, ei garu fel fi fy hun; a gwneuthur i bob dyn megis y chwennychwn iddo wneuthur i minneu. Caru o honof, anrhydeddu, a chymmorth fy nhâd a'm mam. Anrhydeddu, ac ufyddhau i'r Brenhin a'i swyddogion. Ymddarostwng i'm holl lywiawdwyr, dyscawdwŷr, Bugeiliaid ysprydol, ac athrawon. Ymddwyn o honof yn ostyngedic, gan berchi pawb o'm gwell. Na wnelwyf niwed i neb ar air na gweithred. Bod yn gywir ac yn union ymmhob peth a wnelwyf. Na bo na châs na digasedd yn fy nghalon i neb. Cadw o honof fy nwylaw rhac chwilenna a lledratta, cadw fy nhafod rhag dywedyd celwydd, cablairiau, na drwg absen. Cadw fy nghorph mewn cymhedroldeb, sobrwydd, a diweirdeb. Na chybyddwyf ac na ddeisyfwyf dda na golud neb arall. Eithr dyscu, a llafurio yn gywir, i geisio ennill fy mywyd, a gwneuthur a ddylwyf, ymmha ryw fuchedd bynnac y rhyngo bodd i Dduw fy ngalw.

Qwestion.

Fy anwyl blentyn, gwybydd hyn ymma, nad wyt ti abl i wneuthur y pethau hyn o honot dy hun, nac i rodio yngorchymynion Duw, nac iw wasanaethu ef, heb ei ysprysol râd ef; yr hwn sydd raid i ti ddyscu yn wastad ymoralw am dano trwy ddyfal weddi. Gan hynny moes i mi glywed a fedri di ddywedyd gweddi yr Arglwydd.

Atteb.

Ein Tad yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Amen.

Qwestion.

Pa beth ydd wyt ti yn ei erchi ar Dduw yn y weddi hon?

Atteb.

Yr ydwyf yn erchi ar fy Arglwydd Dduw ein Tad nefol, yr hwn yw rhodd-wr pob daioni, ddanfon ei râd arnaf, ac ar yr holl bobl, fel y gallom ei anrhydeddu ef, a'i wasanaethu, ac ufuddhau iddo megis y dylem. Ac ydd wyf yn gweddio ar Dduw ddanfon i ni bob peth angenrheidiol, yn gystal i'n heneidiau, ac i'n cyrph; A bod yn drugarog wrthym, a maddeu i ni ein pechodau; A rhyngu bodd iddo ein cadw a'n amddeffyn ym mhob perigl ysprydol a chorphorol: A chadw o honaw nyni rhag pob pechod ac anwiredd, a rhag ein gelyn ysprydol, a rhag angeu tragywyddol. A hyn yr ydwyf yn ei obeithio y gwna efe o'i drugaredd a'i ddaioni, trwy ein Harglwydd Iesu Grist: ac am hynny ydd wyf yn dywedyd, Amen, Poet gwir.

Qwestion.

PA sawl Sacrament a ordeiniodd Crist yn ei Eglwys?

Atteb.

Dau yn unig, megis yn gyffredinol yn angenrhaid i Iechydwriaeth, sef, Bedydd, a Swpper yr Arglwydd.

Qwestion.

Pa beth yr wyt ti yn ei ddeall wrth y gair hwn Sacrament?

Atteb.

Yr wyfi yn deall Arwydd gweledig oddi allan, o râs ysprydol oddifewn, a roddir i ni; yr hwn a ordeiniodd Crist ei hun, megis modd i ni i dderbyn y grâs hwnnw trwyddo, ac i fod yn wystl i'n siccrhau ni o'r grâs hwnnw.

Qwestion.

Pa sawl rhan y sydd mewn Sacrament.

Atteb.

Dwy, yr arwydd gweledig oddiallan, a'r gras ysprydol oddifewn.

Qwestion.

Pa beth yw'r Arwydd gweledig oddiallan, neu 'r ffurf, yn y Bedydd?

Atteb.

Dwfr: yn yr hwn y bedyddir un, Yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glân.

Qwestion.

Pa beth yw'r grâs ysprydol oddifewn?

Atteb.

Marwolaeth i bechod, a genedigaeth newydd i gyfiawnder. Canys gan ein bod ni wrth naturiaeth wedi ein geni mewn pechod, ac yn blant digofaint, drwy Fedydd y gwneir ni yn blant grâs.

Qwestion.

Pa beth a ddisgwilir gan y rhai a fedyddier?

Atteb.

Edifeirwch, drwy 'r hon y maent yn ymwrthod â phechod: A ffydd, drwy 'r hon y maent yn ddiyscog yn credu addewidion Duw, y rhai a wneir iddynt yn y Sacrament hwnnw.

Qwestion.

Pa ham wrth hynny y bedyddir plant bychain, pryd na's gallant o herwydd eu hifiengtid gyflawni y pethau hyn?

Atteb.

Oblegid eu bod yn addaw pob un o'r ddau drwy eu mechiau, yr hwn addewid pan ddelont i oedran, y maent hwy eu hunain yn rhwym iw gyflawni.

Qwestion.

Qwestion.

Pa ham yr ordeiniwyd Sacrament Swpper yr Arglwydd? *Atteb.*

Er mwyn tragywyddol gôf am aberth dioddefaint marwolaeth Crist, a'r lleshâd yr ydym ni yn ei dderbyn oddi-wrtho.

Qwestion.

Pa beth yw y rhan oddiallan, neu 'r Arwydd, yn Swpper yr Arglwydd?

Atteb.

Bara a gwin, y rhai a orchymmynnodd yr Arglwydd eu derbyn.

Qwestion.

Pa beth yw y rhan oddifewn, neu 'r peth a arwyddocceir?

Atteb.

Corph a gwaed Crist, y rhai y mae 'r ffyddloniaid yn wir ac yn ddiau yn eu cymmeryd ac yn eu derbyn, yn Swpper yr Arglwydd.

Qwestion.

Pa leshâd yr ydym ni yn ei gael wrth gymmeryd y Sacrament hwn?

Atteb.

Cael cryfhâu a diddanu ein heneidiau drwy Gorph a gwaed Crist, megys y mae ein cyrph yn cael drwy'r bara a'r gwin.

Qwestion.

Pa beth sy' raid i'r rhai a ddêl i Swpper yr Arglwydd ei wneuthur?

Atteb.

Eu holi eu hunain, a ydynt hwy yn wir edifeiriol am eu pechodau, a aeth heibio, ac yn sicer amcanu dilyn buchedd newydd: a oes ganddynt ffydd fywiol yn nrhugaredd Duw drwy Grist, gydâ diolchus gôf am ei angeu ef, ac a ydynt hwy mewn cariad perffaith â phôb dyn.

¶ *Bid i Gurat pob plwyf yn ddiesceulus ar y Suliau a gwyliau ar ol yr ail llith o'r Gospel ddyscu ar osteg yn yr Eglwys, a holi cynnifer o blant ei Blwyf, ac a ddanfonwyd atto, megis y tybio efe fod yn gymhesur yn rhyw bart o'r Catechism hwn.*

¶ *A bid i bob tâd a mam, a phob perchen tylwyth beri iw plant, iw gwasanaeth-ddynion, ac iw Prentisiaid, (y rhai ni ddyscasant eu Catechism) ddyfod i'r Eglwys ar yr amser gosodedig a gwrando yn ufudd, a bod wrth lywodraeth y Curat, hyd oni ddarffo iddynt ddyscu pob peth ac y sydd yma wedi ei osod iw ddyscu ganddynt.*

¶ *Er cynted ac y delo Plant i oedran cymhedrol, ac y medront ddywedyd yn iaith eu mam, fannau yr ffydd, gweddi yr Arglwydd, y dec Gorchymmyn, a hefyd medru o honynt atteb i ymofynion eraill o'r Catechism byr yma: Yna y dygir hwy at yr Escob; Ac i bob un o honynt y bydd Tad bedydd neu Fam fedydd megis yn Dyst o'i Gonffirmasion.*

¶ *A pha bryd bynnac y rhoddo yr Escob yspysrwydd am ddwyn plant atto, i'w Conffirmio, Curat pob plwyf a ddwg neu a ddenfyn yn scrifennedig tan ei law henwau y rhai oll o fewn ei blwyf, ac a dybio efe fod yn gymmwys iw presentio i'r Escob, iw Conffirmio. Ac os yr Escob, a'u gwêl hwynt yn gymeradwy, efe a'u Conffirmia hwynt yn y drefn, yn canlyn.*

Tresn Conffirmasion, neu Arddodiad Dwylo ar y sawl a fedyddiwyd, ac a ddaethant i oedran pwyll,

¶ *Ar y dydd pwyntiedig wedi gosod yn eu lle cynnifer ac a fo y pryd hynny i'w Conffirmio, ac yn sefyll mewn tresn o flaen yr Escob, efe (neu ryw Weinidog arall pwyntiedig ganddo ef) a ddarllyn y rhag-ymadrodd hwn y sydd yn canlyn.*

ER mwyn bod ministrio Conffirmasion er mwy o adeilad i'r sawl a'i derbynio, tybiodd yr Eglwys yn dda, na bo Conffirmio neb rhag llaw, onid cyfryw a fedro ddywedyd y Credo, Gweddi 'r Arglwydd, a'r Dengair deddf, ac a fedro hefyd atteb i gyfryw ymofynion a gynhwysir yn y Catechism byrr. Yr hon Dresn sydd weddus iawn ei chadw, er gallu o'r Plant wedi eu dyfod weithian i oedran synwyr, ac wedi dyscu y pethau a addawsei eu Tadau bedydd a'u mammau bedydd trostynt wrth eu bedyddio, eu hun, â'u genau eu hunain, ac o'u cydsynniad eu hunain ar osteg yngwydd yr Eglwys, gadarnhau a chonffirmio yr unrhyw; a hefyd addaw trwy Râs Duw yr ymegniant yn wastad i gadw yn ffyddlon y cyfryw bethau, ac a fu iddynt hwy au cyffes eu hunain gydsyniaw arnynt.

¶ *Yna y dywed yr Escob.*

AYdych chwi yma yngwydd Duw a'r gynnulleidfa hon yn adnewyddu yr addewid parchus, a'r adduned a wnaethpwyd yn eich henw chwi wrth eich Bedyddio, gan gadarnhau a chonffirmio yr unrhyw eich hunain, a chan gydnabod eich bod eich hunain yn rhwymedig i gredu a gwneuthur yr holl bethau a addawodd eich Tadau bedydd a'ch mammau bedydd trosoch chwi?

¶ *A phob un a ettyb yn glywedawg,*

Yr ydwyf.

Yr Escob.

EIn porth ni y sydd yn Enw yr Arglwydd.

Atteb.

Yr hwn a wnaeth nef a daiar.

Escob.

Bendigaid yw Enw yr Arglwydd.

Atteb.

O hyn hyd yn oes oesoedd.

Escob.

Arglwydd gwrando ein gweddiau.

Atteb.

A deued ein llef hyd attat.

Escob.

Gweddiwn.

HOll-alluog a byth-fywiol Dduw, yr hwn a fu wiw gennit adgenhedlu dy weision hyn trwy ddwfr a'r Yspryd glân, ac a roddaist iddynt faddeuant o'u holl bechodau: nertha hwy, ni a attolygwn iti Arglwydd, â'th Yspryd glân y Diddan-wr: A pheunydd ychwanega ynddynt dy aml ddoniau o râd, Yspryd doethineb a deall, Yspryd cyngor a nerth ysprydol; Yspryd gwybodaeth a gwir dduwioldeb; A chyflawnha hwy Arglwydd ag Yspryd dy sanctaidd ofn Yr awr hon ac yn dragywydd Amen

¶ Yna

¶ *Yna a phob un o honynt yn ei drefn yn gostwng ar ei liniau ger bron yr Escob, efe a ddyd ei law ar ben pob un, gan ddywedyd,*

AMddiffyn Arglwydd y plentyn hwn neu dy wâs hwn â'th râs nefol, fel y byddo iddo barhâu yn eiddot ti byth, a pheunydd gynyddu yn dy Yspryd glân fwy-fwy, hyd oni ddel i'th deyrnas dragywyddol. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Escob.*

Yr Arglwydd a fo gyda chwi.

Atteb.

A chyd a'th Yspryd dithau.

¶ *Ac (a phawb ar eu gliniau) yr Escob a ddywed yn rhagor,*

Gweddiwn.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg. Amen.

¶ *A'r Colect hwn.*

HOll-alluog a byth-fywiol Dduw, yr hwn wyt yn peri i ni ewyllysio, a gwneuthur yr hyn sydd dda ac yn dduwiol gymmeradwy gan dy fawredd: Yr ydym yn gwneuthur ein gostyngedic erfynion attat dros dy weision hyn, y rhai (yn ol esampl dy sanctaidd Apostolion) y gosodasom ein dwylo arnynt, i'w siccrhâu hwy trwy yr arwydd hwn, fod dy ymgeledd a'th radlawn ddaioni tuac attynt: Bydded dy Dadol law, ni a attolygwn i ti, byth arnynt: Bydded dy Yspryd glân byth gyd a hwy, ac felly tywys hwy yngwybodaeth ac ufudd-dod dy air, modd y gallont yn y diwedd fwynhau bywyd tragywyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn gyd â thi, a'r Yspryd glân sydd yn byw ac yn teyrnasu yn un Duw, heb drangc na gorphen. Amen.

HOll-alluog Arglwydd, a byth-fywiol Dduw, ni a attolygwn i ti fod yn wiw gennit uniawni, sancteiddio, a llywodraethu ein calonnau a'n cyrph, yn ffyrdd dy ddeddfau, ac yngweithredoedd dy orchymynion, megis trwy dy gadarnaf nodded, yma ac yn dragywyddol, y gallom fod yn gadwedic gorph ac enaid, trwy ein Harglwydd a'n Iachawdr Iesu Grist. Amen.

¶ *Yna y Bendithia yr Escob hwynt, gan ddywedyd hyn:*

BEndith yr Holl-alluog Dduw, y Tâd, y Mâb, a'r Yspryd glân, a fyddo arnoch, ac a drigo gyd â chwi yn dragywydd. Amen.

¶ *Ac ni dderbynir neb i'r Cymmun sanctaidd nes iddo gael ei Gonffirmation, neu fod o hono yn barod ac yn ewyllysgar i'w gonffirmio.*

Ffurf Gweinidogaeth PRIODAS.

¶ *YN gyntaf rhaid yw gofyn Gostegion pob rhai a brioder, yn yr Eglwys ar dri Sûl gwahanrhedol, neu wyliau, ar bryd gwasanaeth Duw, yn ebrwydd o flaen y Sentensiau i'r Offrymmiaeth, y Curat yn dywedyd ar y modd arferedig:*

Ydd wyf yn cyhoeddi gostegion Priodas rhwng *M.* o---ac *N.* o---O gŵyr neb o honoch achos neu rwystr cyfiawn, fel na ddylid cyssylltu y ddeu-ddyn hyn ynghyd mewn glân Briodas, mynegwch ef: Dymma 'r waith gyntaf [*ail neu 'r drydydd*] o'u gofyn.

¶ *Ac os y rhai a fynnant eu priodi fydd yn trigo mewn amrafael blwyfau, rhaid yw gofyn y gostegion yn y ddau blwyf, ac na bo i'r Curat o'r naill blwyf eu priodi hwy, nes cael hyspysrwydd ddarfod gofyn eu Gostegion dair gwaith, gan y Curat o'r plwyf arall.*

¶ *Ar y dydd a'r amser gosodedic i fod y Briodas, deued y rhai a brioder i gorph yr Eglwys, a'u ceraint, a'u cymmydogion: ac yno gan sefyll ynghyd, y mab ar y llaw ddehau, a'r ferch ar yr asswy, yr Offeiriad a ddywed:*

Y Caredigion, ydd ŷm ni wedi ymgynnull yma yngolwg Duw, ac yn wyneb ei gynnulleidfa ef, i gyssylltu y ddeu-ddyn hyn ynghyd mewn glân Briodas, yr hon y sydd stâd barchedic, wedi ei hordeinio gan Dduw yn amser diniweidrwydd dŷn, gan arwyddoccâu i ni y dirgel undeb y sydd rhwng Crist a'i Eglwys: yr hon wynfydedic stât a addurnodd, ac a brydferthodd Crist â'i gynnyrcholdeb ei hun, a'r gwyrthiau cyntaf a wnaeth efe yn Cana Galilea. A phriodas hefyd a ddywed Sanct Paul ei bod yn anrhydeddus ym-mhlith yr holl ddynion: Ac am hynny ni ddylei neb ei chymmeryd arno mewn byrbwyll, o yscafnder meddwl, neu mwyfiant, er mwyn digoni deisyfiad a chwantau cnawdol, fel anifeiliaid yscrybleiddd, y rhai nid oes rheswm ganddynt; eithr yn barchedic, yn bwyllog, yn sobr, ac mewn ofn Duw, gan ddyledus syniaw er mwyn pa achosion yr ordeiniwyd priodas. Yn gyntaf, hi a ordeiniwyd er ennill plant, iw meithrin yn ofn ac addysc yr Arglwydd, ac er moliant i'w enw sanctaidd ef. Yn ail, hi a ordeiniwyd yn ymwared yn erbyn pechod, ac i ymogelyd rhag godineb, megis ac y byddo i'r cyfryw rai nad oes iddynt roddiad i ymgynnal, allu priodi, a'u cadw eu hunain yn ddihalogion aelodau corph Crist. Yn drydydd, hi a ordeiniwyd er cydgymdeithas â'i gilydd, a'r cymmorth a'r diddanwch a ddylei y naill ei gael gan y llall, yn gystal mewn hawddfyd ac adfyd. I'r hon sanctaidd stât y mae yr ddeu-ddyn hyn wedi dyfod i ymgyssylltu. Herwydd pa ham, o gŵyr neb un achos cyfion fel na ellir yn gyfreithlon eu cyssylltu hwy ynghŷd, dyweded yr awr hon, neu na ddyweded byth rhac llaw.

¶ *Ac han*

¶ *A chan grybwyll hefyd wrth y rhai a brioder, efe a ddywed:*

YDd wyfi yn erchi, ac yn gorchymyn i chwi (fel y bo i chwi atteb ddydd y farn ofnadwy, pan gyhoedder dirgelion pob calon) o gŵyr yr un o honoch un anach fel na ddylech yn gyfreithlawn fyned ynghŷd mewn priodas, gyffessu o honoch yn y man. Canys gwybyddwch yn dda, am gynnifer ac a gyssyllter yn amgen nag y myn gair Duw, na's cyssylltir hwy gan Dduw, ac nad yw eu priodas yn gyfreithlawn.

¶ *Ac ar ddydd y briodas, o bydd i neb ddywedyd bod un anach na ddylent gael eu cyssylltu mewn priodas, wrth gyfraith Dduw, a chyfraith y deyrnas hon, ac a ymrwyma a meichiau digonol gyd ag ef, i'r partiau: neu ynteu roddi gwarthol am gwbl ac a dâl cymmaint a cholled y rhai oeddynt i'w priodi, i brofi ei ddadl: yna y bydd rhaid oedi dydd y briodas hyd yr amser y treier y gwirionedd.*

¶ *Ac oni honir un anach, yna y dywed y Curat wrth y gwr:*

N. A fynni di y ferch hon yn wraig briod i ti i fyw ynghŷd, yn ôl ordinhâd Duw, ynglân radd priodas? A geri di hi, ei diddanu, ei pherchi, a'i chadw yn glaf ac yn iach? A gwrthod pob un arall, ath gadw dy hun yn unic iddi hi, tra fyddoch byw eich deuoedd?

¶ *Y Mab a ettyb,*

Gwnâf.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad wrth y Ferch:*

N. A fynni di y mâb hwn yn wr priod i ti, i fyw ynghyd yn ôl ordinhâd Duw, ynglân stât priodas? A ufuddhei di iddo a'i wasanaethu, ei garu, ei berchi, a'i gadw yn glâf ac yn iach, a chan wrthod pawb eraill, dy gadw dy hun yn unic iddo ef, cyhyd ag y byddoch byw eich deuoedd?

Y Ferch a ettyb,

Gwnâf.

¶ *Yna y dywed y Gwenidog:*

Pwy sydd yn rhoddi y ferch hon iw phriodi i'r mâb hwn?

¶ *Yna rhoddant eu Crêd iw gilydd y modd hyn.*

Yr Gwenidog, gan dderbyn y ferch o law ei thad neu ei cheraint, a bair i'r Mab ai law ddehau gymmeryd y Ferch erbyn ei llaw ddehau; a dywedyd ar ei ol ef, fel y mae yn canlyn.

YR ydwyfi N. yn dy gymmeryd ti N. yn wraig briod i mi, i gadw a chynnal, o'r dŷdd hwn allan, er gwell er gwaeth, er cyfoethogach er tlodach, yn glâf ac yn iâch, i'th garu ac i'th fawrhau hyd pan i'n gwahano angeu, yn ôl glân ordinhâd Duw; ac ar hynny yr ydwyf yn rhoddi i ti fy nghrêd.

¶ *Yna y dattodant eu dwylaw, a'r ferch ai llaw ddehau yn cymmeryd y Mab erbyn ei law ddehau, a dywed ar ol y Gwenidog:*

YDd wyfi N. yn dy gymmeryd ti N. yn wr priawd i mi, i gadw a chynnal, o'r dŷdd heddyw allan, er gwell, er gwaeth, er cyfoethogach er tlodach, yn glâf ac yn iach, i'th garu, i'th fawrhâu, ac i ufuddhâu i ti, hyd pan i'n gwahano angau, yn ôl glân ordinhad Duw, ac ar hynny y rhoddaf i ti fy nghrêd.

¶ *Yna drachefn y gollyngant eu dwy-law yn rhyddion, ac y dyry y Mab fodrwy i'r ferch, gan ei dodi ar y llyfr, ynghyd â'r ddylêd ddefodol i'r Offeiriad a'r yscolhaig. A'r Offeiriad a gymmer y Fodrwy, ac a'i dyry i'r Mab, iw gosod ar y pedwerydd bys i law asswy y Ferch. A'r Mab gan ddal y fodrwy yno wrth addysc yr Offeiriad, a ddywed,*

A'r Fodrwy hon i'th briodaf, â'm corph i'th anrhydeddaf, ac â'm golud bydol i'th gynhyscaeddaf, Yn Enw'r Tâd, a'r Mâb, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *Yna y gâd y Mab y fodrwy ar y pedwerydd bys o'r llaw asswy i'r Ferch, a hwy ill dau a ostyngant ar eu gliniau, ac y dywed y Gwenidog,*

Gweddiwn.

O Dragywyddol Dduw Creawdr a cheidwad pob rhyw ddyn, rhoddwr pob rhâd ysprydol, awdur y bywyd a bery byth: Anfon dy fendith ar dy wasanaeth-ddynion hyn, y mab hwn, a'r ferch hon, y rhai ydd ŷm ni yn eu bendithio yn dy Enw di, fel ac y bu i Isaac a Rebecca fyw yn ffyddlawn ynghydi felly gallu o'r dynion hyn gyflawni a chadw yr adduned a'r ammod a wnaed rhyngddynt; am yr hyn y mae rhoddiad, a derbyniad y Fodrwy hon yn arwydd ac yn wystl, a gallu o honynt byth aros ynghyd mewn perffaith gariad a thangneddyf, a byw yn ôl dy ddeddfau, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna cyssyllta yr Offeiriad eu dwy law ddeheu hwy ynghyd, ac y dywed,*

Y rhai a gyssylltodd Duw ynghyd, na wahaned dyn.

¶ *Yna y dywed y Gwenidog wrth y Bobl.*

YN gymmaint a darfod i N. ac N. gydsyniaw mewn glân Briodas, a thystiolaethu hynny ger bron Duw a'r gynnulleidfa hon, ac ar hynny ddarfod iddynt ymgredu, ac ymwystlo bob un iw gilydd, a declario hynny gan roddi a derbyn Modrwy, a chyssylltu dwylaw: ydd wyfi yn hysbyssu eu bod hwy yn wr ac yn wraig ynghŷd: yn Enw'r Tad, a'r Mab, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *A'r Gwenidog a'u bendithia hwy â'r fendith hon yn anghwanec.*

DVw Tad, Duw Fab, Duw Yspryd glân, a'ch bendithio, a'ch cadwo, ac a'ch cymhortho: Edryched yr Arglwydd yn drugarog ac yn ymgeleddus arnoch, a chyflawned chwi â phob ysprydol fendith a rhâd, modd y galloch fyw ynghŷd yn y fuchedd hon, fel y bo i chwi yn y byd a ddaw allu meddiannu bywyd tragywyddol. Amen.

¶ *Yna y Gwenidogion, neu yr Yscolheigion gan fyned i fwrdd yr Arglwydd, a ddywedant, neu a ganant y Psalm hon sydd yn canlyn.*

GWyn ei fyd pob un sydd yn ofni yr Arglwydd: yr hwn sydd yn rhodio yn ei ffyrdd ef.

Canys mwynhei lafur dy ddwylo: gwyn dy fyd a da fydd it.

Dy wraig fydd fel gwin-wydden ffrwythlawn ar hyd ystlysau dy dŷ: dy blant fel planhigion oliwydd o amgylch dy ford.

Wele, fel hyn yn ddiau y bendithir y gŵr a ofno yr Arglwydd:

Yr Arglwydd a'th fendithia allan o Sion, a thi a gei weled daioni Jerusalem holl ddyddiau dy enioes.

A thi a gei weled plant dy blant, a thangneddyf ar Israel.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Neu y Psalm yma.*

DVw a drugarhâo wrthym, ac a'n bendithio, a thywynned ei wyneb arnom, a thrugarhaed wrthym.

Fel yr adwaener dy ffordd ar y ddaiar, a'th iechydwriaeth ym-mhlith yr holl genhedloedd.

Molianned y bobl di ô Dduw: molianned yr holl bobl dydi.

Llawenhaed y cenhedloedd a byddant hyfryd: canys ti a ferni y bobl yn uniawn, ac a lywodraethi y cenhedloedd ar y ddaiar.

Molianned y bobl di, ô Dduw: Molianned yr holl bobl dydi.

Yna yr ddaiar a rydd ei ffrwyth: a Duw sef ein Duw ni a'n bendithia.

Duw a'n bendithia: a holl derfynau yr ddaiar a'i hofnant ef.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Wedi gorphen y Psalm, a'r Mab a'r Ferch yn gostwng ar eu gliniau ger bron bwrdd yr Arglwydd, yr Offeiriad yn sefyll wrth y bwrdd, a chan ymchwelyd ei wyneb attynt hwy, a ddywed,*

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Atteb.

Crist trugarhâ wrthym.

Gwenidog.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deued dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Amen.

Gwenidog.

Arglwydd cadw dy wasanaethwr, a'th wasanaeth-wraig.

Atteb.

Y rhai sy yn ymddiried ynot.

Gwenidog.

Arglwydd danfon iddynt gymmorth o'th gyssegrfa.

Atteb.

Ac amddiffyn hwy yn dragywydd.

Gwenidog.

Bydd iddynt yn dŵr cadernid.

Atteb.

Rhac wyneb eu gelynion.

Gwenidog.

Arglwydd gwrando ein gweddi.

Atteb.

A deued ein llef hyd attat.

Gwenidog.

DVw Abraham, Duw Isaac, Duw Jacob, bendithia dy wasanaeth-ddynion hyn, a haua hâd buchedd dragywyddol yn eu meddyliau, megis pa beth bynnac yn dy air cyssegredic yn fuddiol a ddyscant, iddynt allu cyflawni hynny yngweithred. Edrych arnynt Arglwydd, yn drugarog o'r nefoedd, a bendithia hwynt. Ac fel yr anfonaist dy fendith ar Abraham a Sara, i'w mawr ddiddanwch hwy: felly bid gwiw gennit anfon dy fendith ar dy wasanaeth-ddynion hyn, modd y bo iddynt (yn ufudd i'th Ewyllys, a chan fod bob amser dan dy nawdd) allu aros yn dy serch hyd ddiwedd eu bywyd, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Y weddi hon sy'n canlyn a faddeuir pan fyddo yr ferch dros oedran planta.*

O Drugarog Arglwydd a nefol Dâd, trwy radlawn ddawn yr hwn yr amlhâ hiliogaeth dŷn: Attolygwn i ti gymmorth â'th fendith y ddeuddyn hyn; fel y gallont fod yn ffrwythlon i hilio plant, hefyd cydfod a byw mewn cariad Duwiol a syberwyd, fel y gwelont ddwyn eu plant i fynu yn Gristianus, ac yn rhinweddol, i'th foliant a'th anrhydedd di, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

DVw, yr hwn drwy dy alluog nerth a wnaethost bob peth o ddiddim ddefnydd, yr hwn hefyd, wedi gosod pethau eraill mewn trefn, a ordeiniaist allan o ddyn, yr hwn a grewyd ar dy lûn, a'th ddelw dy hun, gael o wraig ei dechreuad, a chan eu cyssylltu hwy ynghŷd yr arwyddoceaist na byddei byth gyfreithlon wahanu y rhai trwy briodas a wnelit ti yn un; O Dduw, yr hwn a gyssegraist ystad priodas i gyfryw ragorawl ddirgeledigaeth, megis ac yr arwyddoceir, ac y coffeir ynddi y Briodas ysprydol, a'r undeb rhwng Crist a'i Eglwys: Edrych yn drugarog ar y rhai hyn dy wasanaeth-ddynion, fel y gallo y gŵr hwn garu ei wraig, yn ôl dy air di (megis y carodd Crist ei Briawd yr Eglwys, yr hwn a'i rhoes ei hunan drosti gan ei charu, a'i mawrhâu, fel ei gnawd ei hunan) a hefyd bod y wraig hon yn garuaidd, ac yn serchog, yn ffyddlon ac yn ufudd i'w gwr, ac ymhob heddwch, sobrwydd, a thangneddyf, ei bod yn canlyn esampl sanctaidd a duwiol wragedd. Arglwydd bendithia hwy ill dau, a chaniatâ iddynt etifeddu dy deyrnas dragywyddol, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ Yna

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

HOll-gyfoethog Dduw, yr hwn yn y dechreuad a greawdd ein rhieni Adda ac Efa, ac a'u cyssegrodd ac a'u cyssylltodd ynghyd ym-mhriodas; a dywallto arnoch olud ei râd ef, a'ch sancteiddio, ac a'ch bendithio, modd y galloch ei foddhau ef ynghorph ac enaid, a byw ynghyd mewn duwiol serch, hyd ddiwedd eich oes. Amen.

¶ *Gwedi hyn, oni bydd Pregeth yn datgan dyledion gŵr a gwraig, y Gwenidog a ddarllyn fel y mae yn canlyn.*

CHwy-chwi oll y rhai a brioded, neu y sy yn darpar cymeryd glân ystâd priodas arnoch, gwrandewch pa beth a ddywed yr Scrythur lân, oblegit dyled gwŷr iw gwragedd, a gwragedd iw gwŷr.

Sanct Paul yn ei Epistol at yr Ephesiaid, yn y bummed bennod, sydd yn rhoddi y gorchymyn hwn i bob gwr priod.

Chwychwi wŷr, cerwch eich gwragedd, megis y carodd Crist ei Eglwys, ac y rhoddes ei hun drosti, fel y sancteiddiei efe hi a'i glanhâu â'r olchfa ddwfr trwy y gair, fel y gallei ei gwneuthud iddo ei hun yn Eglwys ogoneddus, heb arni na brycheuyn na chrychni, na dim o'r cyfryw: eithr ei bod yn lân ac yn ddiargyoedd. Ac y mae yr gwŷr yn rhwymedic i garu eu gwragedd, fel eu cyrph eu hunain. Pwy bynnac a garo ei wraig, a'i câr ei hun: gan na chashâodd neb er ioed ei gnawd ei hun, eithr ei fagu, a'i faethu, megis y gwna yr Arglwydd am yr Eglwys. Canys aelodau o'i gorph ef ydym, a'i gnawd, a'i escyrn. O herwydd pa achos y gâd dyn dâd a mam, ac y cyssylltir â'i wraig, a hwy ill dau fyddant un cnawd. Y dirgelwch hyn sydd fawr: eithr am Grist ac am yr Eglwys ydd wyfi yn crybwyll. O herwydd pa ham, cared pawb o honoch ei wraig megis ei hunan.

Yr un ffunyd, yr unrhyw S. Paul yn scrifennu at y Colossiaid, a ddywed fel hyn wrth bob gwr gwreigioc. Y gwŷr, cerwch eich gwragedd, ac na fyddwch chwerwon wrthynt.

Gwrandewch hefyd pa beth a ddywaid Petr Apostol Crist, yr hwn hefyd oedd ei hun yn wr gwreigiog, wrth y gwŷr gwreigiog. Y gwŷr, trigwch gyd â'ch gwragedd yn ôl gwybodaeth, gan berchi y wraig megis llestr gwannach, a megis cyd-etifeddion o râd y bywyd, fel na rwystrer eich gweddiau.

Hyd yn hyn y clywsoch am ddyled y gŵr tu ag at ei wraig. Yr awr hon yr un ffunyd, y gwragedd gwrandewch a dyscwch eich dyled chwithau i'ch gwyr, fel y mae yn eglur wedi ei ddatcan yn yr Scrythur lân.

Sainct Paul (yn yr unrhyw Epistol at yr Ephesiaid) a'ch dŷsc fel hyn; Y gwragedd, byddwch ddarostyngedic i'ch gwŷr priod fel i'r Arglwydd: canys y gwr sydd ben ar y wraig, megis y mae Crist yn ben ar yr Eglwys: ac efe yw Iachawdr yr holl gorph.

Am hynny megis y mae yr Eglwys yn ddarostyngedic i Grist, felly yr un modd, ymddarostynged y gwragedd iw gwŷr ym-mhob peth. A thrachefn y dywaid efe, y wraig Edryched ar iddi berchi ei gŵr. Ac (yn ei Epistol at y Colossiaid) mae Sainct Paul yn rhoddi i'wch y wers ferr hon; Y gwragedd, ymostyngwch i'ch gwŷr priod, megis y mae yn weddus yn yr Arglwydd.

S. Petr sydd hefyd yn eich dyscu yn wîr dduwiol, gan ddywedyd fel hyn: Ymostynged y gwragedd iw gwŷr priod, fel os bydd neb heb ufuddhâu i'r gair, y galler ei ynnill heb y gair, drwy ymarweddiad y gwragedd, wrth iddynt weled eich diwair ymddygiad yn gyssylltedic ag ofn. Ac na fid eich trwsiad oddi allan, megis o blethiadau gwallt, ac amgylchosodiad aur, neu wisco dillad gwychion: Eithr bydded dirgel ddyn y galon mewn anllygredigaeth yspryd addfwyn, a llonydd, yr hwn sydd ger bron Duw yn werth-fawr. Canys felly gynt yr ymdrwssiei yr gwragedd sanctaidd, y rhai oedd yn gobeithio ar Dduw, yn ddarostyngedic iw gwŷr priod: Megis yr ufuddhâodd Sara i Abraham, gan ei alw ef yn Arglwydd: merched yr hon fyddwch chwi, o wneuthur yn dda, heb arnoch ofn dim dychryn.

¶ *Dir yw i'r rhai newydd briodi gymmeryd y Cymmun bendigedig ar amser eu Priodas, neu ar yr adeg cyntaf a'r ol eu priodi.*

Y Drefn am Ymweled a'r CLAF.

¶ *Pan fo neb yn glâf yspyser hynny i Wenidog y plwyf, yr hwn wrth fyned i mewn i dŷ y Clâf, a ddywed,*

TAngneddyf fyddo yn y tŷ hwn, ac i bawb y sydd yn trigo ynddo.

¶ *Pan ddel efe yngwydd y clâf, y dywaid gan ostwng i lawr ar ei liniau:*

NA chofia Arglwydd ein enwiredd nac enwiredd ein rhieni, Arbet nyni Arglwydd daionus, arbet dy bobl a brynaist â'th werthfawr waed, ac na lidia wrthym yn dragywydd.

Atteb.

Arbet ni Arglwydd daionus.

¶ *Yna y dywed y Gwenidog,*

Gweddiwn.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Crist trugarhâ wrthym.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae

rhae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwared ni rhag drwg: Amen.

Gwenidog.

Arglwydd iachâ dy wâs.

Atteb.

Yr hwn sydd yn ymddiried ynot.

Gwenidog.

Anfon iddo borth o'th sancteiddfa.

Atteb.

Ac bŷth yn nerthol amddiffyn ef.

Gwenidog.

Na âd i'r gelyn gael y llaw uchaf arno.

Atteb.

Nac i'r enwir nessau iw ddrygu.

Gwenidog.

Bydd iddo o Arglwydd, yn dŵr cadarn.

Atteb.

Rhag wyneb ei elyn.

Gwenidog.

Arglwydd gwrando ein Gweddiau.

Atteb.

A deled ein llef hyd attat.

Gwenidog.

O Arglwydd edrych i lawr o'r nefoedd, golyga, ymwel, ac esmwytha ar dy wâs hwn, Edrych arno â golwg dy drugaredd, dyro iddo gwnfforddd a diogel ymddiried ynot, amddiffyn ef rhag perigl y gelyn, a chadw ef mewn tangneddyf dragywyddol a diogelwch, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

ERglyw ni holl-gyfoethog a thrugaroccaf Dduw, ac Iachawdr, estyn dy arferedic ddaioni i hwn dy wasanaeth-wr sydd ofidus gan ddolur, sancteiddia ni attolygwn i ti, dy dadol gospedigaeth hon iddo ef, fel y bo iw wybyddiaeth o'i wendid anghwanegu nerth iw ffydd, difrifwch iw Edifeirwch, fel os bydd dy ewyllys roddi iddo ei gynnefin iechyd, y bo iddo dreulio y rhan arall o'i fywyd yn dy ofn, ac i'th ogoniant: neu dyro iddo râs i gymmeryd felly dy ymweliad, fel y bo iddo yn ol diweddu y fuchedd boenedic hon, allu trigo gyd â thi yn y fuchedd dragywyddol trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna cynghored y Gwenidog y Claf yn y ffurf hyn, neu yr cyfryw.*

YR anwyl garedic, gwybydd hyn, mai yr Holl-alluog Dduw sydd Arglwydd ar fywyd ac angeu, ac ar bob peth a berthyn iddynt, megis ieuenctid, nerth, iechyd, oedran, gwendid, a haint. Am hynny pa beth bynnac yw dy glefyd, gwybydd yn ddiammau mai ymweliad Duw ydyw. Ac am ba achos bynnac ydd anfonwyd y clefyd hwn arnat, ai er profi dy ddioddefgarwch er esampl i eraill, ac er mwyn caffael dy ffydd yn nydd yr Arglwydd yn ganmoledig, yn barchedig, ac yn anrhydeddus, er ychwaneg o ogoniant a didrange ddedwyddwch; neu ddanfon y clefyd hwn i gospi ac i gyweirio ynot ti beth bynnac sydd yn anfoddhâu golwg ein Tâd nefol, Gwybydd yn ddiammeu, os tydi a fyddi wir edifeiriol am dy bechodau, a chymmeryd dy glefyd yn ddioddefgar, gan ymddiried yn nhrugaredd Dduw, er mwyn ei anwyl Fab Iesu Grist, a rhoddi iddo ostyngedic ddiolch am ei dadol ymweliad, a bod i ti ymddarostwng yn hollawl iw ewyllys ef, yr ymchwel i'th fudd, ac i'th gymmorth rhagot i'r uniawn ffordd a dywys i fuchedd dragywyddol.

¶ *Os y dyn ymweledic a fydd yn drym-glaf, yna y dichon y Curad orphen y Cyngor yn y fan hon, neu aed rhagddo.*

AM hynny cymmer yn groesawus gospedigaeth yr Arglwydd, Canys megis y dywed Sanct Paul yn y ddeuddecfed bennod at yr Hebræaid, y neb a garo yr Arglwydd a gospa: Ac efe a fflangella bob mab a dderbynio. Os goddefwch gospedigaeth, y mae Duw yn ymddwyn tu ag attoch megis tu ag at ei feibion ei hun; canys pa fab sydd na's cospo ei dâd ef? Eithr os heb gospedigaeth yr ydych, o'r hon y mae Pawb yn gyfrannog, yna bastardiaid ydych, ac nid meibion. Heb law hynny ni a gawsom dadau ein cnawd i'n ceryddu ac ni a'i parchasom hwy; ond mwy o lawer y mae i ni ymostwng i Dâd yr ysprydoedd, a chael byw? Canys hwynthwy yn wîr tros ychydic ddyddiau a'n cospent ni, fel y byddei dda ganddynt; eithr efe sydd yn ein cospi er lleshâd i ni, fel y byddem gyfrannogion o'i sancteiddrwydd ef. Y geiriau hyn, garedig frawd, sydd yn scrifennedic yn yr Scrythur lân er conffordd, ac addysc i ni, fel y gallom yn oddefgar, ac yn ddiolchgar, ddwyn cospedigaeth ein Tâd nefol, pa bryd bynnac drwy fodd yn y byd ar wrthwyneb yr ewyllysio ei radlawn ddaioni ef ymweled â ni. Ac ni ddylei bod conffordd mwy gan Gristionogion na chael eu gwneuthud yn gyffelyb i Grist, trwy ddioddef yn vfuddgar wrthwyneb, trallod, a chlefydau. Canys nid aeth efe ei hun i'r llawenydd, nes yn gyntaf iddo ddioddef poen, nid aeth efe i mewn iw ogoniant, nes dioddef angeu ar bren crôg: felly yn wir, yr union ffordd i ni i'r gorfoledd tragywyddol, ydyw cyd-ddioddef yma gyd â Christ; A'n drws i fyned i mewn i fywyd tragywyddol, ydyw marw yn llawen gyd â Christ, fel y gallom gyfodi drachefn o angau, a thrigo gyd ag ef ymmywyd tragywyddol. Yn awr gan hynny, os cymmeri dy glefyd yn oddefgar, (ac ynteu yn gystal a hyn ar dy lês) yr ydwyfi yn eiriol arnat yn Enw Duw, goffau y broffess a wnaethost i Dduw yn dy fedydd. Ac o herwydd yn ôl y fuchedd hon bod yn ddîr gwneuthur cyfrif i'r barn-wr cyfiawn, gan ba vn y bernir pob dyn heb dderbyn wyneb; Yddwyf yn erchi i ti ymchwilio a thi dy hun, a'th gyflwr tu ag at Dduw a dŷn, fel y bo i ti drwy dy gyhuddo a'th farnu dy hunan am dy feiau dy hun, allu cael trugaredd ar law ein Tâd nefol er mwyn Crist, ac nid bod yn gyhuddedic ac yn farnedic yn amser y farn ofnadwy honno. Ac am hynny yr adroddaf i ti fannau ein ffydd ni, fel y gellych wybod a wyti yn credu fel y dylei Gristion, ai nad wyt.

¶ *Yna yr adrodd y Gweinidog fanneu yr ffydd, gan ddywedyd fel hyn:*

AWyt ti yn credu yn Nuw Tâd holl-gyfoethog, Creawdr nef a daiar? Ac yn Iesu

Iesu Grist ei un Mab ef ein Harglwydd ni? A'i genhedlu o'r Yspryd glân; A'i eni o Fair forwyn; iddo ddioddef dan Pontius Pilatus, ei groes-hoelio, ei farw a'i gladdu, descyn o honaw i uffern, a'i gyfodi y trydydd dydd, ac escyn o hono i'r nefoedd, a'i fod yn eistedd ar ddeheulaw Duw Tâd holl-alluog, ac y daw efe oddi yno yn niwedd y bŷd i farnu byw a meirw? a wyt ti yn credu yn yr Yspryd glân, yr Eglwys lân Gatholic, Cymmun y Sainct, maddeuant pechodau; adgyfodiad y cnawd, a bywyd tragywyddol gwedi angeu?

¶ *Y Clâf a ettyb.*

Hyn oll ydd wyf yn ei gredu yn ddilys.

¶ *Yna yr ymofyn y Gwenidog ag ef beth ydyw efe ai bod yn wir edifeiriol am ei bechodau, ac mewn cariad perffaith â'r holl fyd a'i peidio? gan eiriol arno faddeu o eigion ei galon i bob dyn a wnaeth yn ei erbyn: ac os efe a wnaeth yn erbyn eraill, ar ofyn o honaw faddeuant iddynt. A lle y gwnaeth efe gam neu drawster â neb, ar wneuthur o honaw iawn hyd yr eithaf y gallo, ac oddi-eithr iddo ym-mlaen llaw wneuthur ei lywodraeth am ei dda, rhybuddier efe yna i wneuthur ei ewyllys. A hefyd dangos o honaw am ei ddyled pa faint sydd arno, a pha faint sydd o ddyled iddo, er mwyn rhyddhau ei gydwybod, a heddwch iw esecutorion. Ac y mae yn angenrheidiol rhybuddio dynion yn fynych am wneuthur trefn ar eu da byd a'u tiroedd tra fyddont mewn iechyd.*

¶ *Y geiriau hyn y rhai a ddywetpwyd uchod, a ellir eu cymmwyll cyn dechreu o'r Gwenidog ei weddi, megis ac y gwelo efe achos.*

¶ *Na faddeued y Gwenidog eiriol cleifion cyfoethogion (a hynny yn gwbl ddifrifol) ar iddynt ddangos haelioni i'r tlodion.*

¶ *Yma y cynhyrfir y dyn clwyfus i wneuthur cyffes yspysawl o'i bechodau, os efe a glyw ei gydwybod mewn cythryfwl gan ddefnydd o bwys. Yn ôl y gyffes honno, y gollwng yr Offeiriad ef (os efe yn ostyngedic ac yn ffyddlon a'i dymmuna) yn y wedd hon:*

EIn Harglwydd Iesu Grist, yr hwn a adawodd feddiant iw Eglwys i ollwng pob pechadur a foddo gwir edifeiriol, ac yn credu ynddo ef, o'i fawr drugaredd a faddeuo i ti dy gamweddau: a thrwy ei awdurdod ef a ganiadhawyd i mi, i'th ollyngaf o'th holl bechodau, yn enw'r Tâd, a'r Mâb, a'r Yspryd glân. Amen.

¶ *Ac yna y dywed yr Offeiriad y Colect yn canlyn.*

Gweddiwn.

ODrugaroccaf Dduw, yr hwn yn ôl lliosowgrwydd dy drugaredd, wyt felly yn dilêu pechodau y rhai sydd wîr edifeiriol, fel nad wyt yn eu cofio mwy, agor lygad dy drugaredd ar dy wasanaeth-wr yma: yr hwn o wir ddifrif sydd yn dymuno gollyngdod a maddeuant: Adnewydda ynddo, garediccaf Dâd, beth bynnac a lescâwyd trwy ddichell a malais y cythrael, neu drwy ei gnawdol ewyllys ei hun, a'i wendid: cadw a chynnal yr aelod clwyfus hwn o fewn undeb dy Eglwys, ystyria wrth ei wir edifeirwch, derbyn ei ddagrau, yscafnhâ ei ddolur, modd y gwelych di fod yn orau ar ei les, ac yn gymmaint a'i fod efe yn rhoddi cwbl o'i ymddiried yn unic yn dy drugaredd di, na liwia iddo ei bechodau o'r blaen, eithr nertha ef â'th wynfydedig Yspryd, a phan welech di yn dda ei gymmeryd ef oddi ymma, cymmer ef i'th nodded, trwy ryglyddon dy garediccaf Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna y dywed y Gwenidog y Psalm hon.*

YNot ti ô Arglwydd, y gobeithiais: na'm cywilyddier byth.

Achub fi, a gwaret fi yn dy gyfiawnder: gostwng dy glust attaf, ac achub fi.

Bydd i mi yn graig gadarn, i ddyfod iddi bob amser: gorchymynnaist fy achub, canys ti yw fy ngrhaig a'm hamddeffynfa.

Gwaret fi ô fy Nuw, o law'r annuwiol, o law yr anghyfion, a'r traws.

Canys ti yw fy ngobaith, ô Arglwydd Dduw, fy ymddiried o'm ieuengctid.

Wrthit ti i'm cynhaliwyd o'r bru, ti a'm tynnaist o grôth fy mam: fy mawl fydd yn wastad am danat ti.

Oeddwn i lawer megis yn rhyfeddod: eithr tydi yw fy nghadarn noddfa.

Llanwer fy ngenau â'th foliant, ac â'th ogoniant beunydd.

Na fwrw fi ymmaith yn amser henaint: na wrthot fi pan ballo fy nerth.

Canys fy ngelynion sydd yn dywedyd i'm herbyn, a'r rhai a ddisgwiliant am fy enaid, a gyd-ymgynghorant:

Gan ddywedyd, Duw a'i gwrthododd ef, erlidiwch a daliwch ef: canys nid oes gwaredudd.

O Dduw, na fydd bell oddi wrthif; fy Nuw, bryssia i'm cymmorth.

Cywilyddier, a difether y rhai a wrthwynebant fy enaid; â gwarth ac â gwradwydd gorchguddier y rhai a geisiant ddrwg i mi.

Minneu a obeithiaf yn wastad, ac a'th foliannaf di fwy fwy.

Fy ngenau a fynega dy gyfiawnder, a'th iechydwriaeth beunydd: canys ni wn rifedi arnynt.

Ynghadernid yr Arglwydd Dduw y cerddaf, dy gyfiawnder di yn unic a gofiaf fi.

O'm ieuengctid i'm dyscaist ô Dduw, hyd yn hyn y mynegais dy ryfeddodau.

Na wrthod fi ychwaith, ô Dduw, mewn henaint a phen-llwydni; hyd oni fynegwyf dy nerth i'r genhedlaeth hon, a'th gadernid i bob un a ddelo.

Dy gyfiawnder hefyd ô Dduw, sydd uchel, yr hwn a wnaethost bethau mawrion; pwy, ô Dduw, sydd debyg i ti?

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Gan ddywedyd hyn yn ychwaneg.*

IAchawdr y byd, iachâ ni, yr hwn drwy dy grôg a'th werth-fawr waed a'n prynaist, achub a chymmorth ni, nyni a attolygwn i ti ô Arglwydd.

¶ Yna

¶ *Yna y dywed y Gwenidog.*

YR holl-alluog Arglwydd yr hwn yw y twr cadarnaf i bawb a roddant eu hymddiried ynddo, i ba vn y mae pob peth yn y nef, ar y ddaiar, a than y ddaiar yn gostwng ac yn vfyddhâu, a fyddo yr awr hon, a phob amser yn amddiffyn i ti, ac a wnêl i ti wybod a deall nad oes un Enw dan y nef wedi ei roddi i ddynion, ym-mha un a thrwy ba un y mae i ti dderbyn iechydwriaeth, onid yn unic Enw ein Harglwydd Iesu Grist. Amen.

¶ *Ac yn ol hynny y dywed.*

IRasusaf drugaredd a nodded Duw i'th orchymynnwn. Yr Arglwydd a'th fendithio ac a'th cadwo; Llewyrched yr Arglwydd ei wyneb arnat, a thrugarhaed wrthit, Derchafed yr Arglwydd ei wyneb arnat, a rhodded i't dangnheddyf yr awr hon ,ac yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Gweddi tros Blentyn Clâf.*

HOll-alluog Dduw a thrugaroccaf Dâd, i'r hwn yn unig y perthyn dibennion Bywyd ac Angeu, Edrych i lawr o'r Nef, yn ostyngedic ni attolygwn i ti, â golygon dy drugaredd ar y Plentyn hwn, y sydd yr awrhon ar ei glâf-wely, ymwel, O Arglwydd, ag ef a'th Iechydwriaeth, Gwared ef yn dy nodedig amser da o'i boen gorphorol, ac achub ei Enaid er mwyn dy Drugareddau; fel os bydd dy ewyllys estyn ei ddyddiau yma ar y Ddaiar, y byddo iddo fyw i ti, a hyfforddio dy ogoniant, gan dy wasanaethu yn ffyddlon a gwneuthur daioni yn ei Genhedl: Os amgen, derbyn ef i'r preswylfeydd nefol hynny, lle mae Eneidiau y sawl a hunant yn yr Arglwydd Iesu yn mwynhau an-orphen orphwysfa a dedwyddwch. Caniadhâ hyn, Arglwydd, er dy drugareddau yn yr unrhyw dy fab di, ein Harglwydd ni, Iesu Grist, yr hwn sydd yn byw, ac yn teyrnasu gydâ thi a'r Yspryd Glân byth yn vn Duw heb drangc na gorphen. Amen.

¶ *Gweddi tros ddyn Clâf, lle na weler fawr obaith o'i wellhâd.*

O Dâd y Trugareddau, a Duw pob Diddanwch, ein unig Borth yn amser angenoctid, attat ti y rhedwn am gymmorth dros dy wasanaethydd hwn yn gorwedd ymma dan dy law di mewn dirfawr wendid corph. Edrych arno yn rasusol O Arglwydd; A pha mwyaf y gwanycho y Dŷn oddi-allan, nertha ef fwyfwy, ni a attolygwn i ti, a'th Râd ac a'th lan Yspryd yn y dyn oddi mewn. Dyro iddo ddiffuant edifeirwch am holl gyfeiliorni ei fuchedd o'r blaen, a ffydd ddiyscog yn dy Fab Iesu, fel y dilêuer ei bechodau trwy dy drugaredd di, ac y selier ei Bardwn yn y Nêf cyn iddo fyned oddi ymma, ac na weler ef mwyach. Da y gwyddom, nad oes vn gair rhŷ anhawdd i ti, ac y gelli, os mynni, ei godi ef etto ar ei draed, a chaniadhau iddo hwy hoedl yn ein plith. Er hynny yn gymmaint a bod (hyd y gwŷl dyn) amser ei ddattodiad ef yn tynnu yn agos, felly paratoa, a chymhwysa ef, ni a attolygwn i ti, erbyn awr Angeu, fel ar ol ei ymadawiad oddi ymma mewn tangneddyf ac yn dy ffafr di, y derbynier ei Enaid ef i'th Deyrnas dragywyddol, trwy haeddedigaethau a chyfryngiad Iesu Grist dy unig Fab di, ein Harglwydd ni a'n Iachawdr. Amen.

¶ *Gweddi Gymynnawl tros Ddyn clâf ar Drangcedigaeth.*

O Holl-alluog Dduw, gyd a'r hwn y mae yn byw ysprydoedd y rhai cyfiawn a berffeithiwyd wedi cael ei gwared o'r carcharau daiarol: Ydd ym yn ostyngedig yn gorchymmyn Enaid dy wasanaethydd hwn, ein Brawd anwyl, i'th ddwylo di, megis i ddwylo Creawdr ffyddlawn ac Iachawdr trugaroccaf, gan ufydd attolwg i ti, gael iddo fod yn werthfawr yn dy olwg. Golch ef, ni a erfyniwn arnat, yngwaed yr Oen difrycheulyd hwnnw, a laddwyd er mwyn dilêu pechodau 'r byd, fel gan gael glânhau a dileu pa lwgr bynnac (onid antur) a gasclodd yn y byd adfydig a drygionus hwn drwy chwantau 'r Cnawd neu ystrywiau Satan, y caffo ei gyflwyno yn bur ac yn ddifeius yn dy olwg di: A dysc i ninnau, y rhai ŷm yn byw ar ei ol ef, ganfod yn hwn ac eraill ddrychau marwoldeb o ddydd bwy gilydd, mor freuol a bregus yw ein cyflwr ein hunain, ac felly cyfrif ein dyddiau, fel y dygom ein calonnau yn ddifrifol i'r cyfryw ddoethineb sanctaidd a nefol, tra bom byw yma, a'n dygo o'r diwedd i fywyd tragywyddol, trwy haeddedigaethau Iesu Grist dy unig Fab, ein Harglwydd ni. Amen.

¶ *Gweddi tros y rhai a fo mewn blinder Yspryd, neu Anheddwch Cydwybod.*

BEndigedic Arglwydd, Tad y trugareddau, a Duw pob diddanwch, Ni a attolygwn i ti, edrych â golwg tosturi a thrugaredd ar dy wasanaethwr cystuddiedig ymma, Ydd wyt ti yn scrifennu pethau chwerwon yn ei erbyn ef, ac yn gwneuthur iddo feddiannu ei gamweddau gynt; y mae dy ddigofaint yn pwyso arno, a'i Enaid sydd lawn o flinder. Eithr O Dduw trugarog, yr hwn a scrifennaist dy air sanctaidd er addysc i ni, fel trwy ammynedd a diddanwch dy lan Scrythyrau y gallem gael gobaith, Dyro iddo iawn ddealltwriaeth oi gyflwr ei hun, ac o'th fygythion a'th addewidion di, fel nad ymadawo a'i obaith arnat ti, ac na ddodo ei ymddiried ar ddim arall ond tydi. Nertha ef yn erbyn ei holl brofedigaethau, iachâ ef o'i anardymherau, Na ddryllia y gorsen yssig, ac na ddiffodd y llîn yn mygu, Na chae dy drugareddau mewn sorriant; Eithr pâr iddo glywed llawenydd a gorfoledd, fel y llawenycho yr escyrn a ddrylliaist. Gwared ef rhag ofn y gelyn, a dercha lewyrch dy wyneb-pryd arno, a dyro iddo dangneddyf trwy ryglyddon a chyfryngdod Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Cym-

¶ *YN gymmaint a bod pob rhyw ddyn yn ddarostyngedic i lawer o beryglon dysyfed, heintiau, a chlefydau, a byth yn anhyspys pa bryd yr ymadawant o'r fuchedd hon: herwydd pa ham, er mwyn gallu o honynt fod bob amser mewn parodrwydd i farw, pa bryd bynnac y rhyngo bodd i'r Holl-alluog Dduw alw am danynt: Bid i'r Curadiaid yn ddyfal, o amser i amser, ac yn enwedic yn amser plâ neu ryw haint llynol arall, gynghori eu plwyfolion i gymmeryd yn fynych yn yr Eglwys fendigedic Cymmun corph a gwaed ein Iachawdr Crist, Pan finistrir ef yn gyhoedd yn yr Eglwys. Yr hwn os hwyntwy a'i gwnant, ni bydd achos iddynt yn eu hymweliad disymwth, i fod yn anhedd-ychol yn eu meddwl o ddiffyg hynny. Ond os y claf ni bydd abl i ddyfod ir Eglwys, ac etto yn dymuno cymmeryd y Cymmun yn ei dŷ, yna y bydd rhaid iddo fynegu hynny mewn pryd i'r Curat, gan arwyddoccau hefyd pa sawl un y sydd yn darparu cyd-gymmuno ag ef. A byddont dri neu ddau o'r lleiaf mewn lle cyfaddas, yn-nhy y claf gyda phob peth anghenrheidiol yn barod fel y gallo y Curad finistrio yn barchedid, ministried efe yno y Cymmun bendigedic, gan ddechreu at y Colect, Epistol, a'r Efengyl ymma yn canlyn.*

Y Colect.

HOll-gyfoethog a byth-fywiol Dduw, gwneuthur-wr dynawl ryw, yr hwn wyt yn cospi y rhai a gerych, ac yn ceryddu pawb a'r a dderbyniech: Nyni a attolygwn i ti drugarhâu wrth dy wâs hwn yma yn ymwelediC gan dy law, ac i ti ganiatâu gymeryd o honaw ei glefyd yn ddioddefus, a chaffael ei iechyd trachefn, (os dy radlawn ewyllys di yw hynny:) a pha bryd bynnac yr ymadawo ei enaid â'i gorph, bod o honaw yn ddifagl wrth ei bresentio i ti, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

Heb.12. FY mâb, na ddirmyga gerydd yr Arglwydd, ac na ymollwng pan i'th argyoedder ganddo, canys y neb y mae yr Arglwydd yn ei garu y mae yn ei geryddu, ac yn ffangellu pob mab a dderbynio.

Yr Efengyl.

Ioan 5.24. YN wîr yn wîr meddaf i chwi, y neb sydd yn gwrando fy ngair i, ac yn credu i'r hwn a'm hanfonodd i, sydd ganddo fywyd tragywyddol, ac ni ddaw i farn, eithr efe a aeth trwodd o farwolaeth i fywyd.

¶ *Gwedi hyn yr Offeiriad a â ymlaen yn ol y ffurf osodedic uchod i'r Cymmun bendigedic, gan ddechreu ar y geiriau hyn, [Chwychwi y sawl sydd yn wir, &c.]*

¶ *Pan gyfranner y Sacrament bendigedic, cymmered yr Offeiriad yntef ei hun y Cymmun yn gyntaf, ac yn ôl hynny ministried i'r rhai a ddarparwyd i Gymmuno gyd â'r clâf, ac yn ddiweddaf oll i'r dyn clâf.*

¶ *Eithr o bydd neb o ddirdra dolur, neu o herwydd eisieu rhybudd mewn amser dyladwy i'r Curad, neu o eisieu cyfeillyddion i gymmeryd gyd ag ef, neu oblegit rhyw rwystr cyfiawn arall, heb gymmeryd Sacrament corph a gwaed Crist: yna dangosed y Curad os efe sydd wir edifeiriol am ei bechodau, ac yn credu yn ddiyscoc ddarfod i Iesu Grist ddioddef angeu ar y groes drosto, a cholli ei waed dros ei brynedigaeth ef, gan goffa yn ddifrif y mawr ddaioni sydd iddo ef o hynny, a chan ddiolch iddo o'i galon am danaw; ei fod efe yn bwyta ac yn yfed corph a gwaed ein Iachawdr Crist yn fuddiol i iechyd ei enaid, er nad yw efe yn derbyn y Sacrament â'i enau.*

¶ *Pan ymweler â'r clâf, ac yntau yn cymmeryd y Cymmun bendigedic yr un amser: bid yna i'r Offeiriad er mwyn prysuro yn gynt, dorri ymmaith ffurf yr ymweliad lle mae yr Psalm, [Ynot Arglwydd y gobeithiais, &c.] ac aed yn union i'r Cymmun.*

¶ *Yn amser plâ, clefyd y chwys, neu gyfryw amserau heintiau neu glefydau llyn, pryd na aller cael yr un o'r plwyf neu'r cymmydogion i gymmuno gyd â'r cleifion yn eu tai, rhag ofn cael yr haint; ar yspysol ddeisyfiad y clâf, fe all y Gweinidog yn unic gymmuno gyd ag ef.*

Y Drefn am Gaddedigaeth y Marw.

¶ *Noder ymma, na ddylid arfer y gwasanaeth a ganlyn tros neb a fo marw heb fedydd, neu tan Yscymmundod, neu a'u lladdasant eu hunain.*

¶ *Yr Offeiriad a'r yscolheigion wrth gyfarfod â'r corph wrth borth y fonwent, ac yn myned o'i flaen i'r Eglwys neu tu a'r bedd, a ddywedant neu a ganant.*

Ioan 11.25,26. MYfi yw yr adgyfodiad a'r bywyd, medd yr Arglwydd; y neb a gredo ynof fi, er iddo farw a fydd byw. A phwy bynnac a fo byw, ac a gredo ynofi, ni bydd Marw yn dragywydd.

Job 19. 25,26,27 MYfi a wn mai byw fy mhryn-wr, ac y saif yn y diwedd ar y ddaiar; Ac er yn ol fy nghroen i bryfed ddifetha y corph hwn, etto câf weled Duw yn fy ngnhawd. Yr hwn â gafi i'm fy hun ei weled: a'm llygaid a'i gwelant ac nid arall.

1 Tim. 6.7. Job 1. 21. NI ddygasom ni ddim i'r byd hwn, ac eglur yw na allwn ddwyn dim allan chwaith. Yr Arglwydd sy'n rhoddi, a'r Arglwydd sydd yn dwyn ymaith: Bendigedig fo Enw yr Arglwydd.

¶ *Gwedi eu dyfod i'r Eglwys, y darllennir un o'r Psalmau hyn yn canlyn, neu'r ddwy.*

Dixi, custodiam. Psal. xxxix. DYwedais, cadwaf fy ffyrdd rhag pechu â'm tafod: cadwaf ffrwyn yn fy ngenau, tra fyddo 'r annuwiol yn fy ngolwg.

Tewais yn ddistaw, ie tewais â daioni: a'm dolur a gyffrodd.

Gwresogodd fy nghalon o'm mewn: tra oeddwn yn myfyrio, ennynnodd tân, a mi a leferais â'm tafod.

Arglwydd pâr i mi wybod fy niwedd, a pheth yw mesur fy nyddiau: fel y gwypwyf o ba oedran y byddaf fi.

Wele, gwnaethost fy nyddiau fel dyrnfedd, a'm henioes sydd megis diddim yn dy olwg di: diau mai cwbl wagedd yw pob dŷn, pan fo ar y goreu.

Dŷn yn ddiau sydd yn rhodio mewn cysgod, ac yn ymdrafferthu yn ofer: efe a dyrra olud, ac ni's gŵyr pwy a'i casgl.

Ac yn awr, beth a ddisgwiliaf, ô Arglwydd? fy ngobaith sydd ynot ti.

Gwared fi o'm holl gamweddau: ac na osod fi yn wradwydd i'r ynfyd.

Aethum yn fûd ac nid agorais fy ngenau: canys ti a wnaethost hyn.

Tyn dy blâ oddiwrthif: gan ddyrnod dy law y darfûm i.

Pan gospit ddŷn â cheryddon am anwiredd, dattodit fel gŵyfyn ei ardderchawgrwydd ef, gwagedd yn diau yw pôb dŷn.

Gwrando fy ngweddi Arglwydd, a chlyw fy llêf, na thaw wrth fy wylofain: canys ymdeithudd ydwyf gyd â thi, ac alltud fel fy holl dadau.

Paid â mi, fel y cryfhawyf cyn fy myned: ac na byddwyf mwy.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

Domine, refugium. Psal. xc. TI Arglwydd fuost yn breswylfa i ni ymmhôb cenhedlaeth:

Cyn gwneuthur y mynyddoedd, a llunio o honot y ddaiar, a'r bŷd; ti hefyd wyt Dduw o dragywyddoldeb hyd dragywyddoldeb.

Troi ddŷn i ddinistr, a dywedi, dychwelwch feibion dynion.

Canys mîl o flynyddoedd ydynt yn dy olwg di fel doe, wedi'r êl heibio, ac fel gwyliadwriaeth nôs.

Dygi hwynt ymmaith megis â llifeiriant, y maent fel hûn: y borau y maent fel llyssieun a newidir.

Y boreu y blodeua ac y tŷf: pryd-nawn y torrir ef ymmaith, ac y gwywa.

Canys yn dy ddig y difethwyd ni, ac yn dy lidiawgrwydd i'n brawychwyd.

Gosodaist ein anwiredd ger dy fron, ein dirgel bechodau yngoleuni dy wyneb.

Canys ein holl ddyddiau ni a ddarfuant gan dy ddigofaint di; treuliasom ein blynyddoedd fel chwedl.

Yn nyddiau ein blynyddoedd y mae dengmhlynedd a thrugain, ac os o gryfder y cyrrheuddir pedwar ugain mhlynedd, etto eu nerth sydd boen, a blinder: canys ebrwydd y derfydd, ac ni a ehedwn ymmaith.

Pwy a edwyn nerth dy sorriant? canys fel y mae dy ofn y mae dy ddigter.

Dysc i ni felly gyfrif ein dyddiau, fel y dygom ein calon i ddoethineb.

Dychwel Arglwydd pa hŷd? ac edifarhâ o ran dy weision.

Diwalla ni yn foreu â'th drugaredd; fel y gorfoleddom, ac y llawenychom dros einholl ddyddiau.

Llawenha ni yn ôl y dyddiau y cystuddiast ni, a'r blynyddoedd y gwelsom ddrygfyd.

Gweler dy waith tu ag at dy weision, a'th ogoniant tu ag at eu plant hwy.

A bydded prydferthwch yr Arglwydd ein Duw arnom ni; a threfna wei thred ein dwylo ynom ni, ie trefna waith ein dwylo.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis ydd oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yn ôl hynny y canlyn y llith, wedi ei chymmeryd allan o'r bymthecfed bennod o'r Epistol cyntaf i S. Paul at y Corinthiaid.*

YN awr Crist a gyfodwyd oddiwrth y meirw, ac a wnaed yn flaen-ffrwyth y
rhai a hunasant. Canys, gan fod marwolaeth 1 Cor. 20.
trwy ddŷn, trwy ddŷn hefyd y mae adgyfodiad y meirw. oblegid megis yn Adda y mae pawb yn meirw, felly hefyd ynGhrist y bywheir pawb. Eithr pob un yn ei drefn ei hun. Y blaenffrwyth yw Crist, wedi hynny y rhai ydynt eiddo Crist, yn ei ddyfodiad ef. Yna y bydd y diwedd, wedi y rhoddo efe y deyrnas i Dduw a'r Tâd, wedi iddo ddileu pob pendefigaeth, a phob awdurdod a nerth. Canys rhaid iddo deyrnasu, hyd oni osodo ei holl elynion tan ei draed, Y gelyn diweddaf a ddinistrir yw yr angeu. Canys efe a ddarostyngodd bôb peth tan ei draed ef, eithr pan yw yn dywedyd fod pob peth wedi eu darostwng, amlwg yw mai oddieithr yr hwn a ddarostyngodd bôb peth iddo. A phan ddarostynger pob peth iddo, yna y Mab ei hun hefyd a ddarostyngir, i'r hwn a ddarostyngodd bôb peth iddo ef, fel y byddo Duw oll yn oll. Os amgen, beth a wna y rhai a fedyddir tros y meirw, os y meirw ni chyfodir ddim? Pa ham ynteu y bedyddir hwy tros y meirw? A pha ham yr ydym ninnau mewn perygl bob awr? Yr ydwyf beunydd yn marw, myn eich gorfoledd yr hon sydd gennif ynGhrist Iesu ein Harglwydd. Os yn ôl dull dŷn yr ymleddais ag anifeiliaid yn Ephesus, pa lesâd sydd i mi oni chyfodir y meirw? Bwytawn, ac yfwn, canys y foru marw yr ydym: Na thwyller chwi, y mae ymddiddanion drwg yn llygru moesau da. Deffrowch yn gyfiawn, ac na phechwch, canys nid

nid oes gan rai wybodaeth am Dduw: er cywilydd i chwi yr wyf yn dywedyd hyn. Eithr fe a ddywaid rhyw un, Pa fodd y cyfodir y meirw? Ac â pha ryw gorph y deuant? Oh ynfyd; y peth yr wyt ti yn ei hau, ni fywheir oni bydd efe marw. A'r peth yr wyt yn ei hau, nid y corph a fydd yr ydwyt yn ei hau, ond gronyn noeth yscatfydd o wenith, neu o ryw rawn arall. Eithr Duw sydd yn rhoddi iddo gorph, fel y mynnodd efe, ac i bob hedyn ei gorph ei hun. Nid yw pob cnawd unrhyw gnawd; eithr arall yw cnawd dynion, ac arall yw cnawd anifeiliaid, a chnawd arall sydd i byscod, ac arall i adar. Y mae hefyd gyrph nefol, a chyrph daiarol; ond arall yw gogoniant y rhai nefol, ac arall y rhai daiarol. Arall yw gogoniant yr haul, ac arall yw gogoniant y lloer; ac arall yw gogoniant y sêr: canys y mae rhagor rhwng seren a seren mewn gogoniant. Felly hefyd y mae adgyfodiad y meirw: efe a heuir mewn llygredigaeth, ac a gyfodir mewn anllygredigaeth. Efe a heuir mewn ammarch, ac a gyfodir mewn gogoniant: efe a heuir mewn gwendid, ac a gyfodir mewn nerth: efe a heuir yn gorph anianol, ac a gyfodir yn gorph ysprydol. Y mae corph anianol, ac y mae corph ysprydol. Felly hefyd y mae yn scrifenedig, Y dŷn cyntaf Addaf a wnaed yn enaid byw, a'r Adda diweddaf yn yspryd yn bywhau. Eithr nid cyntaf yr ysprydol, ond yr anianol, ac wedi hynny yr ysprydol; Y dŷn cyntaf o'r ddaiar yn ddaiarol, yr ail dŷn yr Arglwydd o'r nef: Fel y mae y daiarol, felly y mae y rhai daiarol, ac fel y mae y nefol, felly mae y rhai nefol hefyd. Ac megis y dygasom ddelw y daiarol, ni a ddygwn hefyd ddelw y nefol. Eithr hyn meddaf, o frodyr, na ddichon cig a gwaed etifeddu teyrnas Dduw; ac nad yw llygredigaeth yn etifeddu anllygredigaeth. Wele, yr wyf yn dywedyd i chwi ddirgelwch; Ni hunwn ni oll, eithr ni a newidir oll mewn moment, ar darawiad llygad, Wrth yr udcorn diweddaf: Canys yr udcorn a gân, a'r meirw a gyfodir yn anllygredic, a ninnau a newidir. O herwydd rhaid i'r llygradwy hwn wisco anllygredigaeth, ac i'r marwol hwn wisco anfarwoldeb. A phan ddarffo i'r llygradwy hwn wisco anllygredigaeth; ac i'r marwol hwn wisco anfarwoldeb, yna y bydd yr ymadrodd a scrifennwyd, Angeu a lyngcwyd mewn buddugoliaeth. O angeu pa le y mae dy golyn? o uffern pa le mae dy fuddugoliaeth? Colyn angeu yw pechod, a grym pechod yw'r gyfraith. Ond i Dduw y byddo'r diolch, yr hwn sydd yn rhoddi i ni fuddugoliaeth trwy ein Harglwydd Iesu Grist. Am hynny fy mrodyr anwyl, byddwch sicr, a diymmod, a helaethion yngwaith yr Arglwydd yn oestadol, a chwi'n gwybod nad yw eich llafur chwi yn ofer yn yr Arglwydd.

¶ *Pan ddelont at y bedd, tra fyddo yr corph yn ei baratoi iw ddodi yn y ddaiar, y dywed yr Offeiriad, neu yr Offeiriad a'r yscolheigion a ganant:*

DYn a aned o wraig sydd a byrr amser iddo i fyw, ac y sydd yn llawn trueni. Y mae efe yn blaguro fel llysieuyn, ac a dorrir i lawr, ac a ddiflanna fel cyscod, ac ni saif.

Ynghanol ein bywyd yr ydym mewn angeu, gan bwy y mae i ni geisio ymwared onid gennit ti Arglwydd, yr hwn am ein pechodau wyt yn gyfiawn yn ddigllawn?

Er hynny Arglwydd Dduw sancteiddiaf, Arglwydd galluoccaf, ô sanctaidd a thrugarog Iachawdr, na ollwng ni i ddygyn chwerwaf boenau angau tragywyddol.

Ti Arglwydd a adwaenost ddirgelion ein calonnau, na chaea dy glustiau trugarog oddiwrth ein gweddiau, eithr arbed nyni ô Arglwydd sancteiddiaf, ô Dduw galluoccaf, ô sanctaidd a thrugarog Iachawdr, Tydi deilyngaf farn-wr tragywyddol, na âd ni yn yr awr ddiwaethaf er neb rhyw boenau angeu, i syrthio oddi-wrthit.

¶ *Yna tra fydder yn bwrw pridd ar y corph gan ryw rai a fo yn sefyll yno, yr Offeiriad a ddywed.*

YN gymmaint a rhyngu bodd i'r Goruchaf Dduw o'i fawr drugaredd, gymmeryd atto ei hun enaid ein hanwyl-frawd yma a ymadawodd o'r byd, gan hynny ydd ŷm ni yn rhoddi ei gorph ef i'r ddaiar, sef, daiar i'r ddaiar, lludw i'r lludw, pridd i'r pridd, mewn gwîr ddiogel obaith o adgyfodiad i fuchedd dragywyddol, trwy ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn a newidia ein corph gwael ni, fel y byddo yn gyffelyb iw gorph gogoneddus ef, o herwydd y galluog weithrediad, trwy yr hwn y dichon efe ddarostwng pob dim iddo ei hun.

¶ *Yna y dywedir, neu y cenir.*

MI a glywais lais or nef yn dywedyd wrthif, scrifenna, o hyn allan gwynfydedic yw y meirw y rhai sy yn marw yn yr Arglwydd; felly y dywed yr Yspryd, canys y maent yn gorphywyso oddiwrth eu llafur. Datc. 14. 13.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad.*

Arglwydd trugarhâ wrthym.
Crist trugarhâ wrthym.
Arglwydd trugarhâ wrthym.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Amen.

Offeiriad.

HOll-alluog Dduw, gyd â'r hwn y mae yn byw ysprydoedd y rhai a ymadawsant oddi yma yn yr Arglwydd, ac yn yr hwn y mae eneidiau y ffyddloniaid wedi darfod eu rhyddhau oddiwrth faich y cnawd, mewn llawenydd a dedwyddyd: yr ydym yn mawr ddiolch i ti, fod yn wiw gennit waredu ein brawd hwn allan o drueni y byd pechadurus hwn, gan attolygu i ti, ryngu bodd it o'th radlawn ddaioni, gyflawni ar fyrder nifer dy etholedigon, a phrysuro dy deyrnas, modd y gallom ni gyd a'r rhai oll a ymadawsant â'r byd mewn gwîr ffydd dy Enw bendigedic, gaffael i ni ddiwedd perffaith, a gwynfyd ynghorph ac enaid, yn dy ogoniant tragywyddol trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Y Colect.

O Drugarog Dduw, Tâd ein Harglwydd Iesu Grist, yr hwn yw y cyfodiad a'r bywyd, ym-mha un, pwy bynnac a gretto a fydd byw er iddo farw. A phwy bynnac a fo byw ac a gretto ynddo ef, ni bydd marw byth, yr hwn hefyd a'n dyscodd (trwy ei Apostol bendigedic S. Paul) na thristâem fel rhai heb obaith, dros y rhai a hunant ynddo ef: Nyni yn ostyngedic a attolygwn i ti o Dâd, ein cyfodi ni o angeu pechod i fuchedd cyfiawnder, fel y bo i ni wedi ymado a'r fuchedd hon, allu gorphywys ynddo ef, Megis y mae ein gobaith fod ein brawd hwn: Ac ar y cyfodiad cyffredin y dydd diwaethaf, allu ein caffael yn gymmeradwy yn dy olwg di, a derbyn y fendith a ddatcan dy garedic Fâb yr amser hynny i bawb a'r a'th ofnant, ac a'th garant, gan ddywedyd, Deuwch chwi fendigedig blant fy Nhâd, Meddiennwch y deyrnas a baratowyd i chwi er pan seiliwyd y byd. Caniadhâ hyn, ni a attolygwn i ti o drugarog Dâd, trwy Iesu Grist ein Cyfryngwr a'n Pryniawdr. Amen.

RHad ein Harglwydd Iesu Grist, a Chariad Duw, a chymdeithas yr Yspryd glân, a fyddo gyda ni oll byth bythoedd. Amen.

Diolwch gwragedd yn ol escor plant, yr hwn a elwir yn gyffredin, Rhyddhau, neu Eglwysa.

¶ *Y wraig ar amser arferedic ar ol Escor, a ddaw i'r Eglwys, wedi ymwisco yn weddus, ac yno y gostwng ar ei gliniau yn rhyw le cyfaddas, fel yr arferwyd, neu megis yr appwyntia yr Ordinari: Ac yno yr Offeiriad a ddywed wrthi.*

YN gymmaint a rhyngu bodd i'r goruchaf Dduw o'i ddaioni roddi i ti ryddhâd ymwaredol, a'th gadw yn y mawr berigl wrth escor: ti a ddiolchi yn ewyllysgar i Dduw, ac a ddywedi.

(¶ *Yna y dywed yr Offeiriad y Psalm hon.*)

Dilexi quoniam. Psal. cxvi.

DA gennif wrando o'r Arglwydd ar fy llêf, a'm gweddiau.
Am ostwng o honaw ei glûst attaf.
Am hynny llefaf tros fy nyddiau arno ef.
Gofidion angeu a'm cylchynasant: a gofidiau uffern a'm daliasant, ing a blinder a gefais.
Yna y gelwais ar enw 'r Arglwydd: attolwg Arglwydd gwared fy enaid.
Grasliawn yw 'r Arglwydd, a chyfiawn; a thosturiol yw ein Duw ni.
Yr Arglwydd sydd yn cadw y rhai annichellgar: tlodais, ac efe a'm hachubodd.
Dychwel ô fy enaid i'th orphywysfâ: canys yr Arglwydd fu dda wrthit.
O herwydd it waredu fy enaid oddiwrth angeu: fy llygaid oddi wrth ddagrau, a'm traed rhag llithro.
Rhodiaf o flaen yr Arglwydd, yn nhîr y rhai byw.
Credais, am hynny y lleferais: cystuddiwyd fi 'n ddirfawr.
Mi a ddywedais yn fy ffrwst, pôb dŷn sydd gelwyddoc.
Beth a dalaf i'r Arglwydd, am ei holl ddoniau i mi?
Phiol iechydwriaeth a gymmeraf, ac ar enw 'r Arglwydd y galwaf.
Talaf fy addunedau i'r Arglwydd, yn awr yngwydd ei holl bobl;
Ynghynteddoedd tŷ 'r Arglwydd: yn dy ganol di ô Ierusalem, Molwch yr Arglwydd.
Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.
Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Neu 'r Psalm hon.*

Nisi Dominus. Psal. cxxvii.

OS yr Arglwydd nid adeiliada y tŷ, ofer y llafuria ei adeilad-wŷr wrtho: os yr Arglwydd ni cheidw 'r ddinas, ofer y gwilia y ceidwaid.
Ofer i chwi foreu godi, myned yn hwyr i gyscu, bwytta bara gofidiau; felly y rhydd efe hûn iw anwylyd.
Wele, plant ydynt etifeddiaeth yr Arglwydd, ei wobr ef yw ffrwyth y groth.
Fel y mae saethau yn llaw y cadarn: felly y mae plant ieuengctid.
Gŵyn ei fŷd y gŵr a lanwodd ei gawell-saethau â hwynt: ni's gwradwyddir hwy, pan ymddiddanant â'r gelynion yn y porth.
Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab ac i'r Yspryd glân.
Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Yna y dywed yr Offeiriad,*

Gweddiwn.

Arglwydd trugarhâ wrthym.
Crist trugarhâ wrthym.
Arglwydd trugarhâ wrthym.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg: Canys eiddot ti yw'r Deyrnas a'r gallu, a'r gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

Gwenidog.
Arglwydd cadw dy wasanaeth-wraig hon.
Atteb.
Yr hon sydd yn ymddiried ynot.

Gwenidog.

Gwenidog.

Bydd iddi yn dŵr cadarn.

Atteb.

Rhag wyneb ei gelyn.

Gwenidog.

Arglwydd, erglyw ein gweddiau.

Atteb.

A deued ein llef hyd attat.

Gwenidog.

Gweddiwn.

HOll-alluog Dduw nyni yn ostyngedic a ddiolchwn i ti ryngu bodd it waredu dy wasanaeth-wraig hon oddi wrth y mawr boen a'r perigl ar anedigaeth dŷn bach: Caniadhâ ni a attolygwn i ti drugaroccaf Dâd, allu o honi drwy dy gynhorthwy di, fyw yn ffyddlawn, a rhodio yn ôl dy ewyllys di, yn y fuchedd bresennol hon; a hefyd bod yn gyfrannog o'r gogoniant tragywyddol yn y fuchedd a ddaw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Rhaid i'r wraig a ddêl i dalu diolch, offrymmu yr offrymmau defodawl, ac o bydd Cymmun, iawn yw iddi gymmeryd y Cymmun bendigedic.*

Y Comminasion, neu, Gyhoeddiad digofaint a barnedigaethau Duw yn erbyn pechaduriad; a rhyw weddiau i'w harfer ar y dydd cyntaf o'r grawys, ac ar amrafael amserau pan appwyntio 'r Ordinari.

¶ *Ar ol y foreuol weddi ar ddiwedd y Litani yn ol y modd arferedic, yr Offeiriad yn y lle y darllenir y gwasanaeth neu yn y Pulpyt a ddywed,*

YBrodyr, yn y brif Eglwys gynt yr oedd discyblaeth Dduwiol, Nid amgen bod yn nechreu yr Grawys, roi cyfryw ddynion ac oeddent bechaduriaid cyhoedd, i benyd cyhoedd, a'u poeni yn y byd yma, modd y byddei eu heneidiau gadwedic yn nydd yr Arglwydd: ac megis y gallei eraill, wedi eu rhybuddio drwy eu esampl hwy, fod yn ofnusach i wneuthur ar gam. Yn lle hynny, hyd onid adnewydder y ddywededic ddiscyblaeth (yr hyn a ddylid ei ddymuno yn fawr) fe dybiwyd fod yn dda yr amser hyn, yn eich gwydd chwi oll, ddarllen y sentensiau cyffredin o felldithion Duw yn erbyn pechaduriaid anedifeiriol, y rhai a gasclwyd allan o'r seithfed bennod ar hugain o Deuteronomium, a lleoedd eraill o'r Scrythur lân: a bod i chwi atteb i bob sentens, Amen. Er inwyn, gwedi darfod felly eich rhybuddio am fawr ddigllonder Duw yn erbyn pechaduriaid, gallu eich gwahodd yn gynt i ddifrif, a gwîr edifeirwch, a bod i chwi rodio yn ddiesceulusach y dyddiau enbyd hyn, gan gilio oddiwrth gyfryw feiau ac yr ydych chwi yn siccrhau â'ch geneuau eich hunain, fod melldith Dduw yn ddyledus am danynt.

MElldigedig yw yr neb a wnêlo ddelw gerfiedic neu doddedic iw haddoli.

A'r bobl a attebant, ac a ddywedant.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedig yw yr hwn a felldithio ei dâd neu ei fam.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr hwn a symmudo derfyn tir ei gymmydog.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedig yw yr hwn a baro i'r dall gyfeiliorni allan o'i ffordd.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr hwn a ŵyro farn y dieithr, yr ymddifad, a'r weddw.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr neb a darawo ei gymmydog yn ddirgel.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr hwn a orweddo gyda gwraig ei gymmydog.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr hwn a gymmero wobr er dieneidio gwirion.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr hwn a roddo ei ymddiriel mewn dyn, ac a gymmero ddyn yn amddiffyn iddo, ac yn ei galon a gilio oddiwrth yr Arglwydd.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

Melldigedic yw yr annhrugarog, y godinebus, a'r rhai a dorrant briodas, a'r cybyddion, addol-wŷr delwau, enllib-wyr, meddwon, a'r crib-ddeilwyr.

Atteb.

Amen.

Gwenidog.

YN-awr, yn gymmaint a'u bod hwy oll yn felldigedig (fel y tystia Dafydd Brophwyd) y rhai sy yn cyfeiliorni, ac yn myned ar ddidro oddiwrth orchymmynion Duw: moeswch i ni (gan feddylio am y farn ofnadwy sydd goruwch ein pennau, ac sydd ger ein llaw) ymchwelyd at ein Harglwydd Dduw â chwbl gystudd, a gostyngeiddrwydd calon, gan ddwyn galar a thrymder dros ein buchedd bechadurus, gan gydnabod a chyffessu ein camweddau, a cheisio dwyn ffrwythau teilwng i edifeirwch. Canys yn awr y gossodwyd y fwyall ar wreiddin y pren, fel y cymmynir i lawr, ac y bwrir i'r tan, bob

pren

pren ni ddwyco ffrwyth da. Beth ofnadwy yw
syrthio yn nwylaw y Duw byw. Efe a dywallt
law ar y pechaduriaid, maglau, tân, a brwmstan,
storm a thymestl, hyn fydd eu rhan hwy
Esa. 26. 21. iw yfed. Canys wele y mae 'r Arglwydd wedi
dyfod allan o'i le, i ymweled ag anwiredd y
rhai sy yn trigo ar y ddaiar. Eithr pwy a ddichon
aros dydd ei ddyfodiad ef? pwy a ddichon
Mal. 3.2. barhâu pan ymddangoso efe? Ei wyntill
Matth. 3. 12. sydd yn ei law, ac efe a gartha ei lawr, ac a
gascl ei wenith iw yscubor, ond efe a lysc yr ûs
â thân anniffoddadwy. Dydd yr Arglwydd a
1 Thes. 5. 23. ddaw fel lleidr o hyd nôs, a phan ddywedant,
Tangneddyf, ac y mae pob peth yn ddiogel,
yna y daw distryw disyfyd arnynt, fel y
daw gofid ar wraig feichiog wrth escor, ac ni
Rhuf. 2. 4,5. ddiangant. Yna yr ymddengys cynddaredd
Duw yn y dydd dial, yr hwn a ddarfu i'r pechaduriaid
anhydyn ei bentyrru ar eu gwarthaf
trwy gyndynrwydd eu calonnau, y rhai a
ddirmygent ddaioni, ammynedd, a hîr-ymaros
Dihar. 1. 28,29.30 Duw, pan ydoedd efe yn eu galw hwy yn
wastad i edifeirwch. Yna y galwant arnaf,
medd yr Arglwydd, ac ni wrandawaf; hwy
am ceisiant yn foreu, ac ni'm caffant, a hynny
o herwydd iddynt gasâu gwybodaeth, ac na
dderbynient ofn yr Arglwydd, onid casâu fy
nghyngor, a diystyru fy nghospedigaeth.

Yno y bydd rhy-hwyr curo, wedi cau 'r
drws, a rhy-hwyr galw am drugaredd, pan
yw amser cyfiawnder. Och mor aruthrol llef
y farn gyfiawnaf a draethir arnynt hwy, pan
ddywedir wrthynt, Ewch y rhai melldigedic i'r
tân tragywyddol, yr hwn a ddarparwyd i ddiafol
a'i angelion.

2 Cor. 6.2. Am hynny frodyr, ymchwelwn yn brydol,
tra parhâo dydd yr iechyd, Canys y mae yr
nôs yn dyfod pryd na allo neb weithio: felly
S. Ioan. 9.4. tra fyddo i ni oleuni credwn yn y goleuni, a
rhodiwn fel plant y goleuni, rhag ein bwrw i'r
tywyllwch eithaf, lle y mae wylofain ac yscyrnygu
Matth. 25.30. dannedd. Na ddrwg-arferwn ddaioni
Duw, yr hwn sydd yn ein galw yn drugarog i
emendio, ac o'i ddidrangc dosturi, yn addo i
ni faddeuant am a aeth heibio, os nyni (â
chwbl feddwl, ac â chalon gywir) a ddychwelwn
Esa. 1. 18. atto ef. Canys er bod ein pechodau cyn
goched a'r yscarlad, hwy fyddant mor gannaid
a'r eira: ac er eu bod fel y porphor, etto hwy
fyddant cyn wynned a'r gwlân.

Ezec. 18. 30,31,32. Ymchwelwch yn lân, medd yr Arglwydd,
oddiwrth eich holl anwiredd, ac ni bydd eich
pechodau yn ddistryw i chwi.

Bwriwch ymmaith oddi-wrthych eich holl
annuwioldeb a wnaethoch, gwnewch i chwi
galonnau newyddion, ac yspryd newydd. Paham
y byddwch feirw, chwy-chwi tŷ yr Israel?
can na'm boddheir ym marwolaeth yr un a fo
marw, medd yr Arglwydd Dduw: Ymchwelwch
chwithau a byw fyddwch.

1 S. Ioan 2.1,2. Er darfod i ni bechu, y mae i ni ddadleuwr
gyd a'r Tâd Iesu Grist y Cyfion, ac efe yw 'r
iawn dros ein pechodau.

Esa. 53. 5. Canys efe a archollwyd dros ein camweddau,
ac a darawyd am ein hanwiredd. Ymchwelwn
am hynny atto ef, yr hwn yw trugarog dderbyniwr
holl wîr edifeiriol bechaduriaid, gan
gwbl gredu ei fod ef yn barod i'n derbyn, ac
yn orau ei ewyllys i faddeu i ni, od awn atto
mewn ffyddlawn edifeirwch, os nyni â
Matth. 11.29,30. ymostyngwn iddo, ac o hyn allan a rodiwn yn
ei ffyrdd ef: os nyni a dderbyniwn ei iau
esmwyth ef, a'i faich yscafn arnom, iw ganlyn
ef mewn gostyngeiddrwydd, dioddefgarwch a
chariad perffaith, a bod o honom yn drefnedig
wrth lywodraeth ei Yspryd glân ef, gan geisio
yn wastad ei ogoniant, a'i wasanaethu yn
ddyladwy yn ein galwedigaeth, gan ddiolch
iddo. Os hyn a wnawn, Crist a'n gwared ni
oddiwrth felldith y gyfraith, ac oddiwrth
y felldith eithaf a ddiscyn ar y sawl a fyddant
ar y llaw asswy, ac efe a'n gesyd ni ar ei ddeheu-law,
ac a ddyry i ni wynfydedig fendith
ei Dâd, gan orchymmyn i ni gymeryd meddiant Matth. 25.33,34.
yn ei ogoneddus deyrnas, i'r hon poed
teilwng fo ganddo ein dwyn ni eu gŷd ôll, er
ei anfeidrol drugaredd. Amen.

¶ *Yna y gostyngant bawb ar ei gliniau, a'r Offeiriad a'r yscolheigion ar eu glinniau (yn y fan lle maent arferedic o ddywedyd y Litani) a ddywedant y Psalm hon.*

Miserere mei, Deus. Psal. li.

TRugarhâ wrthif ô Dduw, yn ôl dy drugarogrwydd: yn ol lliaws dy dosturiaethau dilea fy anwireddau.

Golch fi yn llwyr-ddwys oddiwrth fy anwiredd: a glanhâ fi oddiwrth fy mhechod.

Canys yr wyf yn cydnabod fy nghamweddau, a'm pechod sydd yn wastad ger fy mron.

Yn dy erbyn di, dydi dy hunan y pechais, ac y gwneuthum y drŵg hyn yn dy olwg: fel i'th gyfiawnhaer pan leferych, ac y byddit bûr pan farnech.

Wele mewn anwiredd i'm lluniwyd, ac mewn pechod y beichiogodd fy mam arnaf.

Wele, ceraist wirionedd oddi-mewn, a pheri i mi wybod doethineb yn ddirgel.

Glanhâ fi ag Yssop, ac mi a lanheir: golch fi, a byddaf wynnach na'r eira.

Pâr di i mi glywed gorfoledd, a llawenydd: fel y llawenycho yr escyrn a ddrylliaist.

Cuddia dy wyneb oddiwrth fy mhechodau: a dilea fy holl anwireddau.

Crea galon lân ynof ô Dduw: ac adnewydda yspryd uniawn o'm mewn.

Na fwrw fi ymmaith oddi ger dy fron: ac na chymmer dy Yspryd sanctaidd oddi-wrthif.

Dyro drachefn i mi orfoledd dy iechydwriaeth: ac âth hael Yspryd cynnal fi.

Yna y dyscaf dy ffyrdd i rai anwir: a phechaduriaid a droir attat.

Gwared fi oddiwrth waed ô Dduw; Duw fy iechydwriaeth: a'm tafod a gân yn llafar am dy gyfiawnder.

Arglwydd, agor fy ngwefusau, a'm genau a fynega dy foliant.

Canys ni chwennychi aberth, pe amgen mi a'i rhoddwn, poeth offrwm ni fynni.

Aberthau Duw ydynt yspryd drylliedic: calon ddryllioc gystuddiedic, ô Dduw, ni ddirmygi.

Gwna ddaioni, yn dy ewyllysgarwch, i Sion: adeiliada furiau Ierusalem.

Yna y byddi fodlon i ebyrth cyfiawnder, i boeth offrwm, ac aberth llosc, yna 'r offrymmant fustych ar dy allor.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Ysyryd glân.

Atteb.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awrhon, ac y bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.

Arglwydd trugarhâ wrthym.

Crist

Crist trugarhâ wrthym.
Arglwydd trugarhâ wrthym.

EIn Tâd yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy Enw. Deuet dy deyrnas. Bid dy ewyllys ar y ddaiar megis y mae yn y nefoedd. Dyro i ni heddyw ein bara beunyddiol. A maddeu i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ni i'n dyled-wyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwaret ni rhag drwg. Amen.

Gwenidog.
Arglwydd cadw dy wasanaeth-ddynion.
Atteb.
Y rhai a ymddiriedant ynot.
Gwenidog.
Anfon iddynt borth oddi-uchod.
Atteb.
A bŷth amddiffyn hwy yn gadarn.
Gwenidog.
Cymmorth nyni O Dduw ein Iachawdr.
Atteb.
Ac er mewn gogoniant dy Enw gwared ni: Bydd drugarog wrthym bechaduriaid, er mwyn dy Enw.
Gwenidog.
Arglwydd, gwrando ein gweddiau.
Atteb.
A deued ein llef hyd attat.

Gwenidog.

Gweddiwn.

O Arglwydd, ni attolygwn i ti, yn drugarog wrando ein gweddiau, ac arbed bawb a gyffessant eu pechodau wrthit, fel y bo i'r rhai y cyhuddir eu cydwybodau gan bechod, trwy dy drugarog faddeuant fod yn ollyngedic, trwy Grist ein Harglwydd Amen.

OAlluoccaf Dduw, a thrugarocaf Dad, yr hwn wyt yn tosturio wrth bob dŷn, ac nid wyt yn casau dim a'r a wnaethost, yr hwn nid ewyllysi farwolaeth pechadur, onid byw o honaw ac ymchwelyd oddi-wrth bechod, a bod yn gadwedic: yn drugaroc maddeu ein camweddau, derbyn a chonfforddia ni, y rhai ydym yn flin ac yn orthrwm gennym faich ein pechodau. Ti biau o briodolder drugarhâu, i ti yn unic y perthyn maddeu pechodau: Arbed nyni am hynny Arglwydd daionus. Arbed dy bobl y rhai a brynaist. Na ddwg dy weision i'r farn, y rhai ŷnt bridd gwael a phechaduriaid truein: Eithr ymchwel felly dy lid oddi wrthym, y rhai ŷm yn ostyngedic yn cydnabod â'n gwaeledd, ac yn wir edifeiriol gennym ein beiau; felly bryssia i'n cynhorthwyo yn y byd hwn, fel y gallom byth fyw gyd â thi yn y byd a ddaw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna y dywed y bobl hyn yma sydd yn canlyn, ar ol y Gwenidog.*

YMchwel di ni o Arglwydd daionus, ac yna ŷdd ymchwelir ni, ystyria o Arglwydd, ystyria wrth dy bobl, y rhai sydd yn ymchwelyd attat trwy wylofain, ymprydio, a gweddio; canys Duw trugarog ydwyti, yn llawn tosturi, yn dda dy amynedd, ac yn fawr dy warder, yr wyt yn arbed pan ŷm yn haeddu poenau, ac yn dy lid ydd wyt yn meddwl am drugaredd. Arbet dy bobl Arglwydd daionus, arbet hwy, ac na ddyccer dy etifeddiaeth i wradwydd: clyw nyni, Arglwydd, canys mawr yw dy drugaredd, ac yn ôl lliaws dy drugareddau, edrych arnom, trwy haeddedigaethau a chyfryngdod dy Fendigedic Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yna yr Offeiriad ei hun yn unig a ddywed,*

Bendithied yr Arglwydd ni, a chadwed ni; Derchafed yr Arglwydd ei wyneb arnom, a rhodded i ni Dangnefdyf yr awr hon ac hyd byth bythoedd. Amen.

Ffurf Gweddi gyda Diolwch i'w harfer bob blwyddyn ar y pummed dydd o Dachwedd am ddedwyddol achubiad y Brenin, a thair ſtat y Deyrnas, rhag y bradol a'r gwaedlyd fwrdwr a amcanaſid drwy bowdr gwnn.

Un fydd y Gwaſanaeth ac a arferir ar ddyddiau gwyl yn hollawl, ond am a oſodir iſod yn amgenach.
Os ar y Sul y digwydd, yn unig y Colect priodol ir Sul hwnnw a arddodir at y gwaſanaeth ymma yn ei gyfle.

Y Foreuol Weddi a ddechreu ag un o'r Sentenſiau hyn.

Pſal. 51. 9. CUddia dy wyneb oddi-wrth fy mhechodau, O Arglwydd, a delea fy holl anwireddau.

Jer. 10. 24. Coſpa fi Arglwydd, etto mewn barn nid yn dy lid, rhag it fy ngwneuthur yn ddiddim.

S. Luc. 15. 18, 19. Mi a godaf, ac a âf at fy nhâd; ac a ddywedaf wrtho, Fy nhâd, pechais yn erbyn y nef, ac o'th flaen dithau; Ac mwyach nid ydwyf deilwng i'm galw yn fâb i ti.

Pſalmau Priod. Pſal. 35. 64. 124. 129.

Llithau Priod. { *Y Gyntaf,* 2 *Sam.* 22. / *Yr ail, Act.* 23.

¶ *Yn y gwerſiclau ar ol y credo yr anghwanegir ac yr arferir y rhai hyn tros y Brenin.*

Offeiriad.
Arglwydd, cadw y Brenin.
Pobl.
Yr hwn ſydd yn ymddiried ynot.
Offeiriad.
Anfon iddo borth o'th Sancteiddfa.
Pobl.
Ac byth yn nerthol amddiffyn ef.
Offeiriad.
Na âd i'w Elynion gael y llaw uchaf arno.
Pobl.
Na âd ir enwir neſſau iw ddrygu.

¶ *Yn lle y Colect cyntaf ar y Foreuol weddi yr arferir y ddau hyn.*

HOll-alluog Dduw, yr hwn ym mhob oes a ddangoſaiſt dy nerth a'th drugaredd yngwarediadau rhyfeddol a graſuſol dy Egiwys, ac yn noddi cyfiawn a chrefyddol Frenhinoedd a Statau yn proffeſſu dy ſanctaidd a'th dragywyddol Wirionedd, rhag cyd-fwriadau drwg, ac yſtrywiau drygionus eu holl Elynion; Ni a roddwn i ti ein diffuant ddiolch a moliant am ryfeddol a galluog warediad ein diweddar raſuſaf Arglwydd frenin Iaco, y Frenhines, y Tywyſog, a'r holl ſrig brenhinawl, gyda'r Dyledogion, yr Eglwys-wyr, a chyffredin y deyrnas hon ymgynnulledig y pryd hwnnw ym Mharliament, wedi eu barnu trwy ddichell y Papyddion megis defaid i'r lladdfa, mewn modd creulon a nawſwyllt, tu hwynt i bob eſampl yn y cynoeſoedd. Nid ein haeddiad ni, ond dy drugaredd di, nid ein rhagddarbod ni, eithr dy ragluniaeth di a'n gwaredodd ni rhag yr annaturiol Gyd-fwriad hwn: Ac am hynny, nid i ni, O Arglwydd, nid i ni, ond i'th Enw di y rhodder yr holl anrhydedd a'r Gogoniant yn holl Eglwyſi y Saint o genhedlaeth i genhedlaeth, trwy Ieſu Griſt ein Harglwydd. Amen.

O Arglwydd, yr hwn heddyw a ddatcuddiaiſt ſaglau angeu, a danaſid i ni, ac yn rhyſeddol a'n gwaredaiſt oddi wrthynt, Bydd di yn waſtad yn noddwr galluog inni, a gwaſgar ein gelynion, a ſychedant am waed, tro eu cynghorion yn ffolineb a diddymma hwynt, goſtwng eu balchder, tola eu drygioni, a gwradwydda eu bwriadau: Nertha ei ddwylo i'n graſuſaf frenin Charles, ac i bawb y ſy wedi eu goſod mewn awdurdod dano, i dorri ymmaith trwy farn a chyfiawnder gymmaint oll o weithredwyr anwiredd, ag a droant Grefydd i wrthryfel, a ffydd i Derfyſc, fel na chaffont byth y llaw uchaf arnom, ac na orfoleddont yn niniſtr dy Eglwys yn ein plith. Eithr trwy ſod ein graſuſaf Frenin a'i Deyrnaſoedd yn ymgynnal yn dy wir Grefydd, a thrwy dy Radol Ddaioni yn cael eu noddi yn yr unrhyw, allu o honom hi oll dy waſanaethu di yn ddyledus, a rhoddi iti ddiolch yn dy ſancteiddlân gynnulleidfa, trwy Ieſu Griſt ein Harglwydd. Amen.

¶ Ar

¶ *Ar ddiwedd y Litani (yr hwn a arferir yn wastad ar y dydd hwn) ar ôl y Colect (Ni a attolygwn i ti, &c.) y dywedir hyn y sydd yn canlyn.*

HOll-alluog Dduw a nefol Dâd, yr hwn o'th rasol ragluniaeth, a'th dyner drugaredd tuag attom, a ragflaenaist falais a dychymmygion ein gelynion drwy ddatcuddio a gwradwyddo eu bwriad erchyll ac ysceler, a gyd-fwriadasent, ac a amcanasent ei ddwyn i ben y dydd heddiw yn erbyn y Brenin a holl Stât y deyrnas hon, er dymchweliad y Llywodraeth a'r Grefydd a sefydlwyd yn ein plith; Nyni yn ostyngedicaf ydym yn moliannu, ac yn mawrygu dy Enw gogoneddus am dy anfeidrol radlawn ddaioni hyn tuag attom. Ydd ym yn cydnabod mai dy drugaredd di, dy drugaredd di yn unig ydoedd, na ddifethwyd ni y pryd hynny. Canys yr oedd ein pechodau yn llefain hyd y nef i'n herbyn, a'n hanwireddau yn deilwng yn galw am ddial arnom. Eithr tydi ni wnaethost a ni yn ol ein pechodau, ac ni obrwyaist ni yn ol ein hanwireddau, ac ni 'n traddodaist ni, fel yr haeddasom, i fod yn ysclyfaeth i'n gelynion: Eithr yn dy drugaredd a'n gwaredaist ni rhag eu malais hwynt, ac a'n hachubaist rhag angeu a destryw. Trwy ystyried o honom dy Ddaioni hyn, O Arglwydd, gweithreda ynom wir edifeirwch, fel na bo ein hanwiredd yn dramgwydd i ni. Ac anghwanega ynom fwy-fwy ffydd fywiol, a chariad ffrwythlawn ym mhob ufydd-dod sanctaidd, fel y bo it' gynnal dy ffafr (ynghyd a llewyrch dy efengyl) i ni ac i'n heppil yn dragywydd: A hynny er mwyn dy anwyl Fab Iesu Grist ein unig Gyfryngwr a'n Dadleuwr. Amen.

¶ *Yngwasanaeth y Cymmun yn lle Colect y Dydd yr arferir hwn sy'n canlyn.*

TRagywyddol Dduw, a'n galluogaf noddwr, ydd ym ni dy weision annheilwng yn ostyngedig yn ein hymgyflwyno ein hunain ger bron dy fawredd, gan gydnabod dy allu, dy ddoethineb a'th Ddaioni, yn cadw yn ddiangol y Brenin, a thair Stât y deyrnas ymgynnulledig ym Mharliament rhag y destryw a fwriadasid heddiw iw herbyn, gwna ni, ni a attolygwn i ti yn wir ddiolchgar am dy fawr drugaredd hyn tuag attom. Cadw ac amddiffyn ein goruchaf Arglwydd frenin a'r holl welygordd frenhinawl rhag pob Brad a chydfwriad, Cynnal hwynt yn dy ffydd, ofn, a chariad; Llwydda ei Deyrnasiad a hir ddedwyddwch ymma ar y ddaiar, ac yn ol hyn Corona ef a gogoniant tragwyddol yn nheyrnas nef trwy Iesu Grist ein unig Iachawdr a'n Prynwr. Amen.

Yr Epistol.

Rhuf. 13. 1 YMddarostynged pob enaid i'r awdurdodau goruchel, canys nid oes awdurdod onid oddiwrth Dduw: a'r awdurdodau sydd, gan Dduw y maent wedi eu hordeinio. Am hynny, pwy bynnac sydd yn ymosod yn erbyn yr awdurdod sydd yn gwrthwynebu ordinhâd Duw: a'r rhai a wrthwynebant, a dderbyniant farnedigaeth iddynt eu hunain. Canys tywysogion nid yddynt ofn i weithredoedd da, eithr i'r rhai drwg. A fynni di nad ofnech yr awdurdod? gwna'r hyn sydd dda, a thi a gai glod ganddo. Canys gweinidog Duw ydyw ef i ti er daioni: eithr os gwnei ddrwg, ofna, canys nid yw efe yn dwyn y cleddyf yn ofer. Oblegid gweinidog Duw yw efe, dialudd llid i'r hwn sydd yn gwneuthur drwg. Herwydd pa ham, anghenrhaid yw ymddarostwng, nid yn unic o herwydd llid, eithr o herwydd cydwybod hefyd. Canys am hyn yr ydych yn talu teyrnged hefyd, oblegid gwasanaeth-wŷr Duw ydynt hwy, yn gwilied ar hyn ymma. Telwch gan hynny i bawb eu dyledion, teyrn-ged i'r hwn y mae teyrnged yn ddyledus, toll i'r hwn y mae toll; ofn i'r hwn y mae ofn; parch i'r hwn y mae parch yn ddyledus.

Yr Efengyl.

A Phan ddaeth y boreu, cyd-ymgynghorodd yr holl Arch-offeiriaid, a Henuriaid y bobl, yn erbyn yr Iesu, fel y rhoddent ef i farwolaeth. Ac wedi iddynt ei rwymo, hwy a'i dygasant ef ymmaith, ac a'i traddodasant ef i Pontius Pilat y rhaglaw. Yna pan weles Iudas, yr hwn a'i bradychodd ef, ddarfod ei gondemnio ef, bu edifar ganddo, ac a ddug drachefn y deg ar hugain arian i'r Arch-offeiriad, a'r henuriaid, Gan ddywedyd, Pechais, gan fradychu gwaed gwirion. Hwytheu a ddywedasant, Pa beth yw hynny i ni? edrych di. Ac wedi iddo daflu 'r arian yn y Deml, efe a ymadawodd, ac a aeth, ac a ymgrogodd. A'r arch-offeiriaid a gymmerasant yr arian, ac a ddywedasant, Nid cyfreithlawn i ni eu bwrw hwynt yn y drysorfa: canys gwerth gwaed ydyw. Ac wedi iddynt gyd-ymgynghori, hwy a brynasant â hwynt faes y crochenydd, yn gladdfa dieithraid. Am hynny y galwyd y maes hwnnw, Maes y gwaed, hyd heddyw. Yna y cyflawnwyd yr hyn a ddywedpwyd trwy Ieremias y prophwyd, gan ddywedyd, A hwy a gymmerasant y deg ar hugain arian, pris y prisiedig, yr hwn a brynasant gan feibion Israel, ac a'u rhoesant hwy am faes y crochenydd, megis y gosodes yr Arglwydd i mi. S. Matth. 27.

¶ *Ar ol y Credo, oni bydd pregeth, y darllenir un o'r chwe Homili yn erbyn gwrthryfel.*

¶ *Darlleinier y sentens hon ar yr Offrymmiad.*

PA bethau bynnag oll a ewyllysioch eu gwneuthur o ddynion i chwi, felly gwnewch chwithau iddynt hwy: canys hyn yw'r Gyfraith a'r Prophwydi. S. Matth. 7. 12.

Ffurf

Ffurf Gweddi gyffredin, i'w harfer bob blwyddyn ar y xxx dydd o *Jonawr*, sef dydd Merthyrolaeth Brenin CHARLES y cyntaf.

Os ar y Sul y digwydd, y Ffurf hon o wasanaeth a arferir drannoeth.

Un fydd y Gwasanaeth ac a arferir ar ddyddiau gwyl yn hollawl, ond am a osodir isod yn amgenach.

Tresn am Weddi Foreuol.

¶ *Y Gwenidog a ddechreu ag un o'r sentensiau hyn.*

Jer. 10.24 COspa fi Arglwydd, etto mewn barn, nid yn dy lid, rhag it fy ngwneuthur yn ddiddim.

Joel.2.13. A rhwygweh eich calon, a nid eich dillad; ac ymchwelwch at yr Arglwydd eich Duw, o herwydd graslawn, a thrugarog iw efe, hwyrfrydic ei ddigofaint, a mawr ei drugaredd, ac edifeiriol am ddrwg.

Galar. 3. 22. Trugareddau yr Arglwydd yw na ddarfu am danom ni: o herwydd ni phalla ei dosturiaethau ef.

Yn lle Venite exultemus, *arferer y Psalm hwn yn canlyn, un wers gan yr Offeiriad, a phob ail gan yr yscolhaig a'r Bobl.*

Psal.95.6 DEuwch, addolwn ac ymgrymmwn, gostyngwn ar ein gliniau ger bron yr Arglwydd ein gwneuthurwr.

Act.3.19. *Edifarhawn, a dychwelwn oddiwrth ein drygioni, a'n pechodau a faddeuir i ni.*

Jonah 3. 8. 9. Dychweled pob un o honom oddiwrth ei ffordd ddrygionus, a'r Arglwydd a dry oddiwrth angerdd ei ddig, ac ni'n difethir.

Psal. 51.3. *Ydd ym yn cydnabod ein camweddau, a'n pechodau yn wastad ger ein bron.*

Psal. 130. 4. Nyni, o Arglwydd, a annogasom dy lid: ond y mae gyda thi faddeuant, fel i'th ofner.

Psal.26 9 *Na chasgl ein heneidiau gyda pechaduriaid: na'n bywyd gyda dynion gwaedlyd.*

Esa. 65. 24. Tydi a addewaist, o Arglwydd, ar i ti atteb cyn i ni alw: a thra fom etto yn llefaru, tydi a wrandewi.

Baruch.3. 1. *Ac yr awr hon y mae ein heneidiau sydd mewn ing yn llefain arnati: Clyw Arglwydd, a thrugarhâ.*

Psal.6. 1. O Arglwydd na cherydda ni yn dy lidiawgrwydd: ac na chospa ni yn dy lid.

Psal. 25. 10. *Er mwyn dy Enw bydd drugarog wrth ein hanwiredd; Canys mawr yw.*

Psal.51.9. Ymchwel dy wyneb oddi-wrth ein pechodau; a dilea ein holl anwireddau.

10. *Crea galonnau glân ynom: ac adnewydda yspryd union o'n mewn.*

Gwared ni oddi-wrth waed, o Dduw: tydi yr hwn wyt Dduw ein iechydwriaeth. 14.

O gwared ni, a thrugarhâ wrth ein pechodau er mwyn dy Enw. Psal.79.

O bydd ddaionus a graslawn i Sion: adeilada furiau Hierusalem. Psal. 51. 18.

Felly nyni dy bobl, a defaid dy borfa, a'th foliannwn di yn dragywydd: ac a ddatcanwn dy foliant o genhedlaeth i genhedlaeth byth. Psal. 79. 14.

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae yr awr hon, ac y bydd yn wastad, yn oes oesoedd. Amen.

¶ *Psalmau Priod. vii. ix. x. xi.*

¶ *Llithiau Priod.* { *Y Gyntaf, 2 Sam. 1.* / *Yr ail, S. Matth. 27.* }

¶ *Yn lle y Colect cyntaf ar y Foreuol Weddi yr arferir hwn sy'n canlyn.*

O Alluoccaf Dduw, ofnadwy yn dy farnedigaethau, a rhyfeddol yn dy weithredoedd tuag at feibion dynion, yr hwn yn dy dost ddigllonnedd a oddefaist heddyw dorri ymmaith fywyd ein diweddar rasol Arglwydd frenin gan ddwylo enwir, Nyni dy weision annheilwng ydym yn cyffessu yn ostyngedig, mai pechodau y genedl hon ydoedd yr achos o ddwyn y farnedigaeth drom hon arnom. Eithr, o Dduw grasol, pan ymofynnech am waed, na ddyro euogrwydd y gwaed gwirion hwn (tywalltiad pa un nid oes dim ond gwaed dy Fab di a all ei ddiwygio) na ddyro mono at gyfrif pobl y tir hwn, ac na ofynner ef byth gennym ni na'n heppil. Trugarhâ, trugarha wrth dy bobl, y rhai a brynaist, ac na lidia wrthym yn dragywydd: Eithr maddeu i ni er mwyn dy drugareddau, trwy ryglyddon dy Fab ein Harglwydd Iesu Grist. Amen.

Ar ddiwedd y Litani (yr hwn a arferir yn wastad ar y dydd hwn) ar ol y Colect (Ni a attolygwn i ti, &c.) *yr arferir y tri Colect hyn.*

O Arglwydd, ni attolygwn i ti, yn drugarog gwrando ein gweddiau, ac arbed

bawb

bawb a gyffessant eu pechodau wrthit, fel y bo i'r rhai y cyhuddir eu cydwybodau gan bechod, trwy dy drugarog faddeuant fod yn ollyngedig, trwy Grist ein Harglwydd. Amen.

OAlluoccaf Dduw, a thrugaroccaf Dad, yr hwn wyt yn tosturio wrth bob dŷn, ac nid wyt yn casau dim a'r a wnaethost, yr hwn nid ewyllysi farwolaeth pechadur, onid byw o honaw ac ymchwelyd oddi-wrth bechod, a bod yn gadwedic: yn drugaroc maddeu ein camweddau, derbyn a chonfforddia ni, y rhai ydym yn flin ac yn orthrwm gennym faich ein pechodau. Ti biau o briodolder drugarhâu, i ti yn unic y perthyn maddeu pechodau: Arbed nyni am hynny Arglwydd daionus. Arbed dy bobl y rhai a brynaist. Na ddwg dy weision i'r farn, y rhai ŷnt bridd gwael, a phechaduriaid truein: Eithr ymchwel felly dy lid oddi wrthym, y rhai ŷm yn ostyngedic yn cydnabod ein gwaeledd, ac yn wir edifeiriol gennym ein beiau: felly bryssia i'n cynhorthwyo yn y byd hwn, fel y gallom byth fyw gyd â thi yn y byd a ddaw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

YMchwel di ni o Arglwydd daionus, ac yna ŷdd ymchwelir ni, ystyria o Arglwydd, ystyria wrth dy bobl, y rhai sydd yn ymchwelyd attat trwy wylofain, ympyrydio, a gweddio; canys Duw trugarog ydwyti, yn llawn tosturi, yn dda dy amynedd, ac yn fawr dy warder; yr wyt yn arbed pan ŷm yn haeddu poenau, ac yn dy lid ydd wyt yn meddwl am drugaredd. Arbet dy bobl Arglwydd daionus, arbet hwy, ac na ddyccer dy etifeddiaeth i wradwydd: clyw nyni Arglwydd, canys mawr yw dy drugaredd, ac yn ôl lliaws dy drugareddau edrych atnom, trwy haeddedigaethau a chyfryngdod dy fendigedic Fab Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yngwasanaeth y Cymmun nesaf ar ol y deg Gorchymmyn yr arferir y Colect hwn.

HOll-alluog Arglwydd, a byth-fywiol Dduw, ni a attolygwn i ti, fod yn wiw gennit uniawni, sancteiddio, a llywodraethu ein calonnau a'n cyrph, yn ffyrdd dy ddeddfau, ac yngweithredoedd dy orchymynion, megis trwy dy gadarnaf nodded, yma ac yn dragywyddol, y gallom fod yn gadwedic gorph ac enaid, trwy ein Harglwydd a'n Iachawdr Iesu Grist. Amen.

Yna y canlyn y Weddi tros y Brenhin (Hollalluog Dduw, yr hwn sydd ai Deyrnas yn dragywyddol, &c.) *ac ar ol hynny y ddau Golect hyn yn lle hwnnw am y dydd.*

BEndigedig Arglwydd, yngolwg yr hwn, gwerthfawr yw marwolaeth dy Sainct, Ni a fawrygwn dy Enw am y grâs helaeth hwnnw, a roddaist i'n diweddar Arglwydd Frenhin a ferthyrwyd: trwy 'r hwn y nerthwyd ef mor gyssurus i ddilyn camrau ei wynfydedig feistr ai Iachawdr, mewn diysgog, addfwyn oddefiad o bob ammharchiadau creulon, ac yn y diwedd yn gwrthwynebu hyd at waed, a'r pryd hynny hefyd ar ol yr un esampl yn erioli tros ei ddihenydd-wŷr: Bydded ei Goffadwriaeth ef, O Arglwydd, byth yn wynfydedig yn ein plith, fel y gallom ninnau ddilyn ei ammynedd ef a'i gariad perffaith: A chaniadhâ i'n gwlâd hon fod yn rhydd oddiwrth ddial am ei waed ef, a'th Drugaredd gael ei gogoneddu ym maddeuant ein pechodau: A'r cwbl er mwyn Iesu Grist. Amen.

CAniadhâ Arglwydd, ni a attolygwn i ti, fod cwrs y byd hwn, trwy dy reoledigaeth di wedi ei drefnu mor dangneddyfol ag y gallo dy Eglwys dy wasanaethu di yn llawen ym mhob duwiol heddwch, trwy Iesu Grist. Amen.

Yr Epistol.

YMddarostyngwch oblegid hyn i bôb dynol ordinhâd, o herwydd yr Arglwydd: 1 S. Pet. 2. 13.
pa un bynnag ai i'r brenin megis goruchaf: Ai i'r llywiawdwŷr, megis trwyddo ef wedi eu danfon er dial ar ddrŵg weithredwŷr, a mawl i'r gweithredwŷr da. Canys felly y mae ewyllys Duw, fod i chwi trwy wneuthur daioni ostegu anwybodaeth dynion ffolion: Megis yn rhyddion, ac nid a rhydd-did gennych megis cochl malis, eithr fel gwasanaethwŷr Duw. Perchwch bawb. Cerwch y brawdoliaeth. Ofnwch Dduw. Anrhydeddwch y brenin. Y gweision byddwch ddarostyngedig gydâ phob ofn, i'ch meistred, nid yn unic i'r rhai da a chyweithas, eithr i'r rhai anghyweithas hefyd. Canys hyn sydd rasol, os yw neb o herwydd cydwybod i Dduw yn dwyn tristwch, gan ddioddef ar gam. Oblegid pa glôd yw, os pan bechoch a chael eich cernodio, y byddwch dda eich ammynedd? eithr os a chwi yn gwneuthur yn dda, ac yn dioddef, y byddwch dda eich ammynedd, hyn sydd rasol ger bron Duw. Canys i hyn i'ch galwyd hefyd, oblegid Crist yntef a ddioddefodd trosom ni, gan adel i ni esampl, fel y canlynech ei ôl ef. Yr hwn ni wnaeth bechod, ac ni chaed twyll yn ei enau.

Yr Efengyl.

YR oedd rhyw ddŷn o berchen tŷ, yr hwn a blannodd winllan, ac a osododd gae S. Mat. 21. 33.
yn ei chylch hi, ac a gloddiodd ynddi winwrŷf, ac a adeiladodd dŵr, ac a'i gosododd hi allan i lafur-wŷr, ac â aeth oddi cartref. A phan nessaodd amser ffrwythau, efe a ddanfonodd ei weision at y llafur-wŷr, i dderbyn ei ffrwythau hi. A'r llafur-wŷr a ddaliasant ei weision ef, ac un a gurasant, ac arall a laddasant, ac arall a labyddiasant. Trachefn efe a anfonodd weision eraill fwy nâ'r rhai cyntaf: a hwy a wnaethant iddynt yr un modd. Ac yn ddiwedaf oll efe a anfonodd attynt ei fab ei hun, gan ddywedyd, Hwy a barchant fy mab i. A phan welodd y llafur-wŷr y mab, hwy a ddywedasant yn eu plith eu hun, hwn yw'r etifedd; deuwch lladdwn ef, a daliwn ei etifeddiaeth ef. Ac wedi iddynt ei ddal, hwy a'i bwriasant ef allan o'r winllan, ac a'i lladdasant. Am hynny pan ddêl arglwydd y winllan, pa beth a wna efe i'r llafur-wyr hynny? Hwy a ddywedasant wrtho, Efe a ddifetha yn llwyr y dynion drwg hynny, ac a esyd y winllan i lafur-wŷr eraill, y rhai a dalant iddo y ffrwythau yn eu hamserau.

Ar ol y Weddi (tros holl stat Eglwys Grist, &c.) yr arferir y Colect hwn.

O Arglwydd, ein Tâd nefol, yr hwn nid wyt yn ein cospi hyd yr haeddei ein pechodau, eithr ynghanol Barn a gofiaist drugaredd; Yddym yn cydnabod mai dy ragorawl ffafr ydoedd, er i ti am ein haml a'n dirfawr annogaethau oddef i'th Eneiniog syrthio heddyw i ddwylo dynion ysceler a gwaedlyd, ac ar fodd creulon ei lâdd ef ganddynt, etto ni'n gadewaist tros byth, megis Defaid heb Fugail iddynt; eithr yn dy rasol ragluniaeth, a gedwaist yn rhyfedd ddilys etifedd ei goron ef ein grasusaf Arglwydd Frenhin *Charles* yr ail rhag ei elynion gwaedlyd, gan ei guddio ef tan gyscod dy adenydd, hyd onid aeth eu camrwysg hwynt heibio, a'i ddwyn ef yn ei ol, yn dy amser daionus gosodedig, i eistedd mewn heddwch ar orseddfaingc ei Dâd, ac i arglwyddiaethu arnom ni drwy y cyfryw awdurdod a ryngodd fodd i ti o'th ragorol râs ei rhoddi iddo ef. Am y rhai hyn dy fawr ac annrhaethadwy drugareddau ni a dalwn i ti ein gostyngeiddiaf ddiolch o eigion ein calonnau, gan attolygu i ti yn wastad barhau dy rasol nodded drosto ef; a chaniadhau iddo hir a llwyddiannus Deyrnasiad arnom ni: a ninnau dy bobl a'th foliannwn yn dragywydd, ac a ddatcanwn dy foliant o genhedlaeth i genhedlaeth byth trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Y dresn am Brydnhawnol Weddi.

Psalmau Priod. 38. 64. 143.

Llithiau Priod. { *Y gyntaf. Jer.* 41. *neu Dan.* 9. *hyd w.* 22. *Yr ail. Heb.* 11. *w.* 32. *hyd Pen.* 12. *w.* 7. }

¶ *Yn lle y Colect cyntaf ar Osper arferwch y ddau hyn sy'n canlyn.*

O Fendigedig Arglwydd Dduw, yr hwn trwy dy ddoethineb wyt, nid yn unig yn cyfeirio ac yn tresnu pob peth yn gysson ith iawnder dy hun, eithr wyt hefyd yn cyflawni dy ewyllys yn y cyfryw fodd nas gallwn ni na chydnabyddom dy fod ti yn gyfiawn yn dy holl ffyrdd, a sanctaidd yn dy holl weithredoedd; Nyni dy bobl bechadurus ydym yn syrthio i lawr ger dy fron di, gan gyffesu mai cyfiawn oedd dy farnedigaethau, yn goddef i ddynion creulon, meibion y Fall, y dydd hwn drochi eu dwylo yngwaed dy Enneiniog, o herwydd ein bod ni gwedi tynnu yr unrhyw arnom ein hunain, trwy ddirfawr a hir-barhaus gyffroiadau ein pechodau ith erbyn: am ba rai gan hynny, yddym ni ymma yn ein darostwng ein hunain ger dy fron, dan erfyn dy drugaredd er maddeuant am danynt oll, ac i ti waredu y genhedl hon oddiwrth waed (yn enwedig hwnnw a dywalltwyd y dydd heddyw) ac ymchwel oddi wrthym ni a'n heppil yr holl farnedigaethau hynny, a haeddasom o herwydd ein pechodau. Caniadhâ hyn er mwyn cwbl-ddigonol haeddedigaethau dy Fâb a'n Iachawdr Iesu Grist. Amen.

O Dduw gwynfydedig, Cyfiawn a Galluog, yr hwn a oddefaist ar gyfenw i heddyw roddi i fynu dy anwyl wasanaethwr, ein diweddar oruchaf Frenhin i afreolus gynddeiriogrwydd dynion enwir, iw amherchi a'i ddrygu, ac o'r diwedd iw ladd ganddynt; Er nad allwn synied ar weithred mor ffiaidd heb ddychryn a syndod, etto ydd ym yn ddiolchgar yn coffâu rhagoriaethau dy Ras, yn discleirio y pryd hynny yn dy Enneiniog; yr hwn y bu wiw gennit ei gynysgaeddu hyd yn awr angeu a mesur rhagorol o ammynedd hynod, addfwynder a Chariad perffaith o flaen wyneb ei Elynion ffyrnig. Ac er goddef o honot iddynt fyned rhagddynt i'r cyfryw rådd o drais iw erbyn, iw ladd ef ei hun, a meddiannu ei orsedd-faingc, etto yn dy fawr drugaredd ti a gedwaist ei Fab ef, eiddo'r hwn o gyfiawnder ydoedd hi, ac o'r diwedd trwy ryfeddol ragluniaeth ai dygaist yn ei ol, ac a'i gosodaist arni, i adferu dy wir grefydd, ac i sefydlu heddwch yn ein plith. Am hynny nyni a ogoneddwn dy Enw trwy Iesu Grist ein gwynfydedig Iachawdr. Amen.

¶ *Yn nesaf o flaen Gweddi Sanct* Chrysostom *yr arferir y Colect hwn.*

Holl-alluog a thragywyddol Dduw, yr hwn y mae ei Gyfiawnder fel y mynyddoedd cedyrn, a'i farnedigaethau fel y dyfnder mawr, a'r hwn trwy y ddybryd lofruddiaeth yr hwn a wnaeth-pwyd heddyw ar Berson cyssegredig dy Enneiniog, ein diweddar Arglwydd frenhin, a ddyscaist i ni, nad yw'r pennaf o frenhinoedd na'r goreu o ddynion yn ddiogelach rhag trais, mwy na marwolaeth naturiol, Dysc i ninnau ar hyn o achos felly i gyfrif ein dyddiau, fel y dygom ein calonnau i ddoethineb: A chaniadhâ, na allo na godidawgrwydd dim y sydd fawr, na bri ar ddim y sydd dda ynom, mewn modd yn y byd dynnu ein golwg oddiar edrych arnom ein hunain megis llwch a lludw pechadurus: Eithr fel y bo i ni (yn ol esampl dy fendigaid Ferthyr hwn) gyrchu at y nôd am gamp uchel yr alwedigaeth sydd o'n blaen, trwy ffydd ac amynedd, gostyngeiddrwydd ac addfwynder, marweiddiad, ac ymwrthodiad a ni ein hunain, Cariad perffaith a diysgog barhâu hyd y diwedd. A hyn oll er mwyn dy Fab ein Harglwydd Iesu Grist, i'r hwn gyda thydi a'r Yspryd glân y bo holl anrhydedd a gogoniant yn oes oesoedd. Amen.

Ffurf Gweddi gyda Diolwch i'w harfer bob blwyddyn ar y nawfed dydd ar hugain o *Fai*, sef dydd Natalic Mawrhydi y Brenin, a'i dded-wyddol ddychweliad i'w Deyrnasoedd.

Vn fydd y Gwasanaeth ac a arferir ar ddyddiau gwyl yn hollawl, ond am a osodir isod yn amgenach.

Os digwydd y dydd hwn ar ddydd Iou y dyrchafael, y Sul-gwyn neu ddydd Sul y Drindod, y Colectau yn unig o'r gwasanaeth hwn a ddodir at bob Gwasanaeth ar y gwyliau hynny yn eu priod gyfle: os digwydd ar ryw Sul arall, neu ar ddydd llun, neu ddydd Mawrth yn wythnos y Sulgwyn, arferir y Colectau megis uchod, achefyd y Psalmau priod a osodir ymma yn lle y rhai o gylch cyffredinol, a gadawer heibio y darn arall o'r gwasanaeth hwn.

Y Foreuol Weddi a ddechreu ag un o'r Sentensiau hyn.

Tim.2.
1,3. CYnghori yr ydwyf am hynny ym mlaen pôb peth, fôd ymbiliau, gweddiau, deisyfiadau, a thalu diolch, dros bôb dŷn: Dros frenhinoedd, a phawb sy mewn goruchafiaeth, fel y gallom ni fyw yn llonydd ac yn heddychol, mewn pôb duwioldeb ac honestrwydd: Canys hyn sydd dda a chymmeradwy ger bron Duw ein Ceidwad.

Yn lle, Venite exultemus, *y cenir neu y dywedir yr hymn hwn yn canlyn, un wers gan yr Offeiriad, a pob ail gan yr Yscolhaig a'r Bobl.*

al.xcv. DEuwch, canwn i'r Arglwydd: ymlawenhawn yn nerth ein hiechyd.

2. *Deuwn ger ei fron ef a diolch: Canwn yn llafar iddo a Psalmau.*

3. Canys yr Arglwydd sydd Dduw mawr, a Brenin mawr goruwch yr holl dduwiau.

al.
viii.2. *A'i Ddeheulaw, a'i fraich sanctaidd y parodd efe iddo ei hun y fuddugoliaeth.*

3. Yspyssodd yr Arglwydd ei iechydwriaeth, dadcuddiodd ei gyfiawnder yngolwg y Cenhedloedd.

4. *Cofiodd ei drugaredd a'i Wirionedd i Dŷ Israel, a holl derfynau y ddaiar a welsant iechydwriaeth ein Duw ni.*

al. 89. Canys efe a gafodd Ddafydd ei wasanaethwr, a'i olew sanctaidd yr enneiniodd efe ef.

22. *Ei law a'i siccrhâodd ef, a'i fraich ai nerthodd ef.*

23. Ni orthrymmodd y Gelyn ef: Mab anwir ni's cystuddiodd ef.

24. *Efe a goethodd ei Elynion o'i flaen, ac a darawodd ei gaseion ef.*

25. Ei wirionedd hefyd ai Drugaredd fu gydag ef, ac yn ei Enw ef y derchafwyd ei Gorn.

Efe a osododd ei law hefyd yn y môr, a'i ddeheulaw yn yr afonydd. 26.

Am hynny holl frenhinoedd y ddaiar a'th glodforant di o Arglwydd: Canys hwy a glywsant eiriau dy enau. Psal. 138. 4.

Canant hefyd yn ffyrdd yr Arglwydd, mai mawr yw Gogoniant yr Arglwydd. 5.

Fy ngenau hefyd a draetha foliant yr Arglwydd, a bendithied pob cnawd ei Enw sanctaidd ef byth ac yn dragywydd. Psal. 145. 21.

Gogoniant i'r Tâd, ac i'r Mâb, ac i'r Yspryd glân.

Megis yr oedd yn y dechreu, y mae, yr awr hon, ac y bydd yn wastad yn oes oesoedd. Amen.

Psalmau Priod. Psal. 20. 21. 85. 118.

Llithau Priod { *Y gyntaf.* 2 *Sam.* 19. 9. / *Yr ail. Rhuf.* 13. }

¶ *Yn y gwersiclau ar ol y Credo yr angchwanegir ac yr arferir y rhai hyn tros y Brenin.*

Offeiriad. Arglwydd, cadw y Brenin.
Pobl. Yr hwn sydd yn ymddiried ynot.
Offeiriad. Anfon iddo borth o'th Sancteiddfa.
Pobl. Ac byth yn nerthol amddiffyn ef.
Offeiriad. Na âd i'w Elynion gael y llaw uchaf arno.
Pobl. Na âd ir enwir nessâu i'w ddrygu.

Yn lle y Colect cyntaf ar y Foreuol weddi yr arferir y ddau hyn.

O Arglwydd Dduw ein iechydwriaeth, yr hwn a fuost rasson iawn i'r tir hwn, a thrwy dy ryfeddol ragluniaeth a'n gwaredaist allan o'n diweddar annrhefn resynol, drwy edfryd i ni ein hunben Arglwydd, dy wasanaethwr,

naethwr, Brenin *Charles*; Ydd ŷm ni yr awr hon ymma ger dy fron, yn cydnabod gydâ phob dyledus ddiolchgarwch dy annrhaethadwy Ddaioni a ddangosaist i ni heddyw, ac yn offrymmu ein haberthau o foliant i'th Enw gogoneddus: Gan attolygu i ti yn ostyngedig dderbyn yn gymmeradwy ein diffuant, etto annheilwng offrymmedigaeth o honom ein hunain, gan addunedu pob sanctaidd ufydd-dod, ar feddwl, gair, a gweithred, i'th dduwiol Fawredd, a chan addaw ynot ti ac erot ti bob ffyddlon a gostyngedig wasanaeth i'th Enneiniog, ac iw etifeddion ar ei ol: yr hwn erfyniwn arnat ei fendithio â phob cynnyrch grâs, anrhydedd a dedwyddwch yn y byd hwn, a'i goroni âg anfarwoldeb a gogoniant yn y byd a ddaw er mwyn Iesu Grist ein unig Arglwydd ac Iachawdr. Amen.

O Dduw yr hwn drwy dy dduwiol Ragluniaeth a'th ddaioni a ddygaist heddyw gyntaf i'r byd, a heddyw hefyd a ddygaist yn ol, ac a edfrydaist i ni, ac iw gyfreithlon a dibetrus feddiannau ei hun, ein grasusaf ddaionus Arglwydd dy wasanaethwr, Brenin *Charles*. Cadw ei einioes, a ficcrha ei orseddfaingc, ni a attolygwn i ti, Bydd di yn helm iechydwriaeth iddo rhag wyneb ei elynion, ac yn dŵr cadarn o amddiffyn yn amser trallod. Bydded ei Deyrnasiad yn llwyddiannus, a'i ddyddiau yn aml. Bydded cyfiawnder, Gwirionedd, a Sancteiddrwydd, Bydded heddwch a chariad, a holl rinweddau Christianogol yn ffynnadwy yn ei amser ef. Gwasanaethed ei Bobl ef drwy anrhydedd ac ufydddod. A gwasanaethed ynteu-ditheu mor ddyladwy ar y ddaiar, fel y gallo yn ol hyn deyrnasu yn dragywydd gyda thydi yn y nef trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

¶ *Yn niwedd y Litani (yr hwn yn wastad a arferir ar y dydd hwn) ar ol y Colect* (Ni a atolygwn i ti &c.) *y dywedir hyn sy'n canlyn.*

O Arglwydd Dduw Drugaroccaf Dâd, yr hwn o'th hyspysawl Rad a ffafr a ddygaist adref heddyw i ni dy wasanaethwr Brenin *Charles* ein Harglwydd goruchel, ac a'i gosodaist ar orseddfaingc y Frenhiniaeth hon, gan edfryd i ni wrth hynny gyhoeddus a rhydd Broffes dy wir ffydd a'th addôliad, i ddirfawr gyssur a llawenydd ein calonnau: Nyni dy wasanaeth-ddynion annheilwng ymgynnulledig ymma i gadw yn barchedig goffadwriaeth dy Drugaredd hyn, yn ostyngeiddiaf a attolygwn i ti ganiadhau i ni râs, fel y gallom yn wastadol ein dangos ein hunain yn wir ac yn ddiffuant ddiolchgar i ti am yr unrhyw: Ac fel y gallo ein grasol Frenin trwy dy Drugaredd di hir-gynnal ei lywodraeth arnom mewn pob rhinwedd dda, duwioldeb, ac anrhydedd lawer, a llawer o flynyddoedd, a bod i ninnau gan ufyddhâu iddo yn ddyledus, megis deiliaid ffyddlon a chywir gael ei fwynhâu ef gyda chyfan barhâd o'th fawr fendithion, y rhai trwyddo ef a deilyngaist eu rhoddi i ni trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yn nesaf o flaen gweddi S. Chrysostom arferwch y Colect hwn o ddiolch (Am heddwch ac ymwared oddiwrth ein gelynion.)

O Ll-alluog Dduw, yr hwn wyt gadarn dwr amddiffyn i'th weision, rhag wyneb eu gelynion; yr ydym ni yn rhoddi i ti foliant a diolch am ein hymwared ni oddiwrth y mawr a'r amlwg beryglon oedd i'n hamgylchu, yr ydym ni yn cydnabod mai dy ddaioni di yw, na'n rhoddwyd ni i fynu yn ysclyfaeth iddynt hwy, ac yn attolwg i ti yn wastadol barhau dy gyfryw drugareddau tu ac attom, fel y gallo yr holl fyd wybod mai tydi yw ein hachubwr a'n cadarn waredwr ni, drwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yngwasanaeth y Cymmun rhwng y dec Gorchymmun a'r Epistol yr arferir y ddau Golect hyn, yn lle y Colect trot y Brenin, a hwnnw am y dydd.

O Rasusol Dduw, a thrugaroccaf Dâd, yr hwn trwy dy anfeidrol allu a'th ddaioni, ar ol cynnifer, a chymmaint o flinderau ac adfyd, a ficcrheaist yn ddiogel ac yn heddychol dy wasanaethwr ein goruchel Arglwydd Frenin *Charles* yngorseddfaingc ei Dadau (er maint gallu a malais ei Elynion) gan edfryd i ni gydag ef, a thrwyddo ef, rydd broffes dy sanctaidd Wirionedd a'th Efengyl, ynghyd a'n heddwch a'n llwyddiant gynt; Nyni a attolygwn i ti, ganiadhau iddo amddiffynfa dy iechydwriaeth, a dangos dy garedig fwynder a'th drugaredd iddo, a chynhyrfu yn wastadol yn ein calonnau ninnau bob ffyddlon wasanaeth a chywirdeb iddo gyda chrefyddol ufydd-dod a diolchgarwch i ti am y rhain, a holl eraill dy drugareddau, trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

C Aniadhâ, ni a attolygwn i ti, Holl-alluog Dduw, fod ein goruchel Arglwydd Frenin (yr hwn a ddygaist adref heddyw yn ddedwyddol, ac a'i hedfrydaist i ni) yn noddwr cadarn iw bobl, yn amddiffynnwr crefyddol o'th ffydd sanctaidd, a'th lan Eglwys yn ein mysc, yn Gwncwerwr ardderchog goruwch ei holl elynion, yn llywiawdr grasol iw holl ddeiliaid, ac yn dâd dedwyddol o blant lawer i lywodraethu y genhedl hon o lîn i lîn ym mhob oes trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Yr Epistol.

A Nwylyd, yr wyf yn attolwg i chwi megis dieithriaid a phererinion, ymgedwch oddi wrth chwantau cnawdol, y rhai sy yn rhyfela yn erbyn yr enaid: Gan fod a'ch ymarweddiad yn honest ymmysc y Cenhedloedd: fel lle maent yn eich goganu megis drwgweithredwyr, y gallont o herwydd eich gweithredoedd da a welant ogoneddu Duw yn nydd yr ymweliad. Ymddarostyngwch oblegid hyn i bob dynol ordinhad, o herwydd yr Arglwydd: pa un bynnag ai i'r brenin, megis goruchaf: A'i i'r llywiawd-wyr, megis trwyddo ef wedi ei danfon er dial ar y drwg weithred-wyr, a mawl i'r gweithredwyr da. Canys felly y mae ewyllys Duw fod i chwi trwy wneuthur daioni, ostegu anwybodaeth dynion ffolion: Megis yn rhyddion, ac nid a rhydd-did gennych megis cochl malis, eithr fel gwasanaethwyr Duw. Perchwch bawb. Cerwch y brawdoliaeth. Ofnwch Dduw. Anrhydeddwch y brenin.

1 S. Pet. 2. 11.

Yr Efengyl.

Mat. 16. A Hwy a ddanfonasant atto eu discyblion ynghyd a'r Herodianiaid, gan ddywedyd, Athro, ni a wyddom dy fod yn eir-wir, ac yn dyscu ffordd Dduw mewn gwirionedd, ac nad oes arnat ofal rhag neb: oblegid nid wyti yn edrych ar wyneb dynion. Dywed i ni gan hynny, beth yr wyti yn ei dybied: ai cyfreithlawn rhoddi teyrnged i Cesar, ai nid yw? Ond yr Iesu a wybu eu drygioni hwy, ac a ddywedodd, Pa ham yr ydych yn fy nhemptio i, chwi ragrith-wyr? Dangoswch i mi arian y deyrnged. A hwy a ddygasant atto geiniog. Ac efe a ddywedodd wrthynt, Eiddo pwy yw y ddelw hon a'r argraph? Dywedasant wrtho, Eiddo Cesar. Yna y dywedodd wrthynt, Telwch chwithau yr eiddo Cesar i Cesar, a'r eiddo Duw i Dduw. A phan glywsant hwy hyn, rhyfeddu a wnaethant, a'i adel ef a myned ymmaith.

Ar ol y Weddi (Tros holl Stat Eglwys Crist, *&c.*) *yr arferir y Colect hwn y sydd yn canlyn.*

O Arglwydd ein Duw ni, yr hwn wyt yn cynnal ac yn llywodraethu pob peth yn y nef ac ar y ddaiar, Derbyn ein ufydd weddiau, gyda Diolwch dros ein goruchel Arglwydd *CHARLES*, yr hwn a osodwyd drwy dy ras a'th ragluniaeth i fod yn frenin arnom: Ac felly gydag ef bendithia yr holl frenhinawl hiliogaeth â gwlith dy nefol Yspryd, fel y byddo iddynt, gan ymddiried yn wastad yn dy Ddaioni, a bod yn amddiffynnedig gan dy allu, a choronedig a'th rasol a diball ffafor, gael parhau ger dy fron mewn iechyd, heddwch, llawenydd ac anrhydedd, hir einioes a ffynnadwy ar y ddaiar, ac yn ol y fuchedd hon mwynhau bywyd a gogoniant tragywyddol yn nheyrnas Nef, trwy haeddedigaethau a chyfryngdod Iesu Grist ein Iachawdr, yr hwn gyda'r Tad a'r Yspryd glân y sydd yn byw ac yn teyrnasu yn un Duw byth heb drangc na gorphen. Amen.

DIWEDD.

CHARLES R.

E*In Ewyllys a'n pleser yw, i'r Tair Trefn Gweddi a Gweinidogaeth hyn a wnaed i'r Pummed o* Dachwedd, *y Ddegfed ar hugain o* Ionawr, *a'r Nawfed ar hugain o* Fai, *fod allan o law yn Breintiedic ac yn Gyhoeddedic; ac o hyn allan i'w cyd-gynnwys gyda Llyfr y weddi Gyffredin a Liturgi Eglwys* Loegr, *i'w harfer bob blwyddyn ar y dywededic ddyddiau, mewn pob Cadeiriawl a Cholegawl Eglwys a Chappel, mewn Cappel pob Coleg ac Awl o fewn Ein dwy Vniferfiti, ac o'n Colegau o* Eaton *a* Chaer-wynt, *ac mewn pob Eglwys a Chappel Plwyfawl o fewn Ein teyrnas o* Loegr, *Arglwyddiaeth* Cymry, *a Thre* Berwic *ar* Tweed.

Rhoddwyd yn Ein Llys yn y *Neuadd-wenn* yr ail dydd o *Fai* yn y Bedwaredd Flwyddyn ar ddeg O'n Gwledychiad.

Trwy Orchymmyn Ei Fawrhydi.

EDW. NICHOLAS.